ОСНОВНА ШКОЛА „КИШ ФЕРЕНЦ “
СВИЛОЈЕВО
Главна бр. 52 Свилојево
БРОЈ: 01-103/26
ДАТУМ: 20.04.2026. год.

На основу члана 61. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ бр. 88/17, 27/2018, 10/2019, 6/2020, 129/2021, 92/2023 и 19/2025), Школски одбор Основне школе „Киш Ференц“ из Свилојева је на седници одржаној 20.04.2026. године једногласно усвојио

Школски програм
за период 2026-2030. године

САДРЖАЈ

УВОД 4
НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА 5
ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА 7
1. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА 8
2.1.НАСТАВНИ ПЛАН И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА 10
2. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ 12
ДРУГИ РАЗРЕД 59
МАТЕМАТИКА 61
СВЕТ ОКО НАС 61
ЛИКОВНА КУЛТУРА 65
МУЗИЧКА КУЛТУРА 65
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ 67
ТРЕЋИ РАЗРЕД 80
МАТЕМАТИКА 85
ПРИРОДА И ДРУШТВО 86
ЛИКОВНА КУЛТУРА 87
МУЗИЧКА КУЛТУРА 89
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ 89
ЧЕТВРТИ РАЗРЕД 105
ОБЛАСТ/ 105
ТЕМА 105
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: 109
ОБЛАСТ/ТЕМА 109
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: 112
ОБЛАСТ/ТЕМА 112
ПЕТИ РАЗРЕД 133
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 135
ИСТОРИЈА 145
ГЕОГРАФИЈА 149
БИОЛОГИЈА 153
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО 159
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА 162
ЛИКОВНА КУЛТУРА 165
МУЗИЧКА КУЛТУРА 169
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ 172
ШЕСТИ РАЗРЕД 174
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 180
ИСТОРИЈА 180
ГЕОГРАФИЈА 185
БИОЛОГИЈА 187
МАТЕМАТИКА 190
ФИЗИКА 193
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО 197
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА 198
ЛИКОВНА КУЛТУРА 202
МУЗИЧКА КУЛТУРА 204
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ 206
СЕДМИ РАЗРЕД 209
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 214
ЛИКОВНА КУЛТУРА 215
МУЗИЧКА КУЛТУРА 216
ИСТОРИЈА 218
ГЕОГРАФИЈА 222
ФИЗИКА 226
МАТЕМАТИКА 228
БИОЛОГИЈА 231
ХЕМИЈА 233

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА 238
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ 241
ОСМИ РАЗРЕД 245
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 251
ЛИКОВНА КУЛТУРА 253
МУЗИЧКА КУЛТУРА 255
ИСТОРИЈА 256
ГЕОГРАФИЈА 261
ФИЗИКА 264
МАТЕМАТИКА 268
БИОЛОГИЈА 271
ХЕМИЈА 274
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА 278
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ 281
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА 285
3. 2. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ 286
Изборни програми од 1-8. Разреда су: 286
- **Грађанско васпитање** 287
- **Православни катехизис** 287
- **Католички вјеронаук** 287
- **Матерњи језик/говор са елемнтима националне културе** 287

4. ПРОГРАМИ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ 287
4.2. ДОДАТНА НАСТАВА 288
5. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ 290
6. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ 292
7. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА 293
ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА КОД УЧЕНИКА – БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ, РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЉЕ И ДЕЛИНКВЕНТНО ПОНАШАЊЕ 296
8. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ 297
ПРВИ РАЗРЕД 307
ПЕТИ РАЗРЕД 307
9. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ 309
10. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ 311
11. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ 312
12. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ 313
13. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ 315
14. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ 317
15. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ 317
16. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ 319
17. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД 320
17.1. УЧЕНИЧКИ ПАРЛАМЕНТ 321
ЦИЉЕВИ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА 321
ЗАДАЦИ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА 321
17.2. ВРШЊАЧКИ ТИМ 321
17.3. ШКОЛСКИ САЈТ 322
18. ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ 323
19. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ 323
20. ПОСТУПАЊЕ УСТАНОВЕ У КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА 324

УВОД

Школски програм израђен је за период од четири године.

По потреби се доносе измене и додаци Школском програму у виду Анекса школског програма.

Школским програмом обезбеђује се остваривање наставних планова и програма и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе.

Школски програм израђен је у складу са Законом.

Школски програм је документ на основу којег се остварује развојни план и укупан образовно-васпитни рад у школи.

Школски програм представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира и реализује свој рад.

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно старатеља у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

Школски програм се доноси на основу наставног плана и програма у складу са Законом.

Поједини делови школског програма иновирају се у току његовог остваривања.

Школа објављује школски програм у складу са Законом и општим актом школе.

ОШ „Киш Ференц“ у Свилојеву припада апатинској општини. Саграђена је 1902. год.
Зграда је стара и стога неколико пута реновирана. Школа данас има 9 учионица, 3 канцеларије, кабинет за информатику, библиотеку, кухињу, и једну малу салу /120m^2/ за физичко васпитање. Један део школског дворишта је парк, док други део дворишта чине спортски терени.
Школа је регистрована код Општинског суда у Апатину под бројем 01-14191/1-65 од 28.12.1965.године.
Зграда не задовољава у потпуности потребе васпитно-образовног рада и ради у преподневној смени.
Школска зграда је веома стара, али неколико пута реновирана.У периоду 1993-2000. год. обновљена су наставна средства, а школска и сеоска библиотека су обогаћене са преко сто књига. Школа је добила рачунаре, фотокопир апарат, телефакс, телефон, интернет прикључак,…Промењен је кров на школској згради, као и струјне инсталације. Школа је у последње три године путем пројеката обезбедила новчана средства за термоизолацију, кречење спољашности зграде и централно грејање на гас.
Школа је данас опремљена са 17 рачунара, од којих је 11 у информатичком кабинету, један у зборници, један у библиотеци, а пет рачунара се користи за административне послове; школа поседује и један телевизор, видео рекордер, пет ЦД плејера,три графоскопа, дигитални фото апарат, два пројектора за мултимедијалну таблу, четири лаптопа и два ЛЕД екрана обезбеђена конкурсом на пријекту Дигитализуј, активирај и усвоји знање.

Сваке школске године школа организује ужину за све ученике које финансирају родитељи. Ученицима који су социјално угрожени, општина плаћа ужину (ове године је то за 26 деце).
Школа је организована и ради полудневно у једној смени.Сви ученици наставу похађају пре подне,док се у поподневним часовима одвијају ваннаставне активности.

НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм утемељен је на начелима:
1) усмерености на процесе и исходе учења;
2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања ученикове интересовања за учење и образовање у току целог живота;
9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика.
10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

Школски програм ОШ „Киш Ференц“ је радни документ који приказује све планиране наставне теме и области, активности, као и организацију рада на остварењу циљева и задатака од првог до осмог разреда.

1. **Закон о основном образовању и васпитању** („Службени гласник РС“, бр. 55/13, 101/17, измене и допуне 10/2019, 129/2021, 129/2021 (др. закон), 92/2023, 19/2025);
2. **Закон о основама система образовања и васпитања** („Службени гласник РС“ , бр. 88/2017 и 27/2018 - др. закони, измене и допуне 10/2019, 6/2020, 129/2021, 92/2023-332, 19/2025);
3. **Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС- Просветни гласник“, 10/2017, 12/2018, 15/2018, 1/2019, 2/2020, 16/2022, 1/2023 (исправка), 13/2023, 14/2023, 11/2024);
4. **Правилник о програму наставе за други разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС“, број 16/2018 од 17.9.2019. године, 5/2021, 13/2023);
5. **Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС- Просветни глсник“, број 5/2019 од 27.5.2019., /2020-1, 6/2020-1, 7/2022-1, 13/2023-457

6. **програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС- Просветни глсник“, број 11/2019 од 15.8.2019., 6/2020, 7/2021, 1/2023, 13/2023);
7. **Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе у учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС- Просветни гласник“, бр. 15/2018 од 30.8.2018. године, 18/2018 и 3/2019, 3/2020, 6/2020, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023, 3/2024, 6/2025);
8. **Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС“, бр. 6/09, 3/11, 8/13, 11/2016-I , 11/2016-II, 12/2018, 3/2019, 1/2020, 6/2020, 8/2020, 5/2021, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023, 6/2025);
9. **Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС“, бр. 2/10, 3/11, 8/13, 5/2014, 11/2016-I , 11/2016-II, 7/2017, 12/2018, 11/2019, 2/2020, 6/2020, 5/2021, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023, 4/2024, 6/2025,)
10. Правилници о наставним плановима и програмима за предмете Верска настава, Грађанско васпитање од 1. до 8. разреда („Службени гласник РС бр. 1/2013.)
11. **Правилник о степену и врсти образовања наставника који изводе образовно васпитни рад из изборних предмета у основној школи** („Службени гласник РС“, бр. 11/12, 15/13, 10/2016, 11/2016, 2/2017, 11/2017, 16/2020 и 3/2021);
12. **Правилник о општим основама школског програма** („Службени гласник РС - Просветни гласник“ , бр. 5/2004)
13. **Правилник о школском календару за основне школе на територији АПВ за школску 2025/26. годину;**

14. **Општи протокол владе Републике Србије за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања**;

15**. Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање** („Сл.гласник РС“, бр. 46/19, 11/2024)

16. **Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом** („Сл гласник РС“, број 80/2018 од 24.10. 2018. године);

17. **Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању** („Сл. гласник РС“, бр. 34/2019 од 17.5.2019.)

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

У циљеве остваривања Школског програма спадају и:

• остваривање пуног интелектуалног, емоционалног, социјалног и физичког развоја сваког ученика у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима,

• стицање квалитетних знања, вештина и ставова који су неопходни за лично остварење и развој, инклузију, наставак школовања и запослење,

• развијање језичких, математичких, научних и дигиталних компетенција, учења како се учи, међуљудских и грађанских компетенција и културног изражавања,

• развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз коришћење информационокомуникационих технологија,

• оспособљавање ученика за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота,

• развој и практиковање здравих животних стилова, свести о важности соспственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности,

• развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња,

• развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, права на различитост и бризи за друге, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одогворности,

• развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитост.

1. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред.број	А.ОБАВЕЗНИПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српскијезик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Српски као нематерњи	2	72	2	72	3	108	3	108
3.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
5.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
6.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
7.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
8.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
9.	Физичко и здравственоваспитање	3	108	3	108	3	108	3	108
10	Дигитални свет	1	36	1	36	-	-	-	-
УКУПНО: А		20	720	21	756	20	720	20	720
Ред.број	Б.ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								
1.	Верска настава/Грађансковаc.	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Матерњи језик/говор са елемнтима националне културе	2	72	2	72	2	72	2	72
УКУПНО: Б		1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО:А+Б		21	756	22	792	21	756	21	756

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети,изборни програми и активности

Ред.број	ОБЛИКОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовнанастава	21	756	22	792	21	756	21	756
2.	Пројектнанастава	-	-	-	-	1	36	1	36
3.	Допунсканастава	1	36	1	36	1	36	1	36
4.	Додатнанастава	-	-	-	-	1	36	1	36
5.	Настава у природи	7-10дана год		7-10дана год.		7-10дана год.		7-10дана год.	

Редброј	ОСТАЛИ ОБЛИЦИОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИРАЗРЕД		ДРУГИРАЗРЕД		ТРЕЋИРАЗРЕД		ЧЕТВРТИРАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Часодељенскогстарешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставнеактивности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3данагод.		1-3данагод.		1-3данагод.		1-3данагод.	

2.1.НАСТАВНИ ПЛАН И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред.број	А.ОБАВЕЗНИПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИРАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Српски као нематерњи	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	68
4.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
5.	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
6.	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
8.	Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
9.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
10.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
11.	Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68
12.	Техничко и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
13.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
14.	Физичко и здравственоваспитање	2	72+54	2	72+54	3	108	3	102
УКУПНО:А		24	918	25	954	28	1008	28	952
Ред.број	Б.ОБАВЕЗНИИЗБОРНИНАСТАВНИПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИРАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИРАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Верска настава/Грађансковаспитање	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Други странијезик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Матерњи језик/говор са елемнтима националне културе	2	72	2	72	2	72	2	72
УКУПНО:Б		3	108	3	108	3	108	3	102
УКУПНО:А+Б		27	1026	28	1062	31	1116	31	1054

Облици образовно-васпитноградакојима се остварују обавезни наставни предмети,изборни програми и активности

Ред.број	ОБЛИКОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИР АЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовнанастава	27	1026	28	1062	31	1116	31	1054
2.	Слободне наставне активности (шах, хор)	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Допунсканастава	1	36	1	36	1	36	1	34
4.	Додатнанастава	1	36	1	36	1	36	1	34

Редброј	ОСТАЛИ ОБЛИЦИОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИР АЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Часодељенскогстарешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставнеактивности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3данагод.		1-3данагод.		1-3данагод.		1-3данагод.	

2. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

2.1. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ПРВИ РАЗРЕД

Назив предмета	СРПСКИ ЈЕЗИК
Циљ	Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.
Разред	први
Годишњи фонд часова	180 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; – влада основном техником читања и писања ћириличког текста; – разуме оно што прочита; – активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; – препозна песму, причу и драмски текст; – одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним	ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	Глас и слово; штампана и писана слова ћириличког писма. Речи и реченице као говорне и писане целине. Текстови засићени словима која се обрађују/текстови предвиђени за глобално читање. Све врсте текстова који су написани штампаним или писаним словима. Језичке игре. Аналитичко-синтетичка вежбања; лексичка и синтаксичка вежбања; моторичке вежбе. Писање (преписивање, самостално

текстом;

– уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина;

– изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу;

– препозна загонетку и разуме њено значење;

– препозна басну и разуме њено значење;

– разликује слово, реч и реченицу;

– правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом, односно интерпункцијским знаком на крају;

– правилно употреби велико слово;

– учтиво учествује у вођеном и слободном разговору;

– обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима;

– усмено препричава; усмено прича према слици/сликама и о доживљајима;

– усмено описује ствари из непосредног окружења;

– бира и користи одговарајуће речи у говору; на правилан начин

КЊИЖЕВНОСТ

писање и диктат).

Читање (шчитавање/глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање прочитаног.

Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. ђ, ћ; џ, ч; ј, љ).

ШКОЛСКА ЛЕКТИРА

Поезија

Народна песма, Ја сам чудо видео

Јован Јовановић Змај, Зимска песма

Војислав Илић, Пролетња зора/Воја Царић, Пролеће/Мира Алечковић, Ветар сејач

Десанка Максимовић, Првак; Хвалисави зечеви/У гостима/Ливадско звонце

Гвидо Тартаља, Китова беба/Мрави/Постеља за зеку

Бранко Ћопић, Јежева кућица (читање у наставцима)

Душан Радовић, Јесења песма/Срећна Нова година

Љубивоје Ршумовић, Ау што је школа згодна; Дете/Деца су украс света

Стеван Раичковић, Цртанка/Бранислав Лазаревић, Сликар

Перо Зубац, Добар друг ти вреди више

Драгомир Ђорђевић, Није лако бити дете

користи нове речи у свакодневном говору;

– напамет говори краће књижевне текстове;

– учествује у сценском извођењу текста;

– пажљиво и културно слуша саговорнике;

– слуша, разуме и парафразира поруку;

– слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања;

– примењује основна правописна правила;

– пише читко и уредно;

– писмено одговара на постављена питања;

– спаја више реченица у краћу целину;

– пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила;

– гласно чита, правилно и са разумевањем;

– тихо чита (у себи) са разумевањем прочитаног;

– пронађе информације експлицитно изнете у тексту.

Проза

Народна прича, Свети Сава и ђаци

Народна прича, Деда и репа /Голуб и пчела

Народна басна, Лисица и гавран

Доситеј Обрадовић, Два јарца; Две козе

Лав Николајевич Толстој, Два друга

Драган Лукић, Јоца вози тролејбус/Игор Коларов, Дум-дум Оливер и његов бубањ

Ђуро Дамјановић, Дан кад је јутро било слово/Весна Ћоровић Бутрић, Ноћни ћошак

Избор из народних и ауторских загонетки (Десанка Максимовић, Загонетке лаке за прваке ђаке, Загонетке Григора Витеза и Бране Цветковића)

Драмски текстови

Гвидо Тартаља, Зна он унапред

Душан Радовић, Тужибаба

Александар Поповић, Неће увек да буде први

Бора Ољачић, Први дан у школи

Популарни и информативни текстови

Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Свети Сава, Вук Стефановић Караџић, знаменита завичајна личност и др.); Милан

	Шипка: Буквар
	ДОМАЋА ЛЕКТИРА
	Јован Јовановић Змај, Песме за децу (избор)
	Избор из басни и сликовница за децу
	Књижевни појмови:
	– песма;
	– прича;
	– догађај; место и време збивања;
	– књижевни лик – изглед, основне особине и поступци;
	– драмски текст за децу;
	– шаљива песма;
	– басна;
	– загонетка.
ЈЕЗИК	Реченица; реч; слово.
Граматика, правопис и ортоепија	Улога гласа/слова у разликовању значења изговорене односно написане речи.
	Реченице као обавештење, питање и заповест.
	Велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена, имена насеља (једночланих) и назива места и улице у којој ученик живи, као и назив школе коју похађа.
	Правилно потписивање (име, па презиме).
	Тачка на крају реченице; место и

		функција упитника и узвичника у реченици.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Говорење	Вођени и слободни разговор. Говорни предлошци. Усмена порука. Причање, препричавање и описивање. Казивање књижевног текста. Драмски, драматизовани текстови, сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре.
	Слушање	Стварне и симулиране ситуације. Слушна порука. Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слушне пажње.
	Писање	Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту. Писана порука. Краћа текстуална целина: о сопственом искуству, о доживљају, о сликама, поводом књижевног текста. Реченице/кратак текст погодан за диктирање.
	Читање	Књижевни текстови. Текстови са практичном наменом: позивница, упутство, списак за

куповину и др.

Нелинеарни текстови: текст у табели, распоред часова, стрип, улазница и др.

Информативни текстови:

1. уџбенички: Милан Шипка, Буквар; текстови о знаменитим личностима српске културе;

2. ванушбенички: о правилима учтивог понашања (бонтон); о месту у којем ученици живе; о животињама итд.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Комуникативне функције	Језичке активности
– поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства;		у комуникативним ситуацијама
– представи себе и другог;		Реаговање на усмени импулс саговорника (наставника, вршњака, и слично); успостављања контакта при сусрету.
– разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;	ПОЗДРАВЉАЊЕ	Садржаји
– разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих;		Халло! Гутен Морген/Таг/Абенд.
– даје кратка и једноставна упутства и налоге;		Wie гехт’с? Данке (ницхт со) гут/сцхлецхт унд дир? Ес гехт.
– разуме позив и реагује на		Tschüs. Ауф Wiedersehen. Гуте

њега;

– упути позив на заједничку активност;

– разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих;

– упути кратке и једноставне молбе;

– искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин;

– разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих;

– упути једноставне честитке;

– препозна и именује жива бића, предмете и места из непосредног окружења;

– разуме једноставне описе живих бића, предмета и места;

– опише жива бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства;

– разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих;

– изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима;

ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА

Нацхт.

Бис данн. Бис später.

(Интер)културни садржаји: Формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости.

Језичке активности

у комуникативним ситуацијама

Слушање кратких и једноставних текстова у којима се неко представља; представљање себе и других особа, присутних и одсутних.

Садржаји

Ицх heiße/бин Анна. Wie heißt ду? Дас ист меин Фреунд Марцус. Меине Фреундин heißt Јулиа.

Јулиа, дас ист Марцус. Марцус, дас ист Јулиа.

Фрау Бауер ист меине Деутсцхлехрерин унд wie heißt деин/е Деутсцхлехрер/ин?

Wie алт бист ду? – Сиебен.

Wer ист ауф дем Фото? – Меин Брудер Ханс.

Woher коммст ду? Woher коммт ихр? Woher коммен Сие?

Ицх комме аус Сербиен.

Ицх wohne ин Смедерево. Wo wohnst ду?

Личне заменице у функцији субјекта – ицх, ду, Сие, ихр …

Присвојни детерминативи -меин(е), деин(е), Ихр(е)

Глагол сеин, heißen, коммен, wohnen

Питања са Wer? Wo?Woher? Wie?

Основни бројеви (1-10)

(Интер)културни садржаји: Препознавање најосновнијих сличности и разлика у начину упознавања и представљања у нашој земљи и земљама немачког говорног подручја.

– разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих;

– тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору;

– разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих;

– тражи и даје једноставне

РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И НАЛОГА

Језичке активности

у комуникативним ситуацијама

Слушање налога и упутстава и реаговање на њих; давање кратких и једноставних упутстава (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично).

Садржаји

Комм хер! Коммт ан дие Тафел!

ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ

Сетз дицх! Сетзт еуцх!

Мацх(т) дас Буцх ауф/зу!

Лиес/Лест вор! Нör(т) зу! Синг(т) мит! Сприцх/Спрецхт нацх! Нör/Нört зу!

Стех(т) ауф! Пасс(т) ауф!

Гиб деин Буцх ан Петра!

Гебт мир еуре Хаусауфгабен!

Каннст ду мир деин Хефт гебен? Канн ицх деин Хефт бекоммен?

Императив

(Интер)културни садржаји:

Поштовање основних норми учтивости; дечје песме одговарајућег садржаја.

Језичке активности

у комуникативним ситуацијама

Слушање кратких једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих (позив на рођендан, игру, дружење...); упућивање и прихватање/одбијање позива на заједничку активност, уз коришћење најједноставнијих израза.

Садржаји

Коммст ду инс Кино (мит)?

Ја герне. Леидер ницхт. Леидер

	канн ицх ницхт (миткоммен).
	Комм унд спиел мит!
	Супер. Герне. Ицх хабе кеине Луст.
	Кауфен wir еин Еис?
	Императив
	(Интер)културни садржаји: прикладно позивање и прихватање/одбијање позива.
	Језичке активности
	у комуникативним ситуацијама
	Слушање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање једноставног, усменог одговора на исказану молбу; изражавање и прихватање молби, захвалности и извињења.
	Садржаји
ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА	Канн ицх дир/Ихнен хелфен?
	Möchtest ду еине Оранге? Каннст ду мир битте еине Оранге гебен? Ицх möchte еине Тассе Тее. Каннст ду мир, битте еин Stück Торте гебен? Виелен Данк. Данке.
	Употреба неодређеног члана у номинативу и акузативу.
	Употреба модалних глагола у презенту (möchten, können).
	(Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације.

	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање кратких и једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан; реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки. Садржаји Зум Гебуртстаг, виел Glück, зум Гебуртсаг виел Glück, зум Гебуртстаг, лиебе Лина, зум Гебуртстаг Виел Glück ...
ЧЕСТИТАЊЕ	
	Ицх гратулиере дир. Данке Фрохе Weihnachten! Аллес Гуте зу ...! Употреба личних заменица у номинативу, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: Најзначајнији празници и начин обележавања/прославе и честитања; пригодне песме и игре.
	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање краћих једноставних описа живих бића, предмета и
ОПИСИВАЊЕ ЖИВИХ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА	места у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких усмених описа живих

	бића, предмета и места.
	Садржаји
	Меине Танте ист сцхланк.
	Меин Онкел ист fleißig.
	Wie ист деин Регенсцхирм? Ер ист блау.
	Петерс Насе ист крумм.
	Придев у предикативној функцији – продуктивно
	(Интер)културни садржаји:
	Дечје песме и приче одговарајућег садржаја.
	Језичке активности у комуникативним ситуацијама
	Слушање исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање својих потреба, осета и осећања и (емпатично) реаговање на туђа.
	Садржаји
ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	Ицх бин дурстиг. Ицх хабе (кеинен) Хунгер/Дурст. Мир ист калт/warm. Ицх бин müde/glücklich.
	Möchtest ду сцхлафен? Möchtest ду etwas Wasser тринкен?
	(Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; употреба емотикона.
ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У	Језичке активности у

	комуникативним ситуацијама
ПРОСТОРУ	Слушање кратких текстова у којима се на једноставан начин описује положај у простору; усмено тражење и давање информација о положају у простору. Садржаји Wo ист деин Хунд? Ер ист им Wohnzimmer? Синд дие Киндер ауф дем Спиелплатз? Неин, сие синд ницхт да. Дас Буцх лиегт ауф дем Тисцх. Прилози и предлози за изражавање положаја и просторних односа – хиер, да, дорт, ин, ауф Питања са Wo?
	(Интер)културни садржаји: Култура становања.
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено исказивање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања. Садржаји Ист дас деине Катзе? Неин, дас ист Мариас Катзе. Меин Хунд ист ницхт да. Хаст ду еинен Кугелсцхреибер? Ицх брауцхе еинен Регенсцхирм.

Употреба присвојних чланова. Употреба посесивног генитива – рецептивно.

(Интер)културни садржаји: Породица, пријатељи, кућни љубимци, играчке.

Језичке активности у комуникативним ситуацијама

Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање допадања/недопадања и реаговање на њих; усмено исказивање слагања/неслагања, допадања/недопадања

ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА

Садржаји

Ицх маг Еис. Магст ду ес ауцх? Ицх лиебе меине Фамилие унд меине Фреунде. Ицх schwimme герн.

Глаголи mögen, лиебен...

(Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, храна и пиће.

MAGYAR NYELV- МАЂАРСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ	**ЗАДАЦИ**	**НАСТАВНИ САДРЖАЈИ.**	**НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА**	**БР. ЧАС**
Az anyanyelvi nevelés alapvető célja az értelmes,kifejező beszédtehnika, a beszédmegértés és nyelvi kommunikáció fejlesztése, az olvasás és írás tehnikájának elsajátítása, a helyesírási készség megalapozása, a nyelvi tudás fejlesztése.	A tanuló legyen képes: -az anyanyelvét használni és az elsajátított nyelvi anyagot alkalmazni -életkorának megfelelően helyes,szabatos,önállóírásbeli és szóbeli szövegalkotásra -részt venni az iskolai és mindennapi kommunikációban, -gondolati és érzelmi kifejezésre -kezdetben tanári segítséggel,majd önállóan felismerni és kijavítani saját hibáit -életkorának megfelelő szöveg olvasására,megértésére és értelmezésére -önálló könyvhasználatra -tudományos világkép kialakítására	Kezdő olvasás és írástanítás Nyelvtan Irodalom Kifejezőkészség fejlesztése	Kezdő olvasás és írástanítás a képolvasással kezdődik,felmérjük a tanulók betűismeretét,gyakoroltatjuk a hanganalizis-szintézist és betűelemek vázolását.. Az olvasási készség elsajátítása a betűtanulással párhuzamosan történik.A betűk megismerésével,az 1és2tagú szavak olvasásával a tanulók jussanak el a mondatok olvasásáig. A nyelvtan és helyesírás szorosan kapcsolódik az írástanításhoz. Az irodalomnál fontos szerepet foglal el az olvasás,a szövegértés és szövegelemzés. A kifejezőkészséget artikulációs gyakorlatokkal fejlesztjük.	180

2.СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИСАДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСОВА
Циљ наставе српског језика је да сви ученици продуктивно овладају српским језиком у оквиру предвиђене језичке и лексичке грађе, да упознају елементе културе народа који говори тим језиком и да се оспособе за споразумевање, дружење и зближавање са припадницима већинског народа.	Задаци наставе српског језика су -да ученици разумеју саговорника о темама о свакодневног живота, -да усвајају правилан изговор и интонацију при усменом излагању -да се оспособе за разговор о темама из свакодневног живота	Обрада језичких садржаја: -дечаци и девојчице – школа – учионица – велики одмор – породица – заборављени прибор – суседи/комшије – Деда Мраз (поздрављање и честитање) – Деда Мраз у школи -једна породица -деца спремају собу – Ана и лутка – на путу до школе – на послу, форме друштвеног опхођења, непосредно обраћање – делови куће, стана – домаће животиње – у дворишту, форме друштвеног опхођења – Гозба – саобраћајна средства у граду и на селу – дани у недељи, бројење до 20 – воће и поврће	Учитељ треба да мотивише ученике за учествовање интеракцијама и другим активностима које се одвијају на српском као нематерњем језику. Повезивањем тематике и активности са тематиком и активностима у дечијем вртићу деци се омогућује постепени прелаз са игромних активности на активности које су усмерене на свесно стицање комуникативних вештина на нематерњем језику. Игровне активности мотивишу децу за учествовање у процесу усвајања комуникативни вештина на српском језику. Радња и говор се прво синхронизују. Деца се лакше укључују у вербалне интеракције. Ако погреше учитељ ће их исправити, поновити дететов исказ језичких коректно. Певање уз покрет и игру доноси најбоље резултате. Настава се повезује и са животом и радом у школи уз помоћ очигледи средстава.	72

TEMATIKUS TERV GLOBALNI PLAN I.RAZRED

	NASTAVNA TEMA TÉMA	1.	2.	3.	4.	5.	6.	UKUPNO ÖSSZ.
1.	OBRADA NOVOG GRADIVA	25						25
2.	PONAVLJANJE		25					25
3.	UVEŽBAVANJE			22				22
4.	PISMENI ZADACI							
	UKUPNO	25	25	22				72

1.Új anyagot ismertető - Obrada novog gradiva
2.Ismétlő - Ponavljanje
3.Begyakorlás - Uvežbavanje
4.Rendszerező - Sistematizacija
5.Gyakorlati,kisérlet - Praktičan rad
6.Irásbeli ellenőrzés - Pismena kontrola

Назив предмета	МАТЕМАТИКА
Циљ	Циљ учења предмета математика је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.
Разред	први
Годишњи фонд часова	180 часова

ИСХОДИ

ОБЛАСТ/ТЕМА САДРЖАЈИ

По завршетку разреда ученик ће

бити у стању да:

− одреди међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло;

− упореди предмете и бића по величини;

− уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине;

− именује геометријска тела и фигуре;

− групише предмете и бића са заједничким својством;

− сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика;

− разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију;

− црта праву линију и дуж помоћу лењира;

− броји унапред и уназад и са прескоком;

− прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине и прикаже их на бројевној правој;

− користи редне бројеве;

− разликује парне и непарне бројеве, одреди највећи и најмањи број, претходника и следбеника;

− користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика;

− сабира и одузима два једноцифрена броја не записујући

ГЕОМЕТРИЈА

ПОЛОЖАЈ, ВЕЛИЧИНА И ОБЛИК ПРЕДМЕТА

Просторне релације.

Величина предмета и бића.

Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа.

Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао.

поступак;

− сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице;

− растави број на сабирке и примени замену места и здруживање сабирака ради лакшег рачунања;

− реши текстуални задатак са једном операцијом;

− разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност;

− уочи правило и одреди следећи члан започетог низа;

− прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле;

− измери дужину задатом, нестандардном јединицом мере;

− преслика тачке и фигуре у квадратној мрежи на основу задатог упутства.

.

предмета	СВЕТ ОКО НАС
	Циљ учења предмета свет око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окр развијање способности за одговоран живот у њему.
	први
њи фонд часова	72 часа

И	ОБЛАСТ/ТЕМА НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ	**САДРЖАЈИ**
етку разреда ученик ће бити у стању да:		
на и искаже радост, страх, тугу и бес уважавајући уге;	Ја и други	Основна осећања (радост, страх, туга и бес). Основне животне потребе (дисање, храна, во и потреба за тоалетом). Сличности и разлике по полу, старости, спо и интересовањима.
ремено и примерено ситуацији искаже своје основне потребе за храном, водом и одласком у тоалет;	Породични дом, школа	Групе људи: породица, школска заједни одељење, суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања појединаца и групе. Празници: породични, школски.
ша тако да уважава различитости својих вршњака и уди;		
жава се договорених правила понашања у школи и последице ако их прекрши;		
е са вршњацима у заједничким активностима;		
за личну хигијену и адекватно се одева у циљу дравља;	Здравље и безбедност	Здрав начин живота: становање, одевањ лична хигијена, рад, одмор. Безбедно понашање у саобраћају на путу школе (кретање улицом са и без тротоара, преко улице, безбедно место за игру). Опасне ситуације по живот, здравље превенција и правилно понашање (у дому средини, саобраћају, током природних непог
ју, школску и имовину других;		
инструкције одраслих у опасним ситуацијама: емљотрес, пожар;		
речима опише пример неке опасне ситуације из свог ног окружења;		
ује правила безбедног понашања на путу од куће до иликом кретања улицом са и без тротоара и преласка		
е у простору помоћу просторних одредница: напред-о-десно, горе-доле и карактеристичних објеката;	Оријентација у простору и времену	Кретање и сналажење у простору у односу н одреднице: напред-назад, лево-десно, г карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске делови дана, обданица и ноћ, дани у недељ
и време својих активности помоћу временских а: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре,		

ле, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра;

трањем и опипавањем предмета одреди својства
а: тврдо – меко, провидно – непровидно, храпаво –

је у извођењу једноставних огледа којима испитује
феномене;

кује природу од производа људског рада на
а из непосредног окружења;

знаје облике појављивања воде у непосредном
у: потоци, реке, баре, језера;

знаје изглед земљишта у непосредном окружењу:
брдо, планина;

фикује биљке и животиње из непосредног окружења
њиховог спољашњег изгледа;

разноврсност биљака и животиња на основу
ег изгледа;

знаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и
логу у његовом свакодневном животу;

знаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у
свакодневном функционисању и сазнавању
а;

воду и одлаже отпад на предвиђена места;

ваша тако да не угрожава биљке и животиње у
ном окружењу;

е резултате учења и рада са уложеним трудом.

.

	после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутр
Човек ствара	Човек ради и ствара (материјали и средс производи људског рада).
	Материјали за израду предмета (дрво, ка стакло, гума, пластика, папир, тканина) својства (тврдо-меко, провидно-непровидн глатко).
Разноврсност природе	Сунчева светлост и топлота.
	Основна својства ваздуха: провидност, мири
	Облици појављивања воде: потоци, реке, б киша, снег.
	Облици појављивања воде у непосредном ок
	Основна својства воде: укус, мирис, раствара поједине материјале.
	Изглед земљишта: равница, брдо, планина.
	Изглед земљишта у непосредном окружењу.
	Основна својства земљишта: боја, р влажност;
	Карактеристичне биљке и животиње у н окружењу.
	Изглед и делови тела биљака.
	Изглед и делови тела животиња на пример птица, риба, инсеката.
	Човеково тело – делови тела (глава, труп , р чула (вида, слуха, укуса, мириса и додира).
	Значај воде, ваздуха, земљишта, сунчеве топлоте за живот биљака, животиња/човека.
	Одговоран однос човека према животн (штедња воде, одлагање отпада на предви брига о биљкама и животињама).

Назив предмета	ЛИКОВНА КУЛТУРА
Циљ	Циљ учења предмета ликовна култура је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.
Разред	први
Годишњи фонд часова	36 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ /ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; – пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката/предмета и облицима из природе и окружења; – одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; – црта на различитим подлогама и форматима папира; – користи материјал и прибор у складу са инструкцијама; – обликује једноставне фигуре од меког материјала; – одабере, самостално, начин спајања најмање два материјала; – преведе једноставне	ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ	Простор. Отворени и затворени простор, природа и простор који је човек обликовао. Карактеристичне визуелне одлике по којима се препознаје врста простора. Значај чувања споменика или значајних објеката у најближем окружењу. Значај уређења простора у коме ученик борави. Уметничка занимања и продукти. Сликар – слика, вајар – скулптура, фотограф – фотографија... Изглед употребних предмета које су дизајнирали уметници. Установе културе (биоскоп, музеј, галерија, позориште, библиотека…). Правила понашања и облачења у различитим установама културе, договорена правила понашања. Облици. Облици из природе, облици које је створио човек, правилни и неправилни облици. Својства облика (цело, део, велико, мало, високо, ниско, краће, дуже, уско, широко, светло, тамно, обојено, безбојно, једнобојно, шарено, меко, тврдо, глатко, храпаво, обло, рогљасто). Положај облика у простору и у равни (горе, доле, између, испод, у, на, испред, иза, усправно, положено, косо, лево, десно). Кретање. Покретни и непокретни облици. Кретање бића и машина. Смер кретања облика

		(налево, надесно, нагоре и надоле). Безбедност у саобраћају – илузија величине покретних и непокретних објеката у односу на удаљеност од посматрача.
		Светлост и сенка. Природни и вештачки извори осветљења. Промена осветљености у току дана. Изглед облика и сенке у зависности од осветљења.
		Материјал и прибор. Поступци правилног и безбедног руковања и одржавања материјала, прибора и радне површине, значај одржавања хигијене и безбедног руковања прибором.
		Обликовање скулптуре. Обликовање меких материјала поступком додавања. Спајање разноврсних материјала.
– изрази појмове и информације у ликовни рад;	ОБЛИКОВАЊЕ	Обликовање цртежа. Врсте линија (отворена, затворена, права, крива, светла, тамна, широка, уска, дугачка, кратка, непрекинута, испрекидана, груба, нежна, спирална, таласаста, степенаста...). Изражајна својства линија у односу на материјал и прибор.
– изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања;		Обликовање слике. Боја природних облика и боја облика које је створио човек. Изражајна својства боје у односу на материјал и прибор.
– преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену;		Преобликовање. Предмети и материјал погодни за преобликовање (оштећени предмети, амбалажа, остаци тканина...).
– изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука;		Различите информације као мотивација за стваралачки рад. Природа и непосредно окружење; машта и стварни догађаји; приче, песме и текстови из књига и часописа за децу и уџбеника, уметничка дела...
– повеже одабрану установу културе са њеном наменом;	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Читање визуелних информација. Илустрација у дечјим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани и анимирани филм – традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова.
– поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посете установама		

Знак. Графички знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучни знак. Лепо писање. Украсна слова.

Традиција. Празници и украшавање.

Невербално изражавање. Пантомима, игре, перформанс.

Назив предмета	МУЗИЧКА КУЛТУРА
Циљ	Циљ учења предмета музичка култура је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.
Разред	први
Годишњи фонд часова	36 часова

ИСХОДИ

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; – разликује одабране звукове и тонове, певање/свирање; хор/један певач/група певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе; – препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу; – повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; – поштује договорена правила понашања	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук – лик, музика – радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори). Звуци тела (пулс, куцање срца, дисање...). Звуци из природе и окружења. Звучни знак (школско звоно, аутомобилска сирена...). Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак – дуг), јачина (гласан – тих), висина (висок – дубок). Тишина и одсуство звука.

при слушању музике;

– користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука;

– изговара у ритму уз покрет бројалице;

– пева по слуху песме различитог садржаја и расположења;

– пева по слуху уз покрет народне песме, музичке игре;

– примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању;

– свира по слуху звучне ономатопеје и илустрације, ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма;

– повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама, ритам са графичким приказом;

– објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења;

– учествује у школским приредбама и манифестацијама;

– направи дечје ритмичке инструменте;

– ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на крађи задати текст;

– изабере према литерарном садржају одговарајући музички садржај.

ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената.

Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар).

Различити жанрови везани за ситуације значајне за ученике (празници, приредбе, свечаности, рођендани, венчања, новогодишње и божићне песме...).

Музичка прича.

Карактер дела и елементи музичке изражајности (условљеност).

Музички бонтон.

Музика и здравље.

Носиоци звука (це-де плејер, ем пе 3 плејер, рачунар...).
Изговор бројалице у ритму уз покрет – пљескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надланицу, ударом о клупу.

Звучне ономатопеје и илустрације.

Држање тела и дисање – правилан начин певања.

Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица.

Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.

Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме.

Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова

	уз боју (до-зелено, ре-браон, ми-жуто, фа-плаво и сол-црвено).
	Дечји ритмички инструменти и начииа свирања на њима.
	Свирање по слуху пратње уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара.
	Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације.
	Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука.
	Свирање графички представљеног ритма.
	Музички бонтон. Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала.
	Стварање звукова из непосредне околине и природе спонтаном или договореном импровизацијом.
	Креирање сопствених покрета уз музику која се изводи или слуша.
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Стварање звучних ефеката и једноставне ритмичке пратње користећи различите изворе звука.
	Бирање инструмената на основу звука и стварање једноставне ритмичке пратње уз бројалице, песме и музичке игре.
	Стварање мањих ритмичких целина на основу музичког искуства – изговором у ритму, различитим покретима, предметима и дечјим ритмичким

			инструментима. Стварање музичких питања и одговора на дечјим ритмичким инструментима у дијалогу. Стварање једноставне мелодије на краћи текст. Бирање познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација за стварање звучне приче – праћење литерарног текста.
Назив предмета	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
Циљ	Циљ учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.		
Разред	први		
Годишњи фонд часова	108 часова		
ИСХОДИ			
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
– примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања);	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		Вежбе за развој снаге. Вежбе за развојпокретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.
– правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;			
– комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу;			
– одржава равнотежу у различитим кретањима;	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	Ходање и трчање	Ходање: – кратким корацима, – дугим корацима, – у различитом ритму, – ходање са реквизитом, – ходање са променом, правца и
– разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело;			

смера.

Техника трчања:

– трчање преко препрека,

– трчање са променом правца и смера,

– брзо трчање 20 м са стартом из различитих почетних положаја,

– игре са коришћењем научених облика ходања и трчања.

– примењује правилну технику дисања приликом вежбања;

– изведе кретања, вежбе и

кратке саставе уз музичку пратњу;

– игра дечји и народни плес;

– користи основну терминологију вежбања;

– поштује правила понашања на просторима за вежбање;

– поштује мере безбедности током вежбања;

– одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за

Скакања и прескакања

Поскоци у месту.

Поскоци у кретању.

Скакања удаљ.

Скакања увис.

Прескакање дуге вијаче.

Вежбе скакања и прескакања упором рукама.

Игре уз коришћење различитих облика скакања и прескакања.

хигијенске мере пре, у току и након вежбања;

– одржава личну хигијену;

– учествује у одржавању простора у коме живи и

Бацања и хватања	Бацање лоптице из места у даљину и у циљ.
	Бацање лоптице из кретања.
	Бацање лопте увис.
	Вођење лопте.
	Додавање лопте.
	Игре са вођењем, додавањем лопте и гађањем у циљ.
Пузања, вишења, упори и пењања	Пузања на тлу.
	Пењања.
	Провлачења.
	Вис лежећи опружено.
	Помицања улево и удесно у вису лежећем и вису слободном.
	Упори.
Вежбе на тлу	Основни садржаји
	Основни ставови и положаји.
	Поваљка на леђима.

	Став на лопатицама (свећа).
	Колут напред из чучња у чучањ.
	Поваљка на стомаку.
	Састав од научених елемената.
	Игре са усвојеним вежбама.
	Проширени садржаји
	Колут назад из чучња у чучањ, низ косу површину.
	Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби.
	Ходање по линији.
	Ходање по шведској клупи.
Вежбе равнотеже	Лагано трчање на шведској клупи или ниској греди.
	Кратак састав на линији обележеној на тлу, шведској клупи и ниској греди.
	Вежбе обликовања са реквизитима.
	Трчања, поскоци и скокови уз коришћење реквизита.
Вежбе са реквизитима	Дизање и ношење предмета и реквизита на различите начине.
	Елементарне игре са реквизитима.
	Игре са ластишом.
Плес и Ритимика	Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз пљесак и уз музичку пратњу.

ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Полигони	Галоп напред. Дечији поскок. Њихање и кружење вијачом или траком. Суножни скокови кроз вијачу са обртањем напред. Народно коло по избору. Комбиновани полигон од усвојених вештина (вежби).
	Култура вежбања и играња	Основни термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада. победим. Навијам фер.
	Здравствено васпитање	Упознај своје тело. Растемо. Видим, чујем, осећам. Моје здравље. Ко све брине о мом здрављу. Лична хигијена. Хигијена простора у коме живим. Хигијена простора у коме вежбам. Животне намирнице и правилна

исхрана.

Заједно за столом.

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Циљ: Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

ФОНД ЧАСОВА: 36

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ / ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; – наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; – упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; – упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; – користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); – упореди дигитални и папирни уџбеник;	**ДИГИТАЛНО ДРУШТВО**	Различит изглед дигиталних уређаја. Дигитални уређаји у различитим занимањима. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно изражавање са дигиталним уређајима и без њих. Комуникација посредством дигиталних уређаја. Дигитални уређај и паметни дигитални уређај. Коришћење дигиталних уређаја за повећање прилика за учење и стицање искуства ученика у области науке, културе и уметности.
– упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја; – наведе неке од карактеристика „паметног“ дигиталног уређаја; – наведе на који начин дигитални уређаји могу да	**БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА**	Дигитални уређај и наше здравље (вид, положај тела, време пред екраном, дигитални уређај као отпад). Подаци о личности и њихова заштита при комуникацији помоћу дигиталних уређаја. Помоћ у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Одговорно руковање дигиталним уређајем (мере физичке заштите, коришћење лозинке).

ВЕРСКАНАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИКАТИХИЗИС

ФОНД ЧАСОВА: 36

ТЕМА (наставне јединице)	**Ц И Љ**	**ИСХОДИ** По завршетку теме ученик ће:	**ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА**
I – УВОД **1. Учимо о нашој вери - уводни час**	● упознавање ученикаи вероучитеља ● упознавање ученикаса садржајима предмета и начинорада ● мотивисање учениказа похађање часова верске наставе	*Когнитивни аспект*: • да разуме основна сазнања о темама које ће се обрађивати на настави Православногкатих изиса *Афективни аспект*: • бити подстакнут да активно учествује на часовима верске наставе	● Упознавањес а садржајем програма и начинорада
II -ЗАЈЕДНИЦА КАО ОСНОВ ЖИВОТА **2. Мојапородица** **3. Моја школаи другари** **4. Ми смо део Божје породице (Цркве)**	• ученицимапру жити основ за разумевање човека каобића заједнице • пружити ученицима елементарно знање о Богу као бићузаједнице	*Когнитивни аспект:* • моћи да опише и објасни значење појма заједнице као и његов однос према њемублиским особама (породици) • моћи да препозна да неможемо једни бездругих • знати да нас љубав повезује са другима • знати да се правилно осени крсним знаком • знати да је Бог Света Тројица	●приче и слике које приказују породицу ●може и причао „малој породици“ (деца са једним родитељем, или старатељем) ●садржаји у везиса животом у школи (нова заједница); односиу заједници,

		чланови Божје породице (Цркве) *<u>Афективни аспект:</u>* • пожелети да чини добро другима (ближњима) у својојзајединици • желети да изражава хришћанску љубав према Богу иближњима	правила понашања ● Божја породи (ко су чланс Божје породи како се пост њенчлан...)

III - ЗАЈЕДНИЦА ЉУБАВИ БОГА, ЧОВЕКА И ПРИРОДЕ **5. Послушност** **6. Даривање – наша љубав** **7. Цео свет на дар** **8. Оче наш -зовемо нашегБога**	• пружити основ за разликовање и упоређивање породичних односа и односа који владају у Цркви • пружити основ за упознавање односа који владају између човекаи Бога • пружити основ за разумевање да је молитва наш разговор саБогом • омогућити ученицимада увиде да се породични односи и односи у Цркви исказују на конкретанначин • ученицима пружити основ за разумевање да се кроз међусобне односе љубавиостварује јединство	*Когнитивни аспект:* • знати да заједница са Богомпочива наслободи • знати да је послушностизраз љубави •моћи да препозна да је даривање плодљубави • моћи да сазна да је молитва разговор саБогом • моћи да усвоји текст молитве Оче наш •знати да је Бог Отац створио свет изљубави •моћи да препозна да јенаш живот Божјидар •знати да Бог жели да живимо у заједници саЊим *Афективни аспект:* • показивати жељу да љубависказује на конкретанначин •бити мотивисан да љубавпрема Богу изражавамолитвом	● приче које гово томе да када не волимо, онда н слушамо ● како можемо помогнемо другоме; љубављу чин добра дела ● садржаји к говоре и прика лепоту створеногсвета ● песмица: „Ал` је овај свет“, J.J. З ● Бог је цеосве створио и љубави
IV - НЕИЗМЕРНА ЉУБАВ БОЖЈА - ХРИСТОС СЕ	● пружити ученицима неопходно знањео	*Когнитивни аспект:* •моћи да препозна основне догађаје библијске приповести о Христовом рођењу	● Новозаветно сведочанствоо

РОДИ! **9. Бог долази у овај свет** **10. Христос сероди** **– Божић у мом дому** **11. Како јеРастко постао Св.Сава** **12. Свети Сава, слава у школи и у мојојпородици**	доласку Спаситеља у свет ● указати ученицима да је послање Сина Божјег дар љубави Бога Оцасвет ● пружити ученицима елементарно знање о СветомеСави	• моћи да препозна и именује главне личности из библијске приче о Христовом рођењу (уз помоћ иконе празника и по кључнимсимболима) •моћи да препозна да је прослава празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави •моћи да усвоји текст (садржај)и мелодију песме (Божић, Божић) • моћи да препозна да је СветиСава посветио свој живот Богу због љубави према Њему *<u>Афективни аспект:</u>* По завршетку теме: • код ученика ће се развитижеља да активно учествује у прослави Христовогрођења • код ученика ће се развити жељада према ближњима подражава пример љубави СветогаСаве	Христовом Рођењу (препричано прилагођено) ● Божићнапесма: „Божић, Божи благи дан“ ● Свети Сава остварени сі Бога Оца (кр љубави заједницу Богом, свако нас постаје к Свети Сава) ● Химна Свето Сави

V - ЦРКВА - ЗАЈЕДНИЦА СА БОГОМ **13. Бог стварасвет** **14. Свет је нашдом** **15. Прихвати мо даровеБожје**	• пружити ученицима елементарно знање о стварањусвета • омогућити ученицима да схвате и доживе Цркву као заједницу сабраног Божјегнарода • подстицати ученикена лично учешће у животуЦркве	*Когнитивни аспект:* •моћи да опише појединости библијске повести о стварању света • моћи да разликује оно што јеБог створио од онога што је човек направио на примерима из непосредногокружења • знати зашто за Бога кажемо даје Творац •моћи да објасни, на елементарном нивоу, повезаност људи и природе • уочити да се у Црквиостварује	● Библијско казивање стварањусвета ● Животпрвих људи-Божја жел свет буде Црква ● Човек не прихва Божје даро непослушности себичност
16. Где је љубав ту је Бог **17. Христова вечера саученицима** **18. Литургија - окупљањеБожје породице** **19. Пост – стаза љубави**		јединство људи и природе са Богом • знати да у заједници са Богом учествујемо слободно – само ако то желимо (пример Светога Савеи његовог слободногизбора) • да се упозна са Литургијомкао догађајем (заједничком трпезом) на којем се окупља Божја породица *Афективни аспект:* • код ученика ће се развити жеља да својом послушношћу изражава своју љубав ислободу • ученик ће желети да учествује у Литургији	● Прича:“Где љубав, ту јеБ Л.Н.Толстој ● ПрваЛитургија (Христови ученици); „Православна читанка“, с. Н Неранџић и Савковић

VI – ХРИСТОВА ЉУБАВ ПРЕМА ЧОВЕКУ И СВЕТУ **20. Христова љубав према човеку и свету** **21. Препознајемо Христовуљубав** **22. Христосваскрсе!**	● указати ученицима на величину Христове љубави премаљудима исвету ● пружити ученицима елементарно знање о Христовом страдањуи васкрсењу	*Когнитивни аспект:* • упознати Христово учењекао „учење“ о љубави и праштању (на примерима из јеванђељских прича) • препознати и разумети да је права љубав када јепоказујемо делима • усвојити садржај и мелодијупесме „Знаш ли ко те љуби силно“ • бити у могућности да опише појединости библијске повестио ХристовомВаскрсењу • препознати и именовати главне личности из библијске приче о Христовом Васкрсењу (уз помоћ иконе празника и по кључним симболима) • препознати да је прослава празника догађај целепородице	● Јеванђељскапр а Милости Самарјанин ● Песмица: „Знашли ко те л слилно“ ● Новозаветно сведочанствоо Христовом Васкрсењу (препричано и прилагођено) ● Прича: „Добро дрво“ Ш. Силверстејн
		кроз који се остварује заједница љубави • моћи да опише прослављање Васкрса у својојпородици • знати обичаје у вези саВаскрсом *Афективни аспект:* • развијати потребу да делима исказујељубав • развијати жељу да учествује у припремама за прославу овог највећег хришћанскогпразника	

VII – НАША БРИГА О СВЕТУ **23. Човек домаћин у свету** **24. Радостслужења** **25. Љубав према људима иприроди** **је љубав према Богу** **26. Сваки човекје за насХристос** **27.Научили смо о нашој вери**	• омогућити ученицимада у Христу препознају узор љубави према свету и човеку • подстицати ученикеда љубав према Богу изражавају крозљубав према људима иприроди • установити обим разумевања и квалитет стечених знања у току школске године из Православногкатихизиса	*Когнитивни аспект:* •моћи да преприча одабранеприче које говоре о Христовој љубави према свету ичовеку • на елементарном нивоу моћи да објасни међусобну повезаност свих људи и природе • препознати и именовати поступке људи који су прожети љубављу према природи, људимаи Богу • уочити у којој мери јенапредовао и савладао градиво Православног катихизиса 1. разреда основне школе *Афективниаспект:* • развијати жељу да се брине о биљкама и животињама и целокупнојприроди	●Разне приче о говоре о служе човекачовеку ●Човекова бри очување приро биљакаи животиња ●Прича Свети Герасим илав Јордан ●Приче и слике кућним љубимцима

Назив предмета: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ: Циљ учења програма грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Разред: први

Годишњи фонд часова: 36 часова

ИСХОДИ

По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:

ОБЛАСТ/ТЕМА САДРЖАЈИ

– наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује; – уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; – препозна код себе и других основна осећања; – препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; – преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права; – разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу, књижевним делима, филмовима; – комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; – слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму; – договара се и одлучује у доношењу одељењских правила и да се понаша у складу са њима;	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у одељењу ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Одељење/група као заједница ПРОЦЕСИ У	Идентитет Ко сам ја? Наше јаке стране, у чему смо успешни, у чему бисмо волели да напредујемо. Таленти и интересовања која поседујемо. Наше сличности и разлике. Основна осећања (радост, страх, туга, бес) и како се препознају. Потребе и права Разлике између жеља и основних животних потреба. Права детета Кршење и заштита права Препознавање кршења права детета. Коме се обратити у ситуацијама кршења права детета. Одговорност према себи и другима. Функционисање заједнице Одељење/група као заједница. Вредности одељења/групе – равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Уважавање различитости. Правила у одељењу/групи и њихова функција. Одлучивање у одељењу/групи. Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице. Комуникација

САВРЕМЕНОМ СВЕТУ

Комуникација и сарадња

ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ

Акција одељења/групе

Слушање/неслушање.

Кад разговарамо држимо се теме.

Изношење мишљења.

Уважавање саговорника.

Сарадња

Групни рад, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима.

Планирање и извођење једноставне акције у одељењу/групи

Кораци у планирању и извођењу акције.

Чиме се поносимо и чиме нисмо задовољни у одељењу.

Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити.

Одређивање циља и израда плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације.

Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл.

Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу.

Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.

– својим речима образложи неопходност правила која регулишу живот у заједници;

– препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати;

– заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу;

– учествује у изради плана једноставне акције;

– са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију;

– доприноси промоцији акције;

– на једноставан начин вреднује

- Католички вјеронаук -

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

Циљ наставе католичког вјеронаука у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовити вернички поглед на свет и живот с посебним нагласком на две димензије: историјска реалност цркве - вернички практични живот и есхатолошка димензија, односно вечни живот. То значи да деца, на примерен начин њиховом узрасту, упознавају властиту веру у доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији при чему се излагање верскога виђења и постојања света обавља у веома отвореном и толерантном дијалогу с осталим наукама и теоријама. Начина приступа је хришћанско виђење (литургијско као особито доживљавање вере) које обухвата сва позитивна искуства људи без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Упознавање је истовремено информативно-сазнајно и доживљајно-делатно с настојањем да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота: однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом. Значи циљ је вјеронаука информативно-формативни приступа вери и изградња погледа на свет кроз призму властитог веровања максимално поштујући све наведене датости.

Задаци католичке вјеронауке су да се код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој Особи у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као слици Божјој, особи такође другачијој у односу на нас, као и да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (сазнавање заједнице);
- оспособе (на узрасту ученика примерен начин) за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, о људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу са природом која нас окружује и др., као и за размишљање о тим питањима у светлу вере а на темељу искуства Цркве;
- изгради и развије способност дубљег разумевања вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другим, у изналажењу равнотеже између властите особе и заједнице, у остваривању сусрета са светом (са људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да је свет и све што је у њему, створен за вечност, да су сви створени да буду судионици вечног живота, те да се из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања властитог односа према другом човеку као непоновљивом бићу према створењу Божјем и изгради спремност за покајање.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

1. разред

(један час недељно, 36 часова годишње)

Циљ наставе католичког вјеронаука у првом разреду је да дете упозна Бога Оца, његову љубав, да се, родитељ и овај дивни свет схвати као Божији дар, а затим да упозна Исуса Христа, онога кога нам је Отац послао као знак своје највеће љубави. Полазимо од слике оца који воли, који је брижан, који пуно зна, који "све може", да бисмо указали на Небескога оца, који нас још више воли, који је још брижнији, који заиста све зна и који уистину све може. Он се брине о нама. Од њега је овај велики свет, који је добар и ми смо његови. За те наставне јединице мисао водиља вјеронаука: радост.

Отац нам је послао као највећи доказ своје љубави Сина, који нам је постао брат. Љубимо његову мајку и кроз ову годину упознајемо живот Господина Исуса. Строго следимо литургијску црквену годину (Дошашће, Божић, Коризма, Ускрс, Духови), а имамо на уму конкретан хришћански живот. Зато говоримо о Духу Светом, о Исусовој присутности међу нама, о молитви и светој миси. Циљ нам је да ученику побудимо радост и да га наведено на то да радосно узвраћа Очеву љубав.

УВОД

- Међусобно упознавање ученика и вероучитеља и упознавање са садржајима програма католичког вјеронаука

МИ СМО ДЈЕЦА БОЖИЈА И ОТАЦ НЕБЕСКИ НАС ВОЛИ

- Дар смо небеског Оца (хвала за родитеље, браћу и пријатеље);
- Небески нас Отац воли (хвала што ме воли);
- Небески Отац је добар (развијање љубави према Оцу Небеском јер је према мени добар);
- Небески Отац све зна (развијање осећања дивљења јер Отац Небески све зна);
- Небески Отац све може (развијање осећања радости јер Небески отац све може);
- Небески Отац је створио и невидљиви свет (неговање осећања како нам је добро што је небески Отац најбогатији);
- Небески Отац се брине за свет (развијање захвалности према Богу што се брине за нас);
- Сви су људи деца Божија и зато су браћа (упознати децу са чињеницом да су сви људи деца Божија и зато су браћа, развијати свест о важности суживота и толеранције).

БОГ НАС ТАКО ЉУБИ ДА ЈЕ ИСУС КРИСТ ПОСТАО НАШ БРАТ

- Небески отац нам је послао свога сина (развијање радости што ми је Исус брат);
- Ишчекивани Божји Син (развијање љубави према Марији јер је Исусова мајка);
- Исусово рођење - славимо заједно сви кршћани (развијање захвалности Богу за ту љубав, што је постао нама сличан);
- Исусови први гости (развијање осећања свести да ћу и ја бити Исусов гост поход пастира и мудраца);
- Светкујемо Божић (упознати властити начин слављења као начине других, Бог нас је даривао и ми

ћемо једни друге).

ДА БИСМО БИЛИ ИСУСОВА БРАЋА МОРАМО СЕ ВОЛЕТИ МЕЂУСОБНО И СЛЕДИТИ ЊЕГОВУ НАУКУ

- Исус нас учи: љубимо једни друге у кући (навикавање на помагање родитељима);
- Исус нас учи: љубимо своје ближње (помагаћу друговима у школи);
- Исус нас учи: љубимо једни друге (помоћи ћу својим судруговима);
- Упознати Исуса онако како га прихватају и сви остали људи (Исус је особа значајна за човечанство, шта Куран часни говори о Исусу);
- Исус нас учи да се у љубави налазимо (развијање навике певања у цркви).

УЗАЈАМНА ЉУБАВ ЗАХТЕВА ДА СЕ НАУЧИМО И ОДРИЦАТИ И ЧИНИТИ ДОБРО ДРУГИМА - ИСУС ЈЕ ОТКУПИТЕЉ

- Исус је љубав трпио (развијање чврстине - ако ме нешто боли, нећу се одмах тужити);
- Исус приказује своје трпљење Оду (развијање чврстине - своје трпљење ћу сјединити с Исусовим);
- Отац је ускрисно Исуса (развијање вере да Отац даје живот и смрт);
- Исус је жив (развијање вере у живот Исуса);
- Прослављени Исус (развијање вере у Божје православљено краљевство);
- Међу нама је Дух Свети (развијање осећања радости што ми Дух помаже доћи к Оцу);
- Исус међу нама живи (развијање поуздања у Исуса, Исус и дјеца).

МОЛИТВА И БОГОСЛУЖЈЕ ЈЕ НАЧИН СУСРЕТАЊА С ОНИМ ШТО СМО УЧИЛИ О БОГУ

- С Исусом заједно разговарам с Оцем (развијање осећања задовољства што могу разговарати с Небеским оцем);
- У гостима код Исуса (развијање навике редовног похађања свете мисе);
- Молитва код других цркава и вјера (развијање свести да сваки човек моли по својој савести правилно, заједничка молитва Оченаша, молитва Ислама).

ДРУГИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ
ЈЕЗИК	66	Уочавање и схватање реченице као основне језичке категорије. Препознавање и разумевање главних реченичних делова Упознавање са фонетским и морфолошким појмовима према захтевима програма Савладавањенових програмских захтева из правописа Овладавање техником читања и писања латиницом
КЊИЖЕВНОСТ	71	Мотивисање,подстицање и усмеравање на читање лектире Развијање потребе за књигом,способности да се њоме самостално служи Увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног,логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког) Оспособљавање за самостално читање,доживљављње,разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевно уметничких дела разних жанрова
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	43	Овладавање основним облицима језичког изражавања и даља усавршавања и неговање језичке културе Развијање смисла и способности за правилно,течно економично и уверљиво усмено и писмено изражавање Богаћење речника језичког и стилског израза Оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникативним ситуацијама (улога говорника,слушаоца,саговорника)

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК – 72 часа

Циљ-Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да комуницира на основном нивоу страним језиком, у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења.

• ПОСЕБНИ СТАНДАРДИ И ЗАДАЦИ – **на нивоу језичких вештина**: ученик треба да ...

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

♦ слушајући разликује језик који учи од других језика – гласове и реченичну интонацију

♦ препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију

♦ разуме вербални садржај уз помоћ облика невербалне комуникације (слика, гест, мимика итд.)

♦ разуме говор наставника, кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама (које чује уживо или са аудио-визуелног записа)

♦ разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство итд.)

♦ прикупља информације и богати речник

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

♦ разумљиво изговара гласове, научене речи и изразе, акцентује речи и правилно интонира реченицу

♦ употребљава најједноставније језичке структуре да би говорио о себи и другима, о стварима из свог непосредног окружења уз наставникову помоћ – у познатим ситуацијама

♦ учествује у игри и другим групним активностима – изговарајући кратке наредбе и реагујући на њих

♦ именује ствари из непосредног окружења у вези са темама које се обрађују

♦ даје основне информације о себи и свом окружењу у познатим ситуацијама – самостално и уз наставникову помоћ

♦ репродукује (сам или у групи) кратке рецитације и бројалице и пева познате песмице

ИНТЕРАКЦИЈА – тј. ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује кратке информације

♦ реагује вербално и невербално на упутства и постављена питања о познатим темама

♦ поставља једноставна питања

♦ изражава своје потребе, уважавајући потребе других

♦ изражава допадање и недопадање

♦ учествује у игри и комуникацији, у раду и командира (у пару, у групи итд.)

♦ препознаје кад нешто не разуме – поставља питања и тражи разјашњења

ЗНАЊА О ЈЕЗИКУ – тј. функционално знање – способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији

♦ препознаје основне принципе граматичке и социолингвистичке компетенције (уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика)

♦ препознаје шта је ново научио

♦ схвата значај познавања језика, матерњег и страног у међуљудској комуникацији

♦ препознаје (на елементарном нивоу) гласовну структуру језика који учи и уочава разлику у односу на матерњи јез.

♦ користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости)

♦ користи реченицу као целину, односно као обавештење, питање и заповест

♦ уочава сврху учења страних језика

МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ

♦ на основном нивоу уочава елементе културе у штампаним и електронским медијима и аудио и аудиовизуелним записима

Глобални план рада

РЕД .БР.	НАЗИВ НАСТАВНЕ ТЕМЕ /ЦЕЛИНЕ	УКУПНО ЧАСОВА
	MEINE SCHULE /ШКОЛА	**9**
2.	MEINE FREUNDE /ДРУГОВИ	**9**
3.	MEINE FAMILIE /ПОРОДИЦА	**9**

4.		MEIN ZUHAUSE /MOJ ДОМ	**9**
5.		KLEIDUNG /ОДЕЋА	**9**
6.		ESSEN UND TRINKEN /ЈЕЛО И ПИЋЕ	**9**
7.		FESTE UND BRÄUCHE /ПРАЗНИЦИ	**9**
8.		HIER LEBE ICH /ОВДЕ ЖИВИМ	**9**
	УКУПАН ГОДИШЊИ ФОНД НАСТАВНИХ ЧАСОВА		72

МАТЕМАТИКА

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ ДО 100	148	- савладавање основних операција с природним бројевима као и основних знакова тих операција - упознају употребу слова као ознаку за непознати број - умеју да решавају текстуалне задатке са једном и две рачунске операције, као једначине са једном операцијом
ГЕОМЕТРИЈСКИ ОБЛИЦИ	18	- упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе - уочавају и стичу спретност у цртању праве, дужи, кривих и изломљених линија - уочавају и цртају правоугаоник и квадрат на квадратној мрежи
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	14	- упознају и примењују мере за дужину и време - оспособити ученике за прецизност у мерењу

СВЕТ ОКО НАС

Називпредмета	**СВЕТОКОНАС**
Циљ	**Циљ**наставеиучењаСветаоконасјестеупознавањесебе,свогприродногидруштвеног тиза одговоран живот у њему.
Разред	**други**
Годишњифо нд часова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршетку разредаученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**		**САДРЖАЈИ**
– идентификујегрупељудикојимаприпадаисвоју улогу у њима; – остваријправаиизвршиобавезеуодносуна правилапонашањаугрупамакојимаприпа		**Другиија**	Групељуди:родбина, (ван)школсказајединц Праваиобавезечланова Однос потреба и жељ

да; – сепонашатакодауважаваразличитостидруг их људи; – прихватипоследицекадапрекршиправ ила понашања групе; – сарађујесадругимаугрупиназаједничк им активностима; – разликујепотребеоджељанаједноставн им примерима из сопственог живота; – препознагрб,заставуихимнуРепубликеСрби јеи примерено се понаша према симболима; – одредитипнасељанаосновуњегов их карактеристика; – повежеличнухигијену,боравакуприро ди, физичку активност и разноврсну исхрануса очувањемздравља; – одржаваличнухигијену– руку,зубаичулних органа; – примениправилакултурногибезбедног	**НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ**		Правила понашања Породични,школскии
		Култура живљења	СимболиРепубликеСр мна. Типови насеља: Здравначинживота:хи ана, број оброка, бор активност. Врстесаобраћаја(копн одговарајућа превозна Безбеднопонашањеуса улицомипутембезтрот пешачког прелаза. Правилапонашањаупр ли јавнипревоз). Временскенепогоде(о понашање у затворен
		Човекствара	Материјали(дрво,каме папир,тканина,глина/
понашањаусаобраћајуипревознимсредствим ау насељу са околином; – безбеднопоступапреитокомвременски х непогода; – истезањем,савијањемисабијањемодре ди својства материјала; – одаберематеријалекојисвојимсвојств има највише одговарају употреби предмета; – пронађеновунамену коришћеним предметима; –наводипримереразличитихобликакретањау окружењу; – одабере начин кретања тела, узимајући у обзир обликтела,врступодлогеисредину укојојсете ло креће; – измерирастојањекојетелопређетокомсв ог кретања; –пронађетражениобјекатунасељупомоћу адресе/карактеристичнихобјеката; –именујезанимањаљудиусвомнасељуса			рада. Еластичностматеријал Својстваматеријалаод Нованаменапредмета тих материјала. Занимањаљудиуграду
		Кретањеи оријентација у простору и времену	Различитиоблицикрет лети, плива, котрља с Утицајобликатела,под равној подлози и пре Сналажењеунасељупо ј)и карактеристичних Сналажењеувременуу це: минут,сат, дан, с годишња доба. Средствазамерењевре нта времена.

околином; – одреди време помоћу часовника и календара користећивременскеодреднице:сат,дан,седмицу, месец,годину; - забележиипрочитаподаткеизличногживота помоћу ленте времена; - разликујеобликерељефаусвомнасељуи околини; –разликујеобликеиделовеповршинскихводаусвом насељу и околини; – идентификујезајединичкеособинеживихбића на примерима из окружења; –повежеделовителаживихбића сањиховом		**Разноврсност природе**	Рељефиоблицирељефа удубљења (долине, ко Рељефунасељуиоколи Облиципојављивањав уће, стајаће)ињиховиделов а). Површинскеводеунасе Заједничкеособинежи аст, остављањепотомс Функције(улога)делов Разноврсностбиљакау сте; лишћарске и чети Разноврсностживотиња

улогом/улогама; – разврстабиљкеизокружењанаосновуизгледа листа и стабла; – разврстаживотињеизокружењанаосновуначина живота и начина исхране; – наведепримерекојипоказујузначајбиљакаи животиња за човека; – штедљивотрошипроизводекојекористиу свакодневнимситуацијама; – разврстаотпаднапредвиђенаместа; – негујеисвојимпонашањемнеугрожавабиљкеи животиње у окружењу; – препознапримереповезаностиживихбићаса условима за живот; – повежепроменеуприродииактивностиљудиса годишњимдобима; – изведеједнаставнеогледепратећиупутства; – повежерезултатерадасауложенимтрудом.			биљоједи, месо свештоједи). Значајбиљакаиживот а. Улогачовекау природе(штедњапрои секористеусвакоднев на предвиђена м животињама). Сунчевасветлостито неопходни услови за Променеуприродиија годишњих доба.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ
КРЕТАЊЕ У ОБЛИКА У ПРОСТОРУ	6	Да схвате ликовно-визуелни рад као израз индивидуалног осећања,доживљаја и стваралачке имагинације
ДЕЈСТВО СВЕТЛОСТИ НА КАРАКТЕР ОБЛИКА (СВЕТЛОСТ)	4	Да стекну искуство о дејству светлости на карактер облика; Утемељивање знања о значају светлости у природи као једног од значајних услова живота
АМБИЈЕНТ - СЦЕНСКИ ПРОСТОР	6	Вођење разговорао опажању и препознавању карактеристика разних амбијената
ЛЕПО ПИСАЊЕ СА КАЛИГРАФИЈОМ	16	Развијање осетљивости за лепо писање Развијање навике лепог писања
КОНТРАСТ (КАО МОТИВАЦИЈА ЗА ОПАЖАЊЕ ОБЛИКА)	12	Да схвате ликовно-визуелни рад као израз индивидуалног осећања, доживљаја и стваралачке имагинације
ИНДИВИДУАЛНО КОРИШЋЕЊЕ РАЗЛИЧИТИХ МАТЕРИЈАЛА ЗА РАД (ПАКОВАЊЕ)	6	Оспособљавање ученика за проналажење нових идејних решења
РАЗНЕ ВРСТЕ ЗНАКОВА И СИМБОЛА	4	Оспособљавање ученика за проналажење нових идејних решења
ЈЕДНОБОЈНА КОМПОЗИЦИЈА УПОТРЕБНИХ ПРЕДМЕТА (КЛУАЖ)	6	Упознавање ученика са комбиновањем сликарске, цртачке и вајарске технике
ЗАМИШЉАЊА	6	Развијање креативности код ученика
ПРЕОБЛИКОВАЊЕ МАТЕРИЈАЛА ИЛИ ПРЕДМЕТА ЊИХОВИМ СПАЈАЊЕМ (ВЕЗИВАЊЕ)	6	Упознати ученике са појмом спајања или везивања у природи

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Називпредмета	**МУЗИЧКАКУЛТУРА**
Циљ	**Циљ** наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав и колективномузичкоискуствокојимсеподстичеразвијањекреативности,естетскогсензибил орногодносапремаочувањумузичког наслеђаикултуресвогаидругихнарода.
Разред	**други**
Годишњи фондчасова	**36часова**

ИСХОДИ Позавршенојтеми/ областиученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- објасни својим речима утиске о слушаном делу,особинетона,доживљајпрегласнем узикеињеногутицаја на тело; - разликујеразличитеинструментепобоји звукаиизражајниммогућностима; - издвојиосновнемузичкеизражајнеелементе; - препознамузичкутемуиликарактеристичнимотив који се понавља у слушаном делу; - повезујекарактерделасаизражајнимму зичкимелементима и инструментима; - изговарабројалицеуритму,узпокрет; - певапослухупесмеразличитогсадржајаирасположења; - изводиузпокретмузичкеитрадиционалне игре; - примењујеправиланначинпевањаидоговоренаправила понашања у групном певању и свирању; - свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице ипесме,једноставнеаранжмане,свирачке деоницеу	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Уметничкамузикауцртанимианимиранимфи радња.Композиције које илуструју различит Звук итон(извори)–звуциизприроде иокруж Тон:боја(различитигласовииинструменти),т дуг),јачина(гласан-тих),висина(висок-дубок Композицијекојеилуструјуразличитебојељу Музичкидијалог(хор,гласихор,гласиинструм дансвирач,група свирача, оркестар). Различитижанровивезанизаситуацијезначај ка.Музичкаприча. Композицијеразличитогкарактераиелементи линија,темпо,ритам,динамика). Музичкибонтон.М узикаиздравље. Носиоцизвука(цедеплејер,рачунар...).
	ИЗВОЂЕЊЕ	Изговорбројалицеуритмуузпокрет.

музичкимиграма; - повезујепочетнетоновепесама-моделаијединственихнаменских песама са бојама; - повезујеритамсаграфичким приказом; - објашњавасвојимречимадоживљајсво гитуђегизвођења; - учествујеушколскимприред бамаиманифестацијама; - направидечјеритмичкеинструменте; - осмислипокретеузмузику; - осмислиритмичкупратњузабројалице, песмеимузичке игре помоћу различитих извора звука; - осмислиодговорнамузичкопитање; - осмислијединственумелодијунакрај изадатитекст; - према литерарном садржају изабере одпонуђених, одговарајући музички садржај; - поштуједоговоренаправилапонашањаприслушању и извођењу музике; - користисамосталноилиузпомоћод раслих,доступне носиоце звука.	МУЗИКЕ	Звучнеономатопејеиилустрације Правилан начин певања – држање тела дисање.Правилна дикција – изговарањ брзалица бројалица.Певањепесамапослухуразличитогса држајаикарактера.Певањепесамаузпокрет– песмеузигруинароднепесме. Певањемоделаинаменскихпесамаиповезивање новаузбоју(a^1 бела, xa^1 љубичаста боја). Дечјииалтернативниинструментиинаучинисвир Инструменталнапратњапослухуузбројалицеи пулс,ритам,груписањеудара. Певањеиизвођењемузичкихигараузсвирањена песмеузигру,дидактичке игре, музичке драмат Свирањеинструменталнихаранжмананадечјим тернативнимизворимазвука. Музичкибонтон.
	МУЗИЧКОСТВАРАЛАШТВО	Изрададечјихритмичкихинструменатаодразли ла.Креирање сопствених покрета уз музику. Стварањеједноставнеритмичкепратњекоришћ изворазвука.Музичка питања и одговори и му Стварањезвучнепричеодпознатихмузичкихсад трацијанакрађи литерарни текст.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ
ХОДАЊЕ И ТРЧАЊЕ	27	Развој и усавршавање моторичких способности Развијање координације,гипкости,равнотеже и експлозивне снаге Примењује природне облике кретања у једноставним играма
СКАКАЊЕ И ПРЕСКАКАЊЕ	14	Оспособљавање ученика да стечена умења,знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада Усклађивање кретања са једноставним кретним задацима
ВЕЖБЕ УПОРОМ РУКАМА	9	Развијање моторичких активности Развој раменог појаса и руку, правилно бацање и хватање
БАЦАЊА И ХВАТАЊА	14	Влада изабраним умењима из вежби на справама Јачање мишића руку
ВИШЕЊА И ПЕЊАЊА	2	Стицање моторичких умења у свим природним облицима кретања у вежбамана тлу Развијање смисла за креативност Усвајање технике колута напред
ВЕЖБЕ НА ТЛУ	18	Усвајање технике скокова у даљ,вис,дубину и прескакање дуге и кратке вијаче Упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела скоковима без међупоскока
ВЕЖБЕ РАВНОТЕЖЕ	4	Влада изабраним умењима из вежби на справама Остварује напредак у развоју моторичких способности
ВЕЖБЕ РЕКВИЗИТИМА	12	Усклађује своје кретање са једноставним кретним задацима
РИТМИЧКЕ ВЕЖБЕ И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ	8	Стварање услова за колективан рад Оспособљавање за ритмичке вежбе и народне плесове

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ **ДИГИТАЛНИ СВЕТ**
РАЗРЕД **ДРУГИ**

Назив предмета	**ДИГИТАЛНИСВЕТ**
Циљ	**Циљ**наставеиучењапредмета Дигиталнисветјестеразвијањедигиталнекомпетенцијеуч употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алг
Разред	**Други**
Годишњи фондчасова	**36часова**

ИСХОДИ Позавршеткуразредаученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
–упореди начиннакојиучиушколисаонлајнучењем путем школске платформе; – користишколскуплатформузаонлајнучење(узпомоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); –самосталнокористи дигиталнеуџбеникеза учење; –креира,чуваипоновоуређуједигиталнуслику (самосталнои/илиузпомоћнаставника)користећи одговарајућуапликацију; –својимречима објаснипојампокретнеслике; –креираелементепокретнеслике; - креирајединственографичкидигиталниматери јал намењен познатој публици; - својимречимаобјаснизбогчегадигиталнеуређ аје повезујемо на мреже, укључујући интернет; - наведе могућности за размену материјала, комуникацијуизаједничкирад(учење)којесунаст але захваљујући умрежавању дигиталних уређаја; –објаснидобиткеиризикекојипроизилазеиз комуникације путем дигиталних уређаја;	**ДИГИТАЛНО ДРУШТВО** **БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕ ЊЕ ДИГИТАЛ НИХ УРЕЂАЈА**	Учењепутем школскеплатфо Учењеузпомоћдигиталнихуп Креативнографичкоизражава Умрежавањедигиталнихуре ала, комуникацију и заједн произилазе. Добициириизицикојипроизил а. Понашањенаинтернету–инте Остављањеличнихподатакап Примерена реакција у случа садржајем,непознатим,злон ирају на неприхватљив начи Организација времена и ус Коришћењедигиталнихуређ

– разликујенеприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; – реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримереним дигиталнимсадржајем, непознатим, злонамернимособамаилиособамакојекомуницирају на неприхватљивначин; – наведенекеодначинанакојекорисницидигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу; – организује сопствено учење у онлајн окружењу на начинкојинеугрожаваздрављеиличнубезбедност,као и сигурност дигиталног уређаја;		
– предложиначинеодлагањаелектронскоготпадакоји не угрожавају животну средину; – својимречимаобјаснипојамалгоритам; – анализирајединаставанпознатипоступаккојисадржи понављања одређених радњи и представига алгоритамски; – креираодговарајући рачунарски програмувизуелном програмскомјезику; – анализирајединаставанпрограмкреиранувизуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програмради; – уочииисправигрешкууједноставномпрограму, проверивањаностновогрешењаипопотребигадодатно поправи (самостално или сарадници); – креира програму визуелномпрограмскомјезику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног уређаја.	**АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА**	Разлагањепроблеманамањец Осмишљавањеалгоритамал решења једноставног пробл Креирањерачунарскогпрогр Анализапостојећегпрограма и тумачење функције блоко Управљањепонашањемфизи мау визуелном програмском Уочавањеиисправљањегреш

Називпредмета: **ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИКАТИХИЗИС**

Годишњифонд часова: **36**

Разред: **Други**

ТЕМА (наставне јединице)	**ЦИЉ**	**ИСХОДИ** По завршетку теме ученик ће:	**ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА**
I – УВОД **1. Ми смо Црква – уводни час**	• упознавање ученикаса садржајима и начином рада • мотивисање ученика за похађање часова верске наставе	*Когнитивни аспект:* ● моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основнешколе; ● моћи да уочи какво јењегово предзнање из градива Православногкатихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. *Афективни аспект:* ● желети да активноучествује на часовима верскенаставе	● Упознавање са садржајем програма и начином рада
II – МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ **2.Крштењем постајемо чланови Цркве** **3.Црква – заједница**	• омогућити ученицима разумевањеКрштења као уласка у Божју породицу	*Когнитивни аспект:* • знати да се Крштењем постаје чланЦркве • знати да је Црква заједница потпуно другачија одсвих	●Икона Христовог Крштења ●Библијска причао

4.Храм – место **окупљања заједнице** **5. Литургија – догађај Цркве** **6.Заједница радости**	• омогућити ученицимада разликују појмове: Црква, храм,Литургија ● указати ученицима даје учешће уЛитургији засновано на слободи	• знати да је Црква заједница са Богом • разликовати значења појмова Црква (заједница) и храм(место на којем сесабирамо) • на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижухрамови • моћи да уочи да је Литургија догађајЦркве • знати да у Литургијиучесвује само онај ко је крштен и ко то жели *Афективни аспект:* • желети да посети храм ибоље упозна основна обележја православних храмова	Нојуи – Нојева барка – брод спасења ● Народна приповетка „Седам прутова“ ● Сликеразличитих православних храмова (спољашњи и унутрашњи изглед) ● Новозаветно сведочанство о Свадбиаревог сина (препричано и прилагођено)

III – ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ **7. Народ Божји, различитеслужбе** **8. Литургијске службе: Епископ, свештеник ађакон** **9. Многе службе, једна Црква** **10.Епископ – слика Христова на Литургији** **11.Ко су монаси?**	• ученицима пружити основно знање о литургијскимслужбама • омогућити ученицима да уоче да Црква не може да постоји без свих служби • омогућитиученицима да уоче да свако у Цркви има своју службу	*Когнитивни аспект:* • препознати и именовати основне службе које постоје наЛитургији • знати да свако у Цркви има своју службу • уочити међусобнуповезаност службе уЦркви • уочити од колико је значаја за неку заједницу окупљањесвих њенихчланова • уочити да је и он сам важани посебан у животуЦркве • моћи да објасни службу Епископа у Цркви • моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом • уочити да Епископпредводи молитвуЦркве • моћи да објасни ко су монаси и шта суманастири *Афективни аспект:* • ученик ће бити подстакнутда размишља о својој служби у Цркви	● Садржаји који се односе на разне службе људи у свету ● Прича „Отац управљабродом“ ● Садржаји који се односе на службе у цркви(примери светитеља и њихових служби (епископи: Св. Сава, Св. Никола...;Св. ава Јустин; Св.Серафим Саровс ки; Св. архиђакон Стефан, Св.ђакон Авакум;народ: Св. Петка,Св. Дим итриј е, Св.Ђ орђе) ● Разне илустрације епископа, свештеника,ђакона

			● Слике саЛитургије ● Слике монаха, монахиња; ● Прича: „Велики монаси најсличнији анђелима“ ● Манастири – извори љубави исветлости ● Сликемана стира
IV – ЖИВОТ У ЦРКВИ – ЛЕПОТА ПРАЗНИКА	• ученицима пружити основно знање о великим празницима Цркве	*<u>Когнитивни аспект:</u>* • уочити разлог нашег великог поштовања премаБогородици • знати да је Богородица много волела Бога и желела да му служи и да много волинас	●Пресвета Богородица – Ваведење и Благовести

12. Пресвета Богородица – мајка Христова **13.Божић – Христос се роди!** **14. Богојављење– Христос је Син Божји** **15. Свети Сава и СветиСимеон**	• указати ученицима дасе празници прослављају литургијски –на заједничкој молитви • ученицима пружити основно знање оважности личности Пресвете Богородице	● уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих ● знати молитву *БогородицеДјево* ● усвојити текст имелодију песме „Витлејеме славни граде“ • знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица • знати да је Свети Сава наш први Архиепископ • знати ко је подигаоманастир Хиландар *<u>Афективниаспект:</u>* ● пожелети да радо учествује у прослављањупразника ● пожелети да стваралачки (кроз песму, молитву, цртеж),искаже своју љубав и поштовањепрема Богородици	●Богородичини празници ●Молитва „Богородице Дјево“ ●РођењеХристово Прича „ Мали Данилосведок Христовогрођења“ ●Божићнапесма: „Витлејеме славни граде“ ●КрштењеХристово ●Казивање оСветом Сави и Светом Симеону Песме Св. Владике Николаја: Брижни син (о Св. Сави и Св. Симеону) и Хиландар
V – ТРПЕЗА ГОСПОДЊА		*<u>Когнитивни аспект:</u>* •моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу	

16. Литургија наш дарБогу **17. Литургијски предмети** **18. Причешће - храна заживот вечни** **19. Слава у мојој породици**	● пружити ученицима неопходнознање да у Литургији свет приносимо Богу • омогућити ученицима основ за разумевањеда се кроз Причешће остварујенаша заједница са Богом • ученицима пружити основно знање о предметима који се користе наЛитургији • упознати ученике са основним елементима славе и њеном везомса Литургијом	• уочити да су дарови које приносимо Богу, свет умалом • моћи на елементарном нивоу да препозна и именујелитургијске предмете • уочити да је заједничкатрпеза изразљубави • знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају члановиЦркве •моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране • уочити сличностиелемената Литургије иславе *Афективни аспект:* • код ученика ће се развити жељада учествује уЛитургији	● Прича о Литургијским даровима: вину и хлебу ● Сликели тургијских предмета:Путир, кашичица, дискос, звездица, кадионица... ● Сликеславе
VI – СВЕТА ЛИТУРГИЈА – ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА **20. Христос је са нама у Литургији** **21. Причешће у мом животу** **22.Празнујемо Васкрсење**	• пружити ученицима основ за разумевање Литургије као догађаја остварења наше заједнице саБогом • побољшати знањео догађајима везаним за Васкрсење Христово	*Когнитивни аспект:* • препознати значај празновања Васкрса • проширити своја знањао ХристовомВаскрсењу • уочити да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читаваприрода • знати да је Христос увек санама *Афективни аспект:* • исказати свој доживљајХристовог Васкрсења кроз самостални креативниизраз	●Причешће, храна љубави – прича из књиге«Мали анђео», Невена Витошевић ● „Корица хлеба“(Из житија Св. Онуфрија) ● „ Божије старање“(о томе како је у сиромашном манастируаве Теодосија понестало

Христово **23. Христово Васкрсење – наше васкрсење**			хлеба и вина, а ава се уздао у Божју помоћ. И Бог се постарао да монаси добију све што је потребно за причешће)
VII **ИКОНА - ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ** **24.Православни храм** **25. Икона - прозор у Царство Божје** **26. Буди и ти иконописац** **27. Царство Божје у светима**	● омогућити ученицима да упознају који су основни деловихрама • приближитиученицима појам ЦарстваБожјег ● указати на иконе као на посебну пројаву ЦарстваНебеског • приближитиученицима појамсветих	*Когнитивни аспект:* • знати да наброји основнеделове храма • уочити да је унутрашњостхрамова уређена за служењеЛитургије • знати да објасни ко сусветитељи • испричати ко су и шта су све чинили светитељи којеславимо • уочити да постоје светитељи и у данашњевреме • сазнати о неким светитељима новијег доба *Афективни аспект:* ● бити подстакнут на поштовањеи правилан однос према храму и иконама • бити подстакнут да воли природу и другељуде • бити подстакнут да у свимљудима види пријатељеБожје	● основни делови храма ● иконе Господа, Богородице, празника,светитеља ● прилагођена и препричана житија светих

Назив програма	**ГРАЂАНСКОВАСПИТАЊЕ**		
Циљ	**Циљ**наставеиучењапрограма Грађанскованаспитањеје подстицањеразвоја личности својимправимаиправима других, отворена задоговорисарадњуиспремнадаактивно учествује уважавајућипринципе,процедуре и вредности демократског друштва.		
Разред	**други**		
Годишњи фондчасова	**36часова**		
ИСХОДИ Позавршеномразредуученикћебитиустањуда:		**ОБЛАСТ/**	**САДРЖАЈИ**

	ТЕМА	
– разликује понашања појединаца која доприносе илиометајуфункционисањеинапредовањегр упе; –успоставља,градиичувауспешнеодносеса члановима групе којој припада; – искажесвојаосећањаипотребенаначинкоји не угрожава друге; – препознаиуважиосећањаипотребедругих; – наведеи својимречима објасни основна права дететасадржанауКонвенцијиодечјимправи ма; – прихватаиобразлаженапримеримаизживо та да свако дете има иста права без обзира на различитости; – препознаситуацијекршењасвојихитуђихпр ава и показује спремност да тражи помоћ; – седоговараиодлучујеудоношењуправилагруп е и да се понаша у складу са њима; – наводипримеремеђусобнеповезаностиправаи одговорности; – разликујененасилнуоднасилнекомуникаци је међу члановима групе на примерима из	**ЉУДСКАПРАВ А** **Ја и други у различитим групама**	**Групниидентитет** Космоми–сличностииразлике? Групекојимаприпадамо(породица, школа...). Одчегазависифункционисањеинап мно подржавање, блискост. Пон ометају односе у групи. **Осећања** Изражавањесопственихосећања. Осећањадругих,какоихпрепознајем амо. Веза осећања са ми понашањима. **Потребе иправа** Мојепотребеипотребедругих. Осећања,потребе,вредностииначин **Правадетета** Конвенцијао дечјимправима. Различитисмо,алисунамправаиста. Људскаправаважесвудаизасваког. **Кршењеизаштитаправа**

свакодневногживота,изкњижевнихделакојечита и филмова које гледа; – саслушаизлагањесаговорникабезупадица иса уважавањем; – дајеиприхватапредлогеводећирачун ао интересу свих страна у сукобу; – представиштасадржиичемуслужи**Правилни**ко безбедности ученика његове школе; – сепонашаускладусаПравилнико мо безбедности ученика; – наводипримереодговорностиодрасл ихи ученика за безбедност у школи; – препознаје предности, ризике и опасности по себеидругеиодговорнопоступаприкоришћењ у мобилног телефона и интернета; – сарађујеипреузимаразличитеулогенаосно ву договора у групи; – износимишљење,образлажеидеје,дајепредлоге којимогуунапредитибезбедностученикаушколи; – учествујеуизрадипланајединаставнеакције; – садругимученицимаизводиидокумент ује једноставнуакцију; – доприносипромоцијиакције; – најједноставан начинвреднујеизведенуакцију.		Нисампосматрач,реагујемнаситуац Знамкакоикомедасеобратимзапомо
	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школака о заједниц а	**Школакаозаједница Вредности**школолекаозаједнице– равноправност,одговорност,солида праведност, поштење. **Правила**ушколиињиховафункција. **Одговорности**ученикаи одраслихза **Односиузаједници** Какорадимсам,акакоугрупи? Шта у школи радимо заједно? Учемусмодобри?Учемубисмомогл Какокомуницирамоугрупи?Насилна **Сукоби** Узроцисукобаиштасањима.Сукоби Конструктивно решавање сукоба.
	ПРОЦЕСИ УСАВРЕМЕНОМ СВЕТУ Школакао безбедноместо	**Безбедностученикаушколи** Учениципимајуправоназаштитуибез ученика. Безбедностученикаушколиишколс е, ван школе – на излету и на наста Безбедностученикајеодговорностс запосленихушколи,ученика,родите Безбедноинебезбеднопонашањенаи телефона.
	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Школакао безбедноместоз а све	**Какоучинитишколубезбеднимме једноставнеакције.** Корациупланирањуиизвођењуакциј Избортеме/проблема/активностико Одређивањециљаиизрадапланаакци поделаулога,договоророкovима,нач

		реализације. Извођењеидокументовањеакције–в Промоцијаакцијенанивоушколе– приказивањедругимодељењима,ро паноа, објављивање прилога у шко Вредновањеакције–чиме смозадово

ТРЕЋИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК

Називпредмета	**СРПСКИЈЕЗИК**
Циљ	**Циљ**учењаСрпскогјезикајестедаученициовладајуосновнимзаконитостимасрпскогкњиже огизражавања, негујућисвестозначајуулогејезикауочувањунационалногидентитета;дасеоспособе одабранихкњижевнихидругихуметничкихдела изсрпскеисветске баштине, ради негован развијања интеркултуралности.
Разред	**Трећи**
Годишњифондчасова	**180**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- читасаразумевањемразличитетекстове; - опишесвојдоживљајпрочитанихкњижевнихдела; - изнесесвојемишљењеотексту; - разликујекњижевневрсте:лирскуиепскупесму,причу,басну, бајку, роман и драмски текст; - одредитему,редоследдогађаја,времеиместоделовањаупрочитаномтексту; - именујеглавнеиспореднеликовеиразликује њиховепозитивне и негативне особине; - уочиосновнеодликелирскепесме(стих,строфаирима); - разумепренесенозначењепословицеибаснеи њиховупоучност;	**КЊИЖЕВНОСТ**	**ШКОЛСКАЛЕКТИРА** **Лирскапоезија** *1.* ДушанКостић:*Септембар* *2.* ГригорВитез:*Каквејеб ојепоток/*Десанка Максимовић: *Вожња* *3.* ДушанВасиљев:*Зима* *4.* МирославАнтић:*Шт ајенајвеће/*Ф. Г. Лорка: *Луцкаста песма* *5.* ДраганЛукић:*Сва когадана/Шта је отац* *6.* Бранислав Црнчев *Љутито мече/*ЉубивојеРшумовић*:Аждај вомечедутепа* *7.* МилованДанојлић:*Љубавн* *8.* ЉубивојеРшумовић:*Домо*

		9. ХимнаСветомеСави *10.* БранкоСтевановић: *ЗанимањеМарка Краљевића***Епскапоезија**

- разумеидејекњижевногдела; - уочиосновнеодликенароднебајке; - разликујенароднуодауторскебајке; - представиглавнеособинејунака; - уочиосновнеодликенароднеепскепесме; - уочипоређењеукњижевномделуиразумењеговуул огу; - разликујеописодприповедањаукњижевномделу; - покажепримередијалогаупесми,причиидрамском тексту; - уочихуморукњижевномделу; - читатекстпоштујућиинтонацију реченице/стиха; - изражајнорецитујепесмуичитапрознитекст; - изводидрамскетекстове; - разликујеврсте(иподврсте)речиутипичнимслучај евима; - одредиосновнеграматичкекатегоријеименица, придеваиглагола; - примењујеосновна правописнаправила; - јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну изаповеднуреченицу,поштујућиодговарајућуи нтонацијуилогички акценат, паузе, брзину и темпо; - спојивишереченицаукраћуидужуцелину; - препричава,прича иописујеинасажетинаопширанначин; - извештаваодогађајимаводећирачунаопрец изности,тачности, објективности и сажетости; - варирајезичкиизраз; - попуниједноставанобразацукојиуносиоснов неличнеподатке; - разликујеформалниоднеформалногговора(комуни кације);		11.Народнепесме:*МаркоКраљеви раљевића***Проза** *1.* ЛаФонтен:*Цврчакимрав/*Е *2.* Народнаприповетка:*Свет* *3.* Народнабајка:*Чардакнина* *4.* Народнаприповетка:*Свије* *5.* БранкоЋопић:*Изокренута* *6.* ОскарВајлд: *Себичниџин* 7. СветланаВелмарЈанковић: *8.* БранкоВ.Радичевић:*Прича* 9. ИјанМакјуен:*Реч-двеоПи* 10. ЈоханаШпири:*Хајди*(одло 11. Народнабајка:*Баш-Челик*(12. Јасминка Петровић: *Од* (читање у наставцима)**Драмски** *1.* ДушанРадовић:*Азаштоон веж* *2.* АлександарПоповић:*Ледсето* *3.* ЈованкаЈоргачевић:*Никаддвад* *4.* ЛазаЛазић:*Суђење* **Популарниинформативнитек** Изборизилустрованихенциклопе имасрпскогјезика,књижевности МихаилоПупин), знаменита зави **ДОМАЋАЛЕКТИРА** *1.* БранкоЋопић:*Доживљаји* 2. ИзборизпоезијеДушанаРа *трашанлав*,*Кадјебио мрак*, *Туж зец* и друге песме) 3. БраћаГрим:*Бајке*(поизбор **Књижевнипојмови:** - лирскапесма, - химна, - епскапесма, - народнабајка, - роман, - поређење, - персонификација(нанивоу преп

– учествујеуразговорупоштујућиуобичајенаправила комуникације и пажљиво слуша саговорника.		- опис, - дијалог, - приповедање, - епскијунак, - драмскарадња
	ЈЕЗИК Грамати ка,право писиорт оепија	Врстеречи: именице(градивне,збирне); придеви(присвојни,градивни**);**рс заменице (личне заменице); глаголи;лицеибројглагола. Подела речи на крају реда самогласник).Управниговор(прв Неуправниговор. Великослово:писањеименанарод а,река,језера,мора и сл.), празни Писањеприсвојнихпридеваизвед *-ин;-ски,-чки,-шки*). Речца*не*узименицеипридеве**.** Наводници(ууправномговору,нас Сугласник*ј*(између самогласника Скраћенице(мернејединицезамас
	ЈЕЗИЧКАК УЛТУРА	Краћиидужитекстови–књижевни Причањеодогађајимаидоживљај ано). Описивањељуди,животињаипри Различитекомуникативнеситуац цима;ушколи,у продавници, честитања и сл.). Богаћењеречника:речиистогилис речикојезначе нешто умањено лектире). Правописневежбе:вежбедопуњав

		аутодиктат. Језичкевежбе:проширивањеидопуњав чи,променареда речи у реченици, про Лексичко-семантичке вежбе: речикој скуповима; речисупротногзначењаалиистеврстеи коглицаутексту;основно и пренесено Стилскевежбе:састављањепричана основузадатихречи;сажимањеилипро мењањекрајаприче(текста);настављан ромена становишта(нпр ликове;сместитибајкуудалекубудућно Говорневежбе:рецитовање,изражајно риказивањедрамског/драматизованог

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК – 72 часа

Циљ-Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да комуницира на основном нивоу страним језиком,,у усменом и писаном облику о темема из његовог непосредног окружења.

• ПОСЕБНИ СТАНДАРДИ И ЗАДАЦИ – **на нивоу језичких вештина**: ученик треба да ...

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

♦ препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију

♦ разуме вербални садржај уз помоћ облика невербалне комуникације (слика, гест, мимика итд.)

♦ разуме говор наставника, кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама (које чује уживо или са аудио-визуелног записа)

♦ разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство итд.)

♦ прикупља информације и богати речник

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

♦ препознаје слова, написане речи и реченице које је усмено већ усвојио

♦ поштује правописне знаке приликом читања

♦ разуме основна значења кратких писаних и илустрованих текстова о познатим темама

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

♦ разумљиво изговара гласове, научене речи и изразе, акцентује речи и правилно интонира реченицу

♦ даје основне информације о себи и свом окружењу у познатим ситуацијама – самостално и уз наставникову помоћ

♦ описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију користећи усвојене речи и реченичке моделе

♦ репродукује (сам или у групи) кратке рецитације и бројалице и пева познате песмице

♦ учествује у игри и другим групним активностима – изговарајући кратке наредбе и реагујући на њих

♦ репродукује (сам или у групи) кратке рецитације и бројалице и пева познате песмице

ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

♦ поштујући правопис преписује, допуњава и пише и краће реченице у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем

♦ пише своје личне податке (име, презиме и адресу)

♦ прави спискове у вези са различитим обавезама (куповина, прославе, обавезе у току дана)

ИНТЕРАКЦИЈА – тј. ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује кратке информације

♦ тражи, даје и реагује вербално и невербално на упутства и постављена питања о познатим темама

♦ поставља једноставна питања

♦ изражава своје потребе, уважавајући потребе других

♦ изражава допадање и недопадање

♦ учествује у игри и комуникацији, у раду и командира (у пару, у групи итд.)

♦ препознаје кад нешто не разуме – поставља питања и тражи разјашњења

ЗНАЊА О ЈЕЗИКУ – тј. функционално знање – способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији

♦ препознаје основне граматичке елементе

♦ препознаје (на елементарном нивоу) гласовну структуру језика који учи и уочава разлику у односу на матерњи јез.

♦ користи реченицу као целину, односно као обавештење, питање и заповест

♦ препознаје шта је ново научио

♦ уочава сврху учења страних јез. – схвата значај познавања језика, матерњег и страног у међуљудској комуникацији

МАТЕМАТИКА

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ
БЛОК БРОЈЕВА ДО 1000	13 8	- да савладају читање, писање и упоређивање приРодних бројева до 1000 - упознају римске цифре и принцип читања и писања бројева помоћу њих - успешно обављају све четири рачунске операције до 1000 - упозната својства операција користе за рациона лније (лакше) рачунање - упознају зависност резултата од компонената операције - знају да израчунају вредност бројевног израза са највише 3 рачунске операције - умеју да прочитају и запишу помоћу слова својства рачунских операција - решавају једноставније једначине - упознају и правилно записују разломке - успешно решавају текстуалне задатке
ГЕОМЕТРИЈСКЕ ФИГУРЕ И ЊИХОВИ МЕЂУСОБНИ ОДНОСИ	32	- формирају представе о правој и полуправој - уочавају и цртају прав, оштар и туп угао - цртају паралелне и нормалне праве, квадрат, правоугаоник, троугао и кружницу (помоћу лењира, троугаоника и шестрара - стичу представе о подударности фигура (преко модела и цртања) - знају да одреде обим правоугаоника, квадрата и троугла
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	10	- упознају мерење масе тела и запремине течности - упознају нове јединице за време (година, век)

ПРИРОДА И ДРУШТВО

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ
ПРИРОДА – ЧОВЕК - ДРУШТВО	36	- развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезаности тих појмова - слободно исказивање својих запажања - схватање значаја повезаности живе и неживе природе - развијање еколошке свести - развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења и завичаја
КРЕТАЊЕ У ПРОСТОР У И ВРЕМЕНУ	13	- оспособљавање за сналажење у простору и вре мену - подстицање дечјих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу
НАШЕ НАСЛЕЂЕ	6	- развијање интересовања - упознавање са ближом и даљом прошлошћу и сведоцима прошлости - подстицање и развијање истраживачких актиВности код деце
МАТЕРИЈАЛИ И ЊИХОВА УПОТРЕБА	9	- развијање способности запажања основних свостава објеката, појава и процеса - оспособљавање за самостално учење и проналажење информација и слободно исказивање својих запажања
ЉУДСКА ДЕЛАТНОСТ	8	- усвајање цивилизацијских тековина и могућност њиховог коришћења - разумевање и уважавање сличности и разлика међу појединцима и групама - познавати и придржавати се основних правила у саобраћају

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ
КОРИШЋЕЊЕ РАЗНИХ МАТЕРИЈАЛА ЗА КОМПОНОВАЊЕ	6	- усмеравање ученика ка креативној доради и преобликовању постојећих облика - развијање маште и индивидуалног ликовног израза - развијати моторичке способности
КОМПОЗИЦИЈА И ПОКРЕТ У КОМПОЗИЦИЈИ	14	- развијање способности за опажање облика, вели чина, светлина, боја, положаја у природи - развијање смисла за компоновање
ОРНАМЕНТИКА	12	- развијање мишљења и визуелног ликовног сензибилитета - развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности
ПРОСТОР – повезивање разних облика у целину	10	- развијање способности за опажање положаја облика у простору - развијање самосталног изражавања коришћењем различитих техника и средстава - развијање љубави према вредностима израженим у делима свих облика

		уметности
ОДАБИРАЊЕ СЛУЧАЈНО ДОБИЈЕНИХ ЛИКОВНИХ ОДНОСА ПО ЛИЧНОМ ИЗБОРУ УЧЕНИКА	6	- развој маште у случајно насталим ликовним вредностима
ПЛАКАТ, БИЛБОРД, РЕКЛАМА	8	-увођење ученика у различите могућности комуникација - стварање услова за разумевање друштвених појава
ЛИКОВНЕ ПОРУКЕ КАО МОГУЋНОСТ СПОРАЗУМЕВАЊА	12	- увођење ученика у различите могућности комуницирања - стварање услова уа развијање свести о потреби чувања природне и културне околине
ЛИКОВНА ДЕЛА И СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ; ДЕЛА САВРЕМЕНИХ МЕДИЈУМА	4	

МУЗИЧКА КУЛТУРА

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	25	- неговање способности извођења музике (певање-свирање - извођење народних и уметничких дечјих игара
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	9	- развијање критичког мишљења (исказивање осећања у музици која се изводи и слуша) - стицање навике слушања музике,подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање му зичких порука
СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ	2	- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Називпредмета	**ФИЗИЧКОИЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**
Циљ	**Циљ**учењаФизичкогиздравственогваспитањаједаученик унапређујефизичкеспособности,моторичкевештинеизнањаизобластифизичкеиздравстве и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и р
Разред	**Трећи**
Годишњи фондчасова	**108**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**		**СА**
- примениједнoставне,двоставнеопштеприпремневе жбе(вежбеобликовања); - правилноизводивежбе,разноврснаприроднаи изведенакретања; - комбинујеусвојенемоторичкевештинеуигриисвак одневномживоту; - одржаваравнотежуурaзличитимкретањима; - коригујесопственодржањателанаосновусаветанастав ника; - правилнодржително; - правилноподиже,носииспуштатерет; - изведекретања,вежбеи - саставеузмузичкупратњу; - изведедечјиинародниплес; - користитерминологијувежбања; - поштујеправилапонашањанавежбалиштима; - поштујемеребезбедноститокомвежбања; - одговорносеодносипремаобјектима,справамаиреквиз итима;	**ФИЗИЧКЕСПОСОБНОСТИ**		**Ос** Ве Ве рек Ве изд еие раз Пр ток им
	МОТОРИЧКЕВЕ ШТИНЕСПОРТ И СПОРТСКЕДИС ЦИПЛИНЕ	Атлетика	Те ња рча Ск Ба Ск
		Спортскагимнасти ка	Ве рес Ве жб

- примениправилаигре; - навијаибодриучесникеуигринаначинкојимникоганевређа; - прихватипобедуипоразкаосаставнидеоигреитакмичења; - уредноодлажесвојестварипреинаконвежбањаиу другимситуацијама; - правилноизводииконтролишепокретеуразличитимкретањима; - пратипроменеутежиниивисиникодсебеидругих; - препозназдравственостањекаданетребадавежба; - примењујехигијенскемерепре,утокуинаконвежбања идругимживотнимситуацијама; - уредноодржавапросторукомеживииборави; - користиздравенамирницеуисхрани; - повезујеразличитавежбањасањиховимутицајемназдравље; - препозналепотупокретаувежбању; - сепридржаваправилавежбања; - вреднујесопственаитуђапостигнућаувежбању.			пр Ве ис
		Основетимских,спортскихиелементарнихигара	Из тре ру Фу
		Плес иритимика	Ве ом оп На ва’ На ко
		Пливање	Пр но
		Полигони	По мм
	ФИЗИЧКАИ ЗДРАВСТВЕНАКУЛТУРА	Културавежбањаиграња	Ос ива Фу По уче уи не Чу ара По пра вех „Ф по Ве
		Здравствено	Мо

		васпитање	Ди Хи вез по ис зам По

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБР
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	4	4	5	4	1	2	-	-	-	-	9
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	-	-	-	-	-	1	4	-	-	-	3
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	-	-	-	-	-	-	1	3	4	3	4
УКУПНО		4	4	5	4	1	3	5	3	4	3	16

Р. БР.	ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ Изучавањем предмета развијају се:	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ФОНД ЧАСОВА: 36

ТЕМА (наставне јединице)	**ЦИЉ**	**ИСХОДИ** По завршетку теме ученик ће:	**ПРЕПОРУЧ САДРЖАЈ ТЕМАМА**
I – УВОД **1. Свет је створен за тебе, чувај га! – уводни час**	● Упознавање ученикаса садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; ● Мотивисање учениказа похађање верске наставе	*Когнитивни аспект:* ● моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основношколе; ● моћи да уочи какво јењегово предзнање из градива Православногкатихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. *Афективни аспект:* ● ученик ће бити мотивисанда активно учествује на часовима верскенаставе	● Упозн њеса садржајем програма начиномра
II – БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА **2. Свето Писмо нам сведочи о настанку света**	● пружити ученицима основна знања о учењу Цркве о стварањусвета; ● омогућити ученицимада разумеју да Бог ствара природу и човека,јер жели да их воли и да буде са њима заједно;	*Когнитивни аспект:* ● препознати некеелементе библијске повести о стварању света; ● моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, наоснову библијске повести;	● Појам Светога каокњиге откривења ● Стварање невидљив духовних анђела ● Библи

3. Света некада уопште нијебило (1. и 2. дан стварања) **4. Све је биље створено и Сунцем обасјано (3. и 4. дан стварања)** **5. Све врви од живота (5. и 6. дан стварања)** **6. Створен сам да личим наБога**	● Пружити ученицима могућност да разумеју да је човек у природној вези са свим оним што је Бог претходно створио, али да се разликује од свих створених бића; ● Објаснити ученицима да је човек икона Божја (сличан Богу) зато штоје створен као слободна личност и једини позван да буде домаћинсвета; ● Омогућитиученицим а да увиде разлику између Бога и створенеприроде.	● моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бићакоја су уједињена, једна другима потребна и да она чиневелику заједницу љубави – Цркву; ● моћи да објасни да је светстворен љубављуБожјом; ● моћи да разуме да се праваслобода изражава као љубав према другим људима, природи иБогу; ● уочити да је човек сличанБогу. *<u>Афективни аспект:</u>* ● бити подстакнут даразвија љубав према ближњима, природи и Богу; ● развијати жељу и свесто важности бриге према ближњима и природи.	казивање стварању данима ● Ствар ● Песма тва“ Бран Радичевић се диви стварању благослов ● Прича „Паче“А. Солжењи
III – БОГ НАС ВОЛИ **7. Бог ствара свет из љубави** **8. Бог, људи и природа** **9. Свет не можебез Бога** **10. Бог се брине о свету** **11. Божићни весници**	• Омогућити ученику да увиди да је Богстворио свет изљубави; • Омогућити ученику да увиди да се Бог брине о свету; • Омогућити ученику да разуме да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет.	*<u>Когнитивни аспект:</u>* • знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог волисвет; • препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјегстарања освету; • увидети кроз своје креативне способности да је човексличан Богу; • увидети да Бог жели да свет постоји вечно; • увидети да су Бог, људи иприрода различити, али да нису потпуно раздељени; • увидети различитост којапостоји	● Прича „Шишарка илиприча „Себични Вајлд (са крајем, појављује Христос... ● Прича Св.Владик Николаја како је Г Богороди избавио Давида из (кад је зас пећини а легла на г

		између Бога и створеног света; • знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао својегаСина усвет; • упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старањуо свету; • уочити да је свет смртанван заједнице саБогом; • упознати сдржај молитве Анђелу чувару; • усвојити текст и мелодијупесме „Анђелипевају“. *Афективниаспект:* • бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи; • бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веомаразличит).	кад је Цар Да описао Бо и Христа у • „Љубавна М. Даној маслачку облачку) • Јављањеан Богородиц • Јављањеан Јосифу; • Сусрет Бо иЈелисавет • Јављањеан пастирима • Јављањеан мудрацим • Анђео Јосифу да породицуу Египат; • Молитва А чувару; • Песма:„Ан певају“.
IV – ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА **12. Човек домаћин и свештеник усвету** **13. СветиСава**	• Пружити ученицима основ за разумевање да се лични однос са Богом остварује кроз служење Богу и ближњима; • Пружити ученицима основ за разумевањеда	*Когнитивни аспект:* • уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара прекочовека; • проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; • уочити да нема љубавибез служењаближњима;	● Прича „Тр дрвета“(О је и Бож Васкршња ● Подизање задужбина најзначајн задужбин Саве и Симеона

14. Свети Сава брине онама **15. Радост служења**	природи и човеку вечно постојање дарује Бог; • Омогућити ученику да увиди да су светитељи најбољи пример односа човека саБогом; • Пружити ученицима основна знања о о Светоме Сави као нашем примеру служења.	• упознати библијску повест о Христовом служењуАпостолима. *Афективни аспект:* • бити подстакнут даљубав препознаје каослужење; • знати да кроз чињењедела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим.	Мироточи ● Јеванђељс казивање Христово служењу ногу апос Тајнавече ● Прича: Доброчин најлепши постојиш, књиге«Ма анђео», Витошеви
V – ЛИТУРГИЈА-ПРЕОБРАЖЕНИ СВЕТ **16. Наши дарови благодарности (опис н.ј. - твар у Литургији)** **17. Литургија - преображајсвета** **18. Литургија – молитва за спасење човека исвета** **19. Васкресење Лазарево** **20. Васкрсење Христово**	• Ученицима пружити основ за разумевањеда хлеб и вино –наши дарови -представљају свет у малом; • Ученицима пружити основ за разумевање разлога приношења Богу хлеба и вина на Литургији; • Пружити основ за разумевање да се на Литургији молимо за спасење целогасвета; • Омогућити ученицимада увиде да се на Литургији остварује спасење човека исвета; • Ученицима пружити основ за разумевање да нас Христос толиковоли да је дао свој животза	*Когнитивни аспект:* • препознати да је Литургија захвалностБогу; • уочити да се захвалностБогу показује кроз нашедарове; • уочити да наши дарови хлеб ивино представљају свет умалом; • увидити везу Литургије испасења човека исвета; • проширити своја знања о празнику Васкрсења; • увидити шта за створенуприруду значи ХристовоВаскрсење; • усвојити текст и мелодијупесме „*Људи ликујте“* *Афективни аспект:* ● бити подстакнут даучествује на Литургији како би показао Богу да жели да будеу заједници са Њим; • бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својимближњима.	● Твар у Лит хлеб и вин ● Песма“Ка хлеб“ Поповић ● Твар у Лит тамјан, ул вода, врба јаје, жито, ● Прича удовичино ● ВеликаЈек ● Прича„Му чобанин“ Патријарх Иринеј Гаврилови о причешћ ● Библијско казивањео

	нас и да је васкрсао да победи смрт за нас.		васкрсењу ● Казивање мироносиц Христовом ((„Зашто живога мртвима“) ● Васкршња прича„ Иж е“ Зинаида Х
VI – ЧОВЕК И ПРИРОДА **21. Све чека на љубавчовека** **22. Чувамо дарове Божијељубави** **23. Стварање света у православној иконографији** **24. Икона света створеног за мене**	• Ученицима пружити неопходно знање да разумеју да је човек одговоран заочување природе; • Омогућити ученицимада увиде на које све начине људи данас уништавају природу, тј. да увиде да загађење природе потиче од човека; • Омогућити ученицимада разумеју да је човек позван од Бога да брине оприроди; • Упознати ученике са примерима изражавања љубави премаприроди; • Развијати кодученика скромност; • Установити обим и квалитет знања стечених у току школске године из Православногкатихизиса.	*Когнитивни аспект:* • препознати личну одговорност за творевину; • увидити да се загађењем наше околине, загађује цеосвет; • увидити да се на православним иконама стварања света ичовека, приказује зависност природе од човека; • препознати представе које приказују догађаје везане застварање света; • уочити у којој мери је напредоваои савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе. *Афективни аспект:* • бити подстакнут на очување природе и своје животнесредине; • бити подстакнут да гледа на природу као на Божјутворевину; ● Ученици ће битиподстакнути да уреде школски простор изабраним радовима везаним за стварање и очувањесвета	Поучне прич ● „Свет сије благо животиње ● „Игум имедвед“ ● „Необ лаћа“ Елије крокодил) ● „Свет Серафим медвед“ ● Песма „ Радуј М.Одаловић ● Израд иконе Израдастри

Називпрограма	**ГРАЂАНСКОВАСПИТАЊЕ**

Циљ	**Циљ**наставеиучењаГрађанскогваспитањајеподстицањеразвојаличностикојајеодговорна х,отвореназа договорисарадњуиспремнадаактивноучествујеуживотушколскеилокалнезаједнице,уваж остидемократскогдруштва.
Разред	**трећи**
Годишњи фондчасова	**36часова**

ИСХОДИ Позавршеномразредуученикћебити устањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– својимпонашањемпоказуједапри хватаразличитостдругих;	**ЉУДСКАПРАВА Свиразличити,асвиравноправни**	**Различитост** Животузајединицукојојбисвиљудибилиисти(разовању,

–препознајеусвомокружењупримере неједнакогпоступањапреманекојосо биилигрупи на основу неког њиховог личногсвојства; – сепонашананачинкојиуважавасопст веneи туђе потребе, права и осећања усвакодневнимситуацијама; - препознајепримересолидарност иусвомокружењу, причама, филмовима; - укаже вршњацима на особе или групе усвомокружењукојимајепотребна помоћиподршка; - објасни разлику између саосећања,солидарностиисажаљења надатомпримеру; – укаженаупрошћено,поједностав љено,генерализовано и најчешће нетачноприказивање некога на приказанимпримерима; – наведе неколико институција у свомокружењукојебринуопотребама иправимаграђана, посебно деце; – наведе шта би волео да има у својојлокалнојзаједници што саданедостаје; – тражипомоћуситуацијамакршењасв ојихили туђих права; - наведеједноудружењеграђанау свомокружењу и опише чиме се бави; - опишенакојесвеначинедеца његових/ њенихгодинамогудабринуосвојојло калнојзаједници; - пажљивослушасаговорника, слободноизноси мишљење, образлаже идеје, дајепредлогеиприхватададругим огуиматидругачијемишљење;		интересовању).Различитосткаобогатствоједн аједнице.Отвореност и затвореност за различ Различитостиунашојлокалнојзаједници. **Равноправностмушкарацаижена** Уважавањеразликаузједнакаправа,одговорно сличностииразлике, иста права и могућности **Осетљиведруштвенегрупе** Групекојимајеуследспецифичнихразликапотр ешансеимогле равноправно да се укључе потребе и права. **Стереотипиипредрасуде** Упрошћено,поједностављено,генерализовано (свидечацису,све девојчице су, свиРоми су некоме ко се не познаје довољно. Стереотипиипредрасудекаоосновзадискрими **Дискриминација** Неједнакопоступањепремаособиилинекојгру ва(пол,узраст,вера, националност, образовањ нарушавање њихових праваидостојанства. Једнако поступањепреманеједнакимакаовидд Етикетирање,ружнинадимцикаовиддискрими
	ДЕМОКРАТСК ОДРУШТВО Ја и други улокалнојзајед ници	**Локалназаједница** Местогдеграђанизадовољавајунајвећибројсв ихправа. Потребеиправакоједецазадовољавајуулокалн заобразовањем,здравственомзаштитом,одмор кулурним и уметничким активностима. **Комуналнеуслуге** Услугеодопштегинтересазасвеграђанелокалн вода,превоз,путеви,паркинг,отпад,осветљење **Институцијеиорганизације**Локалнезаједни а,спортаирекреације, очувања околине, безбе Активностиидоприносудружењаграђанаулока **Нашалокалназаједница** Бриганашелокалнезаједницеопотребамаипра

- испољавазаинтересованостзасарадњуиучешће у групном раду; - заједноса осталим ученицима учествује упроналажењу особа којима је потребнапомоћ,уизрадипланаиреализацијиакције,њеној промоцији и вредновању.		Бриганашелокалнезаједницеодециразличитихсв ље). Доступностсадржајаунашемокружењуслепими ијимколицимаили особама у инвалидским кол здравља, продавница, превоз). Бригадецеосвојојлокалнојзаједници– оотпаду,биљкамаиживотињама,споменицимаку потрошњи воде, пружање помоћи онима којим Удружењеграђанаунашемокружењунекадисад.
	ПРОЦЕСИУ САВРЕМЕН ОМСВЕТУ Снагаузаја мнепомоћи	**Солидарност** Потребаузајамнебригеиодговорностимеђуљуди Разликаизмеђусаосећања,сажаљењаисолидарно Примериакцијасолидарностиунашојлокалнојза виихуманитарне акције за лечење болесних, С Ситуацијеукојимасвакомеможебитипотребнап лаве,земљотреси, пожари, миграције). Медијикаоподршкасолидарности. **Волонтирање** Добровољноангажовањепојединацаигрупаупру иљкама. Мотививолонтера – веровање у снагуузајамне Волонтерске акцијеученика/ученицашколеулокалнојзаједни биљака,помоћстаримљудима, удомљавање нап АктивностиволонтераЦрвеногкрстаунашојлока
	ГРАЂАН СКИАКТ ИВИЗАМ Акција солидарностиу локалнојзаједн ици	**Планирањеиизвођењеакцијесолидарностиул** Утврђивањекомејеузајединципотребнапомоћ. Одређивањециљаакције. Припремапланаакције– поделаулога,договоророкovима,начинуреализа документовање акције –видео, фотографије, те Промоцијаакцијенанивоушколе– приказивањедругимодељењима,родитељимаис објављивање прилога у школском листу. Вредновањеакције–чимесмозадовољни,штајем

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Назив предмета **СРПСКИ ЈЕЗИК**

Циљ **Циљ** учењаСрпског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **180 часова**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– чита са разумевањем различите врсте текстова; – укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; – разликује књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; – одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; – именује позитивне и негативне особине ликова; – уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих,строфа, рима и ритам); – тумачи идеје књижевног	**КЊИЖЕВНОСТ**	**ШКОЛСКА ЛЕКТИРА** **Поезија** 1. Шаљива народна песма *Женидба врапца Подунавца* 2. Војислав Илић: *Јесен* / Владислав Петковић Дис: *Зима* 3. Момчило Мошо Одаловић: *Молитва за маму* 4. Мирослав Антић: *Космонаутска песма* 5. Бранко Миљковић: *Песма о цвету* 6. Добрица Ерић: *Завичај* / *Отаџбина је наша очевина* / Момчило Мошо Одаловић: *Птице косовчице* 7. Мирослав Антић: *Прва љубав* / *Најљубавнија песма* / Алексије Марјановић: *Љубав* 8. Бранко Ћопић: *Месец и његова бака* / Десанка Максимовић: *Пауково дело* 9. Бранислав Црнчевић: *Кад би мени дали један дан* 10. Владимир Андрић: *Дај ми крила један круг*

дела; – препозна ситуације кршења/остваривања права детета и стереотипе у књижевним делима; – уочи персонификацију и разуме њену улогу у књижевном делу; – разликује описивање, приповедање (у 1. и 3. лицу) и дијалог у књижевном делу; – преприча текст из различитих улога/перспектива; – уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив); – уочи супротстављеност лица у драмском тексту; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитује песму и чита прозни текст; – изводи драмске текстове; – усвоји позитивне људске вредности на основу прочитаних књижевних дела; – повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – разликује речи које мењају облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику; – одреди основне реченичне чланове; – разликује врсту речи од службе речи у реченици; – поштује и примени основна правописна правила; – правилно пише сва три		11. Народна песма *Милош у Латинима* 12. Народна песма *Јетрвица адамско колено* **Проза** 1. Народна прича о животињама: *Међед, свиња и лисица* 2. Народна приповетка: *Најбоље задужбине* 3. Народна приповетка: *Ветар и сунце* 4. Народна бајка: *Пепељуга* 5. Бранислав Нушић: *Прва љубав* (одломак из *Аутобиографије*) 6. Бранислав Црнчевић: *Босоноги и небо* 7. Гроздана Олујић: *Стакларева љубав* 8. Светлана Велмар Јанковић: *Стефаново дрво* 9. Лав Николајевич Толстој: *Врабац и ласте / Два мраза* 10. Драган Алексић: *Позориште на небу* 11. Весна Алексић: *Детективско срце* 12. Ханс Кристијан Андерсен: *Ружно Паче – читање у наставцима* **Драмски текстови** 1. Гвидо Тартаља: *Подела улога* 2. Љиљана Крстић: *Кад пролеће дође* 3. Дејан Алексић: *Слава* **Научнопопуларни и информативни текстови** (из књига, енциклопедија и часописа за децу) • о нашим знаменитим књижевницама, сликаркама и научницама; • о природним лепотама и културним знаменитостима Србије; • о занимљивим пределима, народима, обичајима у свету • бонтон. **ДОМАЋА ЛЕКТИРА** 1. Милован Данојлић: Избор из поезије за децу 2. Драган Лукић: Избор из поезије за децу 3. Јасминка Петровић: *О дугмету и*

модела управног говора; – употреби основне облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање и описивање; – употреби речи истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика; – препозна значење речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији; – напише разгледницу, честитку, приватно писмо; – прилагоди језички израз комуникативној ситуацији– формалној и неформалној; – повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак; – правилно структурира текст; – учествује у предлагању садржаја и начина рада.		*срећи* 4. Рене Гијо: *Бела Грива* 5. Ерик Најт: *Леси се враћа кући* 6. Александар Поповић: *Пепељуга* ДОПУНСКИ ИЗБОР (са наведеног списка или по сопственом избору бирају се три дела) 1. Избор драмских текстова за децу 2. Бранко В. Радичевић: *Песме о мајци* 3. Светлана Велмар Јанковић: *Књига за Марка* / *Очаране наочаре* 4. Горан Петровић: *Разлике* 5. Едмондо де Амичис: *Срце* 6. Јохана Шпири: *Хајди* 7. Михаел Енде: *Бескрајна прича* (одломак) 8. Астрид Линдгрен: *Пипи Дуга Чарапа* 9. Златко Васић: *Чаробно путовање* 10. Урош Петровић: *Мартинина велика загонетна авантура* 11. Гордана Тимотијевић: *Сличице* / *Владимир из чудне приче* 12. Угљеша Шајтинац: *Чарна и Несвет* 13. Момо Капор: *Сања* 14. Весна Алексић: *Брљиво срце* **Књижевни појмови:** –шаљива народна песма, – прича о животињама, – особине народне епске песме, – приповетка, – роман за децу, – персонификација, – опис природе и ликова, – приповедање у 1. и 3. лицу, – сукоб драмских лица.
	ЈЕЗИК **Граматика и правопис**	Речи које у писању и говору мењају облик;речи које не мењају облик (без именовања врста непроменљивих речи). Реченица и реченични чланови (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе). Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији субјекта; изостављени субјекат. Појам предиката (глаголски предикат). Појам објекта (именице у функцији објекта).

		Прилошке одредбе за време, место и начин. Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба; придев уз именицу у служби атрибута у оквиру групе речи која има службу субјекта или објекта. Управни говор (трећи модел). Велико слово: имена становника држава и насеља; називи улица и тргова; имена из уметничких дела – примери из обрађених дела (нпр. *Ружно Паче...);* устаљена и посебно наденута имена животиња; називи институција, предузећа и установа, манифестација; устаљена имена историјских догађаја и личности (усклађено са предметом Природа и друштво). Речца *ли*; скраћени упитни облик *је ли* (*је л'*) према узрочном везнику *јер*. Предлог *са* уз заменице (нпр. *са мном, с њом* и сл.). Писање вишечланих бројева.
	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и по деловима (по датом плану); причање у дијалошкој форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл. Речи истог облика, а различитог значења; речи истог значења, а различитог облика (на примерима књижевних текстова); устаљени језички изрази. Разгледница, честитка, писмо. Књижевни и други текстови (линеарни и нелинеарни) у функцији унапређивања језичке културе. Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског / драматизованог текста и сл. Правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица *Ви* из поштовања; спојено и

		одвојено писање речи (речца *ли*, предлог *са*, вишечлани бројеви). Језичке вежбе: допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације. Лексичко-семантичке вежбе: одређивање значења устаљених израза; састављање речи на основу датог почетног и последњег слова; допуњавање низа речима које су повезане са датом речју. Два школска писмена задатка – један у првом и један у другом полугодишту.

Назив предмета **СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК**

ПРОГРАМ А

ЗА УЧЕНИКЕ ЧИЈИ МАТЕРЊИ ЈЕЗИК ПРИПАДА НЕСЛОВЕНСКИМ ЈЕЗИЦИМА И КОЈИ ЖИВЕ У ХОМОГЕНИМ СРЕДИНАМА
(основни ниво стандарда)

Циљ **Циљ** учења*српског као нематерњег језика* јесте оспособљавање ученика да се служи српским језиком на основном нивоу у усменој и писаној комуникацији ради каснијег успешног укључивања у живот заједнице и остваривања грађанских права и дужности, као и уважавање српске културе и развијање интеркултуралности као темељне вредности демократског друштва.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **108 часова**

ИСХОДИ **По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:**	ОБЛАСТ/ТЕМА	**САДРЖАЈИ**
– разуме и користи предвиђени лексички фонд; – разуме и користи граматичке конструкције усвајане у претходним разредима и проширује их новим језичким садржајима;	ЈЕЗИК	Око 150 нових пунозначних и помоћних речи; Граматички садржаји из претходних разреда (понављање и увежбавање на познатој и новој лексици); Футур I глагола (сва три лица и оба броја); Императив (2. лице једнине и

– искаже радњу у будућности; – разуме молбу, захтев и налог; – састави реченице с неправим објектом; – користи фреквентне одредбе за узрок и начин;		множине најфреквентнијих глагола); Именица у дативу у функцији неправог објекта уз глаголе давања и говорења; Присвојне заменице за сва три лица једнине и множине – слагање с именицом у једнини; Прилози *сутра*, *ујутру*, *увече;* Узрочна реченица с везницима *јер* и *зато што* (на нивоу разумевања); Фреквентни прилози за начин; Творба именица са значењем вршиоца радње, имаоца занимања изведене суфиксима: *-ар*, *-ац*, *-ач*; Именице које означавају женску особу изведене суфиксима: *-ица*, *-ка*;
– разуме кратке песме и одабране одломке прозних текстова, по потреби адаптиране; – напамет казује кратке песме и краће литерарне форме; – уочи мелодију стиха и одреди речи које се римују; – издвоји главни догађај у књижевном тексту; – опише једноставним исказима карактеристичне особине књижевног јунака;	КЊИЖЕВНОСТ	Народна прича: „Цврчак и мрав” Момчило Тешић: „Руке” Љубивоје Ршумовић: „Имам право” Војислав Станојчић: „Деда и унук” Иван Пудло: „Два солитера” Селимир В. Милосављевић: „Домаћи задатак” Доситеј Обрадовић: „Пас и његова сенка” (адаптација) Душан Радовић: „Тужибаба” Велимир Милошевић: „Најдража шетња” Драган Лукић: „Фифи”; „Свеједно” Избор из часописа за децу **По слободном избору (у складу са интересовањима ученика), наставник бира још два текста која нису на овој листи.** **Наставник бира 7 текстова за обраду.**
– разуме информације, захтеве и налоге изговорене разговетно и спорим темпом или написане; – учествује у дијалогу на	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	**I. Лично представљање:** основне информације о себи – месец рођења, узраст, место и улица становања **II. Породица и људи у окружењу:** чланови шире породице и основне информације о њима

задату тему усклађену с тематским областима; – чита у себи с разумевањем кратке линеарне и нелинеарне текстове с познатом лексиком и граматиком; – пише кратак текст (ћирилицом или латиницом) у складу с предвиђеном ортографском нормом.		**III. Живот у кући:** простор у коме се учи и одмара;радни дани и викенд; подела послова и обавеза у породици **IV. Храна и пиће:** избор хране и пића, воће и поврће, посластице **V. Одећа и обућа:** одевни предмети за одређене прилике (свечана и спортска одећа) **VI. Здравље:** лекарски преглед и интервенције; најчешће болести **VII. Образовање:** учење и школске обавезе; излет, екскурзија **VIII. Природа:** домаће и дивље животиње; основни географски појмови, стране света **IX. Спорт и игре:** спортови и основна спортска опрема **X. Насеља, саобраћај и јавни објекти:** делови града; на путу до школе, учесници у саобраћају; пекара, посластичарница **XI. Нетематизована лексика:** присвојне заменице; везници, прилози, упитнезаменице и заменички прилози, речце **XII. Комуникативни модели:** давање и тражење информација; захтев; допадање/недопадање; тражење допуштења; привлачење пажње

Кључни појмови садржаја: српски као нематерњи језик, слушање, разумевање, говор, читање, писање

ПРОГРАМ Б

ЗА УЧЕНИКЕ ЧИЈИ МАТЕРЊИ ЈЕЗИК ПРИПАДА СЛОВЕНСКИМ ЈЕЗИЦИМА И КОЈИ ЖИВЕ У ВИШЕНАЦИОНАЛНИМ СРЕДИНАМА
(средњи–напредни ниво стандарда)

Циљ**Циљ** учења*српског као нематерњег језика* јестеоспособљавање ученика да води усмену и писану комуникацију са говорницима српског као матерњег језика ради каснијег пуног укључивања у живот заједнице и остваривања грађанских права и дужности, као и упознавање српске културне баштине и развијање интеркултуралности као темељне вредности демократског друштва.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **108 часова**

ИСХОДИ **По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:**	ОБЛАСТ/ТЕМА	**САДРЖАЈИ**
– разуме и користи предвиђени лексички фонд; – разуме и користи граматичке конструкције усвајане у претходним разредима и проширује их новим језичким садржајима; – користи фреквентне одредбе за узрок и начин; – користи сложени предикат с модалним глаголима;	ЈЕЗИК	200–250 нових пуносмисаоних и помоћних речи; Граматички садржаји из претходних разреда (понављање и увежбавање на познатој и новој лексици); Узрочна реченица с везницима *јер* и *зато што*; Фреквентни прилози за начин; Сложени глаголски предикат с модалним глаголима: *требати*, *морати*, *моћи*, *сметати*, *желети*; Творба именица изведених суфиксима: *-ар*, *-ац*, *-ач* са значењем вршиоца радње и назива занимања; Именице изведених суфиксима: *-ица* и *-ка* које означавају женску особу;
– именује ауторе обрађених књижевних текстова; – разуме кратке песме и одабране одломке		Ј. Ј. Змај: „Што волим” Милена Михајловић: „Свет у мени и око мене” (одломци о чулу мириса) Добрица Ерић: „Наш повртњак” Љубивоје Ршумовић: „Имам

прозних текстова, по потреби адаптиране; – напамет казује кратке песме и краће литерарне форме; – уочи мелодију стиха и одреди речи које се римују; – издвоји главни догађај у књижевном тексту; – опише једноставним исказима карактеристичне особине књижевног јунака; – прати временски след догађаја у књижевном тексту и одреди место догађаја/збивања у литерарном тексту;	КЊИЖЕВНОСТ	право” Душко Радовић: „Замислите” Народна пословица: „Не кажи све што знаш... ” Војислав Станојчић: „Деда и унук” Селимир В. Милосављевић: „Домаћи задатак” Доситеј Обрадовић: „Пас и његова сенка” Душан Радовић: „Тужибаба” Велимир Милошевић: „Најдража шетња” Јасминка Петровић: „Кажи тети ‚Добар дан' ” (одломак из приче „Кажи тети ‚Добар дан’ ”) Перо Зубац: „Добар друг ти вреди више” Избор из часописа за децу **По слободном избору (у складу са интересовањима ученика), наставник бира још два текста која нису на овој листи.** **Наставник бира 10 текстова за обраду.**
– разуме информације, захтеве и налоге изговорене разговетно и спорим темпом или написане; – иницира и води дијалог; – искаже своје потребе или планове; – чита линеарне и нелинеарне текстове с претежно познатом лексиком; – пише кратак текст (ћирилицом или латиницом) у складу с тематским областима и препорученом лексиком поштујући	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	**I. Лично представљање:** основне информације о себи и члановима породице – место и улица становања, узраст; лична интересовања **II. Породица и људи у окружењу:** чланови шире породице (теча, ујна, стрина) **III. Живот у кући:** опис просторија у кући/стану; радни дани и викенд; подела послова и обавеза у породици; одлазак у госте и дочек гостију **IV. Храна и пиће:** избор хране и пића, воће и поврће, посластице; помоћ у припремању хране **V. Одећа и обућа:** одевни предмети за одређене

ортографску норму.		прилике (свечана и спортска одећа) **VI. Здравље:** лекарски преглед и интервенције; најчешће болести **VII. Образовање:** настава, учење и школске обавезе, језици (које ученик говори, учи, разуме), домаћи задаци; слободне активности, зимски и летњи распуст **VIII. Природа:** домаће и дивље животиње и њихови младунци, биљке у окружењу (трава, дрвеће, цвеће); основни географски појмови **IX. Спорт и игре:** спортови, основна спортска опрема **X. Насеља, саобраћај и јавни објекти:** делови града, улице и тргови; учесници у саобраћају, најчешћи саобраћајни знаци; пекара, посластичарница **XI. Нетематизована лексика:** датуми; казивање пуних сати; називи математичких ознака (пута и подељено); мерне јединице; предлози, везници, прилози, упитне заменице и заменички прилози, речце **XII. Комуникативни модели:** давање и тражење информација; захтев; допадање/недопадање; тражење допуштења; привлачење пажње

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Комуникативна функција	**Језички садржаји**
ПОЗДРАВЉАЊЕ	*Hallo (zusammen)! Hi!* *Wie geht`s? Wie geht es dir/Ihnen?* *Gut, danke. Danke, sehr gut,/prima! Es geht. Na ja, es geht. Leider nicht so*

	gut. *Und dir/Ihnen/selbst? Auch gut, danke.* *Guten Morgen/Tag/Abend.* *(Auf) Wiedersehen. (Auf) Wiederschauen!Tschüs. Gute Nacht.* *Bis später/dann/morgen/nächste Woche...* *Schönen Tag noch. Schönes Wochenende.* *Danke, gleichfalls.* *(Herzlich) Willkommen.* Личне заменице (номинатив, датив). Предлози за време: *bis, bis zur/zum, auf...* **(Интер)културни садржаји:** Формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости.
ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ;ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА	*Welche Schule besuchst du? Ich besuche die Grundschule... Wie heißt deine Schule?* *Welche Klasse besuchst du? In welche Klasse gehst du?* *Ich gehe in die vierte Klasse. Ich besuche die Klasse 4b. Und du? Und ihr?* *Wer sind sie? Wie heißen deine Freunde?* *Das sind Lena und Marko. Sie heißt Lena und er heißt Marko.* *Sie besuchen (noch) nicht die vierte Klasse. Sie gehen in die dritte Klasse.* *Wo wohnen sie? Sie wohnen in Kragujevac. Sie wohnen im Gebirge. Sie kommen aus Montenegro und sie wohnen am Meer.* *Wie alt sind sie? Sie sind (erst) neun.* *Wo lebt dein Opa? Er lebt auf dem Land.* *Wo arbeiten deine Eltern? Was sind sie von Beruf? Sie arbeiten in einer Fabrik. Mein Vater ist Elektrotechniker und meine Mutter ist Englischlehrerin.* *Das sind mein Onkel Stevan und meine Tante Milka. Wie viele Kinder haben sie? Sie haben eine Tochter und einen Sohn. Das sind meine Cousine Nela und mein Cousin Mateja.* *Mateja hat morgen Geburtstag. Wir feiern Matejas Geburtstag. Er wird 11. Er wird in drei Tagen 11. Er wird nächsten Monat 11. Wann hast du Geburtstag? Am elften Juli.* Личне заменице за сва лица. Присвојни чланови: *mein(e), dein(e), sein(e), ihr(e), unser(e), euer/eure, ihr(e)/Ihr(e).* Показне заменице: *dieser/diese/dieses.* Глаголи у презенту. W-Fragen – питања са упитном речју: *Wer/ Was/ Wann/ Wo/ Wie Welch(e/er/es).* Именице у једнини и множини: *Schwester/ Schwestern; Bruder/ Brüder.* Номинатив и акузатив именица/заменица. Предлози за место, са именским фразама у дативу и акузативу: *aus, in,*

	an, auf: Ins Gebirge fahren. Am Donauufer wohnen. Предлози за време: *in, für.* Саксонски генитив са личним именима/властитим именицама. Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, са редним бројевима, као и са основним географским појмовима. Императив. Основни бројеви 0-100. Редни бројеви 1-30. **(Интер)културни садржаји:** Устаљена правила учтивости;употреба форми за ословљавање уз презимена (*Frau/Herr Schmidt*); конвенције у писању/изговору датума. Ознаке за сродство и разлике у означавању сродства у односу на српски језик.
РАЗУМЕВАЊЕ, ТРАЖЕЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИЈИХ УПУТСТАВА,НАЛОГА И УПОЗОРЕЊА	*Schau(t) mal! Komm(t) mal her! Steh(t) auf bitte! Beeil dich/Beeilt euch! Bleib(t) ruhig! Lass(t) mich in Ruhe!* *Mach(t) das Buch/die Bücher auf Seite 22 auf! Mach(t) die Bücher zu!* *Finde(t) die Seite 22! Mach(t) die Übung 3 auf Seite 22!* *Ruhe bitte! Pass(t) gut auf! Aufgepasst! Aufpassen!* *Wer ist dran? Ich glaube, Mateja ist dran.* *Hör(t) aufmerksam zu! Sag(t) es laut und deutlich!* *Zieh deine Schuhe sofort aus.* *Man darf hier nicht laut reden. Man muss Hausaufgaben machen.* *Mach das Fenster nicht auf, es ist kalt hier.* *Geh(t) nicht raus, es regnet stark.* *Los geht`s! Auf die Plätze, fertig, los!* *Schnell bitte! Moment mal!* Императив. Питања са упитном речју (*wer, was, wann, wie, wieviel, wie viele, warum...*). Множина именица. Саксонски генитив (Sächsischer Genitiv bei Eigennamen). Употреба чланова приликом првог спомињања неког појма и уз појмове који су одређени контекстом. Бројеви 0-100. **(Интер)културни садржаји:** Поштовање основних правила учтивости.
ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ	*Komm(t) zu mir, ich zeige dir/euch unseren Fußballplatz.* *Wir können zusammen Fußball spielen. Spielen wir Verstecken?* *Gehen wir gemeinsam ins Kino? Kommst du ins Kino mit?* *Möchtest du ins Schwimmbad (mit)?* *(Es) tut mir leid, ich habe (heute) keine Zeit. Ich kann leider nicht.* *Leider muss ich lernen. Vielleicht am Donnerstag/ vielleicht nächste Woche/*

	vielleicht am Wochenende? *Am Wochenende kann ich nicht, ich bin nicht da.* *Willkommen in unserem Team. Kannst du Fußball spielen? Kannst du gut schwimmen?* *Ja, ich kann Rad fahren. Nein, ich kann leider nicht schwimmen.* Императив. Модални глагол *können* за изражавање предлога и способности. Слаби и јаки глаголи у презенту. Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма, односно уз појмове одређене контекстом, као и са називима игара /спортова/хобија. **(Интер)културни садржаји:** Прикладно позивање и прихватање/одбијање позива; прослава рођендана, игре, забава и разонода.
ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА	*Kannst du mir deinen Kugelschreiber geben? Hast du einen Farbstift? Wo finde ich einen Stift?* *Hier bitte. Hast du einen Spitzer? Kann ich meinen Spitzer schärfen?* *Soll ich an die Tafel kommen?* *Können Sie das wiederholen?* *Wie sagt man das auf Deutsch?* *Kann ich ein Sandwich bekommen?* *Vielen Dank für ihre Hilfe. Danke für alles. Entschuldigen Sie bitte meine Verspätung, ich habe heute Morgen verschlafen.* Модални глаголи за изражавање молбе: *können/dürfen.* Саксонски генитив са именицама у једнини/множини. **(Интер)културни садржаји:** Правила учтиве комуникације.
ЧЕСТИТАЊЕ ПРАЗНИКА И ДРУГИХ ЗНАЧАЈ НИХ ДОГАЂАЈА	*Alles Gute zum Geburtstag! Zum Geburtstag viel Glück!* *Hochsoll sie leben, hoch soll sie leben, dreimal hoch!* *Herzlichen Glückwunsch! Herzliche Glückwünsche!* *Ich wünsche dir alles Gute.* *Frohe Weihnahchten!* *Alles Gute für das Neujahr 2020. Frohes neues Jahr!* *Fröhliche Ostern!* *Schöne Ferien!* Једнина и множина именица. Саксонски генитив са именицама у једнини/множини. **(Интер)културни садржаји:**

	Најзначајнији празници и догађаји и начини обележавања/прославе.
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА	*Mein Bruder ist klug aber faul. Meine Schwester ist nett und hübsch.* *Mein Haus ist klein aber schön.* *Unsere Schule ist groß aber nicht ganz praktisch.* *Unsere Wohnung ist groß und praktisch.* *Unsere Deutschlehrerin ist streng aber gerecht.* *Die Hausaufgaben sind gar nicht schwierig. Die sind super einfach.* *Das ist in Ordnung. Geht das in Ordnung?* *Wie ist deine Schultasche? Die ist blau mit roten Streifen.* *Wie ist das Wetter heute? Es ist windig/ regnerisch/ neblig/ windig/ sonnig. Es regnet in Strömen!* *Wie feierst du deinen Geburtstag? Welche Geschenke bringen deine Freunde mit?* *Mein Haus ist typisch für ganz Serbien Es hat eine große Terrasse und einen großen Garten. Drin gibt es ein Wohnzimmer, zwei Schlafzimmer, ein Bad und eine Küche. Wir haben sogar einen kleinen Garten vor dem Haus. Und wie ist dein Haus (so)?* *Die Hauptstadt von Serbien ist Belgrad. Belgrad liegt an der Mündung der Save in die Donau.* *Erzähl mal von deiner Stadt / deinem Staat ☺* Глаголи *haben, sein, dauern etc.* за давање описа. Показне заменице: dies(er) jen(er). Фраза *Es gibt* + Akkusativ. Питања са *Wer / Wo (wohin, woher)/ Wann (wie lange, von wann bis wann) /Was /Wenho/What/Which/Where/How many...* Множина именица. Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, као и са основним географским појмовима, са редним бројевима и са називима празника. Редни бројеви 1-30- **(Интер)културни садржаји:** Познате личности из областиспорта, глуме, музике, књижевности, националне историје; престонице и препознатљива обележја земаља немачког говорног подручја.
ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	*Was ist los? Geht es dir gut? Wie geht`s?* *Ich bin traurig.* *Meine Mutter ist nervös. Mein Papa ist gelassen.* *Ich bin sehr glücklich. Nina ist unglücklich, ihr Hund ist weg.* *Lass dich drücken! Mach`s gut!* *Wir schreiben heute einen Test. Wir sind alle gespannt.* *Ich drücke dir die Daumen. Viel Glück!* *Mateja hat schleche Noten. Pech gehabt!* *Das ist mir egal. Das geht mich nichts an!*

	Облици глагола у презенту и императиву. **(Интер)културни садржаји:** Правила учтиве комуникације.
ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ	*Unsere Schule liegt gegenüber dem Park.* *Unser Klassenzimmer ist im Erdgeschoss.* *Die Bibliothek ist im Obergeschoss.* *Die Sporthalle ist im Schulhof.* *Petra wohnt in der zweiten Etage/im zweiten Stock.* *Es gibt einen Garten vor/hinter unserem Haus.* *Wo ist meine Schultasche? Sie liegt unter dem Tisch. Sie ist auf dem Bett. Die Katze sitzt auf dem Fensterbrett.* *Entschuldigung, wie komme ich zur Post/zum Bahnhof?* *Entschuldigung, wo ist die Post/der Bahnhof?* *Entschuldigung, wie finde ich die Post/den Bahnhof?* *Geradeaus, die dritte Straße links. An der Ampel nach rechts.* *Welche Sehenswürdigkeiten gibt es in deiner Stadt? Welche Museen kennst du?* Предлози за изражавање положаја у простору: *an, auf, in, vor, nach, über, unter, zwischen.* *Прилози за место: (nach) links, (nach) rechts, geradeaus, da hinten, da vorne...* Питања са *Wo/Wohin.* Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, са редним бројевима, као и са основним географским појмовима. Редни бројеви 1-30. **(Интер)културни садржаји:** Препознатљива обележја, симболи и амблеми земаља немачког говорног подручја.
ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА	*Welchen Tag haben wir heute? Heute ist Dienstag, der 6. (sechste) März.* *Wann hast du Geburtstag?* *Wann ist dein Schultag? Das ist am 16. November.* *Wie spat ist es? Wie viel Uhr ist es?* *Der nächste Freitag ist Karfreitag.* *Wann beginnt der Unterricht? Wann endet die letzte Stunde?* *Wann stehst du auf? Mein Vater macht Frühstück jeden Tag um 7 Uhr. Ich muss um 7.30 in der Schule sein.* *Nachmittags gehe ich oft ins Schwimmbad.* *Abends spiele ich mit meinem kleinen Bruder.* *Wann hat das Kaufhaus auf? Welche Öffnungszeiten hat die Bäckerei?* *In der Schule haben wir Frühschicht und Spätschicht. Meine Mutter arbeitet manchmal nachts.*

	Weihnachten ist in Deutschland am 25. Dezember. Am 24. Dezember feiert man Heiligabend. Питања са *wann, wie lange, von wann, bis wann...* Предлози за изражавање временских одредница, сатнице и датума: *am, um, in, vor, nach, seit...* Употреба облика за учесталост и понављање: *dienstags, jeden Sommer, alle drei Tage.* Употреба предлошких фраза за исказивање датума, сатнице, месеци и годишњег доба: *am Dienstag, um 13 Uhr, im Januar, im Sommer*. Редни бројеви 1-30. **(Интер)културни садржаји:** Конвенције у писању/изговору датума;конвенције у саопштавању времена; радна недеља и викенд.
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/ НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/ НЕПОСЕДОВАЊА	*Hast du einen Kugelschreiber?* *Wer hat Taschentücher?* *Wer hat das Deutschbuch dabei?* *Was hast du zum Mittagessen?* *Wem gehört diese Jacke? Das ist Matejas Jacke. Die Jacke gehört ihm.* *Wessen Jacke ist das?* Присвојни придеви: *mein(e), dein(e)…* Показне заменице: *diese(r), jene(r).* Изразиза исказивање припадања/поседовања. Глаголи *sein/haben/gehören.* Саксонски генитив са именицама у једнини/множини. **(Интер)културни садржаји:** Породица, пријатељи, однос према својој и туђој имовини.
ИЗРАЖАВАЊЕ ИНТЕРЕСОВАЊА И ДОПАДАЊА/ НЕДОПАДАЊА	*Was ist dein Lieblingsbuch? Es ist "Die Bücherdiebin" von Markus Zusak.* *Warum magst du dieses Buch? Es ist interessant und spannend.* *Was ist dein Lieblingsschulfach? Das ist Deutsch. Die Sprache ist schön. Ich finde die Sprache schön.* *Welches Computerspiel spielst du gern? Dodgeball.* *Spielst du gern Fußball? Ja, natürlich. Nein, eigentlich nicht.* *Was machst du am Wochenende?* *Ich mag Schokoladeneis. Magst du Süßigkeiten?* *Ich mag Pfannkuchen.* *Das ist sehr lecker. Das schmeckt gut.* Презентглагола *sein/lieben/mögen/liken.* Питања са *wer/was/welche(r).* Употреба/изостављање чланова са називима игара/хобија/спортова/празника.

	(Интер)културни садржаји: Конвенције у навођењу допадања/недопадања; ниво директности у исказивању допадања/недопадања, интересовања, хобија.
ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И СПОСОБНОСТИ У САДАШЊОСТИ	*Was machst du gerade? Was machen deine Schulfreunde jetzt? Was macht ihr am Wochenende?* *Ich habe viel Spaß mit meinen Freunden.* *Ich gehe oft zu Fuß. Ich fahre manchmal mit dem Bus oder mit dem Zug. Ich kann noch nicht Rad/Auto fahren.* *Ich kann schon einiges auf Deutsch sagen.* *Ich mag Musik hören. Welche Musik hörst du gern?* *Was hast du zum Mittagessen/zum Abendessen? Meistens Suppe, Fisch oder Fleisch, Gemüse und Obst.* Презентза изражавање акутелних радњи и радњи у блиској и извесној будућности. Модални глагол *können* за изражавање способности. Питања са упитним речима *W-Wörter…* **(Интер)културни садржаји:** Породични живот; живот у школи - наставне и ваннаставне активности; обичаји и начин живљења људи у земљама немачког говорног подручја.
ИЗРАЖАВАЊЕ БРОЈА, КОЛИЧИНЕИ ЦЕНА	*Das ist unser erster Tag in der Schule.* *Donnerstag ist der vierte Tag in der Woche. Juli ist der siebte Monat.* *Wir leben jetzt im einundzwanzigsten Jahrhundert.* *Wie viele Fächer hast du in der Schule?* *Wie groß bist du? Ich bin 1,40 m groß.* *Wie viele Einwohner gibt es in deiner Stadt? Etwa 300.000* *Wie alt bist du? Ich bin zehn.* *Wie alt sind deine Eltern? Sie ist 42 und er ist 51.* *Ich hätte gern zwei Brötchen. Ich möchte auch ein Eis. Kann ich eine Flasche Saft bekommen bitte?* *Was kostet ein Kilo Erdbeeren? Drei Euro.* Множина именица, различити наставци: *Fach – Fächer, Flasche – Flaschen, Einwohner – Einwohner...* Питања са квантификативним елементом: *wie viel, wie lange...* Основни бројеви 0-100. Редни бројеви 1-30. Употреба одређеног члана са редним бројевима. **(Интер)културни садржаји:**

	Конвенције у писању двоцифрених бројева. Новчане валуте у земљама немачког говорног подручја и њихове ознаке (Euro, EUR; Schweizer Franken, CHF) .

Назив предмета **МАТЕМАТИКА**

Циљ **Циљ** учењаМатематике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **180**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; – одреди месну вредност цифре; – изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0; – састави израз, израчуна вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција; – реши једначине и неједначине и провери тачност решења; – реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину; – процени вредност израза са једном рачунском операцијом; – одреди вишеструке декадне	**БРОЈЕВИ**	Скуп природних бројева са нулом. Декадни систем записивања бројева. Месна вредност цифре. Својства скупа природних бројева. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак). Својства рачунских операција (изражена формулама). Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом). Једначине и неједначине у скупу N_0. Разломци облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$). Упоређивање разломака са

јединице најближе датом броју; – прочита и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ $(m, n \leq 10)$; – упореди разломке облика $\frac{m}{n}$ са једнаким бројиоцима или имениоцима; – сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима; – запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; – сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; – чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; – формира низ на основу упутства; – реши задатак применом различитих начина представљања проблема; – именује елементе и опише особине квадра и коцке; – црта мреже и прави моделе квадра и коцке; – препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна; – прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадра и коцке; – реши проблемске задатке у контексту мерења.		једнаким бројиоцима. Једнакост разломака. Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са две децимале. Сабирање и одузимање децималних бројева.
	ГЕОМЕТРИЈА	Квадар и коцка.
	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење површине (m^2, dm^2, cm^2, mm^2, km^2, ha, a). Површина квадрата и правоугаоника. Површина квадра и коцке. Мерење запремине (m^3, dm^3, cm^3, mm^3). Запремина квадра и коцке.

Назив предмета **ПРИРОДА И ДРУШТВО**

Циљ **Циљ** учењаПрироде и друштвајесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **72**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**		**САДРЖАЈИ**
– одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије; – одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; – повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи; – уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије; – представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету; – у дискусији даје предност коришћењу локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса; – повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем; – планира своје дневне	**МОЈА ОТАЏБИНА – РЕПУБЛИКА СРБИЈА**	**Природне и друштвене одлике Србије**	Положај, територија, граница и симболи Србије (грб, застава и химна) и национална валута. Природне карактеристике Србије – рељеф, воде, шуме. Типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња – значај и заштита. Национални паркови Србије. Друштвене карактеристике Србије (становништво, насеља и делатности). Грађани Србије (права и обавезе, демократски односи и интеркултуралност). Привредне карактеристике Србије (природни ресурси и делатности у различитим крајевима). Одржива употреба природних ресурса (извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, разноврсност биљног и животињског света).
		Човек – природно и душтвено биће	Човек – природно, друштвенои свесно биће. Физичке промене у пубертету. Дигитална безбедност и последице прекомерног коришћења информационо-

активности и време проведено уз ИКТ уређаје; – затражи помоћ уколико се суочи са непримереним садржајима у дигиталном окружењу; – идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаравњем; – испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; – наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; – наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; – наведе примере превенције и заштите од пожара; – прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; – опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; – представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – учествује у друштвено-корисним акцијама уз подршку одраслих.			комуникационих технологија; непримерени садржаји.
		Материјали	Смеше (течности,храна, земљиште, ваздух). Раздвајањесастојакасмеше (просејавање, одливање, цеђење, испаравање). Наелектрисавањепредмета од различитих материјала. Електричнапроводљивост – проводници и изолатори. Рационална потрошња електричне енергије и правилно руковање електричним апаратима у домаћинству. Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају). Запаљивиматеријали (ознакезазапаљивематеријале). Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања. Опасност и заштита од пожара.
		Прошлост Србије	Живот у далекој прошлости (долазак Словена на Балканско полуострво, области које су Срби населили; начин живота). Српска држава за време владарске породице Немањића – успон и слабљење (владари – Стефан Немања, цар Душан, цар Урош; култура, начин живота). Живот под турском влашћу (начин живота, облици пружања отпора). Настанаки развој модернесрпскедржаве (Први и Другисрпскиустанак–узрок и ток; вођеустанка;култура,

			начинживота). Србија у савременодоба (Првисветскират, настанакјугословенскедржаве, Другисветскират, променаобликавладавине, распадјугословенскедржаве и осамостаљењеСрбије;култура, начинживота).

Назив предмета **ЛИКОВНА КУЛТУРА**

Циљ **Циљ** учењаЛиковне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **72 часа**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; – изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; – користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду; – примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији; – користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад; – тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела; – разговара о значају одабраног уметника, уметничког дела,	**КОМПОЗИЦИЈА**	Елементи композиције – облик, боја, линија, текстура, светлина (валер). Положај елемената у композицији – хоризонтални, вертикални, дијагонални. Материјали и технике – графитна оловка, туш и четка, туш и перо, акварел, гваш, темпере, фротаж, колаж, деколаж, асамблаж, меки материјали.
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Хералдика – застава, грб, печат. Пиктограми. Споразумевање сликом.
	НАСЛЕЂЕ	Споменици природе и споменици културе у Србији. Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји. Познати уметници и најзначајнија дела.
	СЦЕНА	Сценографија за позориште, филм и телевизију. Елементи сценографије.

споменика и музеја; – учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити.		

Назив предмета **МУЗИЧКА КУЛТУРА**

Циљ **Циљ** учењаМузичке културе је да код ученика развијеинтересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **36 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– опише своја осећања у вези са слушањем музике; – препознаје народну и уметничку музику; – опише улогу музике у медијима; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; – уочи контраст и понављање у музичком делу;	**СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ**	Композиције различитог карактера. Елементи музичке изражајности (инструмент, глас, мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Вокална и инструментална музика (композиције домаћих и страних композитора). Дела фолклорне традиције српског и других народа. Музичка прича. Музика у служби других медија. Музички бонтон. Музика и здравље.
– пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – примени изражајне музичке елементе; – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли музички одговор на	**ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ**	Музичке игре (дидактичке). Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху. Певање и свирање песама из нотног текста. Свирање песама по слуху на дечјим инструментима и/или на другим инструментима.

музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на крађи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; – самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације: – учествује у школским приредбама и манифестацијама.		Народни инструменти нашег и других народа. Музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим инструментима и на алтернативним изворима звука. Динамика (крешендо, декрешендо). Темпо (*Andante*.*Moderato*.*Allegro*). Боја (различити гласови и инструменти). Трајање (цела нота и пауза. нота четвртине са тачком). Савладавање тонске висине и солмизације у обиму *це*[1]-*це*[2]. Тактирање у 3/4 и 4/4 такту. *Це-дур* лествица. Репетиција, прима и секонда волта.
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Једноставна ритмичка и мелодијска пратња. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Звучна прича на основу познатих музичких садржаја, звучне ономатопеје и илустрације на крађи литерарни текст (учење у контексту). Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање мелодије на одабрани текст.

ОСНОВИ СПОРТСКИХ ИГАРА	38	- познаје правила тимских игара и придржава их се - стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад
ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	3	

Назив предмета **ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**

Циљ **Циљ** учењаФизичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања изобласти физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **108**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**		**САДРЖАЈИ**
- примени општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - правилно држи тело; - самостално коригује неправилно држање; - правилно подиже, носи и спушта терет; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбалиштима;	**ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ**		Вежбе за развој снаге са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Национална батерија тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности. Моторичке вештине и игре у развоју моторичих способности
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика	Технике трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником.

- поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - поштује и примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; - прати промене у сопственој тежини и висини; - сагледа резултате физичких способности; - препозна здравствено стање када не треба да вежба; - примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања, као и у другим ситуацијама; - уредно одржава простор у коме живи и борави; - увиди значај правилне исхране за вежбање; - повеже различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета и кретања; - користи научена вежбања у рекреацији породице; - правилно реагује у случају повреде у школи; - вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; - учествује у предлагању садржаја и начина рада.			Тробој.
		Спортска гимнастика	***Основни садржаји*** Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови (прескок разношка). Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе са променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. ***Проширени садржаји*** Вежбе на тлу: – летећи колут из места. – састав.
		Основе тимских, спортских и елементарних игара	Мини–рукомет. Футсал – „мали фудбал“. Основни елементи кошарке и мини-кошарка. Основни елементи одбојке. Јаџент.
		Плес и ритимика	Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Вежбе са обручем. Народно коло „Моравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази.
		Пливање	Основна обука пливања. Скок на ноге.
		Полигони	Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Култура вежбања и играња	Основна правила вежбања. Основна правила мини--рукомета, футсала, кошарке,мини-кошарке и одбојке. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита

			неопходних за вежбање. „Ферплеј" (навијање, победа, пораз, толеранција). Значај вежбања у породици. Вежбање у слободно време.
		Здравствено васпитање	Правилно држање тела и здравље. Значај вежбања за правилан рад срца и плућа. Мишићи и зглобови тела. Хигијена простора за вежбање. Исхрана и вежбање. Значај лекарских прегледа за вежбање. Поступање у случају повреде (обавестити наставника и др.).

Назив програма **ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ**

Циљ **Циљ** наставе и учења Грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Разред **четврти**

Годишњи фонд часова **36 часова**

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животној средини; – се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса; – образложи важност информисања о стању животне средине и начинима њене заштите; – аргументује добити од заједничког живота људи	**ЉУДСКА ПРАВА** **Ја и други на планети Земљи**	**Планета Земља припада свима који на њој живе** Узајамни утицај природе и човека. Потребе појединца и опште добро– задовољавање људских потреба без угрожавања будућих генерација. Одговоран однос према свету у коме живимо – *Мисли глобално делуј локално*. **Право на здраву животну средину** Трећа генерација људских права. Вредности на којима почива – право на живот у здравој животној средини; право на одржив

припадника различитих култура; – наведе елементе традиције и културе свог народа и покаже интересовање и поштовање за друге културе и традиције; – образложи значај подршке избеглицама и мигрантима да у новој средини сачувају свој језик, традицију, културу; – наведе примере из свакодневног живота којима се илуструје сусретање различитих култура; – дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа, предрасуда и дискриминације; – препознаје примере прекомерне потрошње; – препознаје у медијима поруке које подстичу прекомерну потрошњу, посебно деце и младих; – критички разматра појаву бацања хране и расипања воде; – процењује важне чињенице о производима које купује читајући декларацију и води рачуна о односу цене и квалитета; – испољи заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; – учествује у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.		економски развој; право на рационално коришћење природних и енергетских ресурса; право на спречавање свих облика загађивања животне средине; право на доступност информација о стању животне средине.
	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО **Култура и традиција**	**Култура и традиција** Материјално и нематеријално наслеђе једне заједнице настало под утицајем свих народа који су ту живели и сада живе. **Културни идентитет** Неговање традиције и културе сопственог народа и поштовање традиције и културе других. **Мултикултуралност и интеркултуралност** Живот поред људи других култура или заједнички живот са њима. **Избеглице и мигранти** Невољно кретање људи из једне у другу културну заједницу. Непознавање других култура као основ за развој стереотипа, предрасуда и дискриминације. Уклопити се у нову средину, а сачувати свој културни идентитет. **Сусретање култура** Сусретање и прожимање различитих култура без губљења културног идентитета.
	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ **Прекомерна потрошња**	**Потрошачко друштво** Стварне потребе и прекомерна потрошња. Неравнотежа – гладни и жедни у свету у којем се храна баца а вода расипа. Амбалажа важнија од садржаја – гомилање отпада. Притисак произвођача – нови модели новог модела. Деца – омиљена циљна група произвођача. **Медији и потрошачка култура** Поруке медија у подстицању

		потрошње. Деца у рекламама. **Права потрошача** Информације од значаја за потрошаче. Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача. Заштита потрошачких права.
	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ **Еколошка акција**	**Планирање и извођење еколошке акције** Одређивање циља и израда плана акције. Извођење и документовање акције. Промоција акције на нивоу школе. Вредновање акције.

ПЕТИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

			културноисторијску баштину – наведе примере личне добити од читања – напредује у стицању читалачких компетенција – упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст
ЈЕЗИК	Граматика (морфолоија, синтакса)	42	– разликује промењиве речи од непромењивих – разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију – разликује основне функције и значења падежа – употребљава падежне облике у складу са нормом – употребљава глаголске облике у складу са нормом – разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима)
	Правопис	20	– доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова – користи правопис (школско издање)
	Ортоепија	8	– правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице – говори јасно поштујући књижевнојезичку норму – течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА		40	– користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог – издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) – саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште – проналази експлицитно и имлицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту – напамет говори одабране књижевне текстове или одломке

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Називпредмета	**СТРАНИ ЈЕЗИК**
Циљ	**Циљ**учењастраногјезика једасеученик ојезичкомсистемуикултуриирazвијањемстратегијаучењастраногјезикаоспособи за осно стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом је културномнаслеђу.
Разред	**Пети**
Годишњи фондчасова	**72часа**

ЕНГЛЕСКИЈЕЗИК

ИСХОДИ Позавршеткуразредаученикћебити у стању да у усменој иписаној комуникацији:	**ОБЛАСТ/ТЕМА Комуникати внефункције**	**САДРЖАЈИ**
- разумекраћетекстовекојиседносе на поздрављање,представљање и тражење /давање информација личнеприроде; - поздрави и отпоздрави,представи себе и другогкористећиједноставна језичкасредства; - поставиодговорина једноставнијапитањаличне природе; - у неколико везаних исказасаопштиинформацијеосебиидругима;	**Поздрављањеипредстављањесебеи других и тражење /давањеосновних информација о себи идругима у ширемдруштвеномконтексту**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијама** Слушање и читање краћих, једноставнијих комуникативне ситуације(дијалози, наративни т на усмени или писани импулс саговорника(наст комуникације; усмено и писано д итражењеидавањеинформацијаодругима(СМС,им ографијеисл.). **Садржаји** *Hello. Hi. I'm Maria. What's your name? I'm / My I live in (town, city, village).Where do you live? I friend lives next door. What's your address? What you have an email address? These are my p playtennis,butIcandokarate.Canyouplaytheguitar?M Whenisyourbirthday?ThisisMissMay. She's my tea coach.* *ThePresentSimpleTense*заизражавањесталнихрадњ *Have got/Have* за изражавање поседовања.Личнезаменицеуфункцији субјекта–*I,you…*Присвојни придеви *– my, your…* Показне заменице – *this/these,that/those*Питањаса *Who/What/Where/When/How(old)…* Основнибројеви(1-1000). Предлози за изражавање места – *in, at…*Предлозизаизражавањевремена– *in,on,at...*

		Употреба неодређеног члана са именицама уједнини.Изостављање члана испред назива спортова. Употребаодређеногчланаузназивемузичкихинстр **(Интер)културнисадржаји:**устаљенаправилаучт *Miss,Mrs,Ms,Sir)*; именаинадимци;начинписањаадресе.
- разумејединоставнији описособа, биљака, животиња,предмета,п ојава илиместа; - упореди и опишекарактеристике живих бића,предмета, појава и места,користећиједноставнијајезичкасредства;	**Описивање карактеристикаживихбића,предмета,појаваиместа**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијама** Слушање ичитањеједноставнијихописа ињиховогпорећења;усменоиписано описивање појава и места; израда и презентација пројекат аудио / видео записа, радио емисија и слично). **Садржаји** *Who's the boy withshort fair hair and a black jacket a nice white T-shirt anddarkbluejeans. Mybr kindandfiendly.Thereis /isn'tacinema/hospitalinmyto town. What's this / thatover there? It's a sports cen animals with black and white stripes. A cheetah is a AdriaticSea/thePacificOcean?Howlongis prettierthanSusan.Who's thebeststudentinyour class one. London is larger than Belgrade. About eight m smaller, but…*
		*ThePresentSimpleTense*и*ThePresentContinuousTens* шњостиГлаголи *have got, to be* за давање описа Питањаса*Who/What/Where/When/Which/ How(old,far,deep,long…)*Егзистенцијално *There are…* Употребаодређеногчланасаименицамакојеознача ворнику,каоиуз имена река, мора и океана. Употреба/ изостављањеодређеногчланаузименаградоваидрж ње придева (правилно и неправилно поређење). **(Интер)културнисадржаји:**географскекарактери њскисвет.
- разумејединоставнијепред логеиодговори на њих; - упутијединоставанпредлог; - пружиодговарајућиизгово рилиодговарајућеоправдањ е;	**Позив и реаговањенапозив за учешће узаједничкојактивн ости**	**Језичкеактивности у комуникативнимситуацијама** Слушањеичитањеједноставнијихтекстовакојисадр усмено иписанопреговарање идоговарање заједничкојактивности; писањепозивн акојимсеуговаразаједничкаактивност;прихватање / одбијањепредлога,усменоилиписано,узпоштован говарајућегоправдања / изговора. **Садржаји** *Ithinkwecangooutthisafternoon.Whynot? Let'sdoit.Sorry.Ican't.Imustdomyhomework.Sorry,It*

		boring.Let'sdosomethingelse.Howaboutgoingtothec *Let'smakepancakes.That'sagoodidea.Whatshallwed* *Let'splayMonopoly.Whydon'twemeetatthesportscent* *Whattime?Halfpasttwo.Fine. I'llseeyouatthesportsce* *Wouldyouliketocometomybirthdaypartyon Sunday?I'* Императив *Howabout*+глаголскаименица *Whydon'twe*+инфинитивнаосновагла гола*Would you like* + инфинитив глагола Модалниглаголиза изражавање предлога – *can/could/shall*Глагол *will* за изражавање одлука **(Интер)културнисадржаји:**прикладно позивање
- разумеиједнаставнемолбеизахтеве и реагује на њих; - упутиједнаставнемолбеизахтеве; - затражиипружикраткообавештење; - захвалиииизвинесенаједнаставаннаучин; - саопшти краткупоруку(телефонски разговор, дијалогуживо,СМС,писмо,имејл)којомсезахваљује;	**Изражавањемолби,захтева,обавештења, извињења,изахвалности**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијама** Слушање ичитањеједноставнијихисказакојимасе илисеизражаважења,извињење,захвалност;усмена обавештења, упућивањемолбе за помоћ/услугу и извињења и захвалности. **Садржаји** *CanIhelpyou?It's OK,Icandoit.MayIaskaqu* *Doyouwantanorange?Yes,please.No, thankyou.Can* *hereyouare. Thank youverymuch/ somuch. Iwantan* *else? Can I borrow your pen? Sorry, you can't. I* *there? No, we can't. Oh no. I'm sorry. When does th* Модалниглаголизаизражавањемолбеизахтева–*ca* **(Интер)културнисадржаји:**правилаучтивекомун
- разуме и следи једноставнијаупутства у вези с уобичајенимситуацијама из свакодневногживота(правилаигре,рецептзаприпремање некогјела исл.) савизуелном подршком без ње; - да једноставна упутства (нпр.може да опише како се нештокористи/прави,напишерецептисл.);	**Разумевањеидавањеупутстава**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијама** Слушање ичитање текстовакоји садрже једноста или игру,употребуапарата,рецептзаправљењејелаисл. оописанодавањеупутстава. **Садржаји** *Drag(theword)anddropitinthecorrectplace.* *Pressthebuttonandwait. Insertthecoin in the slot. F* *saucepan on the stove.* Императив Личне заменице у функцији објекта – *me, her, h* **(Интер)културнисадржаји:**традиционалне/омил врстејела.
– разумечеститкуиодговринању;	**Описивањеичестањепразника, рођендана и значајнихдогађаја,**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијама** Слушање укојимасеописујуичеститајупразници,рођендани описивањепразника,рођенданаизначајнихдогађајами

- упутипригоднучеститку; - разуме и, примењујућиједноставнија језичка средства,опише начинпрославе рођендана,празника и важних догађаја;	**честитањенауспе хуиизражавањеж аљења**	писаномоблику;упућивањепригоднихчеститкиуу нтацијапројеката у вези са прославом празника, р **Садржаји** *ChildreninBritainusuallyhavetheirbirthdayparties InBritain,peopleopentheir presents on Christmas Da for eggs. Happy Valentine's Day! Same to you! Rosesarered,violetsareblue,myheartisfullof love*
		foryou.Inmycountrywecelebratealotofdifferentfestiva Congratulations!Welldone! Lucky you! I'm so h that/about that! It's a pity! *ThePresentSimpleTense*заизражавањеуобичајених радњи.Изостављање члана испред назива празника. Изостављањечланаиспредименицаупотребљениху **(Интер)културнисадржаји:**значајнипразницииде прославе;честитање.
- разумејединственијетекстовеукојима се описују сталне, уобичајенеитренутнерадњеиспособности; - размениинформацијекојеседносенадатукомуникативнуситуацију; - опише сталне, уобичајене итренутнедогађаје/активностиииспособностикористећинеколиковезанихисказа;	**Описивањедогађ ајаиспособностиу садашњости**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијс** Слушањеичитањеописаиразмењивањеисказаувез мдогађајима/активностимаиспособностима;усме сталних,уобичајенихитренутнихдогађаја/активно уживо или путем телефона, разгледница, СМС по **Садржаји** *Ilivein aflat onthefirstfloor.Whatdoyouusuallydoon Mysisterdoesn'tgotoschool. Whattimedoyou gotob room.I cancleanmydad's car. WhendoAmericanscel Wheredopenguinslive?Whatareyoudoingatthemomer school trip today. They're having dinner now. I n going on foot. I'mdoing myhomework. I always languages, but now I'mspeaking English. I am good* *ThePresentSimpleTense*заизражавањеуобичајених *ThePresentContinuousTense*заизражавањетренутн енихрадњиМодални глагол *can* за изражавање сп Прилозизаучесталост–*usually,often…* Предлозизаизражавањеправцакретања–*to,from...* Предлозизаописивањеначинакретања–*by(car),on* **(Интер)културнисадржаји:**породичниживот;жи наставнеиваннаставнеактивности;распусти и пут
- разумекраће текстове у којимасе описујудогађајиииспособностиупрошлости; - размениинформацијеувезисадогађајима и способностима упрошлости;	**Описивањедогађ ајаиспособностиу прошлости**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијс** Слушањеичитањеописаиусменоиписаноразмењи активностима испособностима у прошлости; усменоиписаноописивањедогађаја/ активностиииспособностиупрошлости;израдаипре догађајима, личностима и сл. **Садржаји**

- опишеунеколикокраћих,везаних исказа догађај упрошлости; - опишенекиисторијскидогађај,историјску личност и сл.;		*Wherewereyouat eight o'clock last Saturday?I was a What timewas it on?Iwatched/didn'twatchTVlas WhatdidyoudoWewenttoParisinJuly. Wetravelled b yoursummerholiday?How Ilostmypassportyesterday.Didyouhaveagoodtimeonh could swim when I was five. I couldn't ski last year. ThePastSimpleTense*правилнихинајчешћихнеправ ихглаголаМодални глагол *could* за изражав способности у прошлости **(Интер)културнисадржаји:**историсјкидогађаји, рошлости(историјска личност, писац,
- разумежељеплановеинамереиреагује на њих; - разменијединоставне исказеувезисасвојимиту ђимжељама,плановима и намерама; - саопшти шта он/ она илинеко други жели, планира,намерава;	**Исказивањежеља,планова и намера**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијама** Слушање ичитањекраћих инамерама;усменоиписанодоговарањеожељама, разговор, разговор уживо, СМС, имејл и сл.). **Садржаји** *I would like/want tobe adoctor when Igrow up. Hew his friends. I'mgoingto domyhomeworkintheafternoo Myparentsaregoingto visittheir friendsthis evening computer games. Oh! Are you?* *ThePresentSimpleTense(want)* *Wouldlike*+именица/инфинитивглагола. *Going to* за изражавање будућих планова.Употребанеодређеногчланаузназивезанимања. **(Интер)културнисадржаји:**свакодневниживотир
- разумеиреагујенасвакодневнеизразе у вези са непосредним иконкретнимпотребама,осетимаиосећањима; - изрази,основнепотребе,осетеиосећањаједноставнијимјезичкимсредствима;	**Исказивањепотреба, осета и осећања**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијама** Слушањеичитањеисказаувезисапотребама,осетим иосећањима;усменоиписанодоговарањеувезисаза предлагањерешењаувезисаосетима ипотребама;усменоиписаноисказивање,својихосе **Садржаји** *I'mhot / cold / hungry/ thirsty…Takeoff/ Put ony glass of water?Doyouwantsomejuice/biscui I'mtired.Whatshallwedo?Whydon'twestopandtake s happy to see you. I'm glad / sorry to hear that. Oh d*
		ThePresentSimpleTense(be,want) Императив *Whydon'twe/ you*+инфинитивнаосноваглагола*How about* + глаголска именица *Wouldlike*+именица/инфинитивглагола **(Интер)културнисадржаји:**мимикаигестикулаци
_ разумејединоставнијапитањаи	**Исказивањепросторниходноса и величина**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијама** Слушањеичитањекраћихтекстоваувезисаспецифи ама;усменои

одговоринањих; - разуме обавештења опростору ивеличинама; - опишеспецифичнијепростор неодносеивеличинеједноставним,везанимисказима;		писаноразмењивање информацијаувезисапросторнимодносимаивеличпросторних односа и величина. **Садржаји** *Whichroomisitin?Where'sthelibrary? It's ontheleft/right.Is thesofabythedoor?What's ne They're onthetop/bottom shelf. It's in front of / behi homework? Where is she? She's at thesupermarket the school and the supermarket. Hov theriver?It's45metreswide/2kilometres long.Anelep thebiggest animalintheworld.What is thelarges below. Mytownisinthenorth-east ofSerbia.*Предлози односа – *in front of, behind, between, opposite...* Питања са *What/Where/Which/How (far, deep long…)*Поређењепридева(правилноинеправилно поређење). Употребаодређеногчланасасуперлативомпридева **(Интер)културнисадржаји:**јавнипростор;типичн ;локалнемернејединице (инч, стопа…); природа.
- разуме,тражии даје једноставнија обавештења охронолошком времену иметеоролошким приликамаширемкомуникативномконтексту; - опишедневни/ недељнираспоредактивности; - опишеметеоролошкеприликеиклиматскеусловеусвојојземљиијednој od земаља циљне културе једноставнимјезичкимсредствима;	**Исказивањевремена(хронолошкогиметеоролошког)**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијама** Слушањеичитањеједноставнијихтекстоваувезиса имприликамаиклиматскимусловима; усмено и писано тражење и давање информација метеоролошкимприликамаиклиматскимусловима радаипрезентацијапројеката(нпр.очасовнимзонам јојземљисаклиматскимусловима једнеодземаља ц **Садржаји** *What time is it? It's five o'clock. It is half past si past/to eleven. When do yourlessons start? At (a) q dance classes? On Monday and Wednesday. I w Januarythefirst.….onChristmas/EasterDay…Columb 15*th *century. What is the weather like? It's cold/ sun weather l Itdidn't train,itsnowed.Itisusuallywarminspring/hotin the west than in the east. It is much drier in Australi ThePresentSimpleTense*заизражавањеутврђенихпр ТВ/биоскопскипрограм и сл.) и уобичајених радн *ThePresentContinuousTense*заизражавањетренутн енихрадњи*The Past Simple Tense* Предлозизаизражавањевремена–*in,on,at,to,past,af* Питањаса*When,What(time/ day)…*Редни бројеви до 100. **(Интер)културнисадржаји:**климатскиусловиуВ и(Београд–Лондон).

- разумеиреагујена једноставније забране,својеитуђеобавезе; - разменијednоставније информације које се односе назабранеиправилапонашања ушколи и на јавном месту (упревозном средству, спортскомцентру, биоскопу, зоолошкомвртуисл.) каоина своје итуђеобавезе; - представиправилапонашања,забране и листу својих и туђихобавезакористећиодговарајућајезичкасредства;	**Изрицањедозвола,забрана,правилапонашањаиобавеза**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацији** Слушањеичитањеисказаувезисазабранама,правилаепитањаувезиса забранама, правилима понашањаусмено и саопштавањезабрана,правилапонашањаиобавеза(нашања,спискаобавеза исл.). **Садржаји** *Remembertobringyourmembershipcard.Youcan'tsitheinclass?No,wecan't. You mustn't use your phone have to wear uniforms at school? They have to/don'thavetowearuniforms atschool.Imuststudyto Imust/havetogonow.* Модалниглаголизаизражавањедозволе,забране,пр*–can/can't,must/mustn't(Not) Have to* за изражавање **(Интер)културнисадржаји:**понашањенајавнимм
- разуме иформулише једноставнијеизразекојисеодносе на поседовање иприпадност; - питаикажештанекоима/ немаи чије је нешто;	**Изражавањеприпадањаипоседовања**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацији** Слушањеичитањејednоставнијихтекстовасисказинемаиличијеженешто; постављање питања у вези и одговарање на њих. *Is thisyourdog?No,it's Steve'sdog.Whosehous They'reJane'sandSally's bags.Theseare the childre myblanket.This blanket is mine. This isn't yourcard you got/Do you have a pen? Sally hasn't got /doesn'* **Садржаји** Саксонскигенитивсаименицомуједниниимножин*myfriend's/friends'/ children's books* Присвојни придеви *my, your…* Присвојнезаменице*mine,yours…* *Havegot/ Have*заизражавањепоседовањаПитања са *Whose* **(Интер)културнисадржаји:**породицаипријатељ
- разумеиреагујена једноставнијеисказекојисеодносе на описивањеинтересовања, хобија иизражавање допадања инедопадања; - опише своја и туђаинтересовањаихобијеиизразидопадање и	**Изражавањеинтересовања,допадањаинедопадања**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацији** Слушањеичитањејednоставнијихтекстоваувезисатваримакојеволи / не воли, које му / јој се свиђају разменаинформацијаосвојимитуђиминтересовањ телефонскиразговор, интервју, обичан разговор с усмено иписаноописивање интересовања, допад личниминтересовањима,хобијима,допадањуинед свиђају/ несвиђајуисл.);истраживачкепројектнеактивност

недопадање уз		ли/неволипливање,скијање,

једноставнообразложење;		тенисисл.)графичкоприказивањеитумачењерезул **Садржаји** *I'minterestedin(swimming).What(sports)areyouinter* *(collectingbagdes).What's yourhobby?Iloveswimi* *I'mbadatit.Whatdoyoulikedoing?Peterdosen'tlikefoo* *favourite sport is tennis. What's your favourite spo* *Fifteen out of thirty people like tennis – eight boys a* Придевско-предлошкефразе–*interestedin,good/* *badat,crazyabout…*Глаголи *like/love/hate* + именица Питањаса*What,Who,Why…* **(Интер)културнисадржаји:**интересовања,хобиј метност(књижевност за младе, стрип, музика, фи
–разумеиформулише једноставнијеисказекојимас етражи мишљење, изражаваслагање/неслагањ е;	**Изражавањемиш љења(слагања и неслагања)**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијс** Слушање и читање једноставнијих текстова изражавањемслагања/неслагања;усменоиписанот аинеслагања. **Садржаји** *What do you think of / about…? How do you like i* *with (me)? I think / feel it'sOK/Okay.You'r* *nottrue.I'mnotsure. Ilike/don'tlikeitbecauseit's borir* *agree…)* Питањаса*What,Why,How…* **(Интер)културнисадржаји:**поштовањеосновних њацимаиодраслима.
- разумејединствнијеи зразекоји се односе на количинунечега; - питаикажеколиконечега има/нема, користећи једноставија језичкасредства; - најједноставанначинзат ражиартикле у продавници једноставним изразима заколичину,наручијелои/и липићеу ресторану и пита/каже/израчуна колико нешто кошта; - састависписакзакупов ину–намирнице и количинанамирница (две векне хлеба,пакеттестенине,т риконзерветуњевине и сл.)	**Изражавањеколичи не,бројева и цена**	**Језичкеактивностиукомуникативнимситуацијс** Слушање ичитање околичининечега;постављањепитања у везиско и писано; слушање и читање т уресторану,куповине,играњеулога(уресторану,уп списка закуповину;записивање и рачунање цена. **Садржаји** *Howmanypeoplearethereinthepark?Therearetwome muchmilkdoeshe need? Is there any butter in the there's some margarine. I haven't got any food* *for you. I've got some lemonade / strawberries. T aren't many biscuits left in thecupboard.Therearea onthetable. Ineedahundredgrams ofsugar(100g)* */abottleof(fizzy)water/2kilosofpotatoes.CanIhaveasa £7.80.Shoppinglist: a packet of butter, two loaves o of bananas…* Основни бројеви до 1000.Правилнамножин аименица. Множинаименицакојесезавршавајуна-у,-f/fe:*stra*

–изразиколичинуумерама– 100гр шећера, 300 гр брашна и сл.		
		Множинаименицакојесезавршавајуна– о:*kilos,potatoes…*Синкретизам једнине и множине: *sheep, fish...* Најчешћиоблицинеправилнемножине*(men,women,ch* Бројивеинебројивеименице–pounds,money... Детерминатори – *some, any, no.*Квантификатори– *much,many,alotof.*Питања са *How much / many.* **(Интер)културнисадржаји:**друштвеноокружење;л та);валута,намирнице и производи специфични за

ИСТОРИЈА

Називпредмета	**ИСТОРИЈА**
Циљ	**Циљ**учења*Историје*једаученик,изучавајућиисторијскедогађаје,појаве,процесеиличности основнаисторијскознањаикомпетенцијенеопходнезаразумевање савременог света, раз одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјскомнаслеђу,друштвуидржавиукојојживи.
Разред	**Пети**
Годишњи фондчасова	**36часова**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- разликујеосновневременскеодреднице(годину,деценију,век,миленијум,еру); - лociраодређенувременску одредницунавременскојленти; - разликујеначинерачунањавременаупрошлостии садашњости; - именујепериодепрошлостиииторијскепериод еинаведеграничнедогађаје; - разврстаисторијскеизворепремањиховој основнојподели; - повежеврстеисторијскихизворасаустановамаукојим асечувају(архив, музеј, библиотека); - наведеглавнепроналаскеиопишењиховутицајнаначи нживотаљуди у праисторији; - разликујеосновнеодликекаменогиметалногдоба; - лоцираназисторијскојкартинајважнијецивилизацијеидржавеСтарогистока; - користећиисторијскукарту,доведеувезуособине рељефаиклиме са настанком цивилизација Старог истока; - одредиместоприпадникадруштвенегрупенагр афичкомприказу хијерархије заједнице; - порединачинживотаприпадникаразличитихдру штвенихслојева на Старом истоку; - наведе најважније одлике државног уређења цивилизацијаСтарогистока; - идентификујеосновнаобележјаизначајре лигијеуцивилизацијама Старог истока; - разликујеврсте писамацивилизацијаСтарогистока;	**ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊАПРОШЛОСТИ**	Основнисадржаји Појампрошлостиииторијака .Хронологија – рачунање вре Поделапрошлостиипериодиз Историјскиизвори– дефиниција,основнаподелаи држаји Сродненаукеипомоћнеистор Историја око нас. Историјсконаслеђе–тековине
	ПРАИСТОРИЈА	Основнисадржаји Основнеодликепраисторије(оналасци).Подела праистор доба). Проширенисадржаји Најважнијипраисторијскило ира,ЛепенскиВир,Винча...).

- илуструјепримерима важностутицајаприврeдних,научнихикултурнихдостигнућанародаСтарогистоканасавременисвет;– користећи дату информацију или ленту времена, смести историјскупојаву,догађајиличностуодговарајућимилениjумиливек; - изложи,уусменомилиписаномоблику,историјскедогађајеисправним хронолошким редоследом; - прикупииприкажеподаткеизразличитихизвораинформацијавезаних за одређену историјску тему; - визуелнеитекстуалнеинформацијеповежесаодговарајућимисторијским периодом или цивилизацијом; - опишеособеностиприроднихусловаигеографскогположајаантичкеГрчке; - лоцираназначајнијеисторијскојкартинајважнијецивилизацијеидржавеантичкеГрчке; - приказуједруштвенуструктуруидржавноуређењегрчкихполиса на примеру Спарте и Атине; - порединачинживотаприпадникаразличитихдруштвенихслојева у античкој Грчкој, - идентификујеузрокеипоследицегрчко-персијскихратоваиПелопонескограта; - истражиосновнаобележјаизначајрелигијестарихГрка; - разликујелегендеимитовеодисторијскихчињеница; - наведезначајипоследицеосвајањаАлександраВеликог; - илуструјепримеримаважностутицајаприврeдних, научнихикултурнихдостигнућа античке Грчке и хеленистичког доба насавременисвет; - користећи дату информацију или ленту времена, сместиисторијскупојаву,догађајиличностизисторијеантичкеГрчкеихеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију; - израчунавременскуудаљеностизмеђупојединихдогађаја; - користиосновнеисторијскепојмове; - лоцираназначајнијеисторијскојкартипросторнастанкаиширењаРимскедржаве; - наведеосновнеразликеизмеђуантичкеримскерепубликеицарства; - разликујеузрокеодпоследицанајзначајнијихдогађајауисторијиантичкогРима; - истражиосновнаобележјаизначај религијеантичкогРима; - илуструјепримеримаважностутицајаприврeдних, научнихикултурних достигнућа античког Рима на савремени свет; - порединачин животаприпадникаразличитихдруштвених	**СТАРИИСТОК** **АНТИЧКАГРЧКА**	Основнисадржаји ПојамСтарогистока– географскеодлике,најзначајн Јудеја, Феникија). Друштвениодноси(робовлас еђење(монархија –царства/ истока. Основнеодликепривредеисва обичаји,занимања,култураис Култура и историјско наслеђ (монотеизам иполитеизам), наука, тековине(математика,архите ,саобраћајнасредства,медици Проширенисадржаји Специфичностиегипатскерел Специфичности религиј Месопотамије.Основне одли НајважнијецивилизацијеДал Основнисадржаји ПојамантичкеГрчке–географ Најстаријипериодгрчкеистор илизација).Грчки митови (п епови. Колонизацијаиосновнеодлик Полиси– СпартаиАтина(појамполиса, ње).Грчко-персијскиратови. Пелопонескират–узроциипо Култураисвакодневниживот а,уметност,наука, обичаји, з Хеленистичкодобаињеговак Историјсконаслеђе(институц зофија,

слојеваантичкомРиму; - наведенајзначајнијепоследиценастанкаиширењахриш ћанства; - лоциранакартинајважнијеримскелокалитетенате риторијиСрбије;		демократија,медицина,уметно мпијскеигре).Проширенисадрж Пелопонескират(тократа,најва Најистакнутијеличности:Дракс ,Архимед...Грчка митологија, Седамсветскихчудаантичкогдо
– користећи дату информацију или ленту времена, сместиисторијскупојаву,догађајиличностизисторијеа нтичкогРимауодговарајући миленијум, век или деценију.	**АНТИЧКИРИМ**	Основнисадржаји ПојамантичкогРима– географскеодликеиериодизац Рима (легенда о Ромулу и Рему СтруктурадруштваиуређењеРи ШирењеРимскедржаве(освајан ривреда).Рим у доба царства доминат. Култураисвакодневниживот(р ања).Хришћанство – појава и ПадЗападногримскогцарства(п тваипадЗападногцарства). Историјсконаслеђе(абеседа,ка ктура,путеви,водовод, канали хришћанство, римско наслеђе ПроширенисадржајиЕт рурци. Римскавојска. РимскиградовинатеритоијиС Најистакнутијеличности:Хани ОктавијанАвгуст, Константин Римскипантеон.Гладиј аторскеборбе.

ГЕОГРАФИЈА

,

Називпредмета	**ГЕОГРАФИЈА**
Циљ	ЦиључењаГеографијеједаученикпојмовноиструктурноовладаприродно-географским,дем географским,економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и проц вредностимултикултуралности и патриотизма.
Разред	**Пети**
Годишњи фондчасова	**36часова**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**		**САДРЖАЈИ**
- повежепостојећазнањаоприродиидруштвусагеографијомка онауком; - повежегеографскзнањаосветусаисторијскимразвоје мљудскогдруштва и научно-техничким прогресом; - напримеримапокажезначајучењагеографијезасвакодне вниживотчовека; - разликујеодговорнооднеодговорногпонашањачов екапремаприродним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи; - разликујепојмовевасиона,галаксија,Млечнипут,Сунчевсист ем,Земља; - објасниприкажеструктуруСунчевогсистемаиположајЗем љеуњему; - разликујенебескателаинаводињиховекарактеристике; - одредиположајМесецауодносуна Земљуиименујемесечеве мене; - помоћуглобусаопишеобликЗемљеинаведедоказеоњеномоб лику; - помоћукартеопишераспоредкопнаиводена Земљиинаве деназивеконтинената и океана; - примеримаобјасниделовањеЗемљинетеженагеографскиомо тач; - разликујеиобјасни Земљинакретањаињиховепоследице;	**ЧОВЕКИГЕОГРАФИЈ А**		Ширењегеогр рића. Одговорност
	ВАСИОНА		Васиона,гала Сунчевсисте вемене,астер
	ПЛАН ЕТАЗЕ МЉА	**Облик Земље иструктура њенеповрш ине**	Обликидиме и СилаЗемљин
		Земљи накрет ања	РотацијаЗем оћи,привидн Револуција З дужинаобдан оба,календар

- повежесмерротацијесасменомданаиноћи; - повеженагнутостземљинеосесаразличитомосветљеношћ уповршинеЗемље; - повежереволуцијуЗемљесасменомгодишљихдобанасевер нојијужнојполулопти и појавом топлотних појасева; - разликуједеловањеунутрашњихсила(силаЗемљинетеже, унутрашњатоплотаЗемље); - разликујеосновнеомотачеунутрашњеграђе Земље; - наведеспољашњесиле(ветар,вода)Земље; - помоћукартеицртежаопишеначинеипоследицекретањалит осфернихплоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); - разликујехипоцентариепицентаринаведетруснезонеу светуиуСрбији; - наведепоступкекојећепредузетизавремеземљотреса; - опишепроцесвулканскеерупцијеињенепоследице; - помоћуфотографијаилиузоркастенаразликујеосновнев рстестена,описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; - помоћукарте,цртежаимултимедијаобјашњаванастанак планинаинизија и разликује надморску и релативну висину; - разликујеерозивнеиакумулативнепроцесе; - наведепримеределовањачовеканапроменеурељефу(бра не,насипи,копови); - опишеструктуруатмосфере; - наведевременскепроменекојеседешавајуутропосфер и(ветрови,падавине, облаци, загревање ваздуха...); - разликујепојамвременаодпојмаклима; - наведеклиматскеелементеичиниоцеиосновнетиповеклиме; - графичкипредставиичитаклиматскеелементе(клима дијаграм)користећиИКТ; - користидневнеметеоролошкеизвештајеизмедијаипла нирасвојеактивности у складу са њима; - наводипримереутицајачовеканазагађењеатмосфереи предвиђапоследице таквог понашања; - наводипримереоутицајуатмосферскихнепогоданачовека(екстремнетемпературе и падавине, град, гром, олуја); - уочаваиразликујенагеографскојкартиокеане,већамора ,заливеимореузе; - наведеиопишесвојстваморскеводе; - помоћукартеправиразликуизмеђуречнемрежеиречногслив а; - наведеиопишеелементереке(извор,ушће,различитипадови наречномтоку); - разликујетиповејезерскихбасенапреманачинупостанка;			топлотнипоја
		Унутрашњаграђаи рељеф Земље	Постанакиун ретањеплоча Вулканизами аваусветуи случају земљ Стене:магмат Постанак ре планине,низи Обликовање леда,раствар Човекиреље
		Ваздушниомотач Земље	Атмосфера(с Времеиклим а,притисак, ветар). Климатскичи Човекиклима иму).
		ВоденаЗемљи	Светскоморе рскеводе(сла кретање мор морске струј Воденакопну ици.Човек и од загађења.
		Биљнии животињскисветна Земљи	Распростира аЗемљи.Угро

- наведеузрокенастанкапоплаваибујицаиобјаснипоследиц ењиховогдејства; - наведепоступкекојећепредузетизавремепоплавеинакон ње; - наведепримереутицајачовеканазагађивањеводаип редвиђапоследице таквог понашања; - помоћукартеповежеклиматскеусловесараспрострањен ошћуживогсвета на Земљи; - помоћукартенаведеприроднезонеикарактеристичанж ивисветуњима; - опишеутицајчовеканаизумирањеодређенихбиљнихижи вотињскихврста; - наведепримерезазаштитуживогсветанаЗемљи.			

БИОЛОГИЈА

Називпредмета	**БИОЛОГИЈА**
Циљ	Циључења *Биологије*једаученик изучавањемживихбићауинтеракцијисаживотномсре себиприродииразумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим разв
Разред	**Пети**
Годишњифондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ** ПРЕПОРУЧЕНИ
- истражујеособинеживихбићапремаупутствиманаставникаиводирачунаобезбедности током рада; - групишеживабићапремањиховимзаједничкимособинама; - одабирамакро-морфолошкивидљивеособиневажнезакласификацијуживихбића; - идентификујеосновнеприлагођеностиспољашњеграђеживихбићанаусловеживотне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење; - једноставнимцртежомприкажебиолошкеобјектекојепосматраи истражујеиозначи кључне детаље; - прикупљаподаткеоваријабилностиорганизамаунутарједневрсте,табеларноиграфички их представља и изводи једноставне закључке; - разликујенаследнеособинеиособинекојесурезултатделовањасредине,на	**ПОРЕКЛОИРАЗНОВРСНОСТЖИВОТА**	Живабића,нежив Особине живих дисање,излучива размножавање,ра Једноћелијскиив Основе класиф карактери иособиневажнеза карактеракоји се живих бића). Исхрана.Хранака ципотребних за о Дисањекаоразме динама.Излучива

моделимаизсвакодневногживота; - поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединскихфакторананенаследнеособинеживихбићаикритичкисагледаварезултате; - користидоступнуИКТидругуопремууистраживању,обрадиподатакаиприказурезултата; - доведеувезупроменеуспољашњојсредини(укључујућиутицајчовека)сагубитком разноврсности живих бића на Земљи; - направиразликуизмеђуодговорногинеодговорногодносапремаживимбићима у непосредном окружењу; - предлажеакцијебригеобиљкамаиживотињамаунепосредном окружењу,учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте наненасиланначин; - илуструјепримеримаделовањељудинаживотнусредину и процењујепоследице таквих дејстава; - идентификујеелементездравогначинаживотаиуодносуна њихумедапроцени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.		Надражљивост. Покретљивост– кретање.Размнож о иполно. Растиразвиће.Ду олазитоком разви
	ЈЕДИНСТВОГРАЂЕИФУНКЦИЈЕКАООСНОВАЖИВОТА	Животуводенојин изглед,прилагође Живот у води – живота.Животна изглед,прилагође Животподземљом изглед,прилагође
	НАСЛЕЂИВАЊЕИЕВОЛУЦИЈА	Преношењеособи родитељаи потом размножавања у унутар семеђусобноразл узроциваријабил средине на разви Варијабилностор предусловзаеволу
	ЖИВОТУ ЕКОСИСТЕМУ	Живабићаизнепо Позитиванинегат тнусредину.. Заштитаживихби Пројекат очува крају. Дивље животиње Значајврстазачов овно биље;животињек ти,отровнеживот
	ЧОВЕКИЗДРАВЉЕ	Здрава исхрана напици.Штетнос ихсупстанци.Физ Променеупуберт ксуалнеодносе.

Називпредмета	**МАТЕМАТИКА**
Циљ	**Циљ**учења *Математике*је да ученик, овладавајућиматематичкимконцептима, основеапстрактног икритичкогмишљења,позитивнеставовепремаматематици,способносткомуникацијематем истечена знањаивештинеудаљемшколовању и решавању проблема из свакодневног жи даљи развој математичких појмова.
Разред	**Пети**
Годишњи фондчасова	**144часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈ**
- израчунавредностједноставнијегбројевногизразаирешијednостав нулинеарнуједначину или неједначину (у скупу природних бројева) - решијednоставанпроблемизсвакодневногживотакористећибро јевниизраз,линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) - примениправиладељивостиса 2,3,4,5,9,25идекаднимјединицама - разликујепростеисложенебројевеираставибројнапросте чиниоце - одредиипримениНЗСиНЗД – изводискуповнеоперацијеуније,пресека,разликеиправилноупотребља ваодговарајуће скуповне ознаке - правилнокористиречи*и*,*или*,*не*,*сваки*уматематичко-логичкомсмислу - анализираодноседатихгеометријскихобјекатаизапишеихматематички мписмом	**ПРИРОДНИБРОЈЕВИ ИДЕЉИВОСТ**	Првидео Својстваопе љењаускупу Дељењесаос . Својстваделиоја. Дељивостса ељивост са 4 Дељивостса Скуповииск Другидео Простиисло

- опишеосновнепојмовеувезисакругом(центар,полупречник,танген та,тетива)иодреди положај тачке и праве у односу на круг - нацртаправупаралелнудатојправојкористећигеометријскиприбор - упореди,сабираиодузимадужи,конструктивноирачунски - пресликадати геометријскиобјекатцентралномсиметријомитранслацијом - правилнокористигеометријскиприбор - идентификујеврстеиопишесвојствауглова(суседни,упоредни,унакр сни,угловинатрансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе - нацртаправунормалнунадатуправукористећигеометријскиприбор - измеридатиугаоинацртаугаозадатемере - упореди,сабереиодузмеугловерачунскииконструктивно - решиједнаставанзадатакприменомосновнихсвојставапаралелогра ма(једнакостнаспрамних страница и наспрамних углова)		Ератостенов Растављање Заједничкид Еуклидовал Заједничкис Везаизмеђу
	ОСНОВНИПО ЈМОВИГЕОМ ЕТРИЈЕ	Тачкеиправе да.Однос пр Мерење дуж дужи.Кружн ницаиправа. надовезиван дужи.Центр Векторитра
	УГАО	Угао,центра Надовезиван порећивање Упредниуг Мерењеугло Угаоизмеђу глови.Углов Транслација
- прочита,запише,упоредиипредставинабројевнојполуправојразломк еуобазаписаи преводи их из једног записа у други - одредимеснувредностцифреузаписудецималногброја - заокругливбројипроценигрешку заокругљивања; - израчунавредностједноставнијегбројевногизразаи реши једноставнулинеарну	**РАЗЛОМЦИ**	Првидео Појамразлом Придружива ломцима.Пр упоређивањ Децималниз $b(b\neq0)$. Упоређиван

једначинуинејединачину - решиједнаставанпроблемизсвакодневногживотакористећибро јевниизраз,линеарну једначину или неједначину - одредипроценатдатевеличине –примениразмерууједноставнимреалнимситуацијама – примениаритметичкусрединудатихбројева – сакупиподаткеиприкажеихтабеломикружнимдијаграмомипопотребик ористикалкулатор или расположиви софтвер		Заокругљивањ Другидео Основнерачун ињиховасвојст Једначинеинеј Трећи део Примене разл размера).Осно
– идентификујеосносиметричнуфигуруиодредињенуосусиметрије - симетричнопресликатачку,дужиједнаставнијуфигурукористећиг еометријскиприбор - конструишесиметралудужи,симетралууглаипримењујењиховасвојст ва – конструишеправукојајенормалнанадатуправуилипаралелнадатојправи	**ОСНАСИМЕТ РИЈА**	Оснасиметрија Осасиметрије Симетраладуж Симетралаугл

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Називпредмета	**ИНФОРМАТИКАИРАЧУНАРСТВО**
Циљ	**Циљ** учења *Информатике и рачунарства* је оспособљавање ученика за управљање инф дигиталном окружењу,производњудигиталнихсадржајаикреирањерачунарскихпрограмазарешавање звојемдигиталнихтехнологија брзомења.
Разред	**Пети**
Годишњи фондчасова	**36часова**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**С**
- наведепримену информатикеирачунарстваусавременомживоту; - правилнокористиИКТуређаје; - именујеосновневрстеикомпонентеИКТуређаја; - правиразликуизмеђухардвера,софтвераисервиса; - прилагодирадноокружењекрозосновнаподешавања; - креирадигиталнисликуипримениосновнеакцијеедитовања иформатирања(самосталноисараднички); - креиратекстуалнидокументипримениосновнеакцијеедитовањаиформатирања (самосталноисараднички); - примениалатезаснимањеирепродукцијуаудиоивидеозаписа; - креирамултимедијалнупрезентацијуипримениосновнеакцијеедитовањаи форматирања(самостално и сарадднички); - сачуваиорганизујеподатке; - разликујеосновнетиповедатотека; - реагујеисправнокададођеупотенцијалнонебезбеднуситуацијуукоришћењуИКТуређаја;	**ИКТ**	П н х П р а Р м с Р м д а
	ДИГИТАЛНАПИСМЕНОСТ	У у П П у З л и

- доводиувезузначајправилногодлагањадигиталноготпадаизаштитуживотнесредине; - разликујебезбедноодебезбедног,пожељноодепожељногпонашањанаИнтернету; - реагујеисправнокададођууконтактсанепримеренимсадржајемилисанепознатим особамапутемИнтернета; - приступаИнтернету,самосталнопретражује,проналазиинформацијеудигитал номокружењуипреузима их на свој уређај; - информацијаманаинтернетуприступикритички; - спроводипоступкезазаштитуличнихподатакаиприватностинаИнтернету; - разумезначајауторскихправа; - препознајеризикзависностиодтехнологијеидоводигаувезусасвојимздрављем; - рационалноуправљавременомкојепроводиурадусатехнологијоминаИнтернету; - изводискуповнеоперацијеуније,пресека,разликеиправилноупотребљаваодговарајућескуповнеознаке; - схватиматематичко-логичкисмисаоречи„и”„„или”„„не”„„сваки”, „неки”,израза„ако...онда”; - знаалгоритмеаритметике(сабирања,множења,дељењасостатком,Еуклидовалгоритам)иинтерпретира их алгоритамски; - наведередоследкоракау решавањуједноставноглогичкогпроблема; - креирајједноставанрачунарскипрограму визуелномокружењу; - сврсисходнопримењујепрограмскеструктуреиблоковенаредби; - користиматематичкеоператорезаизрачунавања; - објаснисценариои алгоритампројекта; - анализираидискутујепрограм; - проналазииотклањагрешкеупрограму; - сарађујесаосталимчлановимагрупеуодабирутеме,прикупљањуиобрадиматеријалаувезиса	**РАЧУНАРСТВО** **4.ПРОЈЕКТНАНАСТАВА**	т У л „ У а а с У Р з А е П к т П к ф с И а П т

темом,формулацијиипредстављањурезултатаизакључака; - одабираипримењујетехникеиалатеускладусафазамареализацијепројекта; - наведекоракеиопишепоступакрешавањапројектногзадатка; - вреднујесвојуулогуугрупиприизрадипројектногзадаткаиактивностизакојејебиозадужен; - постављарезултатсвоградањаИнтернет,радидељењасадругима,узпомоћнаставника.		

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Називпредмета	**ТЕХНИКАИТЕХНОЛОГИЈА**
Циљ	**Циљ**учења*Техникеитехнологије*једаученикразвијетехничко-технолошкуписменост,даизградиодговоранодноспремарадуипроизводњи,животномирад техничких итехнолошких ресурса, стекне бољиувид у сопствена професионална и иницијативно.
Разред	**Пети**
Годишњи фондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖА**
- описујеулогутехнике,технологијеиновацијаузаједницеињиховоповезивање; - разликујеосновнаподручјачовековограда,производњеипословањаутехничко-технолошкомподручју; - наводизанимањаобластитехникеитехнологије; - процењујесопственаинтересовањаобластитехникеитехнологије; - организујерадноокружењеукабинету; - правилноибезбеднокориститехничкеапаратеиИКТуређајеуживотномирадномокружењу;	**ЖИВОТНОИРАДНООКРУЖЕЊЕ**	Појам,улоја друштва Подручјачњаипослов технологи Правилапо Организацеразаштит Коришћењвотномира
- процениkакобиизгледаоживотљудибезсаобраћаја; - класификујеврстесаобраћајаисаобраћајних средставапреманамени; - наводипрофесијеуподручјурадасаобраћај; - направивезуизмеђусавременогсаобраћајаикоришћењаинформационихтехнологија; - разликујебезбедноодневезбедногпонашањапешака,возачабицикласидечијихвозила; - правилносепонашакаопешак,возачбициклаидечијихвозилаусаобраћају;	**САОБРАЋАЈ**	Улога,знач Врстесаоб анамени.П саобраћај. Употребаи ременомса Саобраћај изгледипр Правила и бицикла идечијихвобраћају–ра саобраћајн

- користизаштитнуопремузауправљањебицикломидечијимвозилима; - аргументујенеопходносткоришћењасигурносних појасеванапредњемизадњемседишту аутомобила и увек их користи као путник; - повежеместоседењауаутомобилусаузрастомученика; - одговорносепонашакаопутникувозилу; - показујепоштовањепремадругимучесницимаусаобраћају; - анализирасимулиранусаобраћајнунезгодунарачунаруиидентификујеризичнопонашање пешака и возача бицикла; - самосталноцртаскицомитехничкимцртежомједноставан предмет; - правилночитатехничкицртеж; - преносиподаткеизмеђуИКТуређаја; - примењујеосновне поступкеобрадедигиталнесликена рачунару; - користипрограмзаобрадутекстазакреирањедокументасаграфичкимелементима; - користиИнтернетсервисезапретрагуиприступањеonlineресурсима; - преузимаодговорностзарад; - представиидејеиплановезаакцијекојепредузимакористећи савременуинформационо-комуникациону технологију и софтвер; - повезујесвојстваприродних материјаласаприменом; - објаснитехнологијепрерадеиобрадедрвета,производњупапира,текстилаикоже; - сече,спајаивршизаштитупапира,текстила,кожеидрвета; - правилноибезбеднокористиалатеиприборзаручнумеханичкуобраду(маказе,моделарска тестера, брусни папир, стега); - направипланизраде једноставногпроизводаиплануправљањаотпадом; - самосталноизрађујеједноставанмодел; - самосталнопроналазиинформацијепотребнезаизрадупредмета/модела		Обавезеио ају. Заштитнас ављањебиц
	ТЕХНИЧКАИДИГИТАЛНАПИСМЕНОСТ	Прибор за лењир,тро А3,А4).Ра Типовиид танкалини слободном руком;исп цртатанка Геометриј цртањенор помоћу ле Елементик инија,пока – вредност Цртањетех илинија,ра Преноспод р,таблет,sr фотоапара Апликациј Операције астаслике. слике, изд Креирање утекста.Ф слике и г приступ он
	РЕСУРСИИПРОИЗВОДЊА	Природни . Управљањ животнеср Врсте,свој ехнологија Технологи

користећиИКТиИнтернетсервисе; - одабираматеријалеиалатезаизрадупредмета/модела; - мериобележавапредмет/модел; - ручноизрађујејединаванпредмет/моделкористећипапири/ илидрво,текстил,кожу и одговарајуће технике, поступке и алате; - користипрограмзаобрадутекстазакреирањедокументареализованогре шења; - самостално представљапројектнуидеју,поступакизрадеирешење/производ; - показујеиницијативуијаснуоријентацијукаостваривањуциљева ипостизањууспеха; - планираактивностикоједоводедоостваривањациљеваукључуј ућиоквирнупроценутрошкова; - активноучествујеурадупараилималегрупеускладусаулогом ипоказујепоштовање према сарадницима; - пружипомоћурадудругимученицима; - процењујеостваренрезултатиразвијапредлогунапређења.	**КОНСТРУКТОРСКОМОДЕЛОВАЊЕ**	Текстилнате хнологијапр ра. Поступцируј ,кожеидрвет (лепљење) и Коришћење спајањенаве маказе,моде Израдапредм моделаручно и/или др коришћењем поступака и Приказивањ производа.Т тиму.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Називпредмета	
Називпредмета	**ЛИКОВНАКУЛТУРА**
Циљ	**Циљ**учења*Ликовнекултуре*једасеученикразвијајућиствaралачкоикреативномишљењеие ,оспособљава закомуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос п баштини свог и других народа.
Разред	**Пети**
Годишњи фондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- опишеритамкојиуочавауприроди,окружењуиуметничкимделима; - поредиутисаккојинањега/ њуостављајуразличитеврстеритма; - градиправилан,неправиланислободанв изуелниритам, спонтано или с одређеном намером; - користи,усарадњисадругима,одабранесадржајекаоподстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; - разматра,угрупи,какојеучио/ лаовизуелномритмуигде та знања може применити; - направи,самостално,импровизованип риборододабраногматеријала; - искажесвојемишљењеотомезаштољудис тварајууметност; - опишелинијекојеуочавауприроди,окружењуиуметничкимделима; - поредиутисаккојинањега/ њуостављајуразличитеврстелинија; - градилинијеразличитихвредностикомб инујућиматеријал, угао и притисак прибора/материјала; - користиодабранесадржајекаоподстицајзас тварањеоригиналнихцртежа; - црта разноврсним прибором и материјаломизражавајућизамисли,машту,утискеипамћењеопаженог;	**РИТАМ**	Поступцизабезбедноиодговорнокорис шине. Материјализприроде,вештачкиматери иматеријал,импровизовани прибор, професионални прибор. Ритамуприроди(сменаданаиобданице .).Ритамупростору (распоред тродиме срединама и у ближемокружењу облика. Ритам у текстури природних Врстеритма.Правиланинеправиланри тамлинија,облика, мрља). Функције облика да би се постигла којиразличитеврстеритмаостављајуна кретања и оптичка илузија кретања. Ритамкаопринципкомпоновањаудели стамауметности. Примена визуелног Различитиритмовикаоподстицајзаства звуциизприродеиокружења,музика,кр **Уметничконаслеђе**–значајпраистори
	ЛИНИЈА	Врстелинијаиизражајнасвојствалинија оивицатродимензионалнихоблика. Изражајнасвојства лини иугаоподкојимседржиприбор/матери дигиталнатаблаиоловказацртање,3Д

- разматра,угрупи,какојеучио/ лаоизражајнимсвојствима линија и где се та знања примењују; - искажесвојемишљењеотомекакоје развојцивилизације утицао на развој уметности; - поредиобликеизприроде,окружењаиумет ничкихдела према задатим условима; - градиапстрактнеи/ илифантастичнеобликекористећи одабране садржаје каоподстицај застваралачкирад; - насликареалнеобликеупросторусамо сталномешајући боје да би добио/ла жељени тон; - обликује препознатљиве тродимензионалне обликеодабраним материјалом и поступком; - преобликујепредметзарециклажудајући муновуупотребнувредност; - комбинујеритам,линијеиобликества рајућиоригиналан орнамент за одређену намену; - објаснизаштоједизајнважаникодизајнираод ређенепроизводе; - разматра,угрупи,какојеучио/ лаооблицимаигдетазнањаприменује; - искажесвојемишљењеотомезаштојеуме тничконаслеђеважно; - поредиразличитеначинекомуници рањаодпраисторије до данас; - обликујеубедљивупорукуприменујућ изнањаоритму, линији, облику и материјалу; - изразииступорукуписаном,вербалном,неве рбалноми визуелном комуникацијом; - тумачиједнаставневизуелнеинформације; - објаснизаштојенаслеђекултуреважно.		оловка,апликативнипрограмизацртањ амузацртање.Цртањесветлом; Уметничкицртеж,аматерскицртеж,деч еж,научнеилустрације... Врсте уме илустрација, стрип, карикатура,граф вештина слободоручног цртања. Поступциграђењацртежадодавањемис еарницртеж.Цртеж у боји. Текстура(ликовниелемент).Поступцин Различитисадржајикаоподстицајзаств иокружења,звуциизприроде и окруж окружењу, текст, писмо...). Читање(декодирање)цртежа,стрипа,ка **Уметничконаслеђе**–значајнаслеђапр
	ОБЛИК	Дводимензионалниитродимензионалн и(геометријскефигуре и тела). Прав уметности. Неправилни облици. Својства облика. Величина облика функција облика.Карактеристичнидетаљиисвој тлосткаоусловзаопажање облика. Изп углова. Стилизовање облика. Статичниоблици.Кретањеоблика(крет е,карактеристично кретање бића и ма Распоредобликаупросторуињиховоде ни–линијахоризонта, планови и вели посматрача. Преклапање,прожимање, Поступци грађења апстрактних и фан облика уапстрактнеодузимањемкарактеристи уфантастичнедодавањемнеочекивани тнихобликанаосновуједне,две и три и Луминообјекти.ЛЕДтехнологијаусавр ветлом. Обликовање(дизајн)употребнихпредм етазарециклажу. Различитисадржајикаоподстицајзаств ења,кретањеу природи и окружењу, у других наставних предмета...). Орнаментиорнаментика.Функцијаорн ликау

		орнаменту. **Уметничконаслеђе**– наслеђеетнокултуре.Значајниримскиспо
	ВИЗУЕЛНОС ПОРАЗУМЕВ АЊЕ	Различитеврстекомуникацијеодпраисто Невербалнакомуникација– читањеинформација.изразлицаикаракте визуелних информација (декодирање). **Уметничконаслеђе**– значајнаслеђазатуризамизапознавањесо

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Називпредмета	**МУЗИЧКАКУЛТУРА**
Циљ	**Циљ**учења*Музичкекултуре*једакодученика,развијајућиинтересовањазамузичкуумет тскекритеријуме,формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран одн култури свога и других народа.
Разред	**Пети**
Годишњи фондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- наведеначинеисредствамузичкогизражавањаупраисторији и античком добу; - објасникакодруштвениразвојутиченаначине иобликемузичкогизражавања; - искажесвојемишљењеозначајуиулозим узикеуживотучовека; - реконструише у сарадњи са другима начинкомуникацијекрозмузикуусмислуритуалногпонашањаи пантеизма ; - идентификујеутицајритуалногпонашања умузицисавременог доба (музички елементи, наступ и сл.); - класификујеинструментепоначинунастанказвука; - опишеосновнекарактеристикеудараљки; - препознавезуизмеђуизбораврстеинструментаидогађаја, односно прилике када се музика изводи; - изражавасепокретимазавремеслушањамузике ; - вербализујесвојдоживљајмузике; - идентификујеефектекојима различитиелементимузичкеизражајности(мелодија,ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; - анализираслушаноделоуодносунаизвођачки саставиинструменте; - илуструјепримерекоришћењаплесоваимузикепреманамени у свакодневном животу (војна музика, обреднамузика, музика за забаву...);	**ЧОВЕКИМУЗИКА**	Човекупраисторији Улогамузикеупрвобитномдруштву. Човекиритуал:улогамузикеуритуалу антрополошкаистраживања).Магијс Елементимузичкогтока:покрет,рита групниплес.Покрет: порекло плеса. Најстаријафолклорнамузичкатрадиц штине.ЧовекАнтике Божанскаприродамузике: - митолошкасвестантичкогчовека; - музичкиатрибутибогова; - музикаидржава. Музикаухрамуимузиканадвору; Примериразличитихинструменатаим античкимцивилизацијама. Улогаиместомузикеуантичкимцивил Вавилон,Кина,Египат,Грчка,Рим.

- критичкипросуђујелошутицајпрегласнем узикеназдравље; - понашасеускладусаправилимамузичкогбонто на; - певаисвирасамосталноиугрупи; - примењујеправилнутехникупевања(правилн одисање,држање тела, артикулација); - крозсвирањеипокретразвијасопственукоордина нацијуимоторику; - користиразличитасредстваизражајногп евањаисвирањаузависностиодврсте,наме неикарактеракомпозиције; - искажесвојаосећањаутокуизвођењамузике; - примењујепринципсарадњеимеђусобногподс тицањаузаједничкомузицирању; - учествујеушколскимприредбамаиманифестац ијама; - користимогућностиИКТ-азаслушањемузикеиизвођење; - користимузичкеобрасцеуосмишљавањум узичкихцелина кроз певање, свирање и покрет; - изражавасвојеемоцијеосмишљавањеммањих музичкихцелина; - комуницираугрупиимпровизујућимање музичкецелине гласом, инструментом или покретом; - учествујеукреирањушколскихприредби,д огађајаипројеката.		Појавапрвихнотација,пентатоника.
	МУЗИЧКИИ НСТРУМЕН ТИ	Најстаријиинструменти:тело,ударал и,жичани.Удараљке – настанак, облик и развој. Ритмичкеудараљкекаонајједноставни Мелодијскеудараљке.
	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Елементимузичкеизражајности– темпо,динамика,тонскебојеразличит Слушањевокалних,вокално- инструменталнихикраткихинструме страних композитора. Слушањеделанајстаријефолклорнетр Слушањенароднихиуметничкихдела дности,различитог садржаја, облі прича.
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Певање песама по слуху самосталн и групи.Певањепесамаизнотногтекста олмизацијом. Извођењеједноставнихритмичкихим ихцивилизацијапевањем. Певањепесамаукомбинацијисапокре
		Свирањепесамаилакшихинструмент рфовогинструментарија и/или на др Свирањедечјих,народнихиуметничк гтекста.Извођење дечијих, народних Извођењеједноставнихритмичкихим ихцивилизација на инструментима и
	МУЗИЧКОС ТВАРАЛАШ ТВО	Креирањепратњезапесмеритмичким азличитеизворезвука. Креирањепокретаузмузикукојуучен Осмишљавањемузичких питањаиодговора,ритмичкадопуњал

		потписанимтекстом,састављањемелод ва.Импровизација мелодије на задати Импровизацијадијалоганаинструмент минструментима. Израдаједнoставнихмузичкихинструме Реконструкцијамузичкихдогађајаустил

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ: је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада
Годишњи фонд часова: 72

ОБЛАСТ/ТЕМА		Бр. часова	ИСХОД И
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		10	– примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби – изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама – упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика	18	– комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу – доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама
	Спортска гимнастика	18	– одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри – процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици
	Основе гимнастичких и спортских игара	18	– користи елементе технике у игри – примењује основна правила рукомета у игри – учествује на унутародељенским такмичењима
	Плес и ритмика	8	– изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу – игра народно коло – изведе кретања у различитом ритму – изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура
	Пливање Рукомет	18	– контролише и одржава тело у води – преплива 25 m слободном техником – скочи у воду на ноге – поштује правила понашања у и око водене средине
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад)	Физичко вежбање и спорт		– објасни својим речима сврху и значај вежбања – користи основну терминологију вежбања – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама – примени мере безбедности током вежбања – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање

			– користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности – прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом” – примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту – направи план дневних активности
	Здравствено васпитање		– наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде – чува животну средину током вежбања

Физичко васпитање - 72 часа; ОФА - 54 часа (18 часова фудбал и 36 часова одбојка)

ШЕСТИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК

Називпредмета	**СРПСКИЈЕЗИКИКЊИЖЕВНОСТ**
Циљ	**Циљеви**учењаСрпскогјезикаикњижевностијесудасеученикоспособидаправилнокористис мситуацијама,у говоруиписању;дакрозчитање итумачењекњижевнихделаразвија читалач обухватајуемоционалноифантазијскоуживљавање, живо памћење, истраживачко по уметнички сензибилитет, естетско доживљавањ мишљење,моралнопросуђивањеиасоцијативноповезивање;дасеодговарајућимврстамачит елуиприликомтумачењаоткрива различите слојевеизначења;да стиче улозиизначајујезикаикњижевностиукултури,каоиомедијскојписмености;дастиче иразви научикако функционално да повезује садржајепредметних области.
Разред	**Шести**
Годишњи фондчасова	**144часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- повежекњижевнетерминеипојмовеобрађиванеупретходнимразредима са новим делима која чита; - чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује својдоживљајразличитихврстакњижевнихделаинаучно-популарнихтекстова; - одредиродкњижевногделаикњижевнуврсту; - правиразликуизмеђуделалирског,епскогидрамскогкарактера; - разликујеауторскуприповеткуодромана; - анализираструктурулирскепесме(строфа, стих,рима); - уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела:тема, мотив; радња, време и место радње; - разликујезаплетирасплеткаоетапедрамскерадње;	**КЊИЖЕВНОСТ**	**ЛИРИКА** **Лектира** 9. Обреднелирскенародне *10.* ЂураЈакшић:*Вече* *11.* ЈованДучић:*Село* *12.* МирославАнтић:*Плава* *13.* ВељкоПетровић:*Ратар* *14.* ДесанкаМаксимовић:*Г* *15.* СтеванРаичковић:*Хвал* *16.* МилованДанојлић:*Ова* *17.* СергејЈесењин:*Песм* *аокеруши***Књижевни термини и појмови** Врстастрофепремабројустихо стихапоброју слогова (лирски Одликелирскепоезије:нагласа парна,укрштена,обгрљена;ул

- разликујепојампесникаипојамлирскогсубјекта;појамприповедача у односу на писца; - разликујеобликеказивања; - увиђазвучне,визуелне,тактилне,олфакторнеелементепесничкеслике; - одредистилскефигуреиразумењихову улогуукњижевноуметничкомтексту; - анализираузрочно-последичнеодносеутекстуивреднујеистакнуте идеје које текст нуди; - анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу,служећи се аргументима из текста; - уочавахуморукњижевномделу; - разликујехумористичкиидитирамбскитонод елегичногтона; - илуструјеверовања,обичаје,начинживотаид огађајеупрошлости описане у књижевним делима; - уважаванационалневредностиинегујекултурнои сторијскубаштину; - препоручикњижевноделоузкраткообразложење; - упоредикњижевноифилмскодело,позоришнупредставуидрамскитекст; - повежеграматичкепојмовеобрађенеупретходнимразредимасановим наставним садржајима; - препознаделоверечиувезисањиховимграђењем; - разликујегласовесрпскогјезикапозвучностииместуизговора; - разликујеврстегласовнихпрменаујединаставнимпримеримаипримењује књижевнојезичку норму; - одредиврстеиподврстезаменица,каоињиховоблик; - препознајеглаголскавременаиупотребљаваиху складусанормом;		Стилскефигуре:контраст,хипе Врстеауторскеинароднелирск ија;обреднепесме (коледарске **ЕПИКА** **Лектира** *12.* Народнапесма:*СмртМ* *13.* Народнапесма:*Марко К* *14.* ПетарКочић:*Јаблан* *15.* ИсидораСекулић:*Буре*(*16.* ИвоАндрић:*Аскаивук* 17. АнтонПавловичЧехов: ИталоКалвино:*Шуманаауто-или годишња доба у граду*) *18.* СветланаВелмарЈанков *КњигезаМарка)***Књижевни т** Основнатема иклучнимотиви Облициказивања:нарација(хр ање,дијалог,монолог. Фабула/радња, редоследдогађаја.Врстеепски дела:приповетка,роман. Културно-историјскопредање(нпр.*Смр*)**ДРАМА** **Лектира** *6.* КостаТрифковић:*Избирачиц* *7.* МиодрагСтанисављевић:*Им* *8.* Бранислав Н *Аналфабета*(одломак)**Књиже** **термини и појмови** Драмскеврсте:комедија– основнеодлике.Монологидија Етапе драмске радње (заплет **НАУЧНОПОПУЛАРНИИИ** (бирати2дела) *1.* ВукКараџић:Животиобичај српскога:*Божић*(одломак);*Ђу прпорушеичароице*(одломци) *2.* ВладимирХулпах:*Легендеое* *3.* НиколаТесла:*Мојиизуми*(по *4.* Жан-БернарПиј,СержБлок,АнБлан *вникаиосталих генијалаца* (из

- разликујереченицепокомуникативнојфункцији; - доследнопримењујеправописнунорму; - користиправопис(школскоиздање);разликује дуги икраткиакценат у изговореној речи; - употребљаваразличитеобликеусменогиписменогизражавања:препричавање различитих типова текстова, без сажимања и сасажимањем,причање(одогађајимаидоживљајима)и описивање; - разликујеиградиаугментативеидеминутиве; - састављаобавештење,вестикратакизвештај; - разумеосновназначењакњижевногинеуметничкогтекста; - проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитносадржане информације украћем, једноставнијем књижевном инеуметничком тексту; - драматизујеодломакодабраног књижевноуметничкогтекста; - говоријасно,поштујућистандарднојезичкунорму; - изражајночитаобрађенекњижевнетекстове.		5.ГроздanaОлујић:*Билисудец*
		ДОМАЋАЛЕКТИРА 1. Епскенароднепесме оК 2. ЕпскенароднепесмеоМ *3.* БранислављНушић:*Ауто* *4.* АнђелаНанети:*Мојдека* 5. ВеснаАлексић:*Каљави* *Звезданавода;ПричаобогуСва* *богу Стрибору – Сеченско св* *6.* БранкоЋопић:*Орловир* *7.* ФеренцМолнар:*Дечаци* *авловеулице***Допунски изб** **лектире** (бирати3дела) 1. ДобрицаЕрић:*Месечев* 2. БранислављПетровић:из *а,Влашићи,Дунав,Говор дрвећ* друге) *3.* ВладимирСтојиљковић *4.* ВладимирАндрић:*Пуст* 5. ТиодорРосић:*Причест*

			6. БорославПекић:*Сенти* *ва*(„Великаповељаслободе у *7.* ВилијемСароjан:*Зовем* *8.* ХенрикСјенкијевич:*Кр* *9.* ЏејмсКрис:*ТимТалири* *10.* ЏекЛондон:*Зовдивљин* 11. Реј Бредбери:*Маслачко* 12. ИванаБрлићМажурани 13. ВладиславаВојновић:*П* одломци) *14.* ЈасминкаПетровић:*Ов* 15. АлександарПоповић:*С*
	ЈЕЗИК	**Граматика**	Подела речипо настанку: пр уочавање коренаречи.Саставниделовит фикси).Граматичкаоснова и творбеном основом и суфикс Настанак гласова и говорни сугласници(прависугласници тиипоместуизговора. Поделаречинаслогове;слогот уграђењуипромени речи: палатализација; сибиларизац јотовање;једначењесугласник естуизговора; губљење сугла Заменице: неличне име неодређене, опште,одричне);придевскеза узамениц*еcвој*,показне, од одричне). Граматичке катего Грађењеиосновназначењагла монанивоупрепознавања; плусквамперфекат. Независнепредикатскеречени појамкомуникативнефункциј заповедне, жељне и узвичне
		Правопис	Писањеименавасионскихтела Растављање речи на кра правила).Правописнарешења ромената. Писањеименичкихипридевск Писањезамениц*еВаш*великим Правописнарешењаувезисапи
		Ортоепија	Правиланизговоргласова*ч,ћ,џ*

			Дугиикраткиакценти.
	ЈЕЗИЧ КАКУ ЛТУР А		Текстови у функцији уна културе.Анализирањеснимљен вучначитанка).Говорне вежбе тему. Учтивеформеобраћања. Лексикологија:аугментативи(са истицима). Правописневежбе:диктат;допун енаученихправописних правила Богаћењеречника:*лексичко-семантичкевежбе*(нпр.избегава фигуративна значења реч реченичнихделова); *стилске в* сликовито казивање;ситуацион израза). Писменевежбеидомаћизадации Четиришколскаписменазадатка подваусвакомполугодишту(једа анализу и писање унапређене в

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. **Годишњи фонд часова:** 72

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ
SCHOOL (Школа)	18	Способност давања личних података Поздрављање и представљање (у усменој и писменој комуникацији) Детаљније упознавање ученика са фонетским писмом Разумевање грађења речи Школе у иностранству Националности и језици Успешно владање и примена нових речи у комуникацији Амерички и британски енглески Напредније писање и сигурније читање Спортови у Америци Рад на писању у циљу побољшања Усвајање и примена новог вокабулара О споменицима и музејима Конверзација у ресторану Максимално коришћење стеченог знања и у писаној и у усменој форми Традиционални празници и обичаји
FAMILY (Породица)	18	
CELEBRATIONS (Прославе)	18	
OBLIGATIONS (Обавезе)	18	

ИСТОРИЈА

Називпредмета	**ИСТОРИЈА**
Циљ	**Циљ** учењаИсторијеједаученик, изучавајућиисторијскедогађаје, појаве,процесе илично неопходнезаразумевањесавременогсвета,развије вештине иодговорановоспремасеби,сопственоминационалномидентитету,културно-историјском којој живи.
Разред	**Шести**
Годишњи фондчасова	**72**

ИСХОДИ Позавршеткуразредаученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- образложиузрокеипоследицеисторијскихдогађајанаконкретнимпримерима; - пореди историјскепојаве; - наведенајзначајнијепоследиценастанкаиразвојадржавауЕвропи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; - наосновудатихпримера,изводизакључакоповезаности	**ОСНОВИПРОУЧАВАЊАПРОШЛОСТИ**	Основнеодликепериодас*век*,*новивек*, *прединуст*оквири). Историјскиизворизаистоховасазнајна вредност (п
	ЕВРОПА,СРЕДОЗЕМЉЕИСРПСКЕЗЕМЉЕУРАНОМСРЕДЊЕМВЕКУ	Великасеобанародаиствасловенска племена, Буг Најзначајниједржаверанс ијско

националнеисторијесарегионалномиевропском(нап лануполитике, економских прилика, друштвених и културнихпојава); - сагледазначајиулогуистакнутихличности удатомисторијскомконтексту; - приказујенаисторијскојкартидинамикураз личитихисторијских појава и промена; - на историјској карти лоцира правце миграција и просторнасељенСрбимаињиховимсуседимаусред њемираномновомвеку; - идентификујеразликеизмеђутиповадржавногу ређењаупериоду средњег и раног новог века; - изводизакључакозначајусрпскесредњовековнедрж авностиииздваја најистакнутије владарске породице; - поредиположајиначинживотаженаимушкараца,ра зличитихживотних доби, припадника постојећих друштвених слојева, усредњем и раном новом веку; - разликујеосновнаобележјаиидентификујенајз начајнијепоследиценастанкаиширењаразличит ихверскихучењаусредњем и раном новом веку; - напонуђенимпримерима,разликујелегендеим итоведоисторијских чињеница, као и историјске од легендарнихличности; - образлаженајважнијепоследиценаучно-техничкихоткрићаупериоду средњег и раног новог века; - идентификујеосновнеодликеипроменеуначинупр оизводњеу средњем и раном новом веку; - илуструјепримеримазначајпрожимањараз личитихцивилизација; - разликујеспоменикеразличитихепоха,сапособни мосвртомна оне у локалној средини; - илуструје примерима важностутицаја политичких,привредних,научнихикултурнихте ковинасредњегираног		царство,Арабљани). Религијаураномсредњем ква,Великираскол,ислам Феудалнодруштво(струк си). СрпскеземљеиБалканско та,односисастароседеоци српскихземаља, христија Истакнутеличности:Јуст арСимеон,Јован Влади Ћирило и Методије.
	ЕВРОПА,СРЕДОЗ ЕМЉЕИСРПСКЕ ЗЕМЉЕ УПОЗНОМСРЕДЊ ЕМВЕКУ	Државноуређење(типови Сусретиипрожимањацив инарода(хришћанство,ис чајнијипутописциињихо и др). Српскеземљеисуседи(кра фалнацрква,односи са Венецијом, османска осв југоисточнојЕвропи). Свакодневни живот у дворски занимања,родниодноси, Општеодликесредњовек итешкакултура, култур проналасци; писана иви Косовска, о краљу Артур Истакнутеличности:Фри адин,СтефанНемања, С краљ Душан,кнезЛазарикнегин нЛазаревић,деспотЂурађ Скендербег, Балшићи, Ц МехмедIIОсвајач.

новогвекаусавременомдруштву; - користећиИКТ,самосталноилиугрупи,презентује резултатеелементарног истраживања заснованог на коришћењуодабраних историјских извора и литературе; - повежевизуелнеитекстуалнеинформацијесаодговарајућимисторијскимконтекстом(хронолошки,политички,друштвени,културни); - учествујеуорганизовањуиспровођењузаједничких школскихактивности везаних за развој културе сећања.		
	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕЗЕМЉЕУ РАНОМНОВОМВЕКУ (Прединдустријско доба)	Прединдустријско доба техничка открића,штампа,променеу нградова–примериФиренц Велика географска откр морепловци њиховапутовања,сусретсав СевернаиЈужнаАмерика,И Аустралија; последице). Опште одлике културе р хуманизма иренесансе;књижевност,по омживоту,обичаји и верова Реформацијаипротиврефор личкареакција – улога језу Појаваапсолутистичкихмо омурећењу,централизација владара). ВрхунацмоћиОсманскогца ЖивотСрбаподосманском, влашћу(обноваПећкепатри идентитета– исламизаци учешће у ратовима, отпо Војна крајина). Истакнуте личности: Јоха КристифорКолумбо, Фер Винчи, Буонароти,НиколоМакијав

		Њутн,МартинЛутер,Карло Елизабета I, Вилија СулејманВеличанствени,М пашаСоколовић,АрсенијеI .

ГЕОГРАФИЈА

Називпредмета	**ГЕОГРАФИЈА**
Циљ	ЦиључењаГеографијеједаученикпојмовноиструктурноовладаприродно-географским,дем географским,економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и про вредностимултикултуралности и патриотизма.
Разред	**Шести**
Годишњи фондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразредаученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**С**
- успостављавезеизмеђуфизичко-географскихидруштвено-географскихобјеката,појаваипроцеса;	**ДРУШТВОИГЕОГРАФИЈА**	Д њ
- одређујематематичкогеографскиположајнаЗемљи; - анализира,читаитумачиопштегеографскеитематскекарте; - оријентишесеупросторукористећи компас,географску картуисателитскенавигационе	**ГЕОГРАФСКАКАРТА**	Г Г с

системе; - доводиувезуразмештајсветскогстановништвасаприроднимкарактеристикама простора; - анализиракомпонентепопулационединамикеињиховутицајнаформир ањеукупнихдемографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; - анализираразличитаобележјасветскогстановништваиразвијасвестосолидар ностиизмеђуприпадника различитих социјалних, етничких и културних група; - анализирагеографскиположајнасеља; - објашњаваконтинуиранепроцесеуразвојунасељаидајепримереуСрбији,Евро пиисвету; – доводиувезутиповенасељаиурбанеируралнепроцесесаструктурамастановниш тва,миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима; –узпомоћгеографскекартеанализира утицајприроднихидруштвенихфактора наразвојиразмештај привредних делатности; –доводиувезуразмештајпривреднихобјекатаиквалитетживотнесредине; - вреднујеалтернативезаодрживиразвојусвојојлокалнојсредини,Србији,Европ иисвету; - објаснополитичко-географскуструктурудржаве; –представипроцесекојисудовелидоформирањасавременеполитичко-географскекартесвета; –објасникакосеиздвајајугеографскерегије; – илуструјеузпомоћкартенајважнијегеографскеобјекте,појавеипроцесенапросторуЕвропе.	**СТАНОВНИШТВО** **НАСЕЉА** **ПРИВРЕДА**	П Е а К п П м С к с С с с Б П М С ш С в П П В Т У П н С П к

		П о г С р . Р а К
	ДРЖАВАИИНТЕГРАЦИОНИПРОЦЕСИ	П П В д П П С П г т П г т Т И
	ГЕОГРАФИЈАЕВРОПЕ	П р П Е . Н в П

БИОЛОГИЈА

.

Називпредмета	**БИОЛОГИЈА**
Циљ	**Циљ**учењаБиологије једаученик,изучавањембиолошкихпроцесаиживихбићауинтер одговоранодноспремасебииприроди и разумевање значаја биолошке разноврсности и потр
Разред	**Шести**

Годишњи фондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ** ПРЕПОРУЧЕНИ
- упоредиграђуживотиња,биљакаибактеријананивоућели јаинивоуорганизма; - повежеграђуиживотнепроцесенанивоућелије инивоуорганизма; - одредиположајорганачовекаињиховуулогу; - цртежомилимоделомприкажеосновнеелементегр ађећелијеједноћелијских и вишећелијских организама; - користилабораторијскиприборишколскимикроскопз аизрадуипосматрање готових и самостално израђених препарата; - хуманопоступапремаорганизмимакојеистражује; - направиразликуизмеђуживотнесредине,станишта,п опулације,екосистема и еколошке нише; - размотриодносемеђучлановимаједнепопулације,каоиодн осеизмеђуразличитих популација на конкретним примерима;	**ЈЕДИНСТВОГ РАЂЕИФУНКЦ ИЈЕКАООСНО ВАЖИВОТА**	Грађаживихбића– спољашњаиунутраш и низ од организма д Једноћелијски орга квасца.Удруживањећ низми–одабранипри Основнеживотнефун на,дисање,транспорт супстанци, размноже Разликеуграђибиљак онисања,као и сл основних животних Открићећелијеимикр Основнаграђаћелије(ндрије,хлоропласти) Разликаизмеђубакте Ћелијскодисање, ст о фотосинтези.

- илуструјепримеримамеђусобниутицајживихбићаиузајам ниодноссаживотномсредином; - истражиутицајсрединенаиспољавањеособина,поштујућ ипринципенаучногметода; - идентификујепримереприроднеивештачкеселекцијеуок ружењуиузадатомтексту/илустрацији; - повежееволутивнепроменесанаследномваријабилношћуи природномселекцијом; - групишеорганизмепремаособинамакојеуказујуназаједнич копорекложивота на Земљи; - одредиположајнепознатеврстена,„дрветуживота”,наоснову познавањаопштих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама; - прикупиподаткеорадовиманаучникакојисудопринели изучавањуљудског здравља и изнесе свој став о значају њихових истраживања; - одржаваличнухигијенуихигијенуживотногпросторауцињу спречавањаинфекција; - доведеувезуизмењенопонашањељудисакоришћењемпсих оактивнихсупстанци; - збрине површинске озледе коже, укаже првупомоћ у случају убодаинсеката,сунчаницеитоплотногудараизатражилек арскупомоћкадпроцени да је потребна; - повежеузрокенарушавањаживотнесредине сапоследицама поживотнусредину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштитеживотнесредине; - користиИКТидругуопремууистраживању,обрадиподатак аиприказурезултата. - табеларноиграфичкипредставиприкупљенеподатк еиизведеодговарајућезакључке; - разматра,угрупи,штаикакојеучио/ училаигдетазнањаможедапримени.	**ЖИВОТУЕКОСИСТЕМУ**	Популација,станиште, адаптације,животне ф ланци исхране. Абиотичкиибиотичкиф чкихфактора. Антропо Угрожавањеживихбић
	НАСЛЕЂИВАЊЕИЕВОЛУЦИЈА	Наследниматеријал(Д еноснаследногматерија Наследнеособине(веза шњесредине). Индивидуалнаваријаби Природнаселекцијанас лекција.Значај гајен животиња за човека.
	ПОРЕКЛОИРАЗНОВРСНОСТЖИВОТА	ПостанакживотанаЗем елијасаједром и појава „Дрвоживота”(заједни логеније,сродност и сл Организмибезједра.Ор Положајосновнихгруп организамана „дрвету
	ЧОВЕКИЗДРАВЉЕ	Обољењакојаизазивају иње.Бактерије и антиб Путеви преношењазара Повредеипрвапомоћ:п идругихбескичмењака сунчаница, удар.Превенцијаипона мпараметрима. Последицеболестизави

МАТЕМАТИКА

Називпредмета	**МАТЕМАТИКА**
Циљ	**Циљ** учења Математике је да ученик, овладавајућиматематичким концептима, знањим апстрактног критичкогмишљења,позитивнеставовепремаматематици,способносткомуникацијематема нистеченазнањаивештинеу даљемшколовању,уирешавању,упроблемаизсвакодневногживота,каоидаформираосновзадал
Разред	**Шести**
Годишњи фондчасова	**144часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– прочита, запише, упореди и представи на бројевној правојцеле ирационалнебројеве(записанеуобликуразломкаилиудецима лномзапису); – одредисупротанброј,апсолутнувредностиреципрочнувредно страционалногброја; – израчунавредностједноставнијегбројевногизразаирешиједно ставнулинеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; – решијединаставанпроблемизсвакодневногживотакористећибр ојевниизраз, линеарну једначину или неједначину; –применипропорцијуипроценатуреалнимситуацијама; - прикажеподаткеизависностизмеђудвевеличинеукоор динатномсистему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм); - тумачиподаткеприказанетабеломиграфички; – класификујетроугловеодносночетвороугловенаосновуњихов ихсвојстава; – конструишеугловеод90°и60°икористињиховеделовезаконстр укциједругихуглова; –уочиодговарајућеелементеподударнихтроуглова;	**ЦЕЛИБРОЈЕВИ**	Скупцелихбројева(*Z* остцелогброја. Приказцелихбројева целихбројева. Основнерачунскеопе Изразисацелимброје
	РАЦИОНАЛНИБРОЈЕВИ	Првидео Скупрационалнихбр реднострационалног Приказ рационалних Упоређивањерацион Основнерачунскеопе ва.Изразиса рациона Једначинеинеједначи *ax+b=c*;*ax+b≤c*;*ax+b* *c*;*ax + b > c* (*a, b, c* Î Другидео Координатнисистем. систему.Приказ зави Размере,пропорцијеи

- утврдидалисудватроуглаподударнанаосновуставоваподударности; - конструишетроугао,паралелограмитрапезнаосновузадатихелемената(страницеиугловитроугловаичетвороугловаидијагоналачетвороугла); - применисвојстватроугловаичетвороугловауједноставнијимпроблемскимзадацима; - сабираиодузимавектореикористиихуреалнимситуацијама; - одредицентаописанеиуписанекружницетроугла; - примењујеособинецентралнеиоснесиметријеитранслацијеуједноставнијимзадацима; - израчунаповршинутроуглаичетвороуглакористећиобрасцеилиразложивуједнакост.		Директнапропорцион Обрнутапропорциона
	ТРОУГАО	Првидео Појамтроугла.Обимт Једнакокраки иједнакостраничнитр Угловитроугла.Збир апремаугловима. Односизмеђустраних оугла.Конструкције 75°, 135°) Другидео Основнеконструкциј Појамподударности рности.Централна подударност. Оснасиметријаиподу Центаописанеиупис
	ЧЕТВОРОУГАО	Четвороугао.Углови гла. Паралелограм.Особи вороугаобудепарале Ромб,правоугаоники онструкцијапаралело Сабирањеиодузиман јем.Трапез. Особине Средњалинијатроугл пеза.Конструкцијетр Делтоид.

	ПОВРШИНАЧЕТВОРОУГЛАИТРОУГЛА	Појамповршинефигуре иквадрата.Једнакост фигура. Површина паралел трапеза.Површина снормалнимдијагонала

ФИЗИКА

Називпредмета	**ФИЗИКА**
Циљ	**Циљ** учења Физике јестеупознавање ученика саприроднимпојавама иосновним научнеписмености, оспособљавање зауочавањеирасп знањаофизичкимфеноменимакрозистраживање,усвајањеоснованаучногметодаиусмерава свакодневном животу и раду.
Разред	**шести**
Годишњи фондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразредаученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- разликујеврстекретањапремаобликупутањеипремапроменибрзин еиодређујесредњубрзину; - објашњаваузајамноделовањетелаунепосредномдодиру(променабрзине,правцаисмера кретања, деформација тела) иузајамноделовање тела која нисуунепосредном	**УВОД УФИЗИКУ**	Физикакаоприро хника.Физика и Методеистражи Огледикојиилуст ног

додиру(гравитационо,електричноимагнетноделовање); - разликује деловањесиле Земљинетежеодтежинетела; - повезујемасуиинерцију,разликујемасуитежинутела,препознајеихусвакодневномживоту и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације); - демонстрираутицајтрењаиотпорасредининенакретањетелаипримењ уједобреилоше стране ових појава у свакодневном животу; - демонстрира појаву инерције тела, деформације тела под дејством силе, узајамноделовањенаелектрисанихтелаиузајамноделовањемагнета,притисакчврстихтелаитечности; - разликујепреношењесилепритискакрозчврстателаитечностиинаводипримерепримене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по снегу...); - познајепримену хидростатичкогпритисака(принципрадаводовода,фонтане); - изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународногсистема(SI)иразликујеосновнеиизведенефизичкевеличине,претварањејединицеумање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); - процењујевредностнајмањегподеокакодмернихинструмената(однос но,тачностмерења); - меритежину,дужину,време,запреминуимасуинаосновумерени хвредностиодређује густину и притисак; - одређујесредњувредностмереневеличинеигрешкумерења; - решаваквалитативне,квантитативнеиграфичкезадатке(брзина,тежина,густина,притисак чврстих тела и течности...).	**КРЕТАЊЕ** **СИЛА**	живота). *Демонстрациони* - Какосавитимла - Мехуриодсапун - Каданастајеелем - Направидугу. - Опишимоликпр Улогамерењауфи мена,дужине, по Кретањеу свакод Појмовиивеличи еме,брзина, прав брзине. Поделакретањап пређеногпута и праволинијског Променљивопра *Демонстрациони* - Кретањекуглиц - Кретањемехура остављенудугу п **Лабораторијска** **1.** Одређивање с и сталнебрзинерав ехуром(иликугли Узајамно делов последице таквогделовања: ла,деформацијат при кретању те кретању тела кр Узајамно делов додиру(гравитац зајамногделовањ каректерсиле.Сл

		Проценаинтензит СилаЗемљинетеж Земљинетеже. *Демонстрациони* - Истезањеисаби котрљању.Слобо - Привлачењеи о - Привлачењеиод
	МЕРЕЊЕ	Основнеиизведе иксимикро, мили Мерилаимернии иректномерење. Појамсредњевре идиректниммере *Демонстрациони* - Мерењедужине мензура)ивремен - Приказивањене рмометри,електр **Лабораторијске** 1. Мерењедимен 2. Мерењезапрем мензуре. 3. Мерењееласти 4. Мерењесилетр подлози.
	МАСА ИГУСТИНА	Инертносттела.З . Масателанаосно утела.Маса и теж Мерењемасетела Густинатела.Сре ењивањегустинеч

		Одређивањегустин *Демонстрациониог* - Илустровањеинер - Сударидвејукугл (б)различитевелич (в)истевеличине,ра - Мерењемасеваго - Течностиразличи - Сувогрожђеугази - Мандаринасакор **Лабораторијскеве** **1.** Одређивањегуст блика. **2.** Одређивањегуст не. **3.** Калибрисањеела метром.
	ПРИТИС АК	Притисакчврстихт Притисакумирнојт исудови.Атмосфер Зависност атмосф Барометри. Преношењеспољњ нимсудовима. Пас *Демонстрациониог* - Зависностпритис шинеиодтежинете - Стакленацевсапо статичкогпритиска - Преношењеприти мбраном,Херонова - Хидрауличнапре нашприцаразличит силиконскимцрево - Огледикојиилуст духможе „видети”,какосвећ - Огледи који илуст **Лабораторијскаве** **1.**Одређивањезави воде

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљ: је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачинарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.
Годишњи фонд часова: 36

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ИСХОДИ
ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ	10	– правилно користи ИКТ уређаје; – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом и програму за рад са мултимедијалним презентацијама; – креира и обрађује дигиталну слику; – самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; – уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје; – чува и организује податке локално и у облаку; – одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; – разликује основне интернет сервисе; – примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; – приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; – објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом CC лиценцом; – објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника; – креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; – користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; – објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); – користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; – разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); – проналази и отклања грешке у програму; – сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; – користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; – креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате; – вреднује процес и резултате пројектних активности.
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	4	
ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК ИЗ ОБЛАСТИ ИКТ И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	4	
РАЧУНАРСТВО	15	
ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК ИЗ ОБЛАСТИ РАЧУНАРСТВО	3	

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Недељ

нифондчасова:**2**Годишњифондчасова:**72**

Циључењатехникеитехнологијеједаученикразвијетехничко-технолошкуписменост,даизградиодговорановодноспремарадуипроизводњи,животномирадномокружењу,коришћењутехничкихитехнолошкихресурса,стекенебољиувидусопственапрофесионалнаинтересовањаипоступапредузмљивоиницијативно.

НАСТАВНАТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ(СТАНДАРДИ)	
		ОСНОВНИ	СРЕДЊИ
1.Животноиранооокружење (6)	- Значајираз војграђевина рства - Просторноиурбани стичкопланирање - Културастановања - Кућнеинсталације	- упознавањесаразвојем изначајемграђевинарства и урбанизма - препознавawecавременеку лтурестановања - класификујекућнеинсталације	- повезује развој значајграђевинарст урбанизма - разуменачинфунк ањаипримене инсталацција
2.Саобраћај (8)	- Саобраћајнисистеми - Саобраћајниобјекти - Управљањесаобраћа јномсигнализацијом	- класификујеврстесаобра ћајнихобјеката према намени	- повезујенеопходн радњепрописне инфраструктуре сабезбедношћу уч усаобраћају

	- Правилабезбедногкретања пешака ибициклисте	- познајеправилабезбедногпонашањаи кретања пешака и бициклисте усаобраћају	- повезујекоришћенинформационихтехгијаусаобраћајнимобјектима са управљањемибезбеошћупутника и роб
3.Техничкаидигиталнаписменост (18)	- Приказграђевинскихобјеката и техничкоцртањеугрђевинарству - Техничкоцртањепомоћурачунара - Дигиталнепрезентације	-скицирапросторниизгледграђевинскогобјекта - читаицртаграђевинскитехничкицртеж уз помоћ наставника - користирачуарскеапликацијезатехничкоцртање грађевинскихобјеката уз помоћ наставника - креирадигиталнупрезентацијуузпомоћнаставника	- читаицртаграђевискитехничкицртеж - користирачуарскеапликацијезатехницртање грађевинскихобјек - самосталнокреираалнупрезентацију представља је
4.Ресурсиипроизводња (20)	- Грађевинскиматеријали -Техничкасредствауграђевинарствуипољопривреди - Организацијарадау	- препознаје основне грађевиснкематеријале - препознаје грађевинскеипољопривреднемашинеиалате - описује занимањауобласти	- повезујекоришћенађевинскихматеријсаутицајемнаживоредину - повезујеалатеиманесаврстама грађевинских и

	грађевинарствуипољопривреди - Обновљивиизвориенергијеирационалнокоришћење топлотнеенергије - Рециклажаматеријалаугрђевинарству и пољопривредиизаштитаживотнесредине - Моделовање машина иуређајаугрђевинартвуипољопривреди	грађевинарствапољопривреде - израђује модел грађевинске ипољопривреднемашинеузпомоћнаставника	пољопривредихрадо -повезује извођењатоплотнеизс есауштедоменергије - повезујегранепољоп десаодређеном вр производњехране - израђујемоделграђев скеипољопривреднем шине
5.Конструкторскомоделовање (20)	**-**Израдатехничкедокументације - Моделовање машина иуређајаугрђевинартвуипољопривреди - Моделовање макета/ моделаугрђевинарствупољопривреди - Представљањеидејепоступкаизрадеирешењапроизвода - Одређивањетржишневредностипроизвода,укључујући и оквирнупроценутрошкова - Представљањепроизвода и креирањедигиталнепрезентације	- узпомоћнаставника, илиуспешнијихученика у тиму, израђује техничкудокументацију, макету и моделпољопривреднеилиграђевинскемашине - узпомоћнаставникаилиуспешнијихученикаутимубезбеднои зводираднеоперације	- израђујетехничкудокутацију,макету и пољопривреднеили грађевинске машине - самостално/ тимскивршиизбормакмоделаграђевинскогкта - самосталнопроналазформацијепотребнеза адуматеке имодела - самостално кпланскудокументацијистећипрограмза отекста - припремаиорганизујеадноокружење - самосталноизрађује/ моделпоштујућиприноекономичногискоришћатеријалаирационалнбираалата, машинскладу сапринципимабезбедна раду

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ	**Циљ**учењаЛиковнекултуреје дасеученик, иестетичкекритеријуме,крозпрактичнирадоспособљавазакомуникацијуида изграђује уметничком наслеђу свог и других народа.		
Разред	**Шести**		
Годишњи фондчасова	**36часова**		
ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:		**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**

- користиодабранеинформацијекаоподстицајзастваралачкирад; - правиразноврснетекстуренаподлогама,облицимаилиуапликативномпрограму; - користиизражајнасвојствабојауликовномрадуисвакодневномживоту; - обликује,самостално,илиусарадњисадругима,употребнепредметеодматеријала за рециклажу; - изразисвојезамислиипозитивнепорукеодабраномликовномтехником; - опишесвојрад,естетскидоживљајпростора,дизајнаиуметничкихдела; - идентификујетемеуодабранимуметничкимделима ициљевејединоставних визуелних порука; - повезујекарактеристичанекспонатиодговарајућимузеј; - разматрасадругимашта икакојеучиоигдетазнањаможепримењити.	**БОЈА**	Пигментнебоје(хроматске е). Дејствобоја(утисаккојибо оје;комплементарнебоје). Светлостибоја(светлостка убоја;валер; градација и к Примена боја (технике витраж,апликативнипрогр и,скулптури, графици,таписерији,дизај ;применаусвакодневном ж Уметничконаслеђе(музеји
	КОМУНИКАЦИЈА	Комуникативнаулогаумет уметностима; улога уметн Уметничконаслеђе(уметн
	ТЕКСТУРЕ	Текстура(врстетекстура–т уметничкимделима,матер итекстура,ритам и текс скулптуре и паркови).
	УОБРАЗИЉА	Стваралачка уобразиља разноврснеинформацијека снови,бајке,митови,легенд уметничка остварења).
	ПРОСТОР	Амбијент(елементикојичи дизајнентеријера,атмосфе корисници;утицајамбијен ликовањешколског прост

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Називпредмета	**МУЗИЧКАКУЛТУРА**		
Циљ	**Циљ**учењаМузичкекултуреједакодученика,развијајућиинтересовања замузичкууметност,стваралачкоикритичкомишљење,формираестетскуперцепцију и м према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.		
Разред	**Шести**		
Годишњи фондчасова	**36**		
ИСХОДИ Уоквируобласти/темеученикћебитиустању да:		**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДР**

–повежеразличитевидовемузичкогизражавањасадруштвено-историјскимамбијентомукоме су настали; – наведеизражајнасредставамузичкеуметностикарактеристичназапериодсредњегвекаиренесансе; – уочиосновнекарактеристикемузичкогстваралаштваусредњемвекуиренесанси; –опише улогумузикеусредњовековнојСрбији; – уочиразликеизмеђудуховнихисветовнихвокалнихкомпозицијасредњегвекаиренесансе; –издвојиначинекоришћењаизражајнихсредставау одабраниммузичкимпримерима; – објасникакојемузикаповезанасадругимуметностимаиобластимавануметности(музикаи религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућностиинструмената; –одредиврстумузичкогинструментасадиркамапоизгледуизвуку; –опишеразликууначинудобијањазвукакодисктруменатасадиркама; – препознаинструментилигрупупремаврстикомпозицијеуоквирудатогмузичкогстила; –разликујевокално-инструменталнеиинструменталнеобликесредњегвекаиренесансе; - коментаришеслушаноделоуодносунаизвођачкисаставиинструменте; - идентификујерепрезентативнемузичкепримеренајзначајнијихпредставникасредњегвекаиренесансе; - уочисличностииразликеизмеђуправославнеи(римо)католичкедуховнемузике; - идентификујеелементесредњовековнемузикекаоинспирацијуумузицисавременогдоба; - изводимузичкепримерекористећиглас,покретитрадиционалнеи/илиелектронскеинструменте, самостално и у групи; –примењујеправилнутехникупевања; - примењујеразличитасредстваизражајногпевањаисвирањаузависностиодврсте,наменеикарактеракомпозиције; - развијекоординацијуимоторикукрозсвирањеипокрет; - примењујепринципсарадњеимеђусобногподстицањаузаједничкомузицирању;	**ЧОВЕКИМУЗИКА** **МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ** **СЛУШАЊЕМУЗИКЕ**	Средн Ранох Визан Грегор Ранио Свето труба минез Духов опииС Музик куипо Ренеса Развој Мотет Највећ ике:Ђ Инстр Инстр клавир Народ Елеме динам инстр Слуша енесан Слуша иинстр нихом

- користимузичкеобрасцеуосмишљавањумузичкихцелинакрозпевање,свирањеипокрет; - комуницираугрупиимпровизујућимањемузичкецелинегласом,инструментомилипокретом; - учествујеукреирањушколскихприредби,догађајаипројеката; - изразидоживљајмузикејезикомдругихуметности(плес,глума,писанаилиговорнареч,ликовнауметност); - учествујеушколскимприредбамаиманифестацијама; - понашасеускладусаправилимамузичкогбонтонауразличитиммузичкимприликама; - критичкипросуђујелошутицајпрегласнемузикеназдравље; - користимогућностиИКТ-азасамосталноистраживање,извођењеиствараластво.		Слуша Слуша
	ИЗВОЂЕЊЕМ УЗИКЕ	Певан и групи олмиз Извођ тмичк средњ Певан Свира уметн инстр и/или Свира тничк Орфо нстру Извођ зисао
	МУЗИЧКОСТВАРАЛАШТВО	Креир звучн итеиз Креир .Ствар Импр Орфо инстр Рекон егвека

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Разред:**Шести**
Годишњифондчасова:**72часа+54часа(обавезнефизичкеактивностиученика)**

Циљнаставе
иучењафизичкогиздравственогваспитањаједаученикунапређујефизичкеспособности,моторичкевештинеизнањаизобластифизичкеиздравственекултуре, ради очувања здравља ипримене правилног и редовног физичког вежбања у савременим

условима живота и рада.

<table>
<tr><td>ИСХОДИ
Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:</td><td colspan="2">ОБЛАСТ/ТЕМА</td></tr>
<tr><td rowspan="6">-применикомплекспростихвежбиусамосталномвежбању
-користинаученевежбеуспорту,рекреацијииразличитим животним ситуацијама
-упоређујерезултатететестирањасавредностимазасвојузраст
-применидостигнутинивотехникекретањаугри,спорту и свакодневном животу
-разликујеатлетскедисциплине
-развијасвојемоторичкеспособностиприменомвежбања из атлетике
-одржаваравнотежуу различитимкретањима
-схватавредностспортскегимнастикезасопственираззој
-изводиелементекошаркашкетехнике
-примењујеосновнаправилакошарке
-користиелементекошаркеуигри
-примењујеосновнеелементетактикеуодбранииинападу
-учествујенаунутародељенскимтакмичењима
-изводикретњеуразличитомритму
-игранародноколо
-контролишепокретеиодржавателоуводи
-преплива25мтехником краул
-поштујеправилапонашањауводиионоводе
-објаснисвојимречимазначајпримењенихвежби
-препознаначинзапобољшањесвојихфизичкихспособности
-правилносепонашанавежбалиштуиспортскимманифестацијама
-применимеребезбедностиувежбањуушколиивање</td><td colspan="2">ФИЗИЧКЕСПОСОБНОСТИ</td></tr>
<tr><td rowspan="5">МОТОРИЧКЕВЕШТИНЕ,СПОРТИСПОРТСКЕДИСЦИПЛИНЕ</td><td>Атлетика</td></tr>
<tr><td>Спортскагимнастика</td></tr>
<tr><td>Основетимскихиспортскара</td></tr>
<tr><td>Плес иритмика</td></tr>
<tr><td>Пливање</td></tr>
</table>

-одговорноседносипремаобјектима,спр авамаиреквизитима -решаваконфликтенадруштвеноприх ватљивначин -прихватипобедуипораз -применипрепорученидневниритамодмора радаиисхране -користиздравенамирницеуисхрани -примењујездравственохигијенскемереуве жбању -правилно реагујенакон повреда -чуваживотнусредину токомвежбања -препознапоследицеконзумирањаалк охолаидувана		

СЕДМИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК

Називпредмета	**СРПСКИЈЕЗИКИКЊИЖЕВНОСТ**
Циљ	**Циљеви**учењаСрпскогјезика оспособидаправилнокористисрпскијезикуразличитимкомуникативнимситуацијама,уговс књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватајуе живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибил мишљење,морално просуђивање иасоцијативно повезивање; да се одговарајући усмереноприступа делу иприликом тумачења откриваразличите слојеве и значења;д значају језика и књижевности укултури, као ио медијскојписмености; да стиче и развија најширахуманистичказнањаиданаучикакофункционалнодаповезујесадржајепредметнихс
Разред	**Седми**
Годишњи фондчасова	**144часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразредаученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- користикњижевнетерминеипојмовеобрађиванеупретходнимразредима и повезује их са новим делима која чита; - истакнеуниверзалневредностикњижевногделаипо вежеихсасопственим искуством и околностима у којима живи; - читасаразумевањемразличитеврстетекстоваикомента ришеих,ускладу са узрастом; - разликујенароднуодауторскекњижевностиииодликек њижевнихродова и основних књижевних врста; - разликујеосновнеодликестихаистрофе– укрштену,обгрљенуипарнуриму; слободни и везани стих; рефрен; - тумачимотиве(премањиховомсадејствуиликонтраст ивности)ипесничке слике у одабраном лирском тексту; - локализујекњижевнаделаизобавезногшколскогпрограма; - разликујеетапедрамскерадње;	**КЊИЖЕВНОСТ**	**ЛЕКТИРАЛ** **ИРИКА** *1.* ЈованДучић:*Подне* *2.* МиланРакић:*Божур* *3.* ВладиславПетковићДи *4.* МилутинБојић:*Плавагр* *5.* ДесанкаМаксимовић:*К* *6.* СтеванРаичковић:*Пос* *7.* ЈованЈовановићЗмај:*Ју* *8.* РабиндранатТагоре:*Па* *9.* ВиславаШимборска:*О* *блаци***ЕПИКА** *1.* Народнабајка(једн *Чудотворнипрстен/Злат* 2. СтефанМитровЉу 3. РадојеДомановић *4.* ПетарКочић:*Кроз* 5. ИвоАндрић:*Јелен* *6.* ДанилоКиш:*Прич*

- разликујеауторакњижевноуметничкогтекстаоднаратора,драмскоглица или лирског субјекта; - разликујеобликеказивања(формеприповедања); - идентификујејезичко-стилскаизражајнасредстваиразумењиховуфункцију; - анализираидејнислојкњижевногделаслужећисеаргументимаизтекста; - уочиразликеукарактеризацијиликовапремаособинама: физичким,говорним, психолошким, друштвеним и етичким; - разликујехумористичкиодироничногисатиричногтонакњижевногдела; - критичкипромишљаосмислукњижевногтекстаиаргументованообразложи свој став; - доведеувезузначењепословицаиизрекасаидејнимслојемтекста;		*7.* АлфонсДоде:*Посл* 8. *ДневникАнеФранк* 9. ЕфраимКишон:*Ка* 10. Афоризми(Душан **ДРАМА** *1.* БранислављНушић:*Власт* *2.* ВидаОгњеновић:*Кањо* аиФурлана)
- препознанационалневредностиинегујекултурноисторијскубаштину; - размотриаспектероднеравноправностиувезисаликовимакњижевно-уметничкихтекстова; - препоручикњижевноделоузкраткообразложење; - упоредикњижевноифилмскоделонасталопоистомпредлошку,позоришну представу и драмски текст; - разликујеглаголскеначинеинеличнеглаголскеобликеиупотребиихускладу са нормом; - одредиврстенепроменљивихречиутипичнимслучајевима; - уочиделовеименичкесинтагме; - разликујеграматичкиилогички субјекат; - разликујесложениглаголскипредикатодзависнеречиценесавезникомда; - препознаврстенапоредниходносамеђуреченичнимчлановимаинезависнимреченицама;		**НАУЧНОПОПУЛАРН** **Обавезнадела** *1.* МихајлоПупин:*Сапаш* *2.* ЈеленаДимитријевић: *Седамминоаитриокеана*(МилошЦрњански:*Наша* одломак) **Једноделопоизбору** *1.* ЈованЦвијић:Охр ПеђаМилосављевић:*Пот* *2.* СветланаВелмарЈа *а(КапијаБалкана)* 3. Уметничкиинаучн нимлепотамаикултурнок завичаја 4. Изборизенциклоп **ДОМАЋАЛЕКТИРА** 1. Епскенароднепесм *војводеПријезде,Диоба Ј* *2.* Епске народ ускоцима(*МалиРадојица* *огосав;ИвоСенковићиаго* *РопствоЈанковићСтојан* *3. СветиСавауКњиж*

- идентификујеврстезависнихреченица; - искажереченичничланречју,предлошко-падежномконструкцијом,синтагмом и реченицом; - примениосновнаправилаконгруенцијеуреченици; - доследнопримениправописну норму; - разликуједугосилазниидугоузлазниакценат; - говориназадатутемупоштујућикњижевнојезичкунорму; - разликујекњижевноуметничкиодпублицистичкогфункционалногстила; - саставикохерентанписанитекстускладусазадатомтемомнаративногиди дескриптивног типа; - напишеједноставнијиаргументативнитекстпозивајућисеначињенице; - користитехничкиисугестивниописуизражавању; - препознацитатифуснотеиразумењиховуулогу; - пронађепотребнеинформацијеунелинеарномтексту; - напишеелектронску(имејл,SMS)порукупоштујући нормативнаправила; - примениразличитестратегијечитања(информативно,доживљајно,истраживачко и др.); - саставитекст репортажногтипа(искуственииилификционални); - правилноупотребифразеологизмеиустаљенеизразекојисејављајуулитерарним и медијским текстовима намењеним младима.		- одломакиз*ЖитијаСвет* - изборизнароднихприча легенде оСветомСави); - изборизауторскепоезији:*ПричаоСветомСави*) 4. МирославАнтић:*Л* *5.* АнтоандеСентЕгз *инц* *6.* ЈованСтеријаПопо *7.* Душан Ковачевић *8.* ДејанАлексић: *Ц* Коларов: *Дванаесто* **ЛЕКТИРЕ** (бирати3дела) 1. МилорадПавић:*Р* *2.* Тургењев:*Шумаи* *3.* АнтонПавловичЧе 4. ЈанкоВеселиновић мана) 5. ГорданаМалетић: *6.* УрошПетровић:*За* *7.* АлександарМанић *8.* ЈасминкаПетровић *9.* ГрадимирСтојков *10.* КорнелијаФунке:*Ч* 11. ДушицаЛукић:*Зе* *12.* ГорданаБрајовић:*ислонпунмириса,Пролаз* *13.* Душан Поп Ђур *лионског Икара***КЊИ** **ТЕРМИНИ И ПОЈМО** Опкорачење. Рефрен.Цезура.Везани слободни стих. ауторскелирскепесме:ре Језичко-стилскаизражајнасредст нскаантитеза, фигуре по Функцијамотиваукомпо ме.Песма у прози. Фабулаисиже. Статичкиидинамичкимо

			Композиција.Епизода. Идејнислојкњижевногте тира.Врсте карактеризац Унутрашњимонолог.Хро Дневник.Путопис.Аутоб останкубића,места и ств Афоризам. Пословице,изреке;питал Драмскарадња;етапедра ripетија,расплет. Драм смислу.
	ЈЕЗИК	**Граматика**	Грађењеиосновназначен потенцијал;трпни гл. пр прошли. Подела глагол личне (времена и начин Непроменљивеврстеречи Појамсинтагме(главничк еничке,придевске, прил синтагме. Логичкисубјекат.Сложен Напоредниодносимеђур саставни,раставниисупр Појамкомуникативнеипр Независнепредикатскере напоредниодносимеђуне раставни, супротни). Зависнепредикатскерече ,узрочне,условне, допус Реченичничлановиисказ падежномконструкцијом Конгруенција–основнип
		Правопис	Правописнарешењаувези

			Интерпункцијаувезисазави).Писањескраћеница, прав
		Ортоепи ја	Дугоузлазниидугосилазни
	ЈЕЗИЧ КАКУ ЛТУР А		Књижевнииосталитиповит кекултуре.Књижевноумет Усменииписменисаставип ниченбројречи; задата лек сл.). Текстзаснованна аргументима.Технички сугестивни опис. Репортажа. Цитатиифуснотеизразличи ва.Нелинеарни текстови: т друго. Говорневежбе:интерпрета уметничке(изражајночита (дебатни разговор). Правописневежбе:диктат, ту;запетаузависносложени електронске поруке. Језичкевежбе:допуњавање љивихречи;допуњавање обележавање комуникати реченичног члана на више падежна кон фразеологизми(разумевањ Писмене вежбе и домаћи на часу.Четир подваусвакомполугодишту

	Бр.	

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ: јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа,да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика

Годишњи фонд часова: 72

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ
ПОНОВО ЈЕ СЕПТЕМБАР - IT'S SEPTEMBER AGAIN	8	-писање већих целина на основу датих елемената; -ступа у дијалог у оквиру 8 до 10 реплика; -разуме песме везане за обрађену тематику; -монолошки, без претходне припреме представља себе и друге. -даље усавршава изговор гласова; -користи нове граматичке целине уз нови вокабулар; -пише кратка неформална писма разноврсног садржаја, -разуме нови текст са мањим бројем непознатих речи;
СПОРТСКИ ЖИВОТ - A SPORTING LIFE	9	
ХРАНА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ - FOOD FOR THOUGHT	9	
ПРОСЛАВЉАЊА - CELEBRATIONS	11	
ДОМЕ СЛАТКИ ДОМЕ - HOME SWEET HOME	8	

СЛИКЕ И ЗВУКОВИ - PICTURES AND SOUNDS	8	-пише нови текст слушањем истог; -правилно користи врсте речи у монолозима и дијалозима; -упознаје основна правила фонетике и морфологије; -правилно казује реченице у зависности од времена дешавања; -препричава познати текст у краћој Форми, -користи корелацију са другим предметима и ради краћу презента- цију.
МЕСТА ЗА ПОСЕТИТИ - GOING PLACES	11	
ЛУДА МОДА - FASHION CRAZY	8	

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Називпредмета	**ЛИКОВНАКУЛТУРА**
Циљ	**Циљ**учењаЛиковнекултуреједасеученик,развијајућиствараалачкомишљењеиестетичкекр способљавазакомуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и умет народа.
Разред	**Седми**
Годишњи фондчасова	**36**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- користитрадиционалне технике иодабрана савремена средства заликовнаистраживања; - изражава,одабранимликовнимелементима,емоције ,стањеилиимагинацију; - обликујекомпозицијепримењујућиосновназнањаопроп орцијамаиперспективи; - користи,самилиусарадњисадругима,одабранеизворе, податкеиинформације као подстицај за стваралачки рад; - разговараоодабранимидејама,темамаилимотивимаум етничкимостварењима различитих култура и епоха; - уважавасебеидругекадаснима,обрађујеиделидигиталнефото графије; - учествујеузаједничкомкреативномрадукојиобједињује различитеуметности и/или уметност и технологију; - прави,самосталноилиутиму,презентацијеоодабран имтемамаповезујућикључне текстуалне податке и визуелне информације; - представисвојеирадоведругих,	**ПРОСТОРИКОМПОЗИЦИЈА** **КОМУНИКАЦИЈА** **УМЕТНОСТОКОНАС**	Композиција.Бојеием цијалинија,композиц Равнотежа, контраст, варијације. Орнамент Пропорције.Пропорц Перспектива.Колорис ва. Теме.Историјска,рел опијаиплагијат. Дигиталнафотографи портрет.Анимација. стори борд. Сцена.Обједињавање извука.Презентације. Уметноститехнологи авременатехнологија Уметностоконас.Уме ипројекти,хуманитар

кратко,аргументованоиафирмативно; - предлажеидејезауметничкурециклажу,хуманитарнеа кцијекрозликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе; - разматрасвојаинтересовањаимогућностиуодносуназа нимањаувизуелнимуметностима.		

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Називпред мета	**МУЗИЧКАКУЛТУРА**
Циљ	**Циљ**учењапредметаМузичкакултураједакодученика,развијајућиинтересовањазамузичк шљење,формираестетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према о свога и других народа.
Разред	**Седми**
Годишњи фондчасов а	**36**

ИСХОДИ Уоквируобласти/теме ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖА**
- препознаврстужичанихинструментапоизгледуизвуку; - опишеначиндобијањатонакоджичанихинструмената; - повежеразличитевидовемузичкогизражавањасадруштвено-историјскимамбијентому коме су настали; - наведеизражајнасредставамузичкеуметностикарактеристичназапер иодбарокаикласицизма; - уочиосновнекарактеристикемузичкогстваралаштваубарокуикласицизм у; - препознаинструментилигрупупремаврстикомпозицијеуоквирудат огмузичкогстила; - објасникакојемузикаповезанасадругимуметностимаиобластимава нуметности(музика ирелигија; технологија записивања, штампања нота; извођачке итехничкемогућностиинструмената; - разликујемузичкеформебарокаикласицизма; - идентификујерепрезентативнемузичкепримеренајзначајнијихпредст авникабарокаикласицизма; - идентификујеелементемузикебарокаикласицизмакаоинспирац ијуумузицисавременогдоба; - изводимузичкепримерекористећиглас,покретиинструменте,самостално иугрупи; - користимузичкеобрасцеуосмишљавањумузичкихцелинакрозпева ње,свирањеипокрет;	**ЧОВЕКИМУЗ ИКА**	Барок.Рође њеопере. КлаудиоМ Облици (ораторију олистичко, Инструмен АнтониоВ ридрихХен Класициза Појамсона Жанровикл жанрови, концертан ,солистичк Амадеус М Развојсрпс
	МУЗИЧКИИН СТРУМЕНТИ	Жичани:тр ачки.Гради школе. Појамсимф Српскинар

- комуницираугрупиимпровизујућимањемузичкецелинегласом,инструментомилипокретом; - учествујеукреирањушколскихприредби,догађајаипројеката; - изразидоживљајмузикејезикомдругихуметности(плес,глума,писаниличноворнареч, ликовна уметност); - учествујеушколскимприредбамаиманифестацијама; - примењујепринципсарадњеимеђусобногподстицањаузајединичкомузицирању;	**СЛУШАЊЕМУЗИКЕ**	Елементимка,тонскебинструмен Слушањесицизма. Слушање иструмента иинструмехристраних Слушањед
- понашасеускладусаправилимамузичкогбонтонауразличитимузичкимприликама; - критичкипросуђујеутицајмузикеназдравље; - користимогућностиИКТ-азасамосталноистраживање,извођењеиствараласштво.	**ИЗВОЂЕЊЕМУЗИКЕ**	Певањепес ацијом)сам Певањепес Певање и народних иуметничкаОрфовогидругим ин Извођењеј исаобраћен Извођење(тмичкихи примера(о барока, кла
	МУЗИЧКОСТВАРАЛАШТВО	Креирањеп .Креирање Реконструикласицизм

ИСТОРИЈА

Називпредмета	**ИСТОРИЈА**
Циљ	**Циљ**учења Историјеједаученик, изучавајући историјскедогађаје,појаве,процесе илично неопходне за разумевањесавременогсвета,развије вештине критичкогмишљесеби,сопственом и националном идентитету,културно-историјскомнаслеђу, друштву и д
Разред	**Седми**
Годишњи фондчасова	**72**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
–	**ОСНОВИПРОУЧ**	Основнеодлике,хронолошкиипрос

доводиувезуузрокеипоследицеисторијских	**АВАЊА**	волуциједо

догађаја, појаваипроцесанаконкретнимпримерима; - изводи закључак о повезаности националнеисторијесарегионалномие вропском,наосновудатихпримера; - уочававезуизмеђуразвојасрпскедржа вноститоком новог века и савремене српске државе;	**ПРОШЛОСТИ**	завршеткаПрвогсветскограта. Историјскиизворизаизучавањепер шеткаПрвогсветског рата и њих писани, аудио и визуелни).
- сагледазначајиулогуистакнутихличности удатомисторијскомконтексту; - наведеспецифичностидруштвенихпојава, процеса,политичких идеја, ставова појединаца и групанасталих у новом веку; - препознаје основне карактеристике различитихидеологија; - анализирапроцеснастанкамодернихн ацијаинаводи њихове основне карактеристике; - уочаваутицајиулогукњижевнихиуметнич кихделанаформирањенационалногидентит етаупрошлости; - уочаваутицајисторијскихдогађаја,појаваи процесана прилике у савременом друштву; - препознаје историјскуподлогу савременихинституцијаидруштвенихпој ава(грађанскаправа,парламентаризам,ус тавност); - анализирајућидатепримере,уочаваутицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним ипривредним односима и природном окружењу; - поредиположајиначинживотаприп адникаразличитих друштвених слојева и група уиндустријскодоба; - приказује на историјској карти динамикуразличитихисторијскихпојава ипроменауновомвеку; - уочаваисторијскепромене,поређењемполи тичке	**ЕВРОПА,СВЕТ,С РПСКАДРЖАВА И НАРОД НАПОЧЕТКУИН ДУСТРИЈСКОГД ОБА (досредине XIX века)**	Индустријскареволуција(парнама јачањеграђанске и појава радничк Политичкереволуције(узроци,посл чиреволуција,просветитељске ид револуције; појмови уставности и човека и грађанина, укидање феуд Наполеоноводоба(Наполеоновавла Свакодневниживотикултура(пром Источнопитањеибалканскинароди хнародазаослобођење). ЖивотСрбаподосманскомихабзбу Српскареволуција1804–1835(основнаобележја,токПрвоги значај). Развојмодернесрпскедржаве(аутон аве,оснивањеобразовних и култур ЦрнаГораудобавладичанства(осно ђења). Истакнутеличности:ЏејмсВат,Вол ер,НаполеонБонапарта, вожд Кара Доситеј Обрадовић, ВукКараџић Петар II Петровић Његош, Стратимировић.
	ЕВРОПА,СВЕТ,С РПСКАДРЖАВА И НАРОД УДРУГОЈПОЛО ВИНИХIXВЕКА	Рађање модерних држава, међу 1848/49 „пролећенарода”,политичкеидеје, нСАДиграђанскират,борба за ко Индија, Кина, опадање Османског Променеупривреди,друштвуикулт скаправаислободе – право гласа, у и жена; култура, наука,образовање КнежевинаиКраљевинаСрбијаиње политичког

картесавременогсветасаисторијскимкартамадругихепоха; - поредиинформацијеприказаненаисторијскојкарти са информацијама датим у другимсимболичким модалитетима; - повежевизуелнеитекстуалнеинформације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки,политички, друштвени, културни); - поредиразличитеисторијскеизвореиклас ификујеих на основу њихове сазнајне вредности; - анализираипроцениближехронолошко пореклоизвора на основу садржаја; - уочава специфичности у тумачењу одређенихисторијскихдогађајаипојава наосновупоређењаизвора различитог порекла; - уочипристрасност,пропагандуистере отипеусадржајима историјских извора; - употребиподаткеизграфиконаита белауелементарномистраживању; - презентује,самосталноилиугрупи,ре зултатеелементарног истраживања заснованог накоришћењу одабраних историјских извора илитературе, користећи ИКТ; - упоређује,анализираиуочаваразликеизмеђ усвојихи ставова других; - раздвајабитнооднебитногуисторијскојнар ацији; - препознаје смисаоисврхунеговањасећањанаважне личностиидогађајеизисториједржавеи друштва; - идентификује историјске споменике у	**ЕВРОПА,СВЕТ,СРПСКАДРЖАВА И НАРОД НАПОЧЕТКУ XX ВЕКА**	живота, унутрашња и спољна пол Берлински ипросветнаполитика,свакодневнижи Србаподхабзбуршкомиосманском в Истакнуteличности:ЂузепеГарибалд ицаВикторија,Абрахам Линколн, К Нобел, кнез АлександарКарађорђе краљица Наталија и краљ Александ Илија Гарашанин, ЈованРистић, патријарх Јосиф Рајачић, Катари Бењамин Калај,АлексаШантић. Међународниодносиикризе(формир јапанскират,Мароканска криза, балкански ратови). Култура,наукаисвакодневниживот(С нихдостигнућа, положај жена). Краљевина Србија ињено окружењ унутрашња испољнаполитика;појавајугословенс ,положајСрбапод аустроугарском доношење устава, проглашењекраљ балканским ратовима). Велики рат (узроци и повод, савез Гора у рату;преломн технологијарата,пропаганда,губици рату – живот у позадини и на избеглиштву; Велики рат у сећању). Истакнуteличности:АлбертАјнштај МихајлоПупин,Никола Тесла, Хен Романов, Вудро В ипрестолонаследникАлександарКар ровић,АрчибалдРајс, Милунка Сав Степа Степановић, Живојин Миш Драгутин Димитријевић Апис.

локалнојсредини и учествује у организовању и спровођењузаједничкихшколскихактивностивезанихзаразвојкултуресећања.		

ГЕОГРАФИЈА

Називпредмета	**ГЕОГРАФИЈА**
Циљ	Циључења Географије је даученик појмовно истр географским,демографским,насеобинским,политичко-географским,економско-географским,интеграционимиглобалнимпојавамаипроцесимауСрбијиисветуузнеговањеп атриотизма.
Разред	**седми**
Годишњи фондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима јепроучаваниконтинентокруженилоциранајвећаострва,полуострва,мореузе,земљоузе, пролазе, ртове; - проналазинакартидржавепроучаванерегијеименује их; - приказујенанемојкарти:континенте,океане,мора,обликеразуђеностиобала,низије, планине, реке, језера, државе, градове; - класификујеобликерељефа,воднеобјектеиживисветкарактеристичанзанаведенутериторију; - анализираутицајгеографскеширине,рељефа,односакопнаимора,морскихструја, вегетације и човека на климу; - објашњаванастанакпустињанатериторијипроучаваногконтинента; - проналазиподаткеобројномстањуустановништвапоконтинентима,регијамаиодабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијомстановништва у свету; - укаженаузрокеипоследицекретањабројастановника,густинена сељености,природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва поконтинентима, регијама и у одабраним државама; - тумачииизрађујетематскекартестановништвапоконтинентима,регијамаиодабранимдржавама; - описујеузрокеипоследицеурбанизацијенаразличитимконтинентима,регијамаи у одабраним државама;	**РЕГИОНАЛНАГЕОГРАФИЈА** **ГЕОГРАФСКЕРЕГИЈЕЕВРОПЕ**	Регионалнагеогр омогеностихетер ЈужнаЕвропа–ку цивилизацијскет туризам, полити ДржавеЈужнеЕв панијаиГрчка – СредњаЕвропа– цивилизацијскет процеси, прир развој,урбанизац Немачка–основн ЗападнаЕвропа– цивилизацијскет процеси, прир развој,урбанизац ФранцускаиУјед основнегеограф СевернаЕвропа– природниресурс аподела. Норвешка– осно Источна Евр тековине, етничкахетероге иразвој,политич

– доведеувезуприроднересурсесастепеномекономскеразвијеностипој единихрегија и одабраних држава; – узпомоћгеографскекартеобјашњаваспецифичностипојединихпрост орнихцелина и описује различите начине издвајања регија; –објасниформирањеполитичкекартесвета; – објашњава узрокеипоследицеглобалних феноменакаошто су сиромаштво,унутрашњеиспољашњемиграције,демографскаек сплозија ипренасељеност,болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводеувезуквалитетживотастановништвасаприродним,демографс ким,економским и политичко-географским одликама простора; – препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале уследспецифичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије,саобраћајаитуризманапроучаванимконтинентима,региј амаиуодабранимдржавама; – анализирапримерепозитивногутицајачовеканаживотнусредину удржавамакоје улажу напоре на очувањуприроде иупоређује их са сличним примерима унашојземљи; – изводизакључакомогућимрешењимазакоришћењечистихизвораене ргијеудржавама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – истражујеутицајЕвропскеунијенадемографске,економскеиполити чкепроцесеу Европи и свету; –описујеулогумеђународнихорганизацијаусвету.		РускаФедерација Европскаунија–
	АЗИЈА	Географскиполо Природнеодлике СтановништвоА НасељаАзије. ПривредаАзије. Политичкаиреги Југозападна Аз економски тековине, сав урбанизација, по ЈужнаАзија–кул цивилизацијскет и процеси, урбанизација,по ЈугоисточнаАзи природниресурс а. Источна Азија – савременидемог ,природниресур политичка подел ЦентралнаАзија природниресурс иштво.
	АФРИКА	Географскиполо Природнеодлике СтановништвоА НасељаАфрике. ПривредаАфрик Политичкаиреги АфричкиМедите фрика**.**

	СЕВЕРНАА МЕРИКА	Географскиполож лнаподелаСеверне ПрироднеодликеС ерике.Становништ Северне Америке. НасељаСевернеАм Привреда СевернеАмерике.П подела.
	ЈУЖНААМЕ РИКА	Географскиполож ерике.Природне од СтановништвоЈуж ерике.Насеља Америке. ПривредаЈужнеАм .Политичкаподела
	АУСТРАЛ ИЈАИОКЕ АНИЈА	Географскиполож иОкеаније.Природ Колонијалниперио ралије.НасељаАус ПривредаАустрали Океанија –ос обележја.Политич подела.
	ПОЛА РНЕОБ ЛАСТ И	Основне географ откриће, назив,географскип родниресурсиинау Основнегеографск откриће,назив,геог природниресурси

ФИЗИКА

Називпредмета	**ФИЗИКА**
Циљ	**Циљ** учења Физике јесте да ученицистекну базичнујезичкуинаучнуписменост,оспос изадатке инепознатимситуацијама,образложесвојемишљењеуоквирудискусије,упознајуприроднеп законеињиховупримену усвакодневномживоту, развију мотивисаност за учење и одговарајућих образовних стандарда.
Разред	**седми**
Годишњи фондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- разликујескаларнеивекторскефизичкевеличине ; - користиианализирарезултатемерењаразличитих физичкихвеличинаиприказујеихтабеларноиграфички; - анализиразависностбрзинеипређеногпутаод временакод праволинијских кретања са сталним убрзањем; - примениЊутновезаконединамикенакретањ етелаизокружења; - покажеодчегазависисилатрењаинаосновутогапроцени како може променити њено деловање; - демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања,кретањетелаподдејствомсталнесиле, силетрењаисилаакције и реакције на примерима из окружења; - самосталноизведеекспериментизобластикинематикеидинамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичкувеличинуиобјаснирезултатеекперимента; - покажеврстеиусловеравнотежечврстих теланапримеру из окружења; - наводипримерепростихмашинакојесеко ристеусвакодневномживоту; - прикаже како сила потиска утиче на понашање телапотопљенихутечностинаведеусловепливањателана	**СИЛАИКРЕТАЊЕ**	Силакаоузрокпроменебрзинете Успостављањевезеизмеђусиле, кон.Динамичко мерење силе. Међусобноделовањедвтела– силеакцијеиреакције.ТрећиЊут Равномернопроменљивоправол цисмербрзине и убрзања. Тренутнаисредњабрзинатела. Зависностбрзинеипутаодвреме волинијскомкретању. Графичкопредстављањезависн мернопроменљивог праволини *Демонстрациониогледи*: - Илустровањеинерцијателапом - КретањекуглиценизГалилејев - Кретањетелаподдејствомстал - Мерењесилединамометром. - Илустровањезаконаакцијеире ица,колицаса опругом и дру балона и пластичне боце).

води; - повежепојмовемеханичкирад,енергија иснагаиизрачуна рад силе теже и рад силе трења; - разликујекинетичкуипотенцијалнуенерги јутелаиповеже њихове промене са извршеним радом; - демонстрира важење закона одржањаенергије напримерима из окружења; - решава квалитативне, квантитативне играфичке задатке(кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежаполуге, сила потиска, закони одржања...); - разликује појмове температуре и количине топлоте иприкажеразличитемеханизмепреносатоплот есајединогтела на друго; - анализирапроменестањатела(димензија,зап реминеиагрегатног стања) приликом грејања или хлађења; - наведеметодедобијањатоплотнеенергијеиу каженапримере њеног рационалног коришћења.		**Лабораторијскевежбе** **1.** Одређивањесталногубрзања **2.** ПровераДругогЊутновогзак илипомоћуАтвудовемашине.
	КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОДДЕЈСТВОМ СИЛЕТЕЖЕ.СИ ЛЕТРЕЊА	Убрзањеприкретањутелаподде Слободнопадањетела,бестежи иже. Силетрењаисилеотпорасредине рљања).Утицај ових сила на кр *Демонстрациониогледи*: - Слободнопадањетеларазличи ободанпадвезанихновчића…). - Падањетелауразнимсрединам - Бестежинскостањетела(огледи ромизмеђуњих, са пластичном напуњена је водом). - Трењенастолу,косојподлозии - Мерењесилетрењапомоћудин **Лабораторијскевежбе** **1.** Одређивањеубрзањателакоје **2.** Одређивањекоефицијентатре
	РАВНОТЕЖАТЕ ЛА	Деловањедвесиленатело,појам примереслагања сила. Разлага Појамиврстеравнотежетела.По ињенапримена. Силапотискаутечностиигасу.А ивањеитоњењетела. *Демонстрациониогледи*: - Врстеравнотежепомоћулењир - Равнотежаполуге. - Условипливањатела(теговии скигњурац,суво грожђе у мин воденом раствору соли,манда пливање коцке леда на води… **Лабораторијскевежбе**

		1. Одређивањегустинечврстогте
	МЕХАНИЧКИРАДИЕНЕРГИЈА.СНАГА	Механичкирад.Радсиле.Радсил Квалитативноувођењепојмамех ргијателa.Потенцијална енерг енергија тела. Везаизмеђупроменемеханичкее оодржањумеханичкеенергије. Снага.Коефицијенткорисногдеј *Демонстрациониогледи*: - Илустровањерадаутрошеногн ањутелапоразличитим подлога - Коришћењепотенцијалнеенер огбалоназавршење механичког - Примеримеханичкеенергијете кеенергије(Галилејев жљеб; м опругом) **Лабораторијскевежбе** **1.** Одређивањерадасилеподчији зличитимподлогама. **2.** Провераза конаодржањамехан
	ТОПЛОТНЕПОЈАВЕ	Честичнисаставсупстанције:мо ње.Топлотно ширење тела. Пој Унутрашњаенергијаитемперату Количинатоплоте.Специфични отежа.Агрегатна стања супстан *Демонстрациониогледи*: - ДифузијаиБрауновокретање. - Ширењечврстихтела,течности нојпосуди–флаши и две посу Гравесандов прстен, издужење **Лабораторијскевежбе** **1.**Мерењетемпературемешавин љањатоплотнеравнотеже.

МАТЕМАТИКА

Називпредмета	**МАТЕМАТИКА**
Циљ	**Циљ**учења Математике је даученик, овладавајућиматематичкимконцептима, зна апстрактног икритичкогмишљења,позитивнеставовепремаматематици,способносткомуникацијемате еченазнања ивештинеудаљемшколовању решавањупроблемаизсвакодневногживота,каоидаформираосновзадаљиразвојматематич
Разред	**Седми**
Годишњи	**144часа**

фондчасова	

ИСХОДИ Позавршеткуразредаученикћебити устањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– израчунастепенреалногбројаиквадратникорен потпуног квадрата и примени	**РЕАЛНИБРОЈЕВИ**	Квадратрационалногброја. Решавањеједначине$x^2=a$,

одговарајућасвојстваоперација; - одредибројевнувредностједностављегизраза са реалним бројевима; - на основу реалног проблема састави иизрачунавредностједноставнијегбројевногизраза са реалним бројевима; - одредиприближнувредностреалногбројаи процени апсолутну грешку; - нацртаграфикфункције$y=kx, k\in R\setminus\{0\}$; - применипродуженупропорцијуурealнимситуацијама; - примениПитагоринутеоремуурачунскими конструктивним задацима; - трансформишезбир,разликуипроизводполинома; - примениформулезаразликуквадратаиквадратбинома; - растави полином на чиниоце (користећидистрибутивнизаконформулезаквадратбинома и разлику квадрата); - применитрансформацијеполинома нарешавањејединачина; - применисвојствастраница,угловаидијагоналамногоугла; - израчунаповршинумногоуглакористећиобрасце или разложиву једнакост; - конструише ортоцентаритежиштетроугла; - примени ставове подударности придоказивањуједноставнијихтврђењаиуконструктивнимзадацима; - применисвојствацентралноги		$a^3 0$;постојање ирационалнихбројева(например Реалнибројевиибројевнаправа. Квадратникорен,једнакост$\sqrt{a^2} = \|a\|$. Децималнизаписреалногброја;приближнавредно овнасвојстваоперација с реалним бројевима. Функцијадиректнепропорционалност $y=kx, k \in R\setminus\{0\}$. Продуженапропорција.
	ПИТАГОРИНАТЕОРЕМА	Питагоринатеорема(директнаиобратна).Важније Конструкције тачака на бројевној правој које од д.Растојање између две тачке у координатном с
	ЦЕЛИАЛГЕБАРСКИИЗРАЗИ	Првидео Степенчијеизложилацприроданброј;степенде ;операцијесастепенима; степен производа, коли Другидео Алгебарскиизрази.Полиномииоперације(моном разликеипроизвода полинома у срећени облик квадрата. Растављањеполиноманачиниоцекоришћењемди тбиномаиразлику квадрата. Примене.
	МНОГОУГАО	Појаммногоугла.Врстемногоуглова. Збиругловамногоугла.Бројдијагоналамногоугла ,конструкције).Обим и површина многоугла. Тежишнадужтроугла.Ортоцентаритежиштетроу .Сложеније примене ставова подударности.
	КРУГ	Централни и периферијски угао у кругу.Обимкруга,бројπ.Дужина кружноглука. Површинакруга,кружногисечкаикружногпрстен

периферијскогуглаукругу; - израчунаобимиповршинукругаињеговихделова; - пресликадатигеометријскиобјекатротацијом; - одређујесредњувредност,медијануимод.	**ОБРАДАПОДАТАКА**	Ротација. Средњавредност,медијанаимод.

БИОЛОГИЈА

Називпредмета	**БИОЛОГИЈА**
Циљ	ЦиључењаБиологијеједаученик,изучавањембиолошкихпроцесаиживихбићауинтеракци значајбиолошкеразноврсности и потребу за одрживим развојем и развије одговоран од
Разред	**седми**
Годишњи фондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ** ПРЕПОРУЧЕНИ
– прикупиианализираподаткеоживотнимциклусимапочевши од	**НАСЛЕЂИВАЊЕ И**	Улогаизначајједра

оплођења; –упоредибесполноиполноразмножавање; – идентификујеразликеизмеђумитозеимејозенаосновнупром енебројахромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; – одредиодносизмеђугенаихромозомаиосновнуулогугенетич когматеријала у ћелији; - шематскиприкаженаслеђивањеполаидругихособинапр емапрвомМенделовомправилу; - одредиположајорганизманадрветуживотанаосновуприк упљенихианализираних информација о његовој грађи; - упоредиорганизменаразличитимпозицијамана„дрве туживота"према начину на који обављају животне процесе; – користимикроскопзапосматрањеграђегљива,биљнихиживо тињскихткива; - разврстаорганизмепремазадатимкритеријумима применомдихотомихкључева; - повежепринципесистематикесафилогенијомиеволуцијо мнаосновуданашњих и изумрлих врста – фосила; – идентификујеосновнеодносеубиоценозиназадатимпримери ма; - илуструјепримеримаодносизмеђуеколошкихфактор аиефекатаприроднеселекције; - упоредиприкупљенеподаткеоизабранојврстиињенојбр ојностинаразличитимстаништима; - повежеутицајабиотичкихчинилацауодређенојживотно јобласти–биому са животним формама које га насељавају; - анализираразликуизмеђусличностиисродностиорга низаманапримерима конвергенције и дивергенције; - идентификујетрофичкинивоорганизмаумрежиисхране; - предложиакцијезаштитебиодиверзитетаиучествујеуњима; – анализиразадатијеловниксааспектауравнотеженеиразноврс не	**ЕВОЛУЦИЈА** **ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ ИФУНКЦИЈЕКА ООСНОВАЖИВО ТА** **ПОРЕКЛОИРАЗН ОВРСНОСТЖИВ ОТА** **ЖИВОТУЕКОСИ СТЕМУ**	(хромозоми,настај ДНКипојамгена(а. ПрвоМенделовоп ранспланта ција. Наслеђивањепола. Наследнеболести. Животниципклуси(нерација.Једнопол ачајиулога полног Основнипринципи метрије–типични вишећелијскихорг Симетрија,цефали животиња. Присуство/одсуст (симетријаисегмен Ћелијесаспецифич не,нервне,ћелијеза Грађаиулогаткива афункционисањео Компаративнипре а,гљиваиживотињ обављању основнихживотни мпредставницима Основни принци биномнаноменкла ивотакрозосновне нивоа кола и класе Доказиеволуције, изова(предачке фосили). Саставиструктура динамика(природ миграције). Абиотичкифактор иродне

исхране; - идентификујепоремећајеисхраненаосновутипични хсимптома(гојазност, анорексија, булимија); - планиравремезарад,одморирекреацију; - доведеувезуизмењенопонашањељудисакоришћењемпсих оактивнихсупстанци; - аргументујепредностивакцинације; - применипоступкезбрињавањалакшихобликакрварења; - расправљаоразличитостимеђуљудимасааспектаг енетичкеваријабилности, толеранције и прихватања различитости.		селекције(адаптац Мреже исхр области.Конверге животнихформи.З Заштита биодивер
	ЧОВЕКИЗДРАВЉЕ	Примеринаследни Особинеиграђавир Имунитет,вакцине Пулсикрвниприти Првапомоћ:повре Принципиуравнот и. Значајправилногч ица;тровањехрано Променеуадолесц Здравистиловижи (сан,кондиција,ит болестизависности

ХЕМИЈА

Називпредмета	**ХЕМИЈА**
Циљ	**Циљ**учењаХемијеједаученикразвијесистемосновнихкемијскихпојмоваивештинезаправи приборомисупстанцама,дасеоспособизапримену стеченогзнања ивештина усвакодневномживотуинаставкуобразовања,даразвијеспособностиапстрактногикритичк мскирад,иодговоранодноспремасеби,другимаиживотнојсредини.
Разред	**Седми**
Годишњи фондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**

– идентификујеиобјашњавапојмовекојиповезујухемијусадругим	**ХЕМИЈАКАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА**	Предметизучавања ка.

наукамаиразличитимпрофесијама,ипринципимаодрживо гразвоја; - правилнорукујелабораторијскимпосуђем,прибором ис упстанцама,и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; - експериментално појединачноиугрупииспита,опише иобјасни физичкаихемијскасвојствасупстанци,ифизичкеихемијск епроменесупстанци; - повезујефизичкаихемијскасвојствасупстанцисап рименомусвакодневно животу и различитим професијама; - налазипотребнеинформацијеуразличитимизворима користећиосновну хемијску терминологију и симболику; - објашњаваосновнуразликуизмеђухемијскихелементаи једињења,ипрепознајепримерехемијскихелементаиједи њењаусвакодневномживоту; - објашњавапочемусеразликујучистесупстанцео дсмешаиилуструје то примерима; - разликујехомогенеихетерогенесмеше,наводип римереизсвакодневног живота и раздваја састојке смеша; - представљаструктуруатома,молекулаијонапомо ћумодела,хемијских симбола и формула; - повезујераспоредеелектронауатомуелементасположаје мелементау Периодном систему елемената и својствима елемента; - разликујехемијскеелементеијединењанаосновух емијскихсимбола и формула; - разликујетиповехемијскихвеза,препознајетипхеми јскевезеусупстанцама и повезује са својствима тих супстанци; - објаснипроцесрастварањасупстанцеиквантитативн означењерастворљивостисупстанце; - изводиизрачунавањаувезисмасенимпроцентним саставомраствора; - напишејединачинехемијскихреакцијаиобјасн ињиховоквалитативно и квантитативно значење;	**НАУКАИХЕМИЈА УСВЕТУОКОНАС**	Применахемијеура животу. Супстанца.Врсте хемијска исмеше.**Демонстр** узоракаелемената.
	ХЕМИЈСКАЛАБОРА ТОРИЈА	Хемијскалаборато осуђеиприбор. Физичкаихемијска танци.Физичкеихе несупстанци. **Демонстрационе** демонстрирање пр посуђем иприбором,иправ скихтехникарада; својстава и проме **Лабораторијскав** рада:мешање, уси **Лабораторијскав** рењемасе,запреми **Лабораторијскав** станци.
	АТОМИИХЕМИЈСК ИЕЛЕМЕНТИ	Атоми хемијских симболи.Грађаато ронскиомотач.Ато изотопи. Распоределектрон Периодни сист периодичности везаизмеђубројаир маелеменатаи пол Племенитигасови **Демонстрациони** очестичнојграђису **ВежбаIV:**одређив ектрона.
	МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА ИЈЕДИЊЕЊА,ЈОНИ ИЈОНСКАЈЕДИЊЕ ЊА	Ковалентнавеза:м имолекулијединје решетка. Јонскавезаијонска

- квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећипојмоверелативнаатомскаимолекулскамаса, количинасупстанцеимоларнамаса; - опишеиобјаснифизичкаихемијскасвојстваводоникаикисеоника; - разликујеоксиде,киселине,хидроксидеисолинаоснову хемијскеформуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења; - индикаторимаиспитаинарНскалипроценикиселостраствора; - тумачиознакесаамбалажесупстанци/ комерцијалнихпроизвода.		Валенца.Хемијске **Демонстрационе** својствасупстанци **Лабораторијскав** нцисајонском и су
	ХОМОГЕНЕИХЕТЕРОГЕНЕСМЕШЕ	Смеше:хомогенеи Раствори– хомогенесмеше.Ра дух – хомогене см Масенипроцентни Раздвајањесастоја епомоћумагнета. **Демонстрациони** иињиховасвојства засићени и преза смеша. **Лабораторијска** растворљивости супстанци.**Лабора** касмеша:декантов магнета.
	ХЕМИЈСКЕРЕАКЦИЈЕИХЕМИЈСКЕЈЕДНАЧИНЕ	Хемијскереакције не. **Демонстрационе** мерењеиупоређив мијскереакције у систему. **ВежбаVIII:**састав
	ИЗРАЧУНАВАЊАУ ХЕМИЈИ	Релативнаатомска маса.Количина су маса. Законсталниходно Масенипроцентни анаосновујединачи **Лабораторијскав** унавањемоларне м
	ВОДОНИКИКИСЕОНИКИЊИХОВАЈЕДИЊЕЊА.СОЛИ	Водоник. Кисеоник.Оксидаци

		Оксиди: хемијске својства.Киселине: основна својства.Хидроксид иосновнасвојства.N скала. Неутрализација– хемијскареакцијаки формуле и називи. **Демонстрациониог** испитивањекисело- базнихсвојставарас трализације. **Лабораторијскавеж** базнихсвојставарас

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Називпредмета	**ТЕХНИКАИТЕХНОЛОГИЈА**
Циљ	**Циљ**наставеиучења*Техникеитехнологије*једаученикразвијетехничко-технолошкуписменост,даизградиодговоранодноспремарадуипроизводњи, животном и техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопственапрофесионалнаинтере и иницијативно.
Разред	**Седми**
Годишњи фондчасова	**72часа**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- повежеразвојмашинаињиховдоприносподизањуквалитетаживотаирада; - повежеергономијусаздрављемиконфоромљудипри употребитехничкихсредстава; - анализирадалијекоришћењеодређенепознатете хникеитехнологије у складу са очувањем животне средине; - истражимогућностисмањењатрошковаенергијеудомаћинству; - повежезанимањауобластипроизводнихтехникаитехнологијасасопственимингересовањем; - разликујеврстетранспортних машина; - повежеподсистемекодвозиладрумскогсаобраћајасањиховомулогом; - проверитехничкуисправностбицикла; - демонстрирапоступкеодржавањабициклаилимопеда; - самосталноцртаскицомитехничкимцртежомпредмете користећиортогонално и просторно приказивање; - користиCADтехнологијузакреирањетехничкедокументације; - образложипредностиупотребе3Dштампе уизрадитродимензионалних модела и макета;	**ЖИВОТНОИРАДНООКРУЖЕЊЕ** **САОБРАЋАЈ** **ТЕХНИЧКАИДИГИТАЛНАПИСМЕНОСТ**	Појам,улогаиразвојм Потрошњаенергијеу Утицајдизајнаиправи ставаназдрављељуди Зависносточувањажи Професије(занимања икаитехнологија. Машинеспољашњег Подсистемикодвозил реносни,управљачки Исправанбицикл/ мопедкаобитанпреду у. Специфичности машинству.Ортогона епредмета.Коришће програма за CAD. Употреба3Dштампеу моделаимакета. Основнекомпоненте Управљањеиконтрол и

- управљамоделимакористећирачунар; - објасниулогуосновнихкомпонентирачунара,таблета,паметнихтелефона и осталих савремених ИКТ уређаја; - објасниулогуизначајвештачкеинтелигенцијеиприменуусвакодневномживоту; - аргументујезначајрационалногкоришћењарасположивихресурсаЗемљи; - идентификујематеријалекојисекористеумашинствуи наосновуњихових својстава процењује могућност примене; - користиприборзамерењеумашинствуводећирачунаопрецизностимерења; - врши операције обраде материјала који се користе у машинству,помоћуодговарајућихалата,прибораимашинаипримениодговарајућемере заштите на раду; - објасниулогуодређенихелементамашинаимеханизаманајједноставномпримеру; - образложизначајприменесавременихмашинаумашинскојиндустријиипредностироботизације производнихпроцеса; - објасниосновеконструкцијеробота; - класификујепогонскемашине– мотореиповежеихсањиховомприменом; - самостално/ тимскиистражиирешизадатипроблемуоквирупројекта; - израдипроизводускладусапринципимабезбедностинараду; - тимскипредставиидеју,поступакизрадеипроизвод; - креирарекламузаизрађенпроизвод; - вршие-коресподенцијуускладусаправилимаипрепорукамасацилъемунапређењапродаје; - процењујесвојрадираддругихнаосновупостављенихкритеријума(прецизност, педантност и сл.).	**РЕСУРСИИПРОИЗВОДЊА** **КОНСТРУКТОРСКОМОДЕЛОВАЊЕ**	интерфејса. Вештачкаинтелигенпојмови;примеритехвештачком интелиге Рационалнокоришћештитаживотнесреди Материјалиу ма др.). Мерењеиконтрола– појамипримена мерн Технологијаобрадем теријаласаи без ск технологије обраде). Елементимашинаиме нтизапренос снаге и Производнемашине: серијскапроизводња. Појам,врсте,наменаи огониуправљање). Погонскемашине– мотори(хидраулични вање погонских ма робота. Проналажењеинфор њезадатка.Самостала Израдатехничкедоку илиузпомоћ рачунар Реализацијапројекта-израдамоделакоришћ складу са принципим Представљањеидеје, Проценасопственогр љенихкритеријума. Употребаелектронск напређењапроизвода

		Одређивањеоквирнеце модела. Креирањерекламезаиз

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Називпредмета	**ФИЗИЧКОИЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**
Циљ	**Циљ**учењаФизичкогиздравственогваспитања једаученик унапређује физичкеспос изобластифизичке издравствене културе, ради очувања здравља и примене правилн савременим условима живота и рада.
Разред	**Седми**
Годишњи фондчасова	**108часова**

ИСХОДИ **Позавршеткуразредаученикћебитиустањуда:**	**ОБЛАСТ/ТЕМА**		**САДЕ**
– примени комплексе простих и општеприпремних вежбиодговарајућег обима иинтензитета усамосталном вежбању; – сврсисходнокористинаученевежбеуспорту,рекреацијииразличитимситуацијама; – упоређујеианализирасопственерезултатесатестирањаузпомоћнаставника са вредностима за свој узраст; - применидостигнутинивоусвојенетехникекретањауигри,спортуисвакодневномживоту; - примениатлетскедисциплинеускладусаправилима;	**ФИЗИЧКЕСПОСОБНОСТИ**		**Осно** Вежбе Вежбе Вежбе Вежбе Вежбе Прим рађен спосо
– развијасвојемоторичкеспособностиприменомвежбањаиатлетике; – одржаваравнотежуурazличитимкретањима,изводиротацијетела; - применивежбањаизгимнастикезаразвојмоторичкихспособности; - изведеелементеодбојкашкетехнике; - примениосновнаправилаодбојке; –користиелементетехникеуигри; –примениосновнетактичкеелементеспротскихигара;	**МОТОРИЧКЕВЕШТИНЕСПОРТИ СПОРТСКЕДИСЦИПЛИНЕ**	**Атлетика**	**Осно** Техни Истра Техни аСкок Бацан Скок Бацан **Прош**

–учествујенатакмичењимаизмеђуодељења; –изведекретањауразличитомритму; - игранародноколо; - изведеосновнекоракеплесаизнароднетрадициједругихкултура; –изведекретања,вежбеисаставеузмузичкупратњу; –преплива25mтехникомкраула,леђногкраулаипрсномтехником; –проценисвоје способностиивештинеу води; –скочиуводуна ногеинаглаву; - роniудужинуускладуса својиммогућностима; - поштујеправилапонашањауводи,иоководенесредине; –уочиризичнеситуацијеуводиионоње;			Скоку Тробо
		Спортскагимнастика	**Основ** Вежбе хзапо Тло Преск Трамп Врати Двови збојПа разбој Круго Коњса Греда **Прош** Натлу ијевеж
- вреднујеутицајпримењенихвежбинаорганизам; - проценинивосопственедневнефизичкеактивности; - користиразличитевежбезапобољшањесвојих физичкихспособности; - проценипоследиценедовољне физичкеактивности; - применимеребезбедностиувежбањуушколииванње; - одговорноседносипремаобјектима,справамаиреквизитима; - примениипоштујеправилаигараускладусаетичкимнормама; - примереносепонашакаоучесникилипосматрачнатакмичењима;		**Основетимскихиспортскихигара**	**Одбој** Основ игре. **Футса** Играу **Руком** Играу **Коша** Сложе лаигре **Акти**
		Плес иритимика	**Основ** Вежбе

–решаваконфликтенадруштвеноприхватљивначин; – пронађеикористиразличитеизвореинформацијазаупознавањесаразноврсним облицима физичких и спортско-рекративнихактивности; –прихватипобедуипораз; – уважиразличитеспортовебезобзираналичноинтересовање; – примениусвојенемоторичкевештинеуванреднимситуацијама; –повежезначајвежбањазаодређенепрофесије; –вреднујелепотупокретауфизичкомвежбањуиспорту; –подстичепородицунаредовновежбање; - повежеврстевежби,игараиспортасањиховимутицајемназдравље; - коригуједневниритамрада,исхранеиодмораускладусасвојимпотребама; –користиздравенамирницеуисхрани; –разликујекориснеиштетнедодаткеисхрани; –примењујездравствено-хигијенскемереувежбању; – правилнореагујеипружиосновнупрвупомоћприликомповреда; - чуваживотнусредину токомвежбања; - препознапоследицеконзумирањадувана,алкохола иштетнихенергетскихнапитака; – водирачунаорепродуктивнимогранимаприликомвежбања.		**Пливањеиватерполо**	Вежбе Вежбе Народ Народ Енгле **Прош** Саста Саста Саста Основ **Основ** **ајиПл** Техни Техни Одржа оћ. Рођен Плива **Прош** Мешо **Ватер** Плива Хвата Шутн **Прош** **ивање** Мешо Игреу **Ватер**

			Основ
		Полигони	Полиг рички
	ФИЗИЧКА ИЗДРАВС ТВЕНАКУ ЛТУРА	**Физичковеж бањеиспорт**	**Основ** Основ Функ систем Понаш и(прен сопст Чуван асекор Облиц у. Навиј решав Писан изобл Вежба редни Значај безбед вежба Пород ањеПл вежба
		Здравственов аспитање	**Основ** Утица идр.)н Здрав хигије Значај ерија(Подел овог

			преко Прва екоти Вежба услов После кохол суплe Вежба Значај прили

ОСМИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Називпредмета	**СРПСКИЈЕЗИКИКЊИЖЕВНОСТ**
Циљ	**Циљеви**учењапредмета*Српскијезикикњижевност*јесудасеученик оспо уразличитимкомуникативнимситуацијама,у говору и писању; да кроз читање и тумачен компетенције које, уз књижевно знање, обухватајуемоционално ифантазијско уживљ посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљав просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспо иприликом тумачењаоткриваразличитеслојевеизначења;дастиче основ оместу,улозиизначајујезикаикњижевностиукултури,каоиомедијскојписмености; да сти знања и да научикако функционално да повезује садржаје предметних области.
Разред	**Осми**
Годишњи фондчасова	**136часова**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- читасаразумевањемкњижевноуметничкетекстов еиосталетипове текстова, примењујући различите стратегије читања; - тумачи значења, језичке, естетске и структурне особинеуметничкихтекстова, користећикњижевне термине ипојмове; - критичкипромишљаостварностинаосновупрочитан ихдела;	**КЊИЖЕВНОСТ**	**ЛЕКТИРАЛИР ИКА** *1.* ЂураЈакшић:„Отаџбина” *2.* ЈованЈовановићЗмај:„Светлиг *3.* ЈованЈовановићЗмај:„Ђулићи” *4.* ДесанкаМаксимовић:„Пролет *5.* МомчилоНастасијевић:„Труба

- истакнеуниверзалневредностикњижевногделаип овежеихса сопственим искуством и околностима у којима живи; - повежеписцеиделаизобавезногделапрограмаод5.до 8. разреда; - издвојиосновнеодликекњижевногродаиврстеуконкретномтексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопуинтерпретације;		*6.* ИванВ.Лалић:„Ветар” *7.* МаринаЦветајева:„Месечев сј **ЕПСКО-ЛИРСКЕВРСТЕ** 1. БранкоРадичевић:*Ђачки* Карловци,местомоједраго...”) *2.* Народнаепско-лирскапес

- уочислојевитосткњижевногделаимеђужа нровскопрожимање; - повежекњижевнаделасаисторијскимили другимодговарајућимконтекстом; - одредивременскиоквирукојемјеписацстварао; - разликујеауторакњижевноуметничкогтекстаод наратора,драмског лица или лирског субјекта; - препознанационалневредностиинегујекултурнои сторијскубаштину, поштујући особености сопственог народа и другихнарода; - учествујеуизборукњижевнихделаиначинањихове обрадеипредстављања; - објаснинастанакиразвојсрпскогкњижевногјезика; - разумезначајкњижевногјезиказакултуруиисториј усрпскогнарода; - сврстасрпскијезикуодговарајућујезичкугрупууЕвр опи; - именуједијалектесрпскогјезика; - разумепостојећејезичкеприликеуСрбији; - издвојиделоветвореницеипрепознаосновнемодел ењиховогграђења; - користисадржајеизграматикеобрађенеупре тходнимразредима и повеже их са новим градивом; - доследнопримениправописну норму; - примениосновнаправилаораспоредуакцената; - уочиразликуизмеђунаучног,администра тивногиразговорног функционалног стила; - пишеиговорипоштујућикарактеристикераз личитихфункционалнихстилова; - уочиразликуизмеђуречиилексеме;		**ЕПИКА** *1.* ВукСтефановићКараџић 2. ВукСтефановићКараџић к) 3. ДоситејОбрадовић:*Живо* 4. ПротаМатејаНенадовић:*Л* 5. Петар ПетровићЊегош:*Г* 6. СимоМатавуљ:„Пилипен 7. ЛазаЛазаревић:„Свећето 8. МилошЦрњански:*Сеобе*(*РомануЛондону*(„Пролећјес 9. БранимирЋосић:*Покоше* днамладост”) 10. ДиноБуцати:„Колумбар” 11. Херман Хесе: „Магија будућност одбиблиотека,читањаисањарен избородломакаиз огледа: „Крат читалаца”, „Нова генерацијаел илиповратак фусноте”, „Роман *1.* ДанилоКиш:*Ноћимагла* 2. ПетарКочић:*Јазавацпре* 3. ЖанБатистПокленМолиј *мић*(одломак)**НАУЧНОПОПУ** **ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТО** *1.* ВеселинЧајкановић:„Оускрш *2.* МилутинМиланковић:*Крозва* *3.* ХилдаДајч:*Писма*−одломак, (обавезнанапоменаовласникупр *4.* Споменка Крајчевић: *К*р „Унутрашња пруга”:„Ст „Одлазак”;„СтаницаКалемегда „СтаницаБраћеБарух”–„Извесн „Простор”, „Булеварскабајка”) *5.* ГерманТитов:„25сатиусвемир Санаведеногсписка,обавезанје

- препознаметафоруиметонимијукаолексичкеме ханизмеиразуме значење вишезначних речи карактеристичних засвакодневнукомуникацију; - разумезначењезастарелихречиинеологизама; - користиречник,енциклопедијуилексикон; - уочи манипулацијуупропаганднимтекстовима; - напишеприказ,расправуикраћиесеј; - разликуједеловетекстаикњиге– укључујућииндекс,појмовник, библиографију – и уме да их користи; - повезујеинформацијеиидејеизнесенеутексту,уочавајасноисказане односе и изводи закључак заснован на тексту.		
		ДОМАЋАЛЕКТИРА 1.Народнеепскепесменовијихвр ије:„Почетакбуне против дах Чокешини”...) 2.Љубавненароднелирскепесме „Љубавнирастанак”...);обичајне 3.Изборизсавременесрпскепоез „Очијутвојихданије”,БранкоМ Војислав Карановић: „О читањ МошоОдаловић:„Ршуме,јесили „Гледајућиудрвеће”...) 4. ИвоАндрић:*Деца*(„Деца” *5.* БранисlавНушић:*Сумњи* *6.* КлодКампањ: *Збогоммој* *7.* ДавидАлбахари, *Мамац***ДОПУНСКИИ ЗБОРЛЕКТИРЕ** (бирати3–6дела) 1. МилошЦрњански:„Ја,ти 2. ОскарДавичо:„Србија”/„ *3.* БранкоЋопић:*Маламоја* 4. СтанисlавВинавер:*Ратн* *5.* Народнаприповетка:*Усуд* 6. ВукСтефановићКараџић: 7. РасткоПетровић:*Африка* 8. РадославБратић:*Мајстор*

			9. МилорадПавић:*Хазарски* одломци) *10.* ДушанКовачевић:*Котом* *11.* ГроздanaОлујић:*Гласамз* *12.* ЏонСелинџер:*Ловацужи* *13.* РичардБах:*ГалебЏонатан* *14.* КајоРитер: *Дечкокојинија* *15.* ЏонБојн:*Дечакупругасте* *16.* СјуТаузенд:*ДневникАдри* **КЊИЖЕВНИТЕРМИНИИПО** Стилскасредства:анафораиепиф Лирскеврсте:народнељубавнеп ицеиздравице); љубавна песма Епско-лирске врсте:поез балада.Драмскиспев. Мемоари.Биографија.
	ЈЕЗИК	**Граматика**	ЈезикСловенаупрапостојбини;с а.МисијаЋирила и Методија. П Старословенскијезикиписма(гл Развојсрпскогкњижевногјезика веносрпскијезик. Вук Караџић – реформа ј правописа.КњижевнијезикkодС ас(основниподаци). ОсновнејезичкегрупеуЕвропии ихјезика. Дијалектисрпскогјезика:екавск ресавски, шумадијско-војвођански)иијека рашкиисточнохерцеговачки).І дијалеката) и књижевни (норм језикаписмапремаУставу.Јези одаци).Језик – основне особине Грађењеречи: - основнимодели:извођење,слаг - простеречи творенице(изведенице,сложен

			–саставтворенica:корен,творбе Систематизацијапретходнообра еисинтаксе.Фонетика: подела г Морфологија:врстеиподврстере Синтакса:реченичничланови(са енице;слагање реченичних чла
		Правопис	Писањеименаизстранихјезикас Спојеноиодвојенописањеречи(ме).Генитивнизнак. Цртаицртица;другиинтерпункц
		Ортоепија	Краткоузлазниикраткосилазниа еакцентованих дужина (основн
	ЈЕЗИЧКАКУЛТУРА		Књижевниiосталитиповитекст уре. Текстови писани различи публицистички стил(репортажа,интервју);адми ица,обрасци,раднабиографија; (примери из текстова у уџбени другихнаставнихпредмета;упот рмина).Лексикологија: - једнозначностивишезначностр - лексичкаметафораилексичкам тваривањавишезначности; - синонимија,антонимијаихомон - застарелеречи;новеречи–неол - речник, лексик енциклопедија.Пропагандните ови(рекламеислично).Расправа есеј на задату тему. Приказ(књиге,филма,позоришн

		Говорневежбе:интерпретативно-уметничке(изражајночитање,рец разговора; интервју; расправа (д икоментара. Правописне вежбе: диктат, уоч грешака тексту;писањеименаизстранихјез чкитермини,мејлисл.); писање синтагми; писање црте и ц реченицама. Језичкевежбе:уочавањеиисправљ тексту;попуњавање текста са пра исправљање. Лексичко-семантичке вежбе: д (хомоними иакценти); пронал антонимски одређивањезначењаметафореиме ихречиинеологизама;дефинисање Писмене вежбе и домаћи задаци на часу.Четиришколс подваусвакомполугодишту.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ: је да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика

Годишњи фонд часова: 68

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ
НАШЕ ТИНЕЏЕРСКЕ ГОДИНЕ - OUR TEENAGE YEARS	8	-писање већих целина на основу датих елемената; -ступа у дијалог у оквиру 8 до 10 реплика; -правилно користи идиоматске изразе; -користи правилно предлоге у изразима и после придева и глагола -даље усавршава изговор гласова; -користи нове граматичке целине уз нови вокабулар; истражује самостално; -пише кратка неформална писма разноврсног садржаја. -разуме нови текст са мањим бројем непознатих речи; -пише нови текст слушањем истог; -од једне врсте речи прави другу са приложеним додацима. -представља припремљен рад на компјутеру; -правилно казује реченице у зависности од времена дешавања; -ради краћи научни рад; -поставља пиатња -правилно користи врсте речи у монолозима и дијалозима; -упознаје основна правила фонетике и морфологије; -правилно казује реченице у зависности од времена дешавања; -ради краћи научни рад.
ИСТРАЖИВАЊЕ СВЕТА - EXPLORING THE WORLD	7	
ТРАДИЦИОНАЛНИ ФЕСТИВАЛИ - TRADITIONAL FESTIVALS	10	
ЗАМИСЛИТЕ СВЕТ БЕЗ ТОГА - IMAGINE A WORLD WITHOUT IT	8	
СВЕТ ЖИВОТИЊА - THE ANIMAL WORLD	8	
ГРАДСКИ ЖИВОТ - CITY LIFE	8	

ИСТОРИЈА И ЛЕГЕНДЕ - HISTORY AND LEGENDS	11	-прави корелацију са другим предметима (користи музички инструмент као пом при презентацији); -користи управни говор и наводи друге на дијалог и конверзацију, -разуме рекламе, радио и ТВ емисије блиске интересовањима ученика и значајне за младе, као и о темама образовног карактера из области науке. -користи мимику и покрете (глума)као помоћно средство да иницира тему; -употребљава енглеске архаизме; -користи фотографију као подсетник на тражени термин. -употребљава придеве и прилоге у компаративним реченицама, -увиђа сличности и разлике са матичном и осталим културама. -поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине; -тражи значење у речнику; -употребљава синониме; -разуме и користи све врсте речи рецептивно и продуктивно; -правилно користи интензификаторе у реченици; -зна да користи врсте речи;
ДОЛАЗИ ЛЕТО - SUMMER'S COMING	8	

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Називпредмета	**ЛИКОВНАКУЛТУРА**
Циљ	**Циљ**наставе иучењаЛиковнекултуреједасеученик,раз иестетичкекритеријумекрозпрактичнирад,оспособљаваза комуникацију и да изграђује по и уметничком наслеђу свог и других народа.
Разред	**Осми**
Годишњи фондчасова	**34** часа

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- бираодговарајућиприбор,материјал,технику,уређајиапликативнипрограмзаизражавањеидеја,имагинације,емоција,ставоваипорука; - користиразноврснеподаткеиинформацијекаоподстицајзастваралачкирад; - примењујезнањаоелементимаипринципимакомпонованјаустваралачком раду и свакодневном животу;	**КОМПОЗИЦИЈА**	Применапринципакомпонова Просторипропорције(ергоном
	НАСЛЕЂЕ	Културна баштина (значај, Најзначајнијауметничкаоств поменицинатериторијиСрби

- реализујеједноставнеликовнепројекте,самосталноиусарадњисадругима; - дискутујеаргументованоосвојимирадовимадругихуважавајућиразличитамишљења; - правипрезентацијеусклађујућисликуитекстиприказујућикључнеподатке и визуелне информације; - тумачисадржајеодабранихуметничкихделаиодабранувизуелнуметафорику; - разговараозначајукултурнебаштинезаличниразвој,развојтуризмаи очување културног идентитета земље.	**КОМУНИКАЦИЈА**	Декодирањеслике(теме,мотиПиктограми...). Пројекти (цртеж, слик фотографија, филм,анимација,игрице,стри ,шминкаибодиарт, одевне ко

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Називпредмета	**МУЗИЧКАКУЛТУРА**
Циљ	**Циљ**учењапредметаМузичкакултураједакодученика,развијајућиинтересовањазамузичк шљење,формираестетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према с свога и других народа.
Разред	**Осми**
Годишњи фондчасова	**34**

ИСХОДИ Уоквируобласти/теме ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈ**
–повежеразличитевидовемузичкогизражавањасадруштвено-историјскимамбијентом у коме су настали; – уочиосновнекарактеристикемузичкогстваралаштвауроматизму,импресионизмуисавременомдобу; - препознајенационалнеигреуделимауметничкемузике; - наведеизражајнасредставамузичкеуметностикарактеристич назапериодромантизма, импресионизма и савременог доба; - разликујемузичкеформеромантизма,импресионизмаисавременогдоба ; - идентификујерепрезентативнемузичкепримеренајзначајнијихп редставникаромантизма, импресионизма и савременог доба; – идентификујеелементемузикеранијихепохакаоинспирацијуумузициса временогдоба; –препознаврстудувачкихинструментапоизгледуизвуку; –опише начиндобијањатонакоддувачкихинструмената; – препознаинструментилигрупупремаврстикомпозицијеуоквирудатогм узичкогстила; – објасникакојемузикаповезанасадругимуметностимаиобластимаванум етности(музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничкемогућностиинструмената; – изводимузичкепримерекористећиглас,покретиинструменте,самостал нои у	**ЧОВЕКИМУЗИКА**	Романтизам Програмска Солопесма Клавирскам Националне даш,казачок Музичко-сце Сметана,Дво н,Паганини, Чајковски, Б Мокрањац Импресиони Равел,Дебис Савременод Жанрови:Це Импровизац Стравински, Коњовић,Ко
	МУЗИЧКИИНСТРУМЕНТИ	Дувачкиинст

групи; - користимузичкеобрасцеуосмишљавањумузичкихцелинакрозпевање,свирањеипокрет; - комуницираугрупиимпровизујућимањемузичкецелинегласом,инструментомилипокретом; - учествујеукреирањуи реализацијишколскихприредби,догађајаипројеката; - изразидоживљајмузикејезикомдругихуметности(плес,глума,писанаилиговорнареч, ликовна уметност); - примењујепринципсарадњеимеђусобногподстицањауком уникацијиизаједничкомузицирању; - сепонашаускладусаправилимамузичкогбонтонаурaзличити ммузичкимприликама; - критичкипросуђујеутицајмузикеназдравље; - користимогућностиИКТ-азасамосталноистраживање,извођењеиствараласштво.	**СЛУШАЊЕМУЗИКЕ**	Елементи динамика, т инструмента Слушањесве нтизма,импр доба. Слушање иструментал иинструмент хистранихко Слушањедел
	ИЗВОЂЕЊЕМУЗИКЕ	Певањепеса ијом)самост Певањепеса луху.Певање покретом. Певањеисви ичкихкомпо инструмента Извођењеје аобрађеномт Извођење (ритмичких примера устилумузи меногдоба.
	МУЗИЧКОСТВАРАЛАШТВО	Импровизац Креирањепо Креирање р Реконструк антизма,им музике. Изрададувач ала.

ИСТОРИЈА

Називпредмета	**ИСТОРИЈА**
Циљ	**Циљ**учења Историједа ученик,изучавајућиисторијскедогађаје,појаве,процесе или неопходнезаразумевање

	савременогсвета,развије вештинекритичкогмишљењаиодговоран националномидентитету,културно-историјскомнаслеђу, друштву и држави у којој живи.
Разред	**Осми**
Годишњи фондчасова	**68**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
_ смештакључнедогађаје,појавеипроцесеизсаврем ене	**ОСНОВИПРОУЧАВ АЊАПРОШЛОСТИ**	Основнеодликепериодаодз ана.

историјенавременскојленти; - уочидинамикуразличитихисторијскихпојаваи променана историјској карти; - поредиразличитеисторијскеизвореиранги раихнаоснову њихове сазнајне вредности; - анализираипроцениближехронолошкопорек лоизворана основу садржаја; - поредећиразличитеизвореоистојисторијскојп ојавиилидогађају, анализира позицију аутора; - доведеувезуузрокеипоследицеисторијских догађаја,појава и процеса на конкретним примерима; - наведе специфичности друштвених појава, процеса,политичкихидеја,ставовапојединацаиг рупауисторијскомпериоду савременог доба; - образложизначајиулогуистакнутихличност иудатомисторијскомконтексту; - уочиелементеконтинуитетаидисконтинуите тасрпскедржавности; - изведезакључакоповезаностинационалнеис торијесарегионалном и светском, на основу датих примера; - образложиутицајисторијскихдогађаја,појаваип роцесанасавременодруштво; - идентификује основне карактеристике тоталитарнихидеологијаинаводињиховепос ледицеуисторијскомисавременомконтексту; - препозна,напримеримаизсавременеисторије ,важностпоштовањаљудскихправа;	**ЕВРОПА,СВЕТИС РПСКИНАРОДУ ЈУГОСЛОВЕНСК ОЈДРЖАВИ У ПЕРИОДУИЗМЕЂ УДВАСВЕТСКАР АТА**	Историјскиизвориза изуч светског донашихданаињиховасазна дио,визуелни,усмена сведо Последице Великог рата одраз удруштвеномикултурномж –новакартаЕвропе и света) РеволуцијеуРусијииЕвропи Стварањејугословенскедрж иоциујединења, међунарол Политичкеидруштвено-економскеприликеуЕвропи тоталитарне идеологије иуметност, свакодневни ж Југословенска краљевина конституисањедржаве,поли номскеприлике;култура,ул питање). Истакнуте личности: Ни Лењин, РозаЛуксембу ВолтДизни, ЧарлиЧаплин,СергејЕјзенш ЈосифСтаљин,ФренклинРу АлександарI,Марија,ПетарI СтјепанРадић,МиланСтоја ачек,СлободанЈовановић, Секулић, Ксенија Атанасиј МиленаПавловићБарили,И
- наведе примере како су идеје о родној, верској иетничкојравноправностиутицаленасавременеп олитичкеприликеиразвојдруштва; - поредиположајиначинживотаприпадникаразли читих	**ДРУГИСВЕТСКИР АТ**	Свет у рату – узроци, ме политикатоталитарних др стране, савезништва,фро начини свакодневица;страдањецив ифашистичкекоалиције. Југославијаисрпскинароду улазакурат,војнипораз,окуп

друштвених групауисторијскомпериодусавременогдоба; - илуструјепримеримаутицајнаучно-технолошкогразвојана промене удруштву, економијиприродном окружењу; - образложи утицај различитих друштвено-економскихсистеманасвакодневниживотљуди,анализирајућидатепримере; - препозна како су културне интеракције, исарадњаразличитихетничкихисоцијални хгрупаутицалинаполитички, друштвени и привредни живот; - наведепримереутицајаспортскихиумет ничкихдостигнућа на обликовање савременог друштва; - идентификује узроке, елементе и последице историјскихсукобаиратоваидискутујеомогућим начинимапревенцијеконфликата; - објаснизначењепојмовагеноцидиХолокауст; - изведезакључкеоузроцима,токуипоследицам аратоваусловљенихраспадомСФРЈкористећии звореразличитогпорекла и сазнајне вредности; - изразиставове,заснованенаисторијскимаргу ментима,уважавајући мишљење саговорника; - препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију уисторијскомизворуиформулишеставкојисесуп ротстављаманипулацији; - критичкисеодносипремаинформацијамаи змедијакористећи се историјским знањима и вештинама; - анализираисторијскедогађајеипојавена основудоступног аудио-визуелног изворног материјала; - осмисли, спроведе ипрезентује резултате истраживањазаснованог на одабраним историјским изворима илитератури, користећи ИКТ; - образложисмисаонеговањасећањанаважнедо гађајеиличности из историје савременог доба;		квислиншкетворевине;генс аборбаиграђански рат; војн Последице рата – људски друштвенепромене,миграц ењазаратнезлочине;ствара Истакнуте личности:Френк љин,АдолфХитлер, Бенито Франко, АнаФранк,ПетарIIКарађор з,МиланНедић,Анте Павел
	СВЕТ,ЕВРОПАИСР ПСКИНАРОДУ ЈУГОСЛОВЕН СКОЈДРЖАВИ УПЕРИОДУХЛ АДНОГРАТА	СветпослеДругогсветскогр блоковскаподела,тркаунао рата, ратна жариш европскеинтеграције, покр и мањинска права,антир достигнућа, освајање свем Југославија и српски нар изградња новогдржавн једнопартијски систем, противницима, међунар културнеприлике,самоупра опуларнакултура,новетенд Истакнуте личности:ЏонКе МартинЛутерКинг, Роза Енди Ворхол, Јосип Броз, Иво Андрић, Милош Цр Траиловић, Душан Ковач
	СВЕТ,ЕВРОПА,СР ПСКАДРЖАВА И НАРОД УСАВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	Светпосле хладнограта уЕвропи, распадСССР-а, н Европске уније, домин интервенције вел глобализације,Четвртаинду ,интернет,друштвенемреже тероризма, миграције, савр Српски народ на крају 20. тих година,међунационалнетен огсистема,распадСФРЈ, г интернационализацијасуко економске прилике ратнизлочини,страдањецив огнаслеђа,НАТОагресија ратова,политичкепромене самостална држава, питање региону,српскинародудија Европској

- истражимеморијалнеспоменикеулокалнојс рединиuучествује у организовању и спровођењу заједничкихшколскихактивностивезанихзар азвојкултуресећања; - покажеодговоранодноспремакултурно-историјскомнаслеђу сопственог и других народа; - уочиодразисторијскихдогађајаипојаваукњи жевнимиуметничкимделима; - препознаисторијскудимензијуполитичких,ку лтурнихитехнолошких промена у савременом свету и РепубличиСрбији.		унији,култураиспорт. Истакнуте личности:РоналдР р,БилГејтс,Владимир Пути Милошевић, Фрањо Туђман Војислав Коштуница.

ГЕОГРАФИЈА

Називпредмета	**ГЕОГРАФИЈА**
Циљ	ЦиључењаГеографијеједаученикпојмовноиструктурноовладаприродно-географским,демографским,насеобинским,политичко-географским,економско-географс глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултура
Разред	**Осми**
Годишњи фондчасова	**68часова**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖ**
– учествујеупредлагањуиреализацијиистраживачкогпројектаулокалнојсредини;	**ГЕОГРАФСКИПОЛОЖАЈ,ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНАТЕРИТОРИЈЕСРБИЈЕ**	Југоисточ ониидез си.

– анализиратематскекартеистатистичкеподаткеиграфичкиихприказује; –одредигеографскиположајСрбијеидоведегаувезусаисторијско-географскимразвојем; –анализиракарактеристикеграницаипограничнихкрајеваСрбије; - опишеузрокеипоследицегеотектонскихпроцесанатериторијиСрбије; - класификујеобликерељефанатериторијиСрбијеиименујерепрезентативне; – анализираутицајклиматскихфактораиклиматскихелеменатанаклимуСрбије; – класификујеиописујесвојстваводнихобјекатакористећикартуСрбије; –наводиначинекоришћењаводаСрбије; –препознајеефектеутицајафизичко-географскихпроцесаначовекаиадекватнореагује у случају природних непогода; – доведиувезураспрострањеностбиљнихиживотињскихврстаифизичко-географске карактеристике простора; – објашњавапопулационудинамикустановништваСрбије:кретањебројастановника, природни прираштај и миграције; – изводизакључкеоутицајупопулационединамикенаструктурестановништвау нашој земљи; – изводизакључкеоважностипредузимањамерапопулационеполитике; –израђујеианализираграфичкеприказеструктурастановништва; – објашњаваутицајприроднихидруштвенихфакторананастанак,развојитрансформацију насеља у нашој земљи; - уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицајприроднихидруштвенихфакторанаразвојиразмештајпривреднихделатностиу нашој земљи; - доводиувезуразмештајпривреднихделатностисаквалитето мживотнесредине у нашој земљи; – препознајеефектепроизводњеикоришћењаразличитихизвораенергијена	**ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕОДЛИКЕСРБИЈЕ** **ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕОДЛИКЕСРБИЈЕ**	Географс Историјс Симболи Границеи Геотекто . Сеизмиза Тектонск Падински мводе. Рељефна а. Утицајие оцесанач Климатск Климатск Подземне РекеСрби ЈезераСр Заштитав Земљишт Распрост вета. Кретањеб ниразмеш Природне Миграци становни популаци Прванасе

квалитетживотнесредине; – описујерепрезентативнеобјектеприроднеикултурнебаштинеиозначаваихнакарти; –процењујеважносточувањаприроднеикултурнебаштинеСрбије; – објашњаваутицајисторијскихисавременихмиграцијанаразмештајСрбаусвету.		Селоирурал Градови. Урбанизаци Београд. Природнир Друштвени менеуструк Пољоприв Индустрија Саобраћаји Туризам ит Делатности
	ПРИРОДНАИКУЛТУРНАБАШТИНАСРБИЈЕ	Природнаба Културнаба Светскабаш рбији.
	ГЕОГРАФИЈАЗАВИЧАЈА	Појамигеог Природнека Друштвене
	СРБИУРЕГИОНУИДИЈАСПОРИ	Србиу Црн СрбиуБиХ- Србиу Хрва Србиуостал Србиудијас

ФИЗИКА

Називпредмета	**ФИЗИКА**
Циљ	**Циљ**учењаФизикејестеупознавањеученикасаприроднимпојавамаиосновнимзаконимапри ости,оспособљавањеза уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање зн истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравањепремапримењифизичкихзаконаусвакодневномживотуираду.
Разред	**осми**
Годишњи фондчасова	**68часова**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- повезујефизичкевеличинекојеописујуосцилацијеиталасе; - описујекарактеристикезвука,ултразвукаиинфразвук аинаводипримере примене ултразвука; - анализира примере одбијања ипреламања светлости, тоталнерефлексије (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп; - демонстрираиобјасни:осциловањекуглицеклатнаителао бешеногоопругу, осциловање жица и ваздушних стубова; - демонстрираиобјасни:појавусенке,функционисањеокаи корекцијувида; - примењујепревентивнемерезаштитеодбукеиодпре комерногизлагања Сунчевом зрачењу; - демонстрираузајамноделовањенаелектрисанихтелаи објасниодчега оно зависи; - прикажеиопишеелектричнополе,израчунасилукојомп ољеделујена наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричногполја; - објаснипровођење струје крозметале, течности игасове иупоредиотпорностиметалнихпроводниканаосновуњих овихкарактеристика;	**ОСЦИЛАТОРНОИТАЛАСНОКРЕТАЊЕ**	Осцилаторнокретање(ос сциловањекуглицеклатн сујеосциловање фреквенција).Законоодр осциловању тела. Механичкиталаси.Осно снокретање(таласна дуж Звук.Карактеристикезву *Демонстрациониогледи* Осциловање куглице кл ваздуху утечности).Осциловање ,различитезатегнуте ж различитим нивоима к црево са два левка, кан (таласна машина звучнерезонанције про (дужа стаклена цев саво Лабораторијскавежба *1.* Мерењепериодаосцил ањатеганаопрузи *2.* Одређивањеубрзања3е тна
	СВЕТЛОСНЕ	Карактеристикесветлост ти(сенкаи

- наводиикористиразличитеизвореелектричнеструје(EMS)изнадаих разврста ради рециклаже; - познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже,изабереодговарајућиопсегмерногинструментаимеријачинуструјеинапон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везанихотпорника и резултате прикаже табеларно и графички; - описујеефектекојисеиспољавајуприпротицањуелектричнеструје; - описујеузајамноделовањедвапаралелнапроводника саструјом,деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип радаелектромагнета и електромотора; - објаснипринципрадакомпасаиприродуЗемљиногмагнетногпоља; - користикомпасиапликацијезапаметнетелефоназаоријентацијууприроди; - препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњуелектричнеенергијеудомаћинствуидасепридржаваосновнихправилабезбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневномживоту; - решаваквалитативне,квантитативнеиграфичкезадатке изсвакенаведенеобласти; - објаснистуктуруатомскогјезграинуклеарнесиле; - опише радиоактивност,врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познајењихово дејство, примену и мере заштите; - разликујефисијуифузијуинаводимогућностињиховепримене.	**ПОЈАВЕ**	полусенка,помрачењеСу Законодбијањасветлости цијаликовапредмета. Брзинасветлостиуразли изаконпреламања светло Преламањесветлостикро жајаликовакод сочива. микроскоп. *Демонстрациониогледи.* Сенке.Хартлијеваплоча реламањусветлости. I делимично урођен у водом и испод ње). Пре кроз призму. Прелама икорекцијавида(оптичка етнојтабли,стаклена фла микроскоп. Лабораторијскевежбе *1.* Провераазаконаодбијан огледала. *2.* Одређивањежижнедал
	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	Наелектрисавање тела.Елементарнаколич њуколичине наеле наелектрисанихтела. Ку Електричнопоље (инехомогенополе). силеелектричногпоља.Н огелектричногпоља. Еле *Демонстрациониогледи.* Наелектрисавање чврст Електрофор,електрично сила електричног поља(уљу и пољу).Фарадејевкавез.А намашина.Мехурисапун Модел громобрана.
	ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	Електрична струја (једн настајањеелектричнестр ктричнеструјеинапона. Електричнаотпорностпр мовзакон

		задеострујногкола.Ради Ленцовзакон.Омов зако отпорника. Електричнаструјаутечно Мерезаштитеоделектри ичниуређаји). *Демонстрациониогледи.* Демонстрациони ампер електричнеструје у ко Графитна мина (оло електричне отпорности при протицању е електричнеструјеуводе аобатерија.Пражњењеу Теслиног трансформато Лабораторијскевежбе *1.* Зависностелектричнес абличнииграфички при *2.* Одређивањеелектрич лупомоћуамперметра и *3.* Мерењеелектричнестр аралелноповезаним о еквивалентне отпорност
	МАГНЕТНОП ОЉЕ	Магнетнополјесталнихм Магнетнополјеелектрич трујнипроводник. ДоприносНиколеТеслеи ромагнетним појавама и *Демонстрациониогледи.* Линијесиламагнетногпо шипке.Магнетна игла и Електромагнет. Узајамноделовањедвапа еструја.
	ЕЛЕМЕНТИА ТОМСКЕИН УКЛЕАРНЕФ ИЗИКЕ	Структураатома(језгро,е Природнарадиоактивно аигамазраци) и њихово свет. Заштита одрадиоа

		Вештачкарадиоактивност еенергијеирадиоактивног *Демонстрациониогled.* Детекцијаприсустварадио Милеровбројач)
	ФИЗИКАИСА ВРЕМЕНИСВ ЕТ	Значајфизикезаразвојдруг Доприносфизикеразвојуса ,скенер,магнетна резонан Физикаисавременетехнол лефонија,даљинско управ

МАТЕМАТИКА

- ;

Називпредмета	**МАТЕМАТИКА**
Циљ	**Циљ** учења Математике једаученик,овладавајућиматематичкимконцептим основеапстрактногикритичкогмишљења,позитивнеставовепремаматематици,способност иписмомиприменистеченазнањаивештинеудаљемшколовању ирешавањупроблемаизсвакодневногживота,каоидаформираосновзадаљиразвојматематич
Разред	**Осми**
Годишњи фондчасова	**136часова**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– примениТалесовутеоремуугеометријскимзадацимаиреалномконтексту;	**СЛИЧНОСТ**	Пропорционалневе. Талесоватеорема.

- применисличносттроугловаугеометријскимзадацима иреалномконтексту; - анализираодносетачака,правихиравниупросторуиз апишетеодносе математичким писмом; - представљацртежомодносегеометријскихобјекат ауравниипростору и користи их приликом решавања задатака; - уочиправоуглитроугаоупросторуипримениПитагорин утеоремуугеометријским задацима и реалном контексту; - решилинеарнуједначину,неједначинуисистемл инеарнихједначина са две непознате; - реширеалнепроблемекористећилинеарнуједначину,н ејединачинуили систем линеарних једначина са две непознате; - израчуна површину и запремину праве призме и четвоространепирамиде(основаправоугаоник),правилн етространеишестостранепирамиде; - израчунаповршинуизапреминуваљка,купеилопте; - примениобрасцезаповршинуизапреминутелау реалнимситуацијама; - нацртаианализираграфиклинеарнефункције; - учествујеуизборуистраживачкогпројектаиначинарада.		Сличносттроуглова Применесличности
	ТАЧКА,ПРАВАИРАВАН	Остачкеиправе, праве.Односи прав тачке од равни. Односидверавни. Ортогоналнапројек међуправеиравни. Полиедар.
	ЛИНЕАРНЕЈЕДНАЧИНЕИНЕЈЕДНАЧИНЕ С ЈЕДНОМНЕПОЗНАТОМ	Линеарнајединачина Решавањелинеарни Линеарна неједнач једномнепознатом. Применаураелнимс
	ПРИЗМА	Призма:појам,врсте Мрежаправепризме призме.Запремина
	ПИРАМИДА	Пирамида;појам,вр Мрежапирамиде.П рамиде.Запреминаг
	ЛИНЕАРНАФУНКЦИЈА	Линеарна функциј функције;нула знакфункције,моно арнефункције.Црта функција.
	СИСТЕМИЛИНЕАРНИХЈЕДНАЧИНА С ДВЕНЕПОЗНАТЕ	Појамлинеарнеједн елинеарнејединачин Решавањесистемам цијената;графичка Применаураелнимс
	ВАЉАК,КУПАИЛОПТА	Ваљакињеговиелем аправог

		ваљка. Купаињениелементи. векупе. Појамлоптеисфере.П изапреминалопте.

-
-
-

БИОЛОГИЈА

Називпредмета	**БИОЛОГИЈА**
Циљ	**Циљ**учењаБиологије једаученик,изучавањембиолошкихпроцесаиживихбићауи одговоранодноспремасебииприроди и разумевање значаја биолошке разноврсности и п
Разред	**Осми**
Годишњи фондчасова	**68часова**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈ** ПРЕПОРУЧ
- повежеграђућелијскихорганеласањиховомулогомуметаболизм ућелије; - повежеодносповршинеизапреминећелијеителасаначином обављањаосновних животних функција; - идентификујерегулаторнемеханизмеу одржавањухомеостазе; - илуструјепримеримавезуизмећуфизиолошкиходговораж ивихбићаипромена у спољашњој средини; - одговорносеодносипремасвомздрављу; - изразикритичкиставпремамедијскимсадржајимакојисеба вездравимстиловимаживота; - повежепроменеиасталеупубертетусаделовањемхормона; - идентификујепоремећајеурадуорганаисистемаорганаизазвани хнездравимначиномживота; - доведеувезупроменеживотнихусловасаеволуцијомживотанапл анети;	**ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ ИФУНКЦИЈЕКА ООСНОВАЖИВО ТА**	Улогаизнача зму ћелије:једро оропласти,ц Матичнећел кције.Принц живих бића Улогаизнача Ендокринис орнаулогахо Надражљиво тилност.Чул животиња. Рефлекснилу Поремећајиф гсистемаичу

- истражидавнонесталеекосистеме; - повежепроменекојеседогађајуорганизмутокомживотног циклусасаактивностимагена; - повежепроменененаследногматеријаласанастанкомновихв рстапутемприроднеселекције; - установиузрочно-последичнувезуизмеђугубитакаврстауекосистемуинегатив нихпоследицаупреносусупстанцеиенергијеумрежама исхране; - критичкипроценипоследицељудскихделатностиуодносунар асположивересурсе на Земљи;		Неуротрансм надражај.Хо спреге. Фотосинтеза ијскодисање нспирација. Температурн
	ЧОВЕКИЗДРАВЉЕ	Резултатиста иурина. Биолошкисм ентитетукон индивидуал Заштита одполнопре Одговорност
- повежеутицајеколошкихчинилацасараспоредомкарактеристичнихврстакоје насељавају простор Србије; - истражиприсуствоинвазивнихврстаусвојојоколинииверова тнепутевенасељавања; - истражиразлогегубиткабиодиверзитетаналокалномподручју.	**ПОРЕКЛОИ РАЗНОВРСНОСТЖИВОТА**	„Календарж изамакрозге Значајалги продукцију О2иозонско аразвојостал Строматолит Излазакизво
	НАСЛЕЂИВАЊЕИЕВОЛУЦИЈА	Улуткавање лесцецијачо сазревање пл Теоријаевол онепроцесе. Еволуцијачо
	ЖИВОТУЕКОСИСТЕМУ	Еволуцијаир Циклусикру C,N)ињихов Азотофикса иорганизми(

		Ограниченост ивиразвој.Нес (Н.І.Р.Р.О. Србије. Реткеиугроже Интродукције иинвазивне в промена.

ХЕМИЈА

Називпредмета	**ХЕМИЈА**
Циљ	**Циљ**учењаХемијеједаученикразвијесистемосновниххемијскихпојмоваивештинезаправил посуђем,прибором исупстанцама,дасеоспособизапримениустеченогзнања ивешт усвакодневномживотуинаставкуобразовања,даразвијеспособности апстрактног и критич сарадњу, тимски рад, и одговоран однос премасеби,другима и животној средини.
Разред	**Осми**
Годишњи фондчасова	**68часова**

ИСХОДИ Позавршеткуразредаученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- правилнорукујелабораторијскимпосуђем,прибором ис упстанцама,и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; - изведеексперимент према датом упутству,табеларно и графичкиприкаже податке, формулише објашњења и изведе закључке; - наведезаступљеностметалаинеметала,неорганских и органскихједињења у живој и неживој природи; - испитаиопишефизичкасвојстваметалаинеметала,ипо вежеихсњиховом практичном применом; - испитаиопишехемијскасвојстваметалаинеметала,иобјас ниихна	**МЕТАЛИ,ОКСИ ДИИХИДРОКС ИДИ**	Металиунеживојижив Општафизичкаихемиј Алкални и земноалкал Гвожђе,бакар,алумини ичнапримена. Оксидиметалаихидрок **Демонстрациониогле** реакцијаNa,K,MgиCac питивањесвојстава н хартије; испитивање

основуструктуреатомаиположајаелементаУПериодномсистему; - напишеформулеиименујеоксиде,киселине,базеисоли; - испита,опишеиобјаснисвојстваоксида,неорганскихкиселина,базаи соли, препозна на основу формуле или назива представнике ових једињењаусвакодневномживотуиповежењиховасвојствасапрактичномприменом; - напишеитумачиједначинехемијскихреакцијаметалаинеметала; - разликујесвојстванеорганскихиорганскихсупстанцииобјашњаваразлику на основу њихових структура; - препознафизичкеихемијскепроменененеорганскихиорганскихсупстанциу окружењу, ипредставихемијске промене хемијскимједначинама; - напишеформулеиименујепредставникекласаорганскихједињењаимајући у виду структурну изомерију; - разликујеорганскесупстанцесааспектачистасупстанцаисмеша,величина молекула, структура, порекло и то повезује са њиховомулогом и применом; - испита,опишеиобјаснифизичкаихемијскасвојствапредставникакласа органских једињења иповеже својства једињења са њиховомпрактичномприменом;	**НЕМЕТАЛИ,ОКСИДИИКИСЕЛИНЕ**	електропроводљивости **Лабораторијскавежб** ла;реакцијаметала са к Неметалиунеживојиж Општафизичкаихемијс ла.Халогениелементи, сумпор,азот,фосфориу Оксидинеметалаикисе **Демонстрациониогле** добијање сумпор(IV) својстава;разблаживан бијањеугљеник(IV)-ок испитивање електроп хлороводоничнекисели доказивањебазнихсвој **Лабораторијскавежба** испитивањефизичкихс **Лабораторијскавежба** доказивањекиселостин хартије.
- објасниихемијскимједначинамапредставихемијскепроменекарактеристичне за поједине класе органских једињења; - опишефизичкасвојства:агрегатностањеирастворљивостмастииуља, угљених хидрата, протеина и растворљивост витамина; - опишеосновуструктуремолекулакојичинемастииуља,угљенехидрате и протеине; - објаснисапонификацијутриацилглицеролаихидрогенизацијунезасићених триацилглицерола, наведе производе хидролизедисахаридаиполисахаридаиопишеуслове подкојимадолазидоденатурацијепротеина; - наведезаступљеноступриродииулогемастииуља,угљенихидрата,протеина и витамина у живим организмима и доведе их у везу са	**СОЛИ**	Добијањесоли. Формулесолииназиви. .Физичка и хемијска с Применасоли. **Демонстрациониогле** реакцијанеутрализациј атријум-хидроксида; реакција између мета соли: карбонатаихлороводо)-хлорида инатрију нитратаинатријум-хло

здрављемиправилномисхраномљуди; - изведестехиометријскаизрачунавањаиизрачунамасену процентнузаступљеностсупстанци; - рукује супстанцама икомерцијалним производима у складу сознакамаопасности,упозорењаиобавештењанаамбалажи,придржавасе правила о начину чувања производа и одлагању отпада; - наведезагађујућесупстанцеваздуха,водеиземљиштаиопишењиховутицај на животну средину; - критичкипроценипоследицељудскихактивностикоје доводедозагађивања воде, земљишта и ваздуха; - објаснизначајпланирањаирешавањапроблемазаштит еживотнесредине.		**Лабораторијскавежб** рљивостиразличитих сулфата; доказивање угљеник(IV)-оксидаин
	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊАИЊИХОВАОПШТА СВОЈСТВА	Својстваатомаугљени Функционалне групе и Општасвојстваорганск **Демонстрациониогле** упоређивањесвојстава доказивањеугљеника
	УГЉОВОДОНИЦИ	Поделаугљоводоника. латура.Изомерија. Физичкасвојстваугљо ника.Хемијскасвојства љоводоника.Полимери Нафтаиземнигас. **Демонстрациониогле** испитивањерастворљи хексана(медицинскибе разликовањезасићених оводоника(реакција са **ВежбаV:**састављањем труктурнихформула и
	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊАСА КИСЕОНИКОМ	Алкохоли–номеклатур Карбоксилнекиселине номенклатура,својства Естри–номеклатура,св **Демонстрациониогле** добијањеалкохолаалко карбоксилнихкиселин лабораторијскодобијан

		ЛабораторијскавежбаV анскихједињењасакисеон тиалкохолаи карбоксилнихкиселинас молекулууводи и непол и лимунске киселине са
	БИОЛОШКИВ АЖНАОРГАН СКА ЈЕДИЊЕЊА	Мастии уља. Угљени хидрати у пр фруктоза),дисахариди(са бицелулоза). Амино- киселине.Протеини.Вита . **Демонстрациониогледи** сапонификацијамасти–са **ЛабораторијскавежбаV** испитивањерастворљиво и;доказивање скроба; де
	ЗАШТИТАЖИ ВОТНЕСРЕДИ НЕ И ЗЕЛЕНАХЕМИ ЈА	Загађивачи, загађујуће загађивања.Рециклажа. Зеленахемија.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Називпредмета	**ТЕХНИКАИТЕХНОЛОГИЈА**
Циљ	**Циљ**учења*Техникеитехнологије*једаученикразвијетехничко-технолошкуписменост,даизградиодговоранодноспремарадуипроизводњи,животномирад итехнолошких ресурса, стекне бољиувид у сопствена професионална интересовања ипо
Разред	**Осми**
Годишњи фондчасова	**68часова**

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈ**
- проценизначајелектротехнике,рачунарстваимехатроникеу животномирадномокружењу; - анализираопасностиоднеправилногкоришћењаелектричнихапар атаиуређајаи познаје поступке пружања прве помоћи; - образложиважностенергетскеефикасностиелектричн ихуређајаудомаћинству; - повежепрофесије(занимања)уобластиелектротехникеимехатрон ике са	**ЖИВОТНОИР АДНООКРУЖ ЕЊЕ**	Уводуелект Електрична Применаеле ћинству,шт ефикасност Професије(ехникеимех
	САОБРАЋАЈ	Саобраћајна

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈ**
сопственимингересовањима; - упоредикарактеристикеелектричнихихибриднихсаобраћајних средставасаконвенционалним; - разумезначај електричнихиелектронскихуређајаусаобраћајнимсредствима; - користидоступнетелекомуникационеуређајеи сервисе; - класификујекомпонентеИКТуређајапреманамени; - проценизначај управљањапроцесимаиуређајимапомоћу ИКТ; - цртаелектричнешемеправилнокористећисимболе; - користисофтверезасимулацијурадаелектричнихкола; - саставиелектромеханичкимоделиуправљањимепомоћуинтерфејса; - објаснисистемпроизводње,трансформацијеипреносаелектричнеенергије; - анализиразначајкоришћењаобновљивихизвораелектричнеенергије; - разликујеелементекућнеелектричнеинсталације; - повежеелектричнои/или електронскоколопремазадатојшеми; - користимултиметар; - анализиракарактеристикеелектричнихмашинаиповезујеих сањиховомупотребом; - класификујеелектронскекомпонентенаосновунамене; - аргументујезначајрециклажеелектронскихкомпоненти; - самостално/тимскиистражујеи осмишљавапројекат; - креирадокументацију,развијеипредставибизнисплапроизвода; - саставипроизводпремаосмишљеномрешењу; - саставиуправљаједноставнимшколскимроботомузприме нувештачкеинтелигенције;	**ТЕХНИЧКАИДИГИТАЛНАПИСМЕНОСТ** **РЕСУРСИИПРОИЗВОДЊА** **КОНСТРУКТОРСКОМОДЕЛОВАЊЕ**	карактерист Електрични нимсредстви Основителе Основнеком Управљање ИКТ.Основ Рачунарски софтверизас Израдаиупр Електроенер Производња нергије.Обн Електроинс прибор.Кућ инсталације Састављање Коришћење хвеличинам Електричне Електротехн ству.Основ Рециклажа електронски Моделовање

ИСХОДИ Позавршеткуразреда ученикћебитиустањуда:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
- представи решењеготовогпроизвода/модела; - проценујесвојрадираддругихипредлажеунапређењереализованогпројекта.		Огледисаелек Коришћењеин ра. Израдаикорис прављаним ве Раднапројекту - израдапроиз - управљањем - представљан

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Називпредмета	**ФИЗИЧКОИЗДРАВСТВЕНОВАСПИТАЊЕ**
Циљ	**Циљ**учењапредмета*Физичкоиздравственоваспитање*једаученикунапређујефизичкеспос изобластифизичкеиздравствене културе, ради очувања здравља и примене правилн савременим условима живота и рада.
Разред	**Осми**
Годишњи фондчасова	**102часа**

ИСХОДИ **Позавршеткуразредаученикћебитиустањуда:**	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**КЉ**
- одабереиприменикомплексепростихиопштеприпремнихвежбиодговарајућег обима и интензитета у вежбању; - користинаученевежбеуспорту,рекреацијиидругимситуацијама; - упоређујеианализирасопственерезултатесатестирањасареферентнимвредностима; - примениусвојенетехникекретањауигри,спортуидругимразличитимситуацијама; - примениатлетскедисциплинеускладусаправилима; - развијасвојефизичкеспособностиприменомвежбањаизатлетике; - одржаваравнотежуурazличитимкретањима,изводиротацијетела; - применивежбањаизгимнастикезаразвојфизичкихспособности;	**ФИЗИЧКЕСПОСОБНОСТИ**	Веж Веж Веж издр брзи Веж При раће спос

–изведеелементеусвојенихтимскихиспортскихигара; –применіосновнаправилатимскихиспортскихигара; –користиусвојенеелементетехникеуспортскимиграма; - применіосновнетактичкеелемете; - учествујенаунутародељенскимтакмичењима; –изведекретањауразличитомритму; –игранародноколо; – изведеосновнекоракеплесаизнароднетрадициједругихкултура; - изведевежбеисаставеузмузичкупратњу; - пливатехникомкраулаилеђногкраулаипрсномтехником; –препливанајмање50m; - проценисвојеспособностиивештинеуводи; - скочиуводуна ногеинаглаву; - роniудужинуускладуса својиммогућностима; - поштујеправилапонашањауводи,иоководенесредине; - уочиризичне ситуацијеуводиниокоње; –вреднујеутицајпримењенихвежбинаорганизам –одрединивосопственедневнефизичкеактивноси; – користивежберадипобољшањасвојихфизичкихспособности; - предвидиелиминишепоследиценедовољнефизичкеактивности; - применимеребезбедностиувежбањуушколиниванње; - одговорноседносипремаобјектима,справамаиреквизитима; - примениипоштујеправилаигараускладусаетичкимнормама; - примереносепонашакаоучесникилипосматрачнатакмичењима;	**МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕСПОРТИСПОРТСКЕДИСЦИПЛИНЕ**	**Атлетика**	Истр Спри Шта Скок Баца Скок Баца Четв
		Спортскагимнастика	**Осно** Веж ихза Тло Прес лина Врат Двов Пара Круг Коњ Гред **Про** Натл цијe
		Тимскеиспортскеигре	**Фут** Елем Игра **Рук**

–решаваконфликтенадруштвеноприхватљивначин; – користиразличитеизвореинформацијазаупознавањесаразновр снимоблицима физичких и спортско-рекреативних активности; –прихватипобедуипораз; – проценивредностразличитихспортовабезобзираналичноинтересовање; – примениусвојенемоторичкевештинеуванреднимситуацијама; –вреднујелепотупокретауфизичкомвежбањуиспорту; –подстичепородицунаредовновежбање; – повежеврстевежби,игараиспортасањиховимутицајемназдравље; - планирадневниритамрада,исхранеиодмораускладу сасвојимпотребама; - разликујездравеоднездравихобликаисхране –правилнокористидодаткеисхрани; - примењујездравствено-хигијенскемереувежбању; - правилнореагујеипружиосновнупрвупомоћприликомповреда; –чуваживотнусредину токомвежбања; – анализираштетнепоследицеконзумирањадувана,алкохола,штетнихенергетских напитака и психоактивних супстанци.		**Плесиритимика** **Пливањеи Ватерполо** **Полигони**	Елем ике. прав **Кош** Елем ике. прав **Одбо** Елем ике. прав **Акт** Веж Веж обру ло,,М Наро школ Енгл **Пли** Техн ања. Одр моћ. Роњ Скок Меш Игре Пом **Вате** Плив Хват Осно Поли им

			садр Поли
	ФИЗИЧКА ИЗДРАВСТВЕНАКУЛТУРА	**Физичко вежбање**	Поде спос диса Осно Пона ртск Чува квиз Прев испо Кори изво спит Веж редн Знач онал здра зани Стру пита
		Здравствено васпитање	Утиц кард респ миш Здра хиги прав Енер Прва нуђа

			Значај природ ивежба Послед психоа Правил Мереза цесуве

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА

У свим етапама наставног процеса примењују се следеће НАСТАВНЕ МЕТОДЕ:

- **вербалне методе**: монолошка (усмено излагање – предавање, описивање, објашњавање; дијалошка (уобичајена вербална комуникација са ученицима, дискусија, расправа, постављање питања)
- **рад на тексту, писани и графички радови** (коришћење уџбеника и шире литературе, текстова; илустрације – цртежи, дијаграми, графици, шеме;
монолошка, дијалошка, стваралачка, разговор, графички радови, текстуална, метода читања, метода писања, самостални писани радови ученика);
- **демонстративна** (приказивање модела, шема, скица, филмова, разне пројекције);
- **практични рад и радионица** (лабораторијски, експериментални, различите врсте практичних вежби и радионица);
- **игровне активности** (стваралачке, уметничке, драмске)
- **истраживачки рад ученика** (увођење ученика у поступак научног истраживања на сопственом истраживачком пројекту).

Избором и комбинацијом метода обезбеђује се најекономичнији пут остваривања постављених васпитно-образовних циљева.

Наставне методе се непосредно ослањају на психолошке законитости учења. Оне мотивишу, обезбеђују позитивни доживљај вредности учења, а у корелацији са одређеним садржајима и средствима ангажују позитивне емоције и стваралачке способности ученика. Сваком наставном методом постижу се неки задаци, и у одређеним наставним ситуацијама свака метода постиже свој оптимум онда када највише одговара природи градива.

У циљу остварења укупних задатака и унапређивања квалитета, па самим тим и ефеката наставе, примењују се следећи ОБЛИЦИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА:
- **фронтални, индивидуални, групни, рад у паровима, комбиновани** (индивидуални и у паровима, индивидуални и групни), **диференцирана настава, индивидуализована настава**

Сваки наставник у оквиру постојећих услова за наставу предмета који предаје и у сарадњи са члановима радних тимова трага за таквом стратегијом наставе и учења које ће бити оптимална за различите категорије ученика (према њиховим индивидуалним разликама). При том је годишња припрема наставника одлучујућа, јер у тој почетној етапи рада опредељује се шта ће бити обрађено путем предавања и фронталним радом са ученицима, шта индивидуализованом наставом, шта диференцираном наставом по нивоима, шта проблемском наставом (индивидуално и у групи) и сл. Тиме се превазилази слабости предавачко-испитивачке наставе, кампањског учења, нездравог такмичења и индивидуализма и омогућава рационално осамостаљивање ученика у мишљењу и раду.

3. 2. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

Изборни програми од

1-8. Разреда су:

- Грађанско васпитање
- Православни катехизис
- Католички вјеронаук
- Матерњи језик/говор са елемнтима националне културе

4. ПРОГРАМИ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

4.1. ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава је организована за ученике који имају тешкоће у савладавању програма наставе. Организује се према потреби, а колико ће трајати и који ће ученици бити укључени варира током године. Ученик може бити укључен у допунску наставу једнократно, кроз дужи временски период или повремено.

Допунска настава се организује по предметима са једним часом недељно. За реализацију допунске наставе наставник припрема наставни материјал: наставне листиће, полупрограмиране или програмиране наставне садржаје за поједине ученике.

Као садржај рада допунске наставе наставник ће одабрати оне садржаје из наставног програма које поједини ученици нису усвојили у редовној настави.

Основни задатак допунске наставе је прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја одређеног предмета ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у свладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развој њихових способности.

НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ

- Програм редовне наставе уједно је и програм допунске.
- - Уколико постоји више ученика с истим проблемима потребно је поново објаснити дати садржај.
- - Примери у којима се примењују учени садржаји морају бити пажљиво одабрани.
- - Што више користити очигледна средства и помагала, као и објективну реалност.
- - Ако је потребно, тумачити и градиво претходних разреда.
- - Осигурати довољно времена за вежбање и понављање.
- - Сваки час допунске наставе мора бити максимално организован, што значи да за сваког ученика (или групу ученика) треба одредити циљеве и задатке, садржај по етапама, одабрати одговарајуће методе и облике рада, наставна средства и слично.
- - Главни облик рада у допунској настави је индивидуални рад са учеником, што не значи да се по потреби неће користити и други облици рада.

4.2. ДОДАТНА НАСТАВА

Додатна настава се организује за даровите ученике према њиховим склоностима, способностима и интересовањима.

Реализацији претходи препознавање даровитих ученика и њихових склоности за поједина подручја, избор садржаја, планирање и организација додатне наставе. У том процесу учествују наставници, психолог, родитељи, стручњаци ван школе.

Садржаје додатне наставе треба заснивати на садржајима редовне наставе, што значи да ће ученици проширити и продубити садржаје наставних предмета или области. Таква настава ће омогућити даровитим ученицима брже и темељитије увођење у свет науке. То ће се постићи ако наставник пажљиво одабере садржаје рада и предложи их ученицима. Само садржаји које ученици прихвате подстакнуће их на активност.

НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ

- - обогаћивање наставних садржаја
- - диференцијација наставних садржаја и прилагођавање ученику
- - менторска настава где ће сам ученик моћи да предлаже садржаје на којима ће радити
- - упућивање и укључивање у рад других институција, универзитета, стручних друштава, центара, истраживачких станица и сл.

- - стварање што више могућности за учениково истраживање и откривање са циљем задовољења учениковог мотива за сазнавањем и успехом
- - пружити могућност даровитим ученицима да што чешће решавају сложене проблеме и притом доживе успех и радост у раду
- - поучавање и учење уз помоћ медија, међу којима значајно место заузима компјутеризована настава
- - изванучионична настава и рад на пројектима, огледи, демонстрације, рад на терену
- - интегрисана настава – рад на истом садржају кроз више наставних предмета (кординисано деловање и сарадња више наставника)
- - проблемски задаци у којима ученици сами бирају начин решавања и сложеност
- - подршка оригиналним решењима

5. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Циљ: јачање културне и васпитне улоге школе као центра образовних и културних активности; стварање позитивне атмосфере у школи, промовисање ученичких, слободних активности.

Културне активности обухватају: прославу дана школе, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, такмичења и смотре, посете установама културе, заједничке активности школе и јединице локалне самоуправе и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културном развоју окружења школе.

САДРЖАЈ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
- Приредба поводом пријема првака	Сви ученици заједно дочекују прваке са кратким пригодним примером који се изводи у школском дворишту. Ученици осмог разреда уводе прваке на први час.
- Дечја недеља	Организација активности од стране запослених и ученика за Дечју недељу; Сарадња са ПУ Пчелица Апатин.
- Прослава Дана школе	Културно-уметнички програм и спортске активности; Сарадња са другим школама - гостовање
- „Октобар – месец књиге“	Културно-уметнички програм
- Солидарност са старима	Приредба за баке и деке
- "Свети Сава-школска слава"	Културно-уметнички програм; Рецитације
- Дани науке	Представљање радова ученика
- Међународни дан толеранције (16. новембар)	Литерарни и ликовни конкурс; Едукативна радионица за ученика свих разреда на тему толеранције

- „Представљамо вам занимања“	Изложба ликовних радова ученика млађих разреда
- учешће на конкурсима који подстичу креативност ученика: литерарним, ликовним, музичким, и другим конкурсима	Израда задатих радова на одређене теме и учествовање на конкурсима
- Читалићи	Учешће у свим активностима пројекта Читалићи

Одлазак на представе	Гостовање у Сонти/Апатину кроз сарадњу са другим школама и ПУ Пчелица због малог броја деце у школи.
Новогодишња приредба	Организација новогодишње приредбе са хуманитарним карактером у циљ развијања емпатије код учениа и развијање свести о важности помагања људима.

6. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Циљ: да разноврсним и систематским моторичким активностима, допринесе интегралном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, стицању усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Недеља школског спорта обухвата такмичења свих ученика у спортским дисциплинама прилагођеним узрасту и могућностима ученика.

АКТИВНОСТ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Школски турнири (мали фудбал, одбојка, кошарка, “између две ватре”)	међуодељењске утакмице по изабраним спортовима утакмица победничке екипе и родитеља
Промоција спорта, такмичења и фер-плеја	израда паноа о појединим спортовима израда паноа о актуелним спортским такмичењима (Олимпијске игре, светска/европска првенства) с информацијама, рекордима, сликама... израда паноа о спортистима изузетних квалитета
Превенција деформитета	предавање за ученике израда паноа о деформитетима тела и последицама физичке неактивности предавања/панои с упутствима за правилно вежбање корективна гимнастика за ученике у продуженом боравку
Недеља школског спорта	час одељењске заједнице о значају спорта и физичке активности спортска такмичења (мали фудбал, одбојка, кошарка, рукомет, између две ватре...) „Игре без граница“ утакмице ученика и родитеља, ученика и наставника крос РТС-а гостовање истакнутих спортиста јавни час физичког васпитања израда паноа и материјала за сајт школе о одржаним такмичењима и победницима

7. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

У складу са међународним документом Конвенција о правима детета и документима које је усвојила Влада Републике Србије: - Национални план акције за децу; - Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања. Министарство просвете Републике Србије је објавило: - Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно- васпитним установама, којим је прецизирана улога свих који су укључени у живот и рад школе. На

основу овог Протокола школа је формирала Тим за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања који је израдио овај програм рада.

Овај програм урађен уз коришћење најновијих научних сазнања и искуства из ове области, пре свега из УНИЦЕФ-овог пројекта „Школа без насиља“, у који је школа била укључена према Школском развојном плану. Програм се реализује у сарадњи са одељенским старешинама и свим запосленима у школи.

Школа има школског полицајца за рад у нашој школи, тако да он значајно доприноси превенцији малолетничке деликвенције. Школа ће и ове даље имати школског полицајца који ће водити рачуна о безбедности деце и решавати евентуалне проблеме из делокруга послова које обавља.

Циљ програма: Остваривање и развој безбедног и подстицајног окружења у образовно- васпитим установама чиме се остварује право сваког детета да буде заштићено од свих облика насиља.

АКТИВНОСТ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Поступање по Посебном протоколу за заштиту деце и ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у образовно васпитним установама.	Доследно поштовање и поступање по Посебном протоколу
Обезбеђење простора у којима бораве ученици унутар школе и у њеном непосредном окружењу Унапређивање нивоа безбедности физичке средине (прилази, двориште, сала за физичко, спортски терени, осветљење)	Уклањање потенцијално опасних физичких препрека Дежурство наставника, Дежурство ученика
Анализа стања и увид у присутност насиља у установи. Израда акционог плана Обележавање дечје недеље	Анкета, Разговор, Радионице
Смањивање познатих и потенцијалних ризика (маркирање ризичних периода у години, у дану, периодично) и различитих активности са повећаним ризиком - екскурзије турнири, такмичења одржавање матуре, празници...	Планирање, предвиђање, спровођење заштитних мера
Упознати ученике да препознају и пријаве конфликтне ситуације, запослени да превентивно делују, а родитељи адекватно реагују.	Организовање обуке у свим ОЗ и на нивоу школе
Донети школска правила уз партиципацију свих актера: у свим ОЗ и на нивоу школе, јавна промоција школских правила.	Организовање обуке у свим ОЗ и на нивоу школе
Обезбеђивање партиципације ученика у превенцији насиља. Формирати вршњачке тимове за заштиту и вршњачку подршку. Увести координатора за рад са вршњачким тимовима обуком за вршњачку медијацију.	Обука
Укључити различите садржаје образовно васпитног процеса за превенцију и заштиту ученика кроз наставне и ваннаставне активности: организовати заједничке акције у школи за промоцију школе као безбедног места.	Разговор, договор, трибине, радионице, предавања
Обезбедити превентивну и заштитну улогу	Увођење етичког кодекса у спорт и спортске активности, Увођење фер - плеј турнира и

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА КОД УЧЕНИКА – БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ, РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЉЕ И ДЕЛИНКВЕНТНО ПОНАШАЊЕ

Циљ програма је да омогући ученицима и свим заинтересованим субјектима усвајање знања о штетним утицајима дрога, али и осталих психоактивних супстанци на телесно, душевно и социјално здравље, као и да подстакне развој специфичних животних вештина, које су протективни фактори за болести зависности (примарна превенција).

Програм се заснива на основним принципима превентивног образовања: развојно прилагођен, развија животне вештине, примена техника и метода активног учења и наставе, обухватност, континуираност, холистички приступ и комплементарност. Он обухвата низ усклађених и међусобно повезаних мера и активности које се предузимају са циљем да се спречи настанак болести зависности и осталих поремећаја у понашању. Делинквентно понашање је поремећај понашања којим се директно крше моралне и правне норме друштвене заједнице. Асоцијално понашање је поремећај у понашању који се манифестује непостојањем интересовања за друштвени живот, суженим кругом пријатеља, лошим квалитетом интерперсоналних комуникација и односа, и уопште пасивношћу и незаинтересованошћу индивидуе за свет који је окружује. Асоцијална особа за разлику од делинквентне не чини противдруштвене радње, већ се дистанцира од друштва. Осетљиво самопоуздање адолесцената може бити окидач за појаву склоности ка једном од наведених ризичних понашања.

Циљ програма превенције ризичног понашања јесте да се кроз усвајање одређених знања, метода и техника, усвоје здрави обрасци понашања и ојача самопоуздање код ученика. Важан фактор деловања је укључивање родитеља ученика, установа од значаја, локалне средине и шире друштвене заједнице.

ОБЛАСТ ПРЕВЕНЦИЈЕ /активности	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ Активности које се односе на здраво одрастање Предавања стручних лица Вршњачка едукација Активности у оквиру ЧОС-а, Ученичког парламента Предавања за родитеље	Радионице, презентације, трибине, предавања, дискусије
РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЉЕ/ Промене у пубертету – физичке и психичке, Хигијена у пубертету , Односи међу половима и репродуктивно здравље	Радионице, презентације, трибине, предавања, дискусије
АСОЦИЈАЛНО И ДЕЛИНКВЕНТНО ПОНАШАЊЕ/ Како се понашамо и како нас други виде и сл.теме Вршњачко насиље – предавање стручних лица Хуманитарне, волонтерске, алтруистичке активности Предавање за родитеље о превенцији ризичног понашања	Предавања, разговори, презентације, радионичарски рад, различита акције

8. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

Ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и целисходног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства, школа реализује ваннаставне активности ученика у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта, и то на принципима:

- слободног и добровољног опредељења ученика,
- активног учешћа ученика у организовању рада
- активног учешћа ученика у програмирању садржаја и метода рада,
- активног учешћа ученика у анализи остварених резултата,
- диференцираног приступа ученицима.

Школа ће посебну пажњу посветити формирању и раду музичке и драмске групе ученика, школског листа.

Свака секција ради по утврђеном плану и програму, а евиденција о раду води се у посебним дневницима. Распоред слободних активности јасно се ставља на увид ученицима. По правилу, слободне активности се остварују једном недељно.

Циљ слободних активности је подстицање и проширивање интересовања ученика за одређену област, као и развој њихових склоности и способности у функцији професионалног опредељивања.

Теме које се обрађују у оквиру слободних активности могу да буду преузете из програма додатне наставе, уз могућност корекције у складу са наставниковом проценом и на основу ученичких интересовања.

Облици рада у оквиру слободних активности могу да буду разноврсни: израда и презентација ученичких пројеката, обрада интересантих тема у виду предавања и презентације наставника или предавача по позиву, заједнички рад ученика у поступку обраде актуелних тема, организоване кратке стручне екскурзије, неформална мини-такмичења кроз квизове знања, израда једноставних модела и уређаја, самостални експерименти, изложбе, представе и сл.

ПРВИ – ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА	
Циљ:	
је оспособљавање ученика за лепо усмено изражавање односно рецитацију; ратвијање љубави према читању и рецитовању	
АКТИВНОСТ	
1.	ПИСАЊЕ И ЧИТАЊЕ
2.	РЕЦИТОВАЊЕ

УМЕТНИЧКА РАДИОНИЦА – РИТМИЧНО ФОЛКЛОРНА
Циљ:
је подстицање развоја креативне личности код ученика основне школе. Кроз овај вид наставно- образовног рада ученику се пружа могућност да развијају своју креативност кроз различите облике музичког и моторичког изражавања

АКТИВНОСТ	
1.	Читање песама
2.	Певање
3.	Плес - Фолклор
4.	Истраживање културних обичаја везаних за музику

ЛИКОВНА СЕКЦИЈА	
Циљ:	
је рзвијање љубави према ликовном стваралаштву и овладавање визуелним вештинама кроз цртање, сликање, вајање	
АКТИВНОСТ	
1.	ЛИКОВНИ МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ
2.	ЛИНИЈА, ПОВРШИНА, ВОЛУМЕН, БОЈА, ПРОСТОР

ЛУТКАРСКА СЕКЦИЈА	
Циљ:	
је подстицање развоја креативне личности код ученика.Кроз овај вид наставно-образовног рада ученику се пружа могућност да развијају своју креативност кроз различите облике усменог, писменог или ликовног изражавања, развијање ставралаштва, развој љубави према представама и глуми	
АКТИВНОСТ	
1.	Израда лутака и других предмета
2.	Изражајно читање – учење текста улоге
3.	Представе

ПЕТИ – ОСМИ РАЗРЕД

ЛИТЕРАРНА СЕКЦИЈА - НОВИНАРСКА	
Циљ:	
је развој културе писаног изражавања, неговање љубави према писаној речи и подстицање интересовања за књижевност. Литерарна секција непосредније активира даровите ученике и оспособљава их за јасно и сликовито писано изражавање, развија њихову машту и подстиче их на стваралачки рад	
АКТИВНОСТ	
1.	СТВАРАЛАШТВО УЧЕНИКА
2.	АНАЛИЗА ЛИТЕРАРНИХ РАДОВА УЧЕНИКА
3.	ТУМАЧЕЊЕ КЊИЖЕВНИХ ДЕЛА
4.	ИСТРАЖИВАЊА
5.	ПОСЕТЕ
6.	Писање текстова – школске новине

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА	
Циљ:	
је развијање уметности говора, кроз креативно испољавање и развијање ученичке маште, мисли, осећања, воље, карактера и других позитивних особина	
АКТИВНОСТ	
1.	ЧИНИОЦИ ИЗРАЖАЈНОГ КАЗИВАЊА: АРТИКУЛАЦИЈА, ДИКЦИЈА, АКЦЕНАТ, ИНТОНАЦИЈА, ИНТЕЗИТЕТ ГЛАСА
2.	ВЕЖБЕ ТЕМПА, РИТМА
3.	ОБРАДА ИЗАБРАНИХ ПЕСАМА
4.	ПАУЗЕ У РЕЦИТОВАЊУ, ПОНАВЉАЊА, РЕФРЕНИ
5.	ВИЗУЕЛНИ КОНТАКТ, МИМИКА, ГЕСТИКУЛАЦИЈА
6.	СЛУШАЊЕ СНИМАКА РАДИО ДРАМА И ПОЗНАТИХ АУДИО ЗАПИСА
7.	УВЕЖБАВАЊЕ САДРЖАЈА И ПРОГРАМА ЗА: ДАН ШКОЛЕ, НОВУ ГОДИНУ, СВЕТОГ САВУ, ШКОЛСКЕ ТЕМАТСКЕ ПРИРЕДБЕ

ДРАМСКА СЕКЦИЈА	
Циљ:	
је подстицање стваралачког рада ученика и развијање њихових креативних способности	
АКТИВНОСТ	
1.	ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ДРАМСКОГ ИЗРАЖАВАЊА
2.	РАД НА ТЕКСТУ И ПРОБЕ
3.	РАЗЛИЧИТЕ ВЕЖБЕ
4.	ПОСЕТЕ
5.	УЧЕСТВОВАЊЕ У ПРИРЕДБАМА
6.	ИЗВОЂЕЊЕ ПРЕДСТАВЕ И УЧЕСТВОВАЊА НА ТАКМИЧЕЊУ

САОБРАЋАЈНА СЕКЦИЈА – „ШТА ЗНАШ О САОБРАЋАЈУ?“	
Циљ:	
је да ученици савладају правила саобраћаја, правила пешака у саобраћају, бицикла и саобраћајне знакове са којима се свакодневно сусрећемо	
АКТИВНОСТ	
1.	ПЕШАК У САОБРАЋАЈУ
2.	ПРЕЛАЗАК И КРЕТАЊЕ ПЕШАКА КОЛОВОЗОМ
3.	САОБРАЋАЈНИ ЗНАЦИ
4.	САОБРАЋАЈНА КУЛТУРА. РАСКРСНИЦЕ. БЕЗБЕДНОСТ
5.	САОБРАЋАЈНИ ПОЛИГОН СПРЕТНОСТИ „ШТА ЗНАШ О САОБРАЋАЈУ?“
6.	ПОЛИГОН ПРАКТИЧНОГ ПОНАШАЊА У САОБРАЋАЈУ
7.	ПРАКТИЧНЕ ВЕЖНЕ НА ПОЛИГОНИМА
8.	„САОБРАЋАЈНА ПАТРОЛА“
9.	ШКОЛСКО ТАЛМИЧЕЊЕ „ШТА ЗНАШ О САОБРАЋАЈУ?“

ИНФОРМАТИЧКА СЕКЦИЈА	
Циљ:	
је да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу. Подстицање креативног рада на рачунару	
АКТИВНОСТ	
1.	EXCEL,Почетак рада са EXCELOM
2.	EXCEL,Рад са подацима,функцијама и формулама
3.	EXCEL,Прављење дијаграма,графикона,табела са подацима и изведеним табелама
4.	Почетак рада у POWERPOINT-U
5.	Израда презентација у POWERPOINT-U
6.	Додавање прелаза,анимација и видео записа
7.	Прегледање и излагање презентације
8.	Рад у програму Windows Mowie Maker

је да уређује и оплемењује школско двориште и школски простор и зелене површине око школе	
АКТИВНОСТ	
1.	- Сређивање школског дворишта – чишћење парковских површина од корова и других наноса
2.	- Неговање цвећа у школи
3.	- Припрема школског парка за пролећне радове - Куповина и садња саксијског цвећа
	- Плевњење траве - Обележавање дана планете земље – израда паноа
4.	- 5.јун – Светски дан заштите животне средине - обележавање

ЕКОЛОГИЈА И РЕЦИКЛАЖА	
Циљ:	
Циљеви који се желе остварити ваннаставном активношћу у еколошкој секцији су **мултидисциплинарни**. Пре свега жели се постићи циљ да деца еколошким образовањем изграде бољи однос према природи и животној средини. Основни циљ рада еколошке секције је **рад на формирању еколошке свести**. Сматра се да еколошку свест карактеришу одређена еколошка знања, еколошки ставови, еколошке вредности и еколошко понашање. Усвајањем еколошког знања формирају се еколошки ставови који воде еколошком понашању. Зато је важан циљ рада секције **стицање еколошких знања**.	
АКТИВНОСТ	
1.	Доношење програма рада, формирање чланова, договор о раду
2.	Развијање основних појмова о непосредном природном и друштвеном окружењу и њихово повезивање у систем,
3.	Интеграција чулних утисака стечених током истраживачких активности ради постизања правилног искуственог сазнања
4.	Систематизација, корекција, проширивање и повезивање искустава и знања са новим знањима о природи
5.	Изграђивање основе научног погледа на свет, уз омогућавање ученицима да схвате повезаност, зависност и условљеност развоја природе
6.	Навикавање на одржавање личне и опште хигијене
7.	Развијање способности системског размишљања, флексибилности приликом одлучивања
8.	Развијање грађанске партиципације и активности

ЛИКОВНА СЕКЦИЈА	
Циљ:	
је да се додатно подстиче развој практичних и теоријских знања ученика која су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената, а у циљу развоја стваралачког мишљења	
АКТИВНОСТ	
1.	ЦРТАЊЕ – ЦРТАЧКЕ ТЕХНИКЕ
2.	СЛИКАЊЕ – СЛИКАРСКЕ ТЕХНИКЕ
3.	ПРИМЕЊЕНА УМЕТНОСТ – ТКАЊЕ, ПАПИР МАШЕ, ГРНЧАРСТВО, ШТАМПАЊЕ
4.	ПОСЕТА МУЗЕЈИМА
5.	УРЕЂЕЊЕ ШКОЛСКОГ ПРОСТОРА

ПРВА ПОМОЋ	
Циљ:	
спасавање живота,спречавање даљег погоршања стања повређених или оболелих,спречавање настанка трајних последица,скраћивање трајања лечења и опоравка	
АКТИВНОСТ	
1.	ОСНОВЕ ПРВЕ ПОМОЋИ
2.	ПОСТУПАК НА МЕСТУ НЕСЕРЕЋЕ
3.	СРЕДСТВА ПРВЕ ПОМОЋИ
4.	МЕРЕ ЗА СПАСАВАЊЕ ЖИВОТА
5.	КРВАРЕЊА И РАНЕ
6.	ПОВРЕДЕ КОШТАНО-ЗГЛОБНОГ СИСТЕМА
7.	НАГЛО НАСТАЛЕ БОЛЕСТИ И СТАЊА

ВЕРСКА СЕКЦИЈА	
Циљ:	
развијање љубави према хорском певању, рецитовању и глуми у школским приредбама и јавним наступима	
АКТИВНОСТ	
1.	БОЖИЋНЕ ПЕСМЕ: „БОЖИЋ, БОЖИЋ МИЛИ ДАНЕ“, БАДЊЕ ВЕЧЕ“ и др.
2.	СВЕТОСАВСКИ РЕЦИТАЛ
3.	ВАСКРШЊЕ ПЕСМЕ: „УСКРШЊЕ ЈУТРО“, „ВАСКРШЊА ПЕСМА“ и др.
4.	ПЛАКАТ О ОРГАНИЗАЦИЈИ ЦРКВЕ КОЈОЈ ПРИПАДА НАША ШКОЛА

ХОР

ПРВИ РАЗРЕД

Наставник формира хор на основу провере слуха и гласовних могућности ученика, дикције и осећаја за ритам. Код сваког ученика наставник треба да пронађе његов природни певачки регистар и опсег на основу чега врши поделу на певачке гласове (први и други, односно горњи и доњи) за извођење двогласних композиција.

На часовима хора, наставник треба да укаже на важност држања тела, дисања и правилног изговора гласова. Услов правилног дисања је правилно држање тела. Крајњи циљ је природно и синхронизовано певање и уједначен звук хора.

Циљ:	
Образовни циљ обухвата развијање музичког укуса, стваралачких способности, спонтаног изражавања, музичког слуха и ритма, развијање гласовних могућности и учвршћивање интонације, способност за фино нијансирање и изражајно певање применом елемената музичке изражајности (темпо, динамика...). Учешће у хору развија дечји глас, правилно држање, дисање, интонацију, изговор и артикулацију. **Васпитни циљ** обухвата развијање осећања припадности колективу – тимски рад, развијање толеранције, дисциплине, поштовања различитости и правила понашања, развијање одговорности појединца за успех целе групе, стицање самопоуздања, савладавање треме и пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње. Упознавање разноврсних дела домаћих и страних аутора доприноси развоју опште културе, међусобном разумевању, уважавању и поштовању.	
	АКТИВНОСТ
1.	ВЕЖБЕ ДИСАЊА
2.	ВЕЖБЕ РАСПЕВАВАЊА
3.	ОБРАДА ПЕСМЕ

Репертоар школских хорова обухвата одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха, као и народне, пригодне, песме савремених дечјих композитора и композиције са фестивала дечјег стваралаштва. У току школске године потребно је са хором извести најмање десет једногласних и двогласних композиција, а cappella или уз инструменталну пратњу. При избору песама наставник треба да пође од узраста ученика, процене гласовних могућности и примереног литерарног садржаја.

ПЕТИ РАЗРЕД

Циљ наставе изборног предмета хор је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Годишњи фонд часова: 36

ОБЛАСТ/ТЕМА	Бр. часова	ИСХОД И
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	64	-препозна елементе музичке писмености -пева једноставне дечије, народне или популарне композиције -изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту -анализира повезаност музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу -зна функцију елемената музичке писмености и

		извођачких састава у оквиру музичког дела -изведе разноврсни музички репертоар певањем или свирањем као солиста
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	4	-именује музичке изражајне елементе -именије извођачки састав -именује српски музички фолклор -опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената -анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са структуралном и драматуршком димензијом звучног примера
СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ	4	-направи музичке инструменте користећи предмете из окружења -осмисли мање музиче целине на основу понуђених модела -изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима -осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте -импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова

9. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Циљ: оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота.

Професионална оријентација подразумева укључивање и међусобно повезивање свих актера који имају пресудну улогу и утицај на развој личности ученика и на процес доношења одлука при њиховом избору занимања и остваривању професионалног развоја: родитељи, наставници, стручни сарадници, лекари, стручњаци при Националној служби за запошљавање и други.

Носиоци активности и реализације програмских задатака професионалне оријентације су: школски педагог, одељењске старешине и предметни наставници.

Реализација програмских задатака из области професионалне оријетације остварује се у

оквиру садржаја редовне наставе, додатне наставе, ваннаставних активности.

Сви задаци из овог подручја биће уграђени у планове рада наставничког, одељенског и стручних већа, савета родитеља, школског одбора и ученичког парламента.

Редовне активности односе се на информисање ученика завршног разреда о систему средњошколског образовања, анкетирање њихових интересовања, анализа резултата и процена колико су ученички избори зрели и утемељени на реалности.

За ученике који из разних разлога не могу да одлуче у коју ће се средњу школу уписати, организује се тестирање способности, особина личности и професионалних интересовања при Националној служби запошљавања.

АКТИВНОСТ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Упознавање ученика са подручијима рада, образовним профилима и средњим школама	Анкета о избору занимања Израда паноа за ученике Писмени и ликовни радови на тему будуће занимање Организовање презентација средњих школа

	Формирање Кутка за професионалну оријентацију Формирање збирке промотивног и информативног материјала средњих школа
Упознавање ученика са занимањима и светом рада	Презентација занимања родитеља ученика Организовање посета радним организацијама и установама Израда паноа са занимањима родитеља Организовање посета сајмовима занимања и образовања
Саветодавни рад с ученицима осмог разреда	Индивидуални саветодавни рад с ученицима Индивидуални саветодавни рад с родитељима Сарадња са НСЗ Предавања/радионице за ученике о избору занимања Саветодавни рад с ученицима којима је потребна додатна подршка и сарадња с релевантним службама
Информисање о упису и средњу школу	Предавања за ученике осмог разреда о избору и упису у средњу школу и факторима који утичу на избор занимања Предавање за родитеље ученика осмог разреда о избору и упису у средњу школу

10. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Циљеви: Подстицање развоја и практиковања здравог начина живота, свести о важностисопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичкихспособности; подстицање развоја и формирања здравствених и естетских ставова и навика код ученика, као и разумевање личног ангажовања Програми су конципирани на два нивоа: за ученике млађих разреда и ученике старијих разреда. Планира се и сарадња са заводом за болести зависности у циљу едуковања ученика, наставника и родитеља у борби против болести зависности.

Програм који смо конципирали представља јединствену васпитно-образовну област чији се задаци не могу остваривати у оквиру само једног предмета или активности. Успешном остваривању овог програма допринећеи активно укључивање ученика и родитеља у избор тема и активности.

САДРЖА Ј	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Сарадња са Домом здравља Усвајање здравих стилова живота	Редовни системстски прегледи ученика Предавања у Дому здравља
Сарадња са зубном амбулантом Интервенције у зубној ординацији у сарадњи са родитељима Хигијена зуба и усне дупље	Систематски преглед зуба у оквиру стоматолошке амбуланте у школ Предавање ученицима
Обављање систематских прегледа ученика осмих разреда	Преглед ученика осмих разреда (офталмологија, лабораторија, физијатрија)
Сарадња са МУП-ом Вршњачко насиље Поремећаји понашања Превенција непожељног понашања	Предавања за ученике четвртих и шестих разреда у сарадњи са МУП- ом, седми разреди – педагог школе и разредне старешине, по потреби психолог школе индивидуално саветовање
Промене у пубертету - ученице VI разреда	Предавачи ван школе
Одржавање личне хигијене I-VIII	Рад у оквиру одељењских заједница и у сарадњи са родитељима
Одржавање хигијене у школи и школском дворишту I - VIII	Рад у оквиру одељењских заједница и у сарадњи са родитељима

11. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Циљ програма сарадња Центра за социјални рад и школе у пружању социјалне заштите ученика

пружање помоћи ученицима с поремећајима у понашању, те ученицима с евидентираним прекршајима – примена психолошких тестова, саветодавни рад, предлог мера - пружање помоћи васпитно запуштеним или угроженим ученицима, ученицима који долазе из дефицијентних породица или породица с проблематичним односима прављењем плана заштите ученика - упознавање и праћење социјалних прилика ученика - утврђивање социоекономског статуса родитеља - упућивање родитеља на начине остварења права - упућивање родитеља на извршење родитељских обавеза.

САДРЖАЈ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Сакупљање података и формирање Базе података социјално угожене деце-породица (на основу пријаве родитеља, запажања одељенског старешине, информација од надлежних институција). Детектовање социјалних проблема независно од тога да ли је повезан с понашањем ученика и/или чланова његове породице.	Подаци из упитника за радоитеље ученика првог разреда, разговор са родитељима, подаци Центра за социјални рад (ЦСР), разговор са ученицима, ОС, наставницима
Размена информација и и заједничко планирање мера подршке – помоћ око набавке школског прибора, предлагање ученика за коришћење гратиса на излетима, екскурзијама и рекреативној настави.	Сарадња са тимом за рад са породицама, члановима Савета родитеља и са појединцима и организацијама који желе да помогну у наведеним планираним акцијама
Организовање хуманитарних акција	Договор са родитељима, ученицима и наставницима
Праћење резултата спроведених мера и поступака, повратна информација Центра за социјални рад школи	Анализа, разговор, дискусија

12. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита и унапређење животне средине има за циљ стицање знања о друштвеним, природним, привредним и техничким појавама и токовима који преображавају, обогаћују или

угрожавају животну средину.

САДРЖАЈ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Реализација тема на ЧОС-у: „Дан животиња“, „Дан вода и пролећа“, „Природа се чува и воли“, „Наше дружење на екскурзији“, „Уређујемо учионицу“,“ „Наши трагови по клупама, зидовима“ Израда еколошких јелки од рециклираног материјала	Часови одељенског старешине, изложбе, литерарни радови, презентације
Сакупљење секундарних сировина -акција сакупљања старог папира -одлагање потрошених батерија -одлагање отпада у школи у посебним контејнерима	Редовно сакупљање и одлагање отпада и секундарних сировина, такмичења одељења
Постављање жардињера са цвежем у школској згради и дворишту и уређење учионица	Редовно одржавање и неговање зеленила и школског простора

Обележавање значајних датума везаних за заштиту животне средине	Изложбе, панои, трибине

13. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Циљ: Коришћење локалних капацитета за подршку развоја и учења и укључивање у активности у заједници.

Школа прати и укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развитак школе.

САДРЖАЈ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Дечја недеља: сарадња са "Пријатељима деце" Србије, Београда и Новог Београда	бесплатан упис ученика првог разреда у мрежу градских библиотека -учешће у "Ревији дечјег стваралаштва" у организацији "Пријатеља деце" Новог Београда-представљање школе у фоајеу Сава центра и учешће драмске секције и хора на сцени -изложба ликовних радова у школи наступ хора на некој од манифестација "Пријатеља деце"Београда и Србије
Учешће у конкурсима дечијих часописа и других институција које подстичу и награђују дечије стваралаштво у свим доменима "Свети Сава-школска слава" позивање гостију из локалне самоуправе, просветних, спортских и друштвених организација	изложба у библиотеци школе припрема дечјих литерарних и ликовних радова за конкурс, учешће хора изложба у холу школе приредба холу школе - учешће рецитатора, драмске секције, соло певача, инструменталиста, хора и оркестра и фолклора
Сарадња са другим основним и средњим школама Сарадња са специјалном школом Нови Београд Сарадња са пу „11.април“, Нови Београд	заједничке образовне и културне манифестације, радионице и приредбе поводом сарадње и заједничких акција ђачких парламената, професионалне оријентације, сајма образобвања, активности заједничке подршке инклузивном образовању ученика заједничке активности припреме деце за полазак у школу и лакшу адаптацију на школске услове
Сарадња са Атлетским савезом Новог Београда и Атлетским савезом Србије	такмичење ученика - полигонска такмичења у атлетским дисциплинама - на нивоу општине Нови Београд
Сарадња са Црвеним крстом Новог Београда	организовање обуке екипа прве помоћи и такмичење ученика
Такмичење за Читалачку значку	читање књижевних дела према Програму за Читалачку значку, вођење дневника читања предаја дневника читања и прегледање такмичење за Читалачку значку
Учешће у општинским и градским такмичењима рецитаторских, музичких секција , драмских , ликовних и других секција у организацији "Пријатеља деце" НБГ и " Дечјег културног центра" БГ	такмичење соло певача, дуета и терцета такмичење хора или група певача такмичење оркестара учешће драмске секције, солиста, хора и ученика љубитеља музике у манифестацијама
Сарадња са одељењем друштвених делатности општине Интересорна комисија	сарадња у вези деце која се школују по посебном програму или посебним условима

таленте –Земун,организовање припремне наставе из српског и математике	
Сарадња са општином-Награђивање успешних ученика	организовање бенифиција за успешне ученике из основних школа и додела награда ученицима добитницима диплома „Вук Караџић“, ученику генерације и спортисти генерације

14. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Циљ: Укључивање родитеља у систематски рад школе, као и праћење и подстицање развоја њихове деце и усклађивање педагошког деловања.Подизање на виши ниво партнерство родитељи – школа, као и пружање подршке и помоћи родитељима.

САДРЖАЈ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Дан отворених врата за будуће прваке и њихове родитеље Дани отворених врата школе за све родитеље – индивидуални разговори Реализација родитељских састанака Редовно ажурирање паноа за ученике и родитеље, сајта школе	израда флајера и поклона за будуће ученике, упознавање будућих првака и њихових родитеља са школом, начином рада и особљем школе индивидуална размена информација о напретку ученика обрада актуелних тема, на школском сајту везаних за однос родитељ- дете, полазак у први разред, професионалну оријентацију,...
Праћење образовних постигнућа ученика и понашања у колективу,	презентација успеха и владања на састанцима Савета родитеља (класификациони периоди)
Учествовање родитеља у припреми и реализацији ШРП-а и самовредновања (по плану Тима за самовредновање)	предлози и сугестије састанци Тимова
Учешће родитеља у уређењу школског простора, реализацији излета, посета установама културе	учешће и помоћ родитеља

15. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Циљ екскурзија: упознавање културно-историјских споменика, физичко-географских, привредних, фолклорних и друштвених карактеристика предела наше земље, коришћење ескурзија за ситуационо учење и повезивање школског градива са животним ситуацијама.

Циљ наставе у природи: очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог

стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја; стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена; проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу; развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе; социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу; развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима.

Школа планира и организује излете, екскурзије и наставу уприроди у складу са Упутством Министарства просвете о начину и реализацији екскурзија ученика.

Екскурзија и излет се организују и изводе уз претходну писмену сагласност родитеља, за најмање 2/3 ученика истог разреда и ако су обезбеђени одговарајући услови за остваривање циљева и задатака екскурзије и излета.

Организовање екскурзије и излета за ученике истог разреда организује се истовремено и са истим садржајем.

За ученике 5, 6, и 7. разреда екскурзија може да траје до два дана а за ученике 8. разреда до три
дана.

Настава у природи ће се организовати на предлог одељењских учитеља, уз писмену сагласност
родитеља за најмање две трећине ученика одељења.

Савет родитеља даје сагласност на програм и организовање екскурзија, излета и наставе у природи и разматра извештај о њиховом остваривању.

Извештај о извођењу екскурзија, излета и наставе у природи разматра и Наставничко веће и Школски одбор

16. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Циљ: побољшање читалачке писмености ученика и развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса.

Једна од најважнијих функција школске библиотеке је развијање потреба ученика за читањем.

Улога школске библиотеке и библиотекара је значајна у смислу промоције књиге и књижевне културе и реализује се кроз области:

- образовно-васпитну делатност
- библиотечко-информативну делатност
- културну и јавну делатност

АКТИВНОСТ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Упознавање ученика са књижним фондом и правилима рада у библиотеци Развијање читалачких способности ученика Одржавање часова у библиотеци Упознавање наставника са књижним фондом и новим књигама Помоћ наставницима за одржавање часова Планирање набавке нових наслова Сарадња са свим активима наставника	Непосредан рад са ученицима - обучавање ученика за самостално коришћење различитих извора сазнања и свих врста информација, пружање помоћи ученицима у припреми и обради задате теме Радионице Књижевни сусрети Подршка у реализацији (огледног) наставног часа Такмичење одељења у читању, избор појединца – нај читаоца Реализација акције Поклони књигу
Праћење издавачке делатности и планирање набавке књига у договору са ученицима и наставницима Обрада књижног фонда Ревизија књижног фонда Израда дневне, месечне и годишње статистике Приказ нових књига Праћење читаности књига Информисање о значајним именима и датумима у вези са књигама	Уређење тематских паноа Такмичење одељења у читању и представљање нај – одељења по броју читаности књига
Анимирање ученика за коришћење књижног фонда Презентација нових књига Организовање књижевних сусрета и вечери Учешће у културним програмима школе Песничка штафета Вођење летописа школе	Активности у оквиру припрема школских приредби Израда зидних новина, уређење тематских паноа

17. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

17.1. УЧЕНИЧКИ ПАРЛАМЕНТ

Ученички парламент је законом загарантована формална институција, која ученицима омогућава демократски начин удруживања ради заступања интереса свих ученика у школи, као и учешће ученика у доношењу одлука које се њих непосредно тичу.

ЦИЉЕВИ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

- Подстицање демократизације односа у школи и развијање демократских процедура;
- Развијање критичког односа према појавама и догађајима у школи и шире;
- Усмеравање ка правим друштвеним и цивилизацијским вредностима;
- Развијање културе дијалога, подстицање толеранције и развијање истинске солидарности;
- Развијање свести о равнотежи између права и одговорности;
- Активно учешће у образовно-васпитним активностима школе;
- Иницирање и реализација сопствених акција у области науке, културе, спорта и другим делатностима од интереса за ученике школе;
- Развијање сарадње са наставничким већем, школским одбором, саветом родитеља и руководством школе;

ЗАДАЦИ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

- Активно учествовање у процесу самовредновања рада школе, као и реализацији и унапређивању Развојног плана школе;
- Унапређивање рада школских секција, друштава, клубова и других облика организовања ученика;
- Организовање разних облика научног, културног, спортског и другог исказивања ученика;
- Успостављање сарадње са другим школама и организацијама сличног карактера;
- Сарадња са управом школе, Наставничким већем и другим органима школе;
- Изјашњавање о најважнијим питањима везаним за Програм рада школе;
- Организовање добротворних и хуманитарних акција;
- Организовање других активности које доприносе модернизацији и демократизацији школе.

17.2. ВРШЊАЧКИ ТИМ

Циљеви: ширење асертивног начина комуникације, толеранције, хуманих вредности, превенција насиља, као и развијање другарства, поштовања и емпатије, тимског духа, осећања заједништва, али и јачање критичности и супротстављање пошастима данашњице.

Циљ рада Вршњачког тима је активно учешће ученика у активностима, радионицама, задацима кроз које стичу знања, искуства и вештине неопходне за иницирање и активно учешће у смањењу насиља у сколи. Кроз учешће у тиму, ученици су мотивисани да се баве горућим питањем-насиљем у школи. Дугорочно, корист је вишеструка јер ученик осећа да је важна и корисна карика заједнице, да својим залагењем мења ствари на боље, доприноси колективу, слободно и креативно се развија.

Задатак Вршњачког тима је да се кроз низ активности током школске године залаже за промоцију, вредновање и усвајање животних вредности – другарства, пожртвовања, толеранције, ненасилних облика комуникације, хуманости.

17.3. ШКОЛСКИ САЈТ

Циљ: представљање школе на глобалној мрежи, размена информација са другим школама и образовним институцијама, боља сарадња са родитељима и ученицима, доступност и размена података и информација, упознавање шире јавности о раду школе, успеима, резултатима и постигнућима...

Задатак школског сајта је да се омогући боља комуникација и укључивање у савремене образовне системе. Модерна презентација школе омогућава перманентну доступност и размену података што доприноси не само бољој и квалитетнијој настави, него и популаризацији школе као васпитно-образовне институције битне за ширу друштвену заједницу. Задатак школског сајта јесте да буде у функцији ученика, њихових родитеља и наставника.

18. ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ

Ученици којима је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека, прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана.

Активности у оквиру програма подршке ученицима су:

- евидентирање ученика
- упознавање са процедуром у изради ИОП-а
- прикупљање сагласности родитеља за израду ИОП-а
- посматрање, праћење и евидентирање ученика првог разреда и израда ИОП-а по потреби
- процена предметних наставника и родитеља за израду ИОП-а за талентоване ученике
- рад са децом по индивидуализованом програмом у ситуацијама када родитељи нису потписали сагласност, а школски тим процењује да је потребан ИОП

Индивидуални образовни планови ученика који се образују по ИОП-у чине прилог школског програма.

19. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Програм безбедности и здравља на раду обухвата заједничке активности школе, родитеља и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

У оквиру Програма безбедности и здравља на раду, орган управљања у школи је у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, донео два општа правна акта која уређују тематику везану за безбедност и здравље на раду запослених и ученика. То су Правилник о безбедности и здрављу на раду и Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи.

У циљу подизања свести о безбедности и здравља на раду, школа, родитељи и локална самоуправа деловаће следећим активностима:

- Предавања и разговори о очувању здравља и безбедности од стране предавача из школе, дома здравља, МУП-а и ђачких родитеља;

- Развијање свести код радника школе, ученика и њихових родитеља да не долазе болесни на посао како не би заразили друге;
- Промеа живота: У начину исхране (здрава исхрана прилагођена потребама организма

У провођењу слободог времена (боравак у природи и бављење спортом): Превентивно деловање на здравље (редовни лекарски прегледи, хигијенске навике);
- Очување здраве животне средине (одлагање и разврставање комуналног отпада на за то предвиђена места);
- Безбедан боравак у школи (правила понашања у лабораторијама, кабинетима, фискултурној сали, спортским теренима).

20. ПОСТУПАЊЕ УСТАНОВЕ У КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА

1. План рада Рима за кризне ситуације

Задатак	**Активности**	**Носиоци ак**
Прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа	-прикупљање информација о догађају(опис, време, место -прикупљање података о томе ко је погођен кризним догађајем и какву је помоћ потребно организовати -обавештавање о кризном догађају у зависности од врсте се обавештава надлежна установа -поступање запослених мора да буде у складу са планом поступања у кризи или оланом евакуације -о кризном догађају неопходно је обавестити надлежну ШУ Сомбор и Министарствопро	Тим за кризне

Успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите	-Приликом кризног догађаја обавептавају се спољашње мреже заштите и заједно са њима процењује се да ли школа може да поступи самостално у реаговању на кризни догађај или је потребно учешће спољашње мреже заштите Спољашње мреже заштите су ЦСР, СУП, ВЈТ, ОЈТ, здравствене установе, ватрогасна служба…	Тим за кризне спољашња заштитна мр
Сарадња са мобилним	-Када кризни догађај укључује три или више повређених или настрадалих, директор школе мора	Тим за кризне

2. Кризни догађаји су:

– Природна смрт детета/ученика;

– Покушај убиства и убиство детета/ученика (у установи иливан ње);

– Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установиили ван ње);

– Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог уустанови;

– Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрадало дете, односно ученик и/или запослени у установи; – Нестанак детета/ученика;

– Масовно тровање у простору установе;

– Дојава о подметнутој експлозивној направи у установи илитерористичком нападу и слично;

– Талачка криза;

– Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади);

– Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар); – Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...);

– Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа;

– Други кризни догађаји, у смислу овог правилника.

У случају проглашења ванредне ситуације, односно ванредог стања, установа поступа у складу са прописима који то уређују

У школи је формиран Тим за кризне ситуације који чине директор и сви запослени у школи као и један представник из реда родитеља.
У Тиму су распоређене улоге и одговорности и одређен је начин информисања, алармирања и план евакуације у случају кризног догађаја.

Одређено је безбедно место услучају евкуације код Дома здравња у Свилојево а који се налази омдах преко пута школе.
Одређен је знак алармирања у виду школског звона које се оглашава три пута испрекидано и тиме обавештава запослене и ученика да је потребно започети евкуацију.

Директор, стручни сарадник и секретар установе присуствовакли су обукама ШУ Сомбор на тему поступања у кризним ситуацијама. Сва знања и информације су прослеђене запосленима. Организовна је обука прве помоћи за запослене.
У школи су спроведене две вежбе евакуације.

Школски програм је објављен на огласној табли школе 20.04.2026. год.
Школски прижограм ступа на снагу 28.04.2026. год.

ДИРЕКТОР ШКОЛЕ

Драгана Ајзенбергер

ПРЕДСЕДНИК ШКОЛСКОГ ОДБОРА

Харгита Блажевић